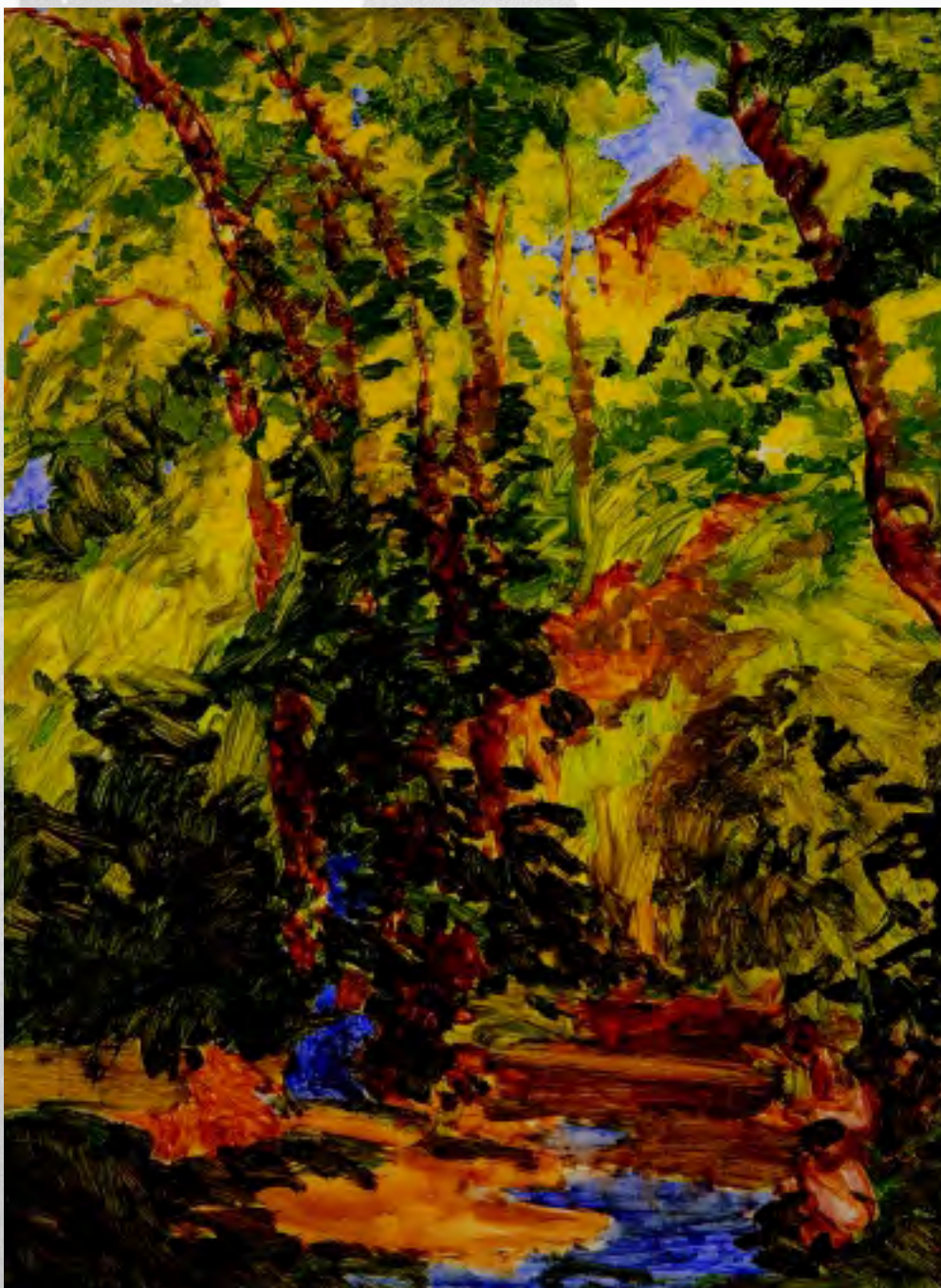

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

7-8

červenec – srpen

2008

28. ročník

- Fejeton: **Poslední jiskřičky z mistrovství Evropy v kopané** / Jindřich Lion
- Rozhovor: **S českým velvyslancem RNDr. Janem Koukalem** / Marie Brandeis
- Historie: **Krásná rebelka Tinka Krákorová** / Milena Secká
- Příloha: **Čtení na léto**

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

8. 9. v 19:30

Vratné lahve, ČR, 2007, režie: Jan SVĚRÁK, námět a scénář: Zdeněk SVĚRÁK (anglické titulky, změna programu vyhrazena, velvyslanectví bude otevřeno jen do naplnění kapacity sálu)
Příběh o stárnoucím muži, jehož duše nehodlá nerovný zápas s věkem vzdát. Hrdinou *Vratných lahví* je bývalý učitel českého jazyka (Zdeněk Svěrák), který se definitivně rozhodl opustit žáky a pokusí se žít jako důchodce. Čas trávený na lavičce v parku nebo s manželkou v malém žižkovském bytě ho však netěší...

Hrají: Zdeněk Svěrák, Daniela Kolářová, Tatiana Vilhelmová, Jiří Macháček, Jan Budař, Pavel Landovský aj.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2008:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. **8. 9., 13. 10., 10. 11.** a ev. **15. 12.**

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.

26. 09. 18:30 Tradiční **Klubové čtení k Evropskému dnu jazyků.** Podrobné informace v příštím čísle *Klubu*.

13. 10. 19:30 **Ozvěny festivalu Academia Film Olomouc 2008** (AFO 2008) s osobní účastí režisérů filmů Academia Film Olomouc je nejstarším festivalem věnujícím se v České republice soustavnému mapování populárně-vědeckého a dokumentárního filmu.

• **Bitevní pole Titan** (Zdeněk Holý, ČR 2007, 34 min., anglické titulky)

Nevšední filmové zamyšlení nad podstatou vesmíru. Koláž úvah jdoucích od astronomie až k teologii.

• **Hormonální akvárium** (Tereza Tara, ČR 2007, 20 min., anglické nebo německé titulky)

„Samičky vědí jen málo o příčinách, projevech a následcích polykání hormonálních pilulek. Muži přicházejí o své pohlaví.“ Černobílý obraz filmu vypráví o hormonálním znečištění životního prostředí.

• **Pan Parkinson** (Petr Jančárek, ČR 2007, 26 min., anglické titulky)

S nemocí, která obrátí váš život k nepoznání, se lze vyrovnat i s velkým nadhledem. Skladatel vážné hudby, jehož pohyby se změnily v taneční kreace, si k filmu sám napsal parodickou hudbu. Operace mozku a proměny rodinného života na plátně.

Ve spolupráci se ZÚ a Českým centrem.

Při příležitosti 40. výročí událostí v Československu (rok 1968) připravuje Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku společně i s jinými organizacemi bohatý program (výstava, konference, pódiová diskuse, literární čtení atd. – vše pod záštitou starosty města Vídně, českého a slovenského velvyslance v Rakousku a Senátní komise).

14.-25. 10. **40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration – Gedenkveranstaltung mit zeitgenössischen tschechischen und slowakischen Künstlern in Österreich als Zeitzeugen mitteleuropäischer Geschichte** (výstava)

14. 10. 19:00 vernisáž

Galerie Time, Wollzeile 1-3, 1010 Vídeň

Podrobnosti k této Klubem plánované výstavě se dozvíte na stránkách zářijového *Klubu*.

22. 10. 19:00 **Rok 1968 ve vzpomínkách československých emigrantů / Das Jahr 1968 in der Erinnerung der tschechoslowakischen Emigranten** (konference)

Diplomatická akademie Vídeň

Podrobné informace v příštím čísle *Klubu*.

24. 10. 18:30 **Literární čtení – ohlas roku 1968 ve slovenské a české literatuře v německém jazyku**

Galerie Time, Wollzeile 1-3, 1010 Vídeň

Podrobné informace v příštím čísle *Klubu*.

Na přední straně obálky: **Karel Langer, Letní krajina**, cca 1920/30, sbírka pojišťovny Kooperativa

Na zadní straně obálky: **Jaroslav Panuška, Krajina s rybníkem**, cca 1920, sbírka pojišťovny Kooperativa

Karel Langer (16. 1. 1878, Jaroměř – 2. 5. 1947, Praha)

Průkopník impresionismu v Čechách. Jeho kvetoucí meze, zahrady a louky, ale i pražské motivy se staly trvalkami výstavních síní a oblíbeným cílem sběratelů.

Jaroslav Panuška (3. 3. 1872, Hořovice – 1. 8. 1958, Kochánov)

Panuškova přerušovaná studia pražské Akademie u prof. Julia Mařáka v letech 1891-1898 provázela již záhy soliterní tvorba pohádkových motivů. Baladicitost a romantickou citovostí zaznívá i tato krajina bez pohádkového aranžmá.

Vážení čtenáři,

omlouváme se, že v reportáži z koncentračního tábora Mauthausen nedopatřením vypadlo jméno pana Ludvíka Kolína. Pan Kolín statečně absolvoval tuto pro staršího a nemocemí sužovaného člověka velice namáhavou cestu, aby posílil nejen delegaci rakouských odbojářů a anti-fašistů, ale také svou přítomností rozšířil řídké řady české národnostní menšiny (7 osob celkem).

Dovolujeme si Vás srdečně pozvat na první promítání po prázdninách 15. 9. 2008 v 19:30 do kinosálu českého velvyslanectví. Dne 22. září se již tradičně zúčastníme Evropského dne jazyků. V případě nutnosti rozešleme na akci pozvánky.

Na říjen připravujeme výstavu nazvanou „40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration – Gedenkveranstaltung mit zeitgenössischen tschechischen und slowakischen Künstlern in Österreich als Zeitzeugen mitteleuropäischer Geschichte“. Výstava v Galerii Time, Wollzeile 1-3, 1010 Wien, bude otevřena vernisáží 14. 10. v 19:00 a potrvá do 25. 10. 2008. Kurátorkou výstavy je Mag. Milada Zahnhausen. Doprovodnou akcí výstavy bude 24. 10. 2008 v 18:30 literární čtení – ohlas roku 1968 ve slovenské a české literatuře v německém jazyku.

Na 22. 10. 2008 v 19:00 připravujeme v Diplomatické Akademii konferenci Rok 1968 ve vzpomínkách československých emigrantů / Das Jahr 1968 in der Erinnerung der tschechoslowakischen Emigranten, která hodlá představit některé československé emigranty (popř. jejich děti), kteří od té doby žijí a působí v Rakousku. Koncept konferen- ce zahrnuje i účast historiků a dobových pamětníků.

Další podrobnosti o chystaných akcích se dozvíte v zářijovém Klubu a na naší klubové adrese: www.kulturklub.at.

Oblíbené čtení z české a slovenské literatury, letos zaměřené k událostem před 40 lety a také k počtě kulatých narozenin dramatika a spisovatele Pavla Kohouta, jsme zařadili do zářijového vydání.

Nezbývá mi než Vám popřát příjemné prázdniny a hezké chvíle nad stránkami Klubu.

ing. Helena Baslerová

P. S.: Vážená, milá a neznámá paní, která jste asi před třemi týdny nabídla faxem své služby Kulturnímu klubu, prosím, přihlaste se znovu. Podařilo se mi fax s Vaším jménem a telefonem tak dobře „uklidit“, že ho nenalézám, a proto jsem se nemohla s díky ozvat. Z toho je jasně vidět, jak Vaše služby nutně potřebujeme. Děkuji.

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: srpen – říjen 2008	4
Církevní kalendář: srpen 2008	5
Rozhovor	6
Kultura	9
Události	25
Fejeton	39
Zajímavosti	40
Ekonomika	51
Správy zo Slovenska	55
Sokol & sport	60
Úvahy, dopisy	63
Z české a slovenské Vídně a okolí	68
Oznámení	75
Informace & inzerce	87
Příloha: Čtení na prázdniny	I-XII

IMPRESSUM

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturní klub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturní klub der Tschechen und Slowaken in Österreich (Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

REDAKCE: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: Ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc, Dr. Karel Hel-
mich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich
Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, An-
drea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová,
Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk, Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter
Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

Výstavy:

do 22. 08. Günter Macho – Michal Macků – Georg Kuttelwascher:
Erkennen und empfinden
Landhausgalerie – Ausstellungsbrücke

do 29. 08. Josef und Miroslava Symon: 40 Jahre in Österreich (1968-2008)
České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

do 31. 08. Mezinárodní výstava obrazů, grafiky a miniatur
(Bedřiška Znojemská, Lise Forell, Jiří Němec, Barbara Issa Wagner, Gerrit Muraier, Ladislav Maria Wagner)
Institut pro křesťanskou kulturu Proboštství Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou Znojmo-Hradiště, denně od 10:00 do 17:00 hod.

do 30. 09. Katarina Brunclíková: výstava fotografií
České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

14.-25. 10. 40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration – Gedenkveranstaltung mit zeitgenössischen tschechischen und slowakischen Künstlern in Österreich als Zeitzeugen mitteleuropäischer Geschichte

14. 10. 19:00 Vernisáž (podrobnosti viz zářijové číslo *Klubu*)
Galerie Time, Wollzeile 1-3, 1010 Wien

Jednotlivé akce:

21. 08. Již tradiční **velkoplošné letní promítání filmů před vídeňskou radnicí** bude tento večer věnováno 40. výročí události v Československu (titul filmu nebyl do redakční uzávěrky znám). Promítání zahájí starosta města Vídně za účasti českého velvyslance.

08. 09. 19:30 film *Vratné lahve* (ČR, 2007, 100 min., režie Jan Svěrák, námět a scénář Zdeněk Svěrák, české znění s anglickými titulky)
České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien (velvyslanectví bude otevřeno pouze do naplnění kapacity sálu, změna vyhrazena)

10. 09. 18:30 **Vzpomínková akce k roku 1968 – Společný český a slovenský koncert**
Prezentace českých krajů. Věnováno ČR a SR jako gesto porozumění a poděkování také českým a slovenským krajanům. Za přítomnosti starosty města Vídně, českého a slovenského velvyslance.
Atrium vídeňské radnice

13. 09. 17:00 **140 let Akademického spolku ve Vídni**
Slavnostní odpoledne. Účinkují členové JAMU v Brně.
Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

14. 09. 17:00 **Čaj o páté** (Vlastenecká omladina)
Velká klubovna Komenského školy, Sebastianplatz 3, Wien 3

16.-17. 09. cca 9:00-17:00 Konference *Krajané a exil: 1948 a 1968*
Součástí konference bude i doprovodný program včetně návštěvy Ústavu pro studium totalitních režimů.
Podrobné informace viz: www.zahranicnicesi.com
Rektorát Univerzity Karlovy, Ovocný trh 3, Praha 1

26. 09. cca 18:30 **Tradiční Klubové čtení k Evropskému dnu jazyků**
Podrobné informace v příštím čísle *Klubu*

02. 10. 11:00 **Vzpomínková akce k roku 1968 – Slavnostní zasedání 12.15** Empfang
Za účasti zástupců parlamentů tří zemí, předsedů vlád, vídeňské radnice

a spolků a institucí, které měly podíl na pomoci tehdejší československým občanům, poděkování, ale i dopad srpnových událostí na dnešní dobu a na česko-slovensko-rakouské vztahy. Předběžný program:

- Einspielung einer Produktion des tschechischen und österreichischen Fernsehens zum Jahr 1968
- Eröffnung und Begrüßung durch die Frau Präsidentin des Nationalrates Statements der Parlamentspräsidenten der Slowakischen Republik und der Tschechischen Republik
- Schlussworte des Präsidenten des Bundesrates Jürgen Weiss
- Musikeinlagen

Společná akce velvyslanectví ČR, SR a Parlamentsdirektion Rakousko
Parlament Wien, Budgetsaal (+ Nebenräume)

Red. poznámka: Předpokládáme, že budou rozeslány pozvánky.

10. 10. 17:00 **PhDr. Petr Koura** (Archiv bezpečnostních složek MV ČR): *Mnichovská zrada – perzekuce českého obyvatelstva v Protektorátu Čechy a Morava* (přednáška)
Akademický spolek, České srdce
Slovanská beseda, 1010 Vídeň, Drachengasse 3

13. 10. 19:30 **Ozvěny festivalu Academia Film Olomouc 2008 (AFO 2008) s osobní účastí režisérů filmů**

Academia Film Olomouc je nejstarším festivalem věnujícím se v ČR soustavnému mapování populárně-vědeckého a dokumentárního filmu.

- *Bitevní pole Titan* (Zdeněk Holý, ČR 2007, 34 min., anglické titulky)
Nevsední filmové zamýšlení nad podstatou vesmíru. Koláž úvah jdoucích od astronomie až k teologii.

- *Hormonální akvárium* (Tereza Tara, ČR 2007, 20 min., anglické nebo německé titulky)

„Samičky vědí jen málo o příčinách, projevech a následcích polykání hormonálních pilulek. Muži přicházejí o své pohlaví.“ Černobílý obraz filmu vypráví o hormonálním znečištění životního prostředí.

- *Pan Parkinson* (Petr Jančárek, ČR 2007, 26 min., anglické titulky)

S nemocí, která obrátí váš život k nepoznání, se lze vyrovnat i s velkým nadhledem. Skladatel vážné hudby, jehož pohyby se změnily v taneční kreace, si k filmu sám napsal parodickou hudbu. Operace mozku a proměny rodinného života na plátně.

Ve spolupráci se ZÚ a ČC.

18. 10. 20:00 tradiční **Moravské hody**
Sokolské jednoty XII/XV
Schwenkgasse 22, Gaterhölz, 1120 Wien

22. 10. 19:00 konference *Rok 1968 ve vzpomínkách československých emigrantů / Das Jahr 1968 in der Erinnerung der tschechoslowakischen Emigranten*

Podrobné informace v příštím čísle *Klubu*

Diplomatická akademie Vídeň

24. 10. 18:30 Literární čtení: *Ohlas roku 1968 ve slovenské a české literatuře v německém jazyce*

Podrobné informace v příštím čísle *Klubu*

Galerie Time, Wollzeile 1-3, 1010 Wien

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech:

Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.

České centrum:

www.tschechischeszentrum.at,

e-mail: ccwien@czech.cz

Herrengasse 17, 1010 Wien

tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTURNÍ SPOLOK:

www.slovaci.at, e-mail: rsk@rsk.slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT:

www.sivieden.mfa.sk, e-mail: siwien@gmx.at

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

tel.: 53 54 057

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA:

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

VÍDEŇSKÉ ČESKÉ A SLOVENSKÉ PROGRAMY V RÁDIU

Na středních vlnách 1476 české a slovenské pořady denně 19:05-19:30.

České vysílání: stanice Dráták v pondělí, opakování ve středu,v pátek *Zvídavý mikrofon* v jazycích českém i německém.**Slovenské vysílání:** střídavě vždy ve čtvrtek vysílání stanic Špongia nebo Dia:Tón, opakování každé úterý.Všechny texty si můžete přečíst a zároveň i poslechnout na internetové stránce: <http://volksgruppen.orf.at/austria/de/program/program.htm>*Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária.***Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien****Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.videnFax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at**UPOZORNĚNÍ**

V době letních prázdnin se koná mše svatá v českém jazyce každou neděli a svátek pouze v kostele Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3, v 10:00 hodin.

JUBILEJNÍ ROK 2008:750 let bohoslužeb pro Čechy ve Vídni
100 let českého kostela na Rennwegu, Vídeň 3
80 let českého hřbitova ve Vídni 11**JUBILÄUMSJAHR 2008:**750 Jahre Gottesdienste für Tschechen in Wien
100 Jahre Tschechische Kirche am Rennweg, Wien 3
80 Jahre Tschechischer Friedhof in Wien 11**KLUBOVÁ VÝZVA**

Vážený pane, vážená paní,

při příležitosti 40. výročí událostí v Československu (rok 1968) připravuje Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku bohatý program (výstava, konference, pódiová diskuse, literární čtení atd. – vše pod záštitou starosty města Vídně, českého a slovenského velvyslance v Rakousku a Senátní komise).

Jedním z připravovaných projektů je i vydání dvojjazyčné (česko-německé) reprezentativní publikace, která by měla formou biografických medailónků přiblížit životní osudy představitelů emigrační vlny z roku 1968, pro něž se stalo Rakousko novým domovem nebo jim posloužilo jako přestupní stanice při cestě do dalších zemí.

Pokud Váš příchod, resp. příchod Vašich rodičů do Rakouska spadá do tohoto proudu a my jsme Vás ještě neoslovili a pokud máte zájem „spolupodílet se“ na vytváření této publikace, přihlaste se, zavolejte nám, pošlete fax nebo e-mail, abychom Vám mohli zaslat příslušné otázky.

Kontakt: tel./ fax: **79 88 454**e-mail: info@kulturklub.at

Věříme, že náš projekt podpoříte a že tak napomůžete k přiblížení české emigrace z roku 1968 rakouské veřejnosti i krajanské národnostní menšině ve Vídni, resp. v Rakousku.

Děkujeme.

Upozornění:*Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.*

20 měsíců ve funkci

je velvyslanec České republiky v Rakousku RNDr. Jan Koukal. Za těchto více než šest set dnů poznal ve své funkci ze všech koutů nejen Vídeň, ale i celé Rakousko. Ačkoliv se pan velvyslanec krátce po svém nástupu seznámil i se zástupci Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku, na zvláštní nepřízeň osudu doplatil s ním natočený rozhovor – technika vypověděla poslušnost. Že se však i technika dá přelstít, dokládá tento text.

Do funkce velvyslance ČR v Rakousku jste nastoupil koncem listopadu 2006. Byl rok 2007, končící šťastným číslem „7“, ve Vaší činnosti skutečně šťastný?

Přiznám se, že otázky, které mne nutí hodnotit vlastní práci, jsou nejhůře zodpověditelné. Zkuste si to sami na sobě. V podobných postech jako je ten můj diplomatický, je totiž vždy značná část hodnocení závislá na okolí, je to práce s lidmi. Jsem v kontaktu s rakouskou politickou reprezentací, s různými rakouskými a mezinárodními institucemi, které ve Vídni působí. Komunikuji s mnoha spolky a sdruženími české menšiny. Vídeň je bohatá na politické ústavy, nadace, kulturní instituce. Samozřejmě moji práci musí hodnotit také česká strana v Česku. Naši politici navštěvují Vídeň často a pravidelně. Existuje velké množství nevládních společností ve všech možných oborech, které mají do Rakouska své kontakty, anebo je chtějí teprve vytvořit. Velkou dynamiku má hospodářská spolupráce. Mezi sousedními státy existuje velké množství společných projektů, ale také konfliktů. Kdybych chtěl být objektivní, musel bych napsat, jak to z uplynulého období vypadá, menší knihu nebo brožuru. Ano, za rok 2007 se odehrálo v mém úřadě mnoho. Odehrálo se hodně mezi našimi zeměmi, odehrálo se hodně v Evropě. Některé události byly šťastné, jiné méně. Například na jedné straně jsme připravovali „odstranění hranice“. Určitě dobrá věc. Na straně druhé letos vidíme, že počet policejních kontrol na příjezdových cestách z Česka nepochybně převyšuje hustotou normu ostatních rakouských silnic. Není třeba uvádět, co tak dopravně důležité je kontrolováno. Nemyslím, že je to dobrá věc. V loňském roce jsme určitě dosáhli historického posunu v otázce Temelína. Naše odborná stanoviska byla téměř ve všech oblastech dojednána a akceptována. Nedávno jsme se sešli symbolicky v Melku a popravdě

uzavřeli naše letitá jednání s tím, že Temelín je standardní jaderná elektrárna. Kdy se to doví rakouská veřejnost od rakouských politiků, nevím. My jsme své do značné míry odpracovali. Zůstane zbytek letošního roku v racionální rovině, nebo se vrátíme do emotivních výroků aktivistů a populistů? Takže... Co je to štěstí, muška jenom zlatá...

Uvědomil jste si při nástupu do funkce, že Vás čekají další dva významné roky – 2008 (jubileum 1968) a 2009 (předsednictví ČR v EU)? Jaké akce připravujete pro vzpomínkový rok 1968?

Samozřejmě, že moje generace má k oběma rokům svůj dobře a přesně určený a prožitý vztah. Bylo mi 17 let v roce 1968 a část posrpnových událostí jsem prožil tady ve Vídni. Shodou okolností jsem 16. listopadu 1989 narychlo odjížděl z Berlína, kde jsem byl na vědecké stáži. To bylo jenom malé osobní poohlédnutí, jinak samozřejmě ambasáda, ale nejenom my, připravuje několik akcí pro obě výročí. Myslím, že teď by stálo za to připomenout dvě. Rádi bychom k roku 1968 vyjádřili dík za humanitární pomoc, za lidskou chápající spoluúčasť Rakušanům a především Vídeňanům. Nebylo to pro ně lehké mít doma vracející se české turisty a mnoho narychlo utíkajících občanů sousední země, kteří neměli po jistou dobu nic. Domov a svou minulost měli pod tanky zemí Varšavské smlouvy a budoucnost byla velice nejistá, ať to mělo být kdekoli.

10. září uspořádáme v radničním atriu ve Vídni společný, tj. český a slovenský koncert. Bude tam prezentace českých krajů a hudební program bude, pokud jde o žánry, spíše klasický. Rád bych pozval všechny krajany, v těchto dnech se pozvánky připravují a rozešlou. Chceme ale koncert hodně otevřít, aby to gesto porozumění a poděkování doputovalo ke správným adresátům.

Druhá akce bude nedlouho po té, a to 2. 10. v rakouském parlamentu. Chceme zorganizovat slavnostní zasedání za účasti zástupců parlamentů tří zemí, předsedů vlád, vídeňské radnice a spolků a institucí, kteří měli podíl na pomoci tehdy našim občanům a proslovy bychom rádi vedli nejenom směrem k poděkování, ale i k dopadu 21. 8. 1968 do dnešní doby a do našich sousedských vztahů.

Akcí je daleko více a já bych touto cestou poděkoval všem, kteří se na organizaci seminářů, debat, výstav apod. podílejí. Také vás srdečně všechny zvou na zmíněné akce, jistě máte k oběma rokům mnoho co říci.

Nejste vystudovaný diplomat. Kdy jste opustil svou odbornou dráhu a dal se v jiné podobě do služeb společnosti – zoón politikon?

Ne, opravdu jsem diplomacií nestudoval. Jako mnoho dalších přišel jsem po sametové revoluci úplně odjinud. Byl jsem vědecký pracovník a cítil jsem povinnost pomoci změně společenského pořádku. Bylo jasné, že to nemůže jít jenom se starým aparátem. Byl jsem nejprve poradce dnešního pana prezidenta pro oblast vědy a školství. Pak ale nastal okamžik, kdy převzetí odpovědnosti bylo nevyhnutelné. Pamatuji si, že jsem byl na přípravném jednání programového výboru ve Velké Británii jedné v mém oboru vyznané konference a volal mi tehdy generální sekretář ODS, že pan

předseda vzkazuje, že je konec „radění“, musím kandidovat na pražského primátora. A já kandidoval a byl zvolen 13. 5. 1993. Ještě první rok primátorování jsem dokončoval jeden seminář a vedl jsem dvě diplomové práce. Děle to spojovat nešlo a já se stal politikem.

Působil jste v Praze ve funkci primátora. Co jste v této funkci ovlivnil, co jste „nestihl“?

Revoluční doba je vždy hodně neurovnaná a moji dva předchůdci byli ve funkci poměrně krátce. Znamená to, že především v době mého primátorování jsme do městské správy zaváděli vše, co je ve světě v takových městech obvyklé. Vídeň byla pro mne skutečným partnerem a tehdejší starosta Zilk a později dnešní starosta Häupl mi poskytli mnoho strategických rozvah, které se potom staly základem v mnoha oblastech státní správy v Praze. Ve finanční politice a územního plánování jsme hodně spolupracovali s experty z Velké Británie. Jednoduše – byl to zajímavý a tvůrčí čas, protože jsme stavěli samosprávu po čtyřiceti letech znovu. Ptáte-li se, co jsem ovlivnil, musím neskromně říci, skoro vše, i když samozřejmě úplně vše se nestihlo. Něco se také nedalo stihnout. My v Praze jsme byli velice ambiciózní. Ostatně samotný genius loci Prahy nás hnál. Řekl bych, že parlament nám nedával dostatek nástrojů, tj. zákonů, pro správu. Měli toho také dost a měli jiné priority. Praha například nemohla v té době předkládat návrhy zákonů. Dnes je to jiné, ale například boj o vyhovující přesně zákonem určený způsob svozu odpadků u nás běží dodnes.

Kdyby se ve Vídni, popřípadě v Rakousku, konalo nějaké sympozium z Vašeho oboru, zúčastnil byste se ho jako odborník, anebo jako velvyslanec?

Máme konkrétní případ konference v Linci, kde jsem byl pozván v obou postech, ale diplomatické povinnosti mne odvedly jinam. Jinak, upřímně řečeno, jestli někdo tvrdí, že souběžně s veřejnou službou pracuje jako vědec v nějakém oboru, tak má přinejmenším o špičkové vědě výrazně jinou představu než já.

Sledujte trvale vývoj Vašeho oboru – teoretická fyzika a fyzika pevných látek?

Myslím, že jsem Vám již odpověděl. Sleduji vývoj, samozřejmě se mi často zasteskne po vědecké pravdě, po logické argumentaci vědeckých debat. Víte, teoretická fyzika je nádherná a vzrušující věda, kde se člověk dostává od možnosti absolutní negace k možnosti logického poznání a formulování přírodních zákonů, tj. zákonů, o kterých nehlasuje parlament žádné země, ani ten evropský.

Do Vídne jste přišel sám, s rodinou?

I sám, i s rodinou. Reálná skutečnost je taková, že moje žena je zubní lékařka a má poměrně rozsáhlou klientelu. Asi to umí. Z Prahy do Vídne je 3-4 hodiny cesty, takže se to dá skloubit. Děti jsou již samostatné, ale na návštěvu jezdí často. Dvě mé dcery závodí na snowboardu, takže jsou v zimě v Rakousku pořád.

Máte tři dcery, potatila se některá z nich – dala se také na fyziku? Byl jste přísný, anebo laskavý otec?

Naše děti se unisono rozhodly, že to, co děláme se ženou, je pro ně nevhodné. Jedna je právnička, druhá dodělává doktorát na biomedicínském inženýrství a třetí končí zahraniční obchod na ekonomii. Tak si vyberte. Jaký jsem byl otec, no, za prvé já si pořád myslím, že ještě jsem pořád otec a druhá věc, až přijedou zeptejte se jich.

Aktuální problém ve vztahu Německo – Česko je prodloužení doby pro otevření pracovního trhu pro české občany. Jak vypadá situace v Rakousku?

Je to v podstatě stejné. V obou státech se bojí politici přiznat, že doba otázku ochrany trhu s prací překonala především v našich vzájemných vztazích. Lidé se obecně bojí nezaměstnanosti, takže politici mají pocit, že je jim třeba pomáhat. Omezování volnosti pohybu pracovní síly je ale základní omezení hospodářství. Při známé nechuti Čechů se stěhovat ani Německu ani Rakousku nehrozí nával na pracovních úřadech. Dnes se nevyužívají ani přechodně domluvené kvóty. Ti, co od nás chtěli pracovat jinde, už tam jsou a až Ra-

kousko a Německo uvolní pohyb, budou již chodit skutečně lidé z východních států. Na straně druhé lidé z hospodářství v obou zemích tlačí uvolnění pohybu a již dnes „verbují“ zaměstnance u nás. Pro nás je to otázka principu rovnosti všech zemí v EU, pro Rakousko to prozatím oblíbený politický nástroj a to vyvolává strachu.

Máte jako velvyslanec přehled o tom, kolik je v Rakousku zaměstnáno oficiálně/neoficiálně Čechů? Existuje pro ně nějaká evidenční povinnost?

Jistě existuje přesná migrační a pracovní statistika. To ale není vše a nemusí se hned jednat o práci „na černo“. Protože existuje mnoho forem pracovních pobytů, není snadné říci celkové číslo, ani dílčí. Nechci se pouštět do zdoluhavého vysvětlování, bylo by lepší, pokud bude zájem připravit monotematický příspěvek. Každopádně lze ujistit českou komunitu, že čísla nejsou nijak výrazná a v česko-rakouských vztazích jde více o rovnost vztahu. Česko má před sebou větší problém, a to je obecný nedostatek některých profesí, takže směr pohybu bude brzy směrem k nám. Pokud jde o evidenční povinnost, tak opět není jednoznačná odpověď. Kdo má mít tu povinnost? Každopádně evidence dost spolehlivě existuje.

Vídeň je oproti jiným hlavním městům zemí, ve kterých má ČR své velvyslance, výjimečná – žije zde početná česká menšina.

Myslím, že já nemusím připomínat, že na počátku minulého století byla největší česká městská komunita v Chicagu, pak ve Vídni a pak až v Praze. Je to jistě specifikum, které je dobře udržet a podporovat. Je to jedna z mých priorit.

Ve výčtu Vašich vědeckých a jiných vyznamenání mě upoutal údaj – 1998 – člen Řádu sv. Lazara Jeruzalémského. Lazaristé vyvíjeli misijní činnost, zakládali domy pro mravně pokleslé osoby, v českých zemích konventy nikdy nevznikly. Kdo Vám vyznamenání udělil a za co?

Činnost řádu je daleko širší, než uvádíte v otázce. Ale není zcela dob-

ře, kdybych právě já se rozepisoval o činnostech řádu a dílčím způsobem vzdvihoval své skutky. Je na straně druhé pravdou, že v době mého primátorování nevznikala jenom nová samospráva. Celý nevládní sektor, nadace, obnovované nejrůznější občanské aktivity. Dodnes není uzavřena otázka spoluúčasti církví na státní správě. Lidé ale nečekají a potřebují pomoc už teď. Bylo potřeba založit celý systém sociální péče na nových základech. Šlo o různé hospice, služby pro tělesně a jinak postižené, mobilitu ve městě, základní zdravotnická krizová zařízení atd. Já jsem ve své funkci věděl, že bez pomoci právě lidí ze všech těchto institucí se to zvládnout nedá. Hodně jsme spolupracovali a v některých projektech, které žijí dál, spolupracujeme.

Čím začíná Váš normální pracovní den?

Pokud nedrnčí telefony, tak ráno trochu cvičím. Pustím si zprávy a ostatní jako každý jiný člověk. Jenom pro mne obyčejně přijede auto a tam čtu cestou rakouské noviny. Někdy jedu autem sám, když chci navečer jít za sportem, což mi proti přání často nevyjde.

Jakými jazyky mluvíte?

Anglicky, německy, rusky, ostatní jenom velice skromně pro potřeby nákupu a restaurací.

Při vánočním vystoupení žáků školy Komenský jste prozradil, že hrajete na hudební nástroj. Zbývá Vám ve Vaší funkci diplomata na to čas?

Není to často, ale od dětství jsem chodil do houslí, takže hraji na housle, violu, dle potřeby, především o Vánocích, koledy s ostatními členy rodiny. Samozřejmě hraji na kytaru, kterou mám s sebou ve Vídni. Konečně se mi podařilo dostat do rezidence také klavír, takže mohu začít vzpomínat na zašlé časy. Uvidíme, zda se tomu bude dát říkat hraní.

Co Vám okamžitě spraví špatnou náladu? Jak odpočíváte?

Taková jednoduchá věc či skutek není. Záleží na tom, proč mám špatnou náladu. Někdy je to pár slov s někým blízkým, někdy píseň,

skladba a tak dále. Odpočívám tím, že dělám, co mne baví. Znamená to, že někdy odpočívám zajímavou prací, někdy čtu knížku, poslouchám anebo hraji muziku a hodně sportem. Rád hraji golf, lyžuji, ale nepohrdnu ani kolem a kolečkovými bruslemi.

Narodil jste se v Brně, základní a střední školu jste absolvoval v Bratislavě, vysokoškolská studia v Praze. Jste typickým příkladem Čechoslováka. Ovládáte všechny jazyky těchto zemí – tj. český = pražština, moravský = brněnština a slovenský?

Dobrá otázka. Moraváci tvrdí, že mám nádech pražského přízvuku, Pražáci, že je v mé češtině moravština, ale nezpívám pražsky a brněnský hantec mám rád, ale nemluvíím jim. Slovinci říkají, že moje slovenština je tak dobrá, že se nepozná, že nejsem rodilý Slovák.

I přes rozdělení Československa na dva samostatné státy udržují velvyslanectví přátelské a čilé kontakty. Jaké akce připravujete se slovenským velvyslancem v rámci oslav roku 1968? Další kontakty?

Vše, co připravujeme na rok 1968, děláme společně. Byli jsme jeden stát, takže ani nelze jinak. Do roku 1968 vstupují ale také další státy. Samozřejmě Rakousko, také Německo a Švédsko. Jestli jste myslela další společné projekty, nemám nic přesného, ale vše, co se dotýká naší kultury a společného života, se bude především ve Vídni spojovat do jednoho proudu.

Máte vize, které byste chtěl ve funkci velvyslance ČR sám uskutečnit anebo jejich uskutečnění napomoci?

Vy po mne opravdu chcete, abych v rámci tohoto rozhovoru začal sepsovat knihu. Dobře, něco prozradím. Jistě chci, aby se vztahy našich zemí zlepšily. Po nepřátelském Temelínu, blokádách a jiných drobnostech musíme hledat společné zájmy. Není pochyb, že jsou a že pro mnoho lidí na obou stranách již dávno dominují naše normální vztahy. Samozřejmě dnes je důležitá hospodářská spolupráce. Myslím, že tato oblast je pro obě země velice důležitá. Nejenom pro postavení v Evropě, ale pro po-

stavení Evropy v globálním kontextu. Pro nás je velice důležité udržet postavení české menšiny. Není to jenom kulturní dimenze a resentment ke staré vlasti. Vždyť jsme dnes prakticky bez hraničních kontrol a otázka, kde žijeme a kde pracujeme, dostává nový náboj. Mám několik dost podstatných myšlenek k fungování a orientaci velvyslanectví, ale to bude lepší ukázat, až se alespoň část stane. Každopádně chci, abychom byli viditelnou součástí vídeňského života a samozřejmě v tom pozitivním smyslu. Doufám, že i vy mi pomůžete.

Kdybyste vyhrál velkou částku, co byste s ní udělal?

Vím, že je to poslední otázka, ale řekl bych, že jsem na ni trochu starý. Když už sázím, tak je to v souvislosti se sportem. To, co takhle vyhraji, většinou padne na oslavu vítězství s těmi, kteří prohráli. A pak já už přece vím, že to, co v životě opravdu stojí za to, se dá většinou velice těžko koupit.

Přeji příjemnou zábavu při čtení a někdy nashledanou, společných termínů má česká menšina na podzim dost.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. Marie Brandeis

Velvyslanec České republiky v Rakousku RNDr. Jan Koukal zahajuje v Českém centru vernisáž *Josef a Miroslava Symon: 40 let v Rakousku*

Foto: Vladimír Čevela

Stálá expozice Národní galerie

Nová expozice věnovaná českému umění devatenáctého století se přestěhovala z Veletržního paláce do kláštera svatého Jiří na Pražském hradě. Přesuny sbírek ale nekončí, s expozicí umění 19. století se výhledově počítá pro Salmovský palác v těsném sousedství Schwarzenberského. Do Jiřského kláštera by chtěl ředitel NG Milan Knížák vrátit české gotické umění, které ve svém současném sídle v klášteře sv. Anežky je stále ohroženo povodněmi. V Anežském klášteře by po odstěhování gotiky měla být plastika 19. a 20. století, jež je nyní na zámku Zbraslav.

Osud sbírky českého umění 19. století je podle historika umění, bývalého pracovníka NG a jednoho z jejích dnešních kritiků Jiřího Fajta, příkladem nekonceptnosti práce galerie. Knížák byl ten, kdo sbírku v rámci NG ustanovil jako samostatnou část a prezentoval ji ve Veletržním paláci spolu s uměním 20. století. „To byl krok dobrým směrem,“ říká Fajt, zároveň však dodává, že není dobré sbírku 19. století rozdělovat, jak se to podle něj nyní stane.

Nová expozice zahrnuje léta 1790-1910 a má obdobný obsah, jako měly předchozí instalace této expozice. Podle ředitelky Sbírkou umění 19. století Naděždy Blažičkové-Horové expozice na svém začátku navazuje na expozici barokního umění a z druhé strany potom plynule přechází do expozice umění 20. století, jen jsou každá v jiném objektu. Výhodou umístění sbírky 19. století do kláštera sv. Jiří je podle ní například to, že je možné vystavit i monumentální obrazy a sochy, což v modernistickém Veletržním paláci nešlo. „Představujeme to nejlepší z našich sbírek, výběr je ve srovnání s předchozí expozicí širší,“ říká kurátorka expozice Naděžda Blažičková-Horová. Na nové adrese je vystaveno něco přes čtyři stovky objektů, je zde umístěno více plastik, přibýly především ty v nadživotní velikosti. Interiéry někdejšího kláštera se pro „devatenácté století“ hodí lépe i esteticky. Zde vynikají Schikanedrovy melancholické procházky po pražských zákoutích, Maroldovy výjevy z tržnic či Zeníškovy nebo Alšovy rozměrné historizující obrazy. S konstruktivistickým prostředím Veletržního paláce, kde jsou nízké stropy, romantické krajiny či historická velkoplátka příliš neladily. Celý jeden oddíl expozice patří umělecky nadané rodině Mánesů.

Výstavu ze sbírek Národní galerie doplňují zápůjčky z Umělecko-průmyslového musea a dalších institucí. V expozici je zahrnuto i užité umění, např. dva kovové vývěsní štíty někdejšího lahvůkářství v pražské Železné ulici, které pomaloval zátiším s exotickým ovocem a s postavou námořníka Josef Navrátil.

Výstava je součástí návštěvníckého okruhu Pražského hradu a je tudíž i v pondělí otevřena. *kk*

Český fotograf Jan Šibík zvítězil v letošním ročníku mezinárodní soutěže Ringier Photo Award

Český fotograf Jan Šibík zvítězil v letošním ročníku mezinárodní soutěže Ringier Photo Award se snímkem *Těžká práce dětí na skládce Stung Meanchey v Kambodži*. Na druhém místě skončil Árpád Kurucz z Maďarska, třetí místo obsadil jeho maďarský kolega Simon Móricz. Do soutěže mohly být přihlášeny pouze fotografie publikované

v roce 2007 v titulech švýcarského koncernu Ringier, který působí v řadě zemí.

Šibík, který pracuje pro časopis *Reflex*, zvítězil v konkurenci 74 fotografů z devíti zemí. Vítězný snímek je součástí dvanáctidílné série, která doplňovala rozsáhlou reportáž.

„Práce těchto dětí na skládce mnou dost otřásla. Oni tam žijí spolu se svými rodinami a od rána do večera rozhrabávají odpadky a hledají recyklovatelné plasty, papír a láhve. Samozřejmě za každého počasí,“ řekl k tomu autor snímků.

Šibík na sebe na mezinárodním fóru upozornil již v roce 2004, kdy ve světové fotografické soutěži World Press Photo obsadil třetí místo v kategorii sportovních příběhů se snímkem *Tradiční indický zápas*. *kk*

Zajímavosti z Karlových Varů

Cena Robertu de Nirovi a jeho osobní účast v Karlových Varech, světová premiéra filmu *Bathory* Juraje Jakubiska a první uvedení českého soutěžního snímku *Děti noci* od Michaely Pavlátové – to byly jedny z událostí 43. ročníku mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Závěr festivalu byl obohacen přítomností šarmantního, jak se ukázalo, baviče a herecké legendy Christophera Lee (Dracula a Saruman), který na závěrečném ceremoniálu převzal cenu prezidenta festivalu. Lee ovládá několik světových jazyků, je milovníkem hudby Leoše Janáčka, Bedřicha Smetany i Antonína Dvořáka, zvládl rozšířit svoje bavení fanoušků lekce z české historie a nakonec zazpíval část árie z *Prodané nevěsty*, a to česky.

Festivalovou novinkou je setkání s tvůrci nazvané Master Classes a vedle Leeho během nich měli diváci, novináři i filmoví profesionálové možnost debatovat s mexickým režisérem Arturem Ripsteinem, dánským dokumentaristou Jorgenem Lethem a s americkým dokumentaristou Lese Blankem.

V hlavní soutěži Českou republiku zastoupily dva filmy: *Karamazovi* režiséra a scénáristy Petra Zelenky a *Děti noci* režisérky Michaely Pavlátové, které také měly v Karlových Varech světovou premiéru. Čeští diváci si na film *Děti noci* budou muset počkat do září.

Vítězové soutěže si odnesou skleněnou sošku křišťálový glóbus. Kromě nich ceny získali také filmoví klasikové: „Ty se udělují třem československým režisérům, jednak tedy Dušanu Hanákovi, Juraji Jakubiskovi, který cenu obdržel od prezidenta festivalu pana Bartošky, a konečně Ivanu Passerovi.“

Karlovarské kolonády žijí při 43. ročníku Mezinárodního filmového festivalu (MFF) dvojím životem. Ve dne patří především lázeňským hostům, kteří sem míří za pitnými kúrami, a v noci zase bujarým mejdanům. I ty jsou obvykle spojeny s popíjením, ovšem nikoliv léčivé přírodní vody. Tu někteří aktéři večírků vyhledávají spíše druhý den, když se snaží srovnat narušené zažívání.

Velkolepý mejdan s laserovou show, který navštívil i americký herec Robert de Niro, má za sebou Vřídelní kolonáda. Další párty plná světla a zvukových efektů zase bouřila do noci ze střechy historické Mlýnské kolonády. Obě přežily bez větší újmy. I proto, že na všechny akce dohlíží sám ředitel karlovarské správy kolonád a pramenů Milan Trnka. Při MFF toho mnoho nenaspí, v ohrožení jsou totiž i další lázeňská zařízení ve městě. Kvůli různým akcím

v kolonádách prostorech bývá v některých dnech omezen jejich obvyklý provoz. Správa kolonád to při MFF běžným lázeňským hostům zase vynahrazuje prodlouženou otevírací dobou.

Běžným potleskem ocenili diváci velkofilm *Bathory* při jeho premiéře v Karlových Varech. Režiséra historického thrilleru o legendární Čachtické paní Juraje Jakubiska reakce premiérového publika nepřekvapila. „Nikdo neomdlel, nikoho neodvezli,“ řekl ČTK. Už testovací projekce a také zvláštní uvedení v Bratislavě mu prý potvrdily, že film diváky uhrane. „Nikdo neodchází, každý zůstane sedět do poslední chvíle, i když to není klasický film. Je komerční a ty postupy se trochu liší,“ dodal. Výpravny snímek *Bathory*, který stál kolem 320 milionů korun, může být podle něj inspirací pro ostatní filmaře v tom, že filmová tvorba by měla být důslednější, poctivější a pracnější. „Nejde ani tak o komerčnost týkající se financí, ale spíše dopadu na diváky. Pokud chceme naše díla dostat do evropské distribuce, musíme čelit silné konkurenci. A toto je jeden ze způsobů,“ dodal Jakubisko. Režisér Jakubisko před slavnostním uvedením filmu *Bathory* převzal z rukou prezidenta karlovarského festivalu Jiřího Bartošky Křišťálový glóbus za dlouhodobý umělecký přínos světové kinematografii. Jakubisko na tomto dosud nejdražším středoevropském filmu pracoval čtyři roky. Nakonec si v pořadí patnáctý projekt nadělil k letošním sedmdesátinám. Do studia 400 let staré historie se Jakubisko ponořil důkladně. *Bathory*ová prý měla 16 hradů a zámků – na všech místech byl, ale nenašel ani židli, na které seděla, nebo pohár, z něhož pila. Přesto tvrdí, že se tato renesanční, vzdělaná a nábožensky založená žena nedá jednoznačně označit za vražedkyni.

V soutěži dokumentů karlovarského festivalu uvedla režisérka Helena Třeštíková svůj snímek *René*. Hlavní postavou tohoto dalšího jejího časosběrného dokumentu, který měl ve Varech světovou premiéru, je nenapravitelný kriminálník a také osobitý spisovatel René Plášil. Celých dvacet let zaznamenávala režisérka jeho smutný osud na věčné pouti mezi vězením a krátkými pobyty na svobodě. Život Reného, který se úspěšně stylizuje do role desperáta, se odvíjí na pozadí významných politických událostí doma i ve světě. Sametová revoluce, volby prezidenta, 11. září či vstup České republiky do Evropské unie – to vše René „zažívá“ většinou v útrobách věznic.

Dalším domácím zástupcem v této soutěži je mezi šestnácti tituly velmi osobní snímek Jany Bokové s názvem *Bye Bye Sanghaj*. Natočila ho v česko-argentinské koprodukcii a skrze osudy několika českých emigrantů, například filozofa Václava Bělohradského, písničkáře Vlady Třešňáka, básníka Petra Krále, ale i jí samé se v něm zamýšlí nad nejrůznějšími aspekty emigrace. Dospívá ke zjištění, že kdo jednou vykoření, nemůže už nikdy zakořenit. Ve svém téměř dvouhodinovém dokumentu využila režisérka četných archivních materiálů, jimiž proložila své velmi otevřené rozhovory.

Novinky z tiskových konferencí v KV:

Režisér Marek Najbrt začne natáčet film *Protektor* 10. září 2008. V hlavních rolích se objeví Jana Plodková, donedávna herečka brněnského Hadivadla, a Marek Daniel, který v současné době hraje například v Havlově *Odcházení* v Divadle Archa. Na setkání s novináři v rámci karlovarského festivalu to oznámil producent Pavel Strnad ze

společnosti Negativ. Podle něj zdrželo natáčení shánění financí. Film z let 1939 až 1942 je prý náročný na motivy, lokace, výpravu, triky i počet natáčecích dnů. „Je to příběh rasově smíšené dvojice z protektorátní Prahy, z dob heydrichiády. Je o tom, kam až ten tlak tehdejšího systému mohl zavést lidi, kteří by jinak prožili asi zajímavý život,“ řekl režisér Najbrt. Za zásadní okolnost příběhu označil jeden z bicyklů, na kterém ujel atentátník Kubiš z místa činu. Postava zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha se prý v tomto snímku objeví jen jednou, zdálky a ze zadu. Najbrt se svým týmem na scénáři dále pracuje, nyní dokončují osmou verzi. Hned první film autorského týmu Geisler – Tuček – Najbrt nazvaný *Mistři* získal v roce 2004 tři České lvy a Cenu filmových kritiků za nejlepší český film.

Koncem listopadu se v kinech objeví nový film režiséra Filipa Renče s názvem *Hlídač č. 47*. V současnosti se projekt natočený v produkci České televize dokončuje. Dělá se zvukový mix a triky, řekl Renč na prezentaci v rámci MFF v Karlových Varech.

Námětem filmu je stejnojmenný román Josefa Koptý z roku 1926. Silný a působivě napsaný příběh zaujal české filmaře už v roce 1937. Režisér Josef Rovenský natočil podle scénáře tehdy mladého Otakara Vávry úspěšný film, ve kterém se objevili Jaroslav Průcha, Marie Glázrová a Ladislav Boháč. Rovenský během natáčení onemocněl a zemřel a film tehdy dokončil Jan Sviták. Koptův román dobová kritika označila za to nejlepší, co autor napsal. Jde o baladický příběh člověka, na jehož tragickém osudu se podílejí nejen prožité válečné zkušenosti, ale především lidé, kteří ho obklopují.

Nový scénář k původně televiznímu filmu *Hlídač č. 47* byl poslední prací renomovaného scenáristy Eduarda Vernerera, který zemřel v roce 2003. Ve své verzi vyzdvihl téma bolestného údělu člověka, který, ovlivněn a poznamenán hrůznými válečnými zážitky, doufá, že ve svém dalším životě najde díky lásce, přátelství, práci a rodinnému štěstí ztracenou rovnováhu.

Poté, co byl Renč osloven, aby ho převedl na plátno, scénář se Zdeňkem Zelenkou přepracoval. „Po sedmdesáti letech jsme chtěli tento příběh přizpůsobit současnému divákovi,“ uvedl Renč. I proto podtrhli dramatickosti předlohy, dopsali válečné scény a posílili a domysleli osobní vazby všech hrdinů. S možností adaptovat slavný historický román se však setkal poprvé.

Hlavní role ztvárnili Karel Roden a Lucie Šipošová, v dalších rolích se objeví například Václav Jiráček a Vladimír Dlouhý. S Renčem na filmu spolupracovali debutující kameraman Karel Fairaisl, výtvarník kostýmů Roman Šolc, architekt Zdeněk Flemming, střihač Jan Mattlach. Symfonickou hudbu složil Jiří Škorpík. Natáčelo se u Vejprt ve vesnici Kovářská, dále v severočeských Zubrnících, v Úštěku a nedaleko Prahy.

Barrandovské studio stále hledá zahraničního koproducenta ke zfilmování scénáře spisovatelky a dramatičky Daniely Fischerové o siamských dvojčatech sestřích Blažkových nazvaný *Spolu*. Důvodem je finanční náročnost tohoto historického projektu. Novinářům to na karlovarském filmovém festivalu řekla producentka Helena Uldrichová. Scénář, který už předloni zvítězil v grantovém řízení filmové nadace společností RWE a Barrandov, se opírá o skutečný příběh dvojčat žijících na přelomu 19. a 20. století.

Obě dívky byly inteligentní a vzhledem k době a okolnostem jejich života neobvykle vzdělané. To jim sice umožnilo uniknout chudobě, leč nikoli osudu zrůd – atrakci.

Na setkání s novináři jmenovala producentka Ulrichová i další tři dříve oceněné filmové projekty, které mají k realizaci rozhodně blíž. Jsou mezi nimi scénář Ireny Hejdové *Nohama nahoru*, scénář *Hlava, ruce, srdce* Davida Jařaba a *K moři* Petry Soukupové. Předlohu Ireny Hejdové má od jara příštího roku natáčet režisér Martin Dolenský. Premiéra se má uskutečnit koncem roku 2009. *kk*

Nový film režiséra Zdeňka Tyce nazvaný *El paso*

Spor romské vdovy, matky sedmi dětí, se sociálními pracovníky je námětem nového filmu režiséra Zdeňka Tyce nazvaného *El paso*, jehož natáčení právě skončilo. Termín premiéry, která je plánovaná na 20. ledna 2009, bude zřejmě dodržen.

Hlavní hrdinku, které nabídnou pomoc ambiciózní právnička (Linda Rybová) a ušlechtilý kurátor s dobrým srdcem (David Prachař), ztvárnila neherečka, zpěvačka brněnské romské skupiny Gulo čar Irena Horváthová. V projektu, který vzniká v produkci Ondřeje Trojana, se dále objeví například Igor Chmela a Vladimír Javorský.

„S podobou záběrů jsem spokojen, výsledek se jeví velmi dobře, ale nebylo snadné ho dosáhnout. Sedm romských dětí se totiž ukázalo být tvrdším oříškem, než jsem čekal. Přesto jsme měli šťastnou ruku, našli děti herecky zdatné a navíc z velice odpovědných rodin,“ popsal práci s představiteli dětských rolí režisér Tyc v nedávném rozhovoru pro ČTK. Režisér a scenárista Zdeněk Tyc má za sebou například celovečerní projekty *Už, Žiletky* a psychologické drama *Smradi*. Filmovou fakultu absolvoval v roce 1989 snímkem, který byl zároveň i jeho celovečerním debutem, baladickým příběhem *Vojtěch, řečený sirotek*. Tyc často spolupracuje s Českou televizí. *kk*

Výsledky prvního letošního kola grantového řízení filmové nadace

Zástupci filmové nadace vyhlásili výsledky prvního letošního kola grantového řízení a mezi šest vítězů rozdělili půl milionu korun. Mezi scenáristy zabodovali Zdeněk Jiráský za filmový scénář *Poupata*, který je prý dobře napsaným trpkým dramatem ze současnosti, Pavel Göbl za groteskní příběh *Tichý společník* a Miloš Cajthaml za předlohu s názvem *Tak ted(d)y co?* Realisticky v něm zachycuje prostředí obchodu s pornografií a sexem.

V kategorii filmových povídek byli oceněni Miroslav Bambušek za fiktivní příběh *Případ Postelberg*, Karel Rada za fabulované osudy několika rockových muzikantů *Stará vlna* a Petr Zahrádka za psychothriller *Transcendent*.

Podle předsedy výboru nadace Iva Mathé posuzovali jeho členové 104 projektů – 47 filmových povídek a 57 scénářů. „Nejstaršímu autorovi bylo osmdesát a nejmladšímu 17 let,“ řekl Mathé. Žádné téma jim prý nebylo cizí, jejich práce zastupovaly takřka všechny žánry včetně pohádek.

Nadace má určitou dobu opční práva na oceněná díla. Kontaktuje Barrandov a pak i další případné producenty. *kk*

Barokní umění v Plzni

Zcela ojedinělý zážitek je připraven pro milovníky barokního umění v Plzni. Po více než dvou letech zde byly zachráněny a kompletně zrestaurovány dva cenné obrazy barokního malíře Petra Brandla, které vytvořil v letech 1698 až 1699 pro kostel sv. Barbory v Manětíně. Lunetové obrazy *Zavraždění sv. Václava* a obraz *Smrt sv. Isidora* visely naproti sobě v kostele nad arkádami bočních zdí. Naposledy byly opravovány v roce 1960. Na záchranu poškozených olejomalb se podařilo získat téměř čtvrt milionu korun. Opravené barokní obrazy se představit veřejnosti v Mariánské Týnici. *(mk)*

Posázavský Pacifik v Londýně

Na 240. ročníku Letní výstavy britské Královské akademie umění byla úspěšná mladá česká malířka Martina Krupičková. Letní výstava Královské akademie je největším podnikem tohoto druhu na světě. Z přihlášených děl vybírá akademie něco přes tisíc na vlastní výstavu. V letošním roce bylo do hlavní výstavy přihlášeno asi 10 000 děl, z nichž je vystavováno zhruba 1 200. Martina Krupičková vystavuje svoji olejomalbu *Posázavský Pacifik* ve společnosti malířů jako jsou například Mary Feddenová a Anthony Green. *(mk)*

Art Prague

Letošní sedmý ročník veletrhu současného umění Art Prague obsadil v centru Prahy pět výstavních prostor. V Máněsu to nejlepší ze své dramaturgie představilo 31 galerií (Art Prague basic), Galerie Václava Špály přišla s projektem *Sexismy* (Art Prague sexy), Gallery Art Factory na Václavském náměstí nabídla 11 alternativních českých galerií (Art Prague cool), Galerie Montmartre představila nejmladší umění z Čech a Moravy (Art Prague fresh) a Galerie Lapidarium předvedla přehlídku prací studentů z ateliéru Michaela Rittsteina z pražské AVU (Art Prague young).

Vedle pravidelně vystavujících českých účastníků se na veletrhu prezentovala řada galerií z Německa, Francie, Itálie nebo Holandska. Na veletrhu se kromě děl ověřených umělců, jakými jsou například Sýkora, Rittstein, Dlouhý, Kovanda, Knapp, Boštík, Róna, Nikl, Singer, Bláha aj. nabízela i díla nejmladší generace – studentů a čerstvých absolventů uměleckých škol.

K veletrhu také patřily pravidelné diskusní panely.

(mk)

Alfons Mucha a jeho doba

V Západočeském muzeu v Plzni byla otevřena výstava pod názvem *Alfons Mucha a jeho doba*. Expozice představuje na padesát Muchových plakátů a rozměrných obrazů a kolem sta předmětů užitého umění z celé Evropy, šperků a exponátů ze skla a porcelánu. Vystavované exponáty mapují Modern Style v Anglii, Art Nouveau ve Francii a Belgii i německý Jugendstil a středoevropskou secesi. Cílem autorů výstavy bylo představit divákům Alfonse Muchu jako jednu z nejvýznamnějších osobností evropské kultury konce 19. a začátku 20. století, i období secese, která vytvořila základy pro rozvoj moderního umění. Koncept výstavy se rovněž pokouší vykreslit návštěvníkům atmosféru pařížských salonů, šantánů a divadla Theatre de la Renaissance zhruba před sto lety.

Výstava *Alfons Mucha a jeho doba* je hlavní součástí oslav jubilea 130 let od založení muzea a bude otevřena do 11. ledna 2009.

(mk)

Zajímavá výstava v Klementinu

V pražské Galerii Klementinum byla otevřena výstava, která obsahuje kresby a grafiky známých umělců evropského umění 20. století, které jsou v České republice k vidění vůbec poprvé. Vystavené exponáty pocházejí ze sbírky rakouského kněze a galeristy Otto Maurera (1907-1973). Maurer byl nejen sběratelem, ale také mecenášem a podporoval mnoho mladých umělců. Proto také založil v roce 1954 Galerii sv. Štěpána, která vystavovala díla nejnovějších směrů a tendencí – hned první výstava představila významné osobnosti moderního evropského umění, jakými byli Herbert Boeckl, Alfred Kubin nebo Kathe Kollwitz. Bylo pravidlem, že v této galerii vystavoval téměř každý, kdo později v rakouské poválečné avantgardě něco znamenal. Profil galerie přes deset let vytvářeli malíři, kteří se sdružili v Malířské skupině Galerie sv. Štěpána.

Současná pražská výstava má spíše komorní charakter, obsahuje 56 grafik a kreseb, což je jen malý vzorek kolekce, která je součástí Arcibiskupského dómského a diecézního muzea ve Vídni. Kromě vystavených exponátů se návštěvníci mohou seznámit s osudy nekonformní osobnosti Otty Maurera, který se stal jedním z nevlivnějších akterů vývoje rakouského moderního umění – to dokazuje i každoročně udělovaná prestižní cena Otto Maurera pro mladé umělce.

Expozice měla premiéru v loňském roce na podzim v Arcibiskupském muzeu v Olomouci. Z ní byly pro pražskou výstavu vybrány reprezentativní autoři klasické moderny, expresionismu, abstrakce, informelu i postmoderních tendencí.

(mk)

Koláže básníků

V pražské Galerii Smečky se představil výběr prací 26 umělců zvukných jmen i méně známých tvůrců – příslušníků různých generací. Těmto umělcům bylo vlastní vyjadřovat se obrazem, zvukem, filmem i textem a slovo a obraz jim postupně splynuly v jediný celek.

Mezi literáty a výtvarníky, kteří se postupně zabývali experimentem koláže, patří jména jako Josef Hiršal, Bohumila Grogerová, Jiří Kolář, Josef Honys, Emil Juliš, Ladislav Novák, Karel Trinkewitz a další. Podobně se výtvarnému a básnickému experimentu oddali členové prvního a druhého Klubu konkretistů, například Karel Adamus, Jiří Valoch nebo Jan Wojnar.

Na výstavě ve Smečkách byli zastoupeni také umělci, kteří k žádným skupinám nepatří, ale oni přesto použili experiment koláže k osobnímu vyjádření – byli to například básník a patolog Norbert Holub, arteterapeut Miroslav Huptych, autor undergroundu Ivo Vodseďálek, Václav Vokolek a další.

Vystavená díla pocházela z části ze sbírky české koláže Pražské plynárenské, a. s., a další zapůjčili autoři nebo jejich pozůstalí a přátelé.

(mk)

Lustigova Zpověď

Spisovatel Arnošt Lustig nejprve vyprávěl o svém životě – prožil peklo koncentračních táborů, kde se učil přežít v nelidských podmínkách, v posledních chvílích unikl z transportu smrti, prožil pražskou revoluci, vítal Rudou armádu, dočkal se návratu své matky z koncentračního tábora, působil po válce jako novinář a scénárista, začal psát výborné knihy o holocaustu a nakonec emigroval a nyní žije střídavě v Praze a ve svém druhém domově v USA.

Z těchto čtyřiceti hodin vyprávění vznikl nejdřív komplet čtyř CD autentického vzpomínání. Nahrávka zaznamenala velký posluchačský ohlas a poté vznikla stejnojmenná knížka. Stejně jako poslech živého vyprávění autora je i četba knihy poučná a napíná. Arnošt Lustig pohnuté momenty svého života vypráví svižně a s humorem, jak je mu vlastní.

(mk)

Úspěch českého režiséra

Na dvacátém ročníku mezinárodního festivalu komediálního filmu ve východošpanělské Peñíscole byl oceněn český režisér. Režisér Jiří Menzel získal se svým snímkem *Obsluhoval jsem anglického krále* hlavní cenu za nejlepší film. Jiří Menzel byl úspěšný ve Španělsku již v loňském roce, kdy získal ocenění na festivalu 100% Europeo v Seville, kde se účastnil co by čestný host.

(mk)

Pavel Kohout – světová premiéra ERÓS

14. června 2008 měla v brněnském Národním divadle světovou premiéru Kohoutova hra *Erós*. Hra z roku 2002 je umístěna do rodinného prostředí, kde vykresluje dramatickou situaci: co se stane, když se muž v letech zamiluje do mladičky dívky. Na tomto půdorysu se rýsuje i autorův pohled na nedávná devadesátá léta, tak bouřlivá a v mnohém nelítostná.

„Uvádění současných textů je jednou z povinností Národního divadla a my jsme vybrali nejproslulejšího českého autora, jehož text se na prknech Reduty uvádí poprvé,“ řekl umělecký šéf Reduty Petr Štědroň a připojil: „navíc ve skvělém hereckém obsazení a v režijním vedení jednoho z nejvýraznějších talentů své generace.“

V hlavní roli se divákům premiéry představil a ovace sklídl Marián Labuda, v dalších pak Petr Halberstadt, Monika Maláčová, Petr Bláha, Dita Kaplanová, Marie Durnová, Zuzana Ščerbová a Erika Stárková, v režii Jiřího Pokorného.

Ačkoliv slovenský herec Marián Labuda letos oslaví čtyřiašedesáté narozeniny a ve svém řemesle patří k uznávaným mistrům, právě Kohoutův opus o vzplanutí starce k mladé dívce naháněl Labudovi strach. „Jsou tam některé věty, které jsou pro Slováka mimořádně těžké,“ obával se před páteční premiérou. Zvládnout věrohodně roli v češtině není pro Slováky snadné, vyžaduje to zkušenost a trpělivost.

Inscenace byla přijata diváky dobře, někteří aplaudovali vestoje, jiné poněkud zaskočil nadreálný ráz představení. kb

Pohádky pro děti i dospělé

Tři různorodé tituly s příběhy pro děti i pro dospělé vydal v minulých dnech Supraphon. Na prvním CD jsou zastoupeny tradiční pohádky, které reprezentuje kompilace z odkazu Karla Jaromíra Erbena v podání Karla Högra. Původní nahrávka byla pořízena v roce 1972. Pohádky v té podobě, jak je spisovatel napsal, vypráví Karel Höger svým nezaměnitelným způsobem.

Druhé CD vyšlo ve spolupráci s Radiožurnálem a představuje se zde Michal Viewegh se svými *Krátkými pohádkami pro unavené rodiče*. Ty byly nejprve napsány pro knižní vydání – na dvojalbum je převyprávěl Saša Rašilov. V drobných příbězích ze života se autor pouští do témat, která jsou v pohádkách spíše tabu a nabízí je dětem formou sice otevřenou, ale zároveň velmi jemnou.

Další titul ze Supraphonu – *Pohádky o zvířátkách ze zoo* – napsala Eva Košlerová a jejich vypravěči jsou známí čeští herci Sabina Laurinová, Zlata Adamovská, Jiří Lábus, Petr Vacek a Jiří Macháček. Milý doplněk tvoří „zoologické písničky“ Petra Skoumala, které napsal v průběhu

devadesátých let sám nebo na texty Emanuela Frynty nebo Pavla Šruta. (mk)

Havlovo *Odcházení* připravují desítky divadel včetně zahraničních

S mimořádným ohlasem zaplněného Divadla Archa v Praze se setkala světová premiéra hry spisovatele, dramatika a někdejšího prezidenta České republiky Václava Havla *Odcházení*. Publikum ocenilo desetiminutovým potleskem režijní pojetí Davida Radoka, syna Havlova dávného přítele Alfréda Radoka, a výkony hlavních představitelů v čele s Janem Třískou a Zuzanou Stivínovou. Diváci se skvěle bavili, živě reagovali na dialogy na jevišti i scénické poznámky z reproduktoru, které osobně načetl s ironií a vtipem Havel. Toho pak na scéně přivítali potleskem vestoje.

Podle informací agentury Aura-Pont, která spisovatele, dramatika a bývalého prezidenta České republiky zastupuje, bude 11. října následovat premiéra v královéhradeckém Klicperově divadle v režii Andreje Kroba. Před Vánoci se *Odcházení* objeví v Českých Budějovicích v režii Martina Glasera a také v Plzni. Tam inscenaci připraví režisér Jan Burian. Mezitím se *Odcházení* stane součástí dramatické koláže režiséra Vladimíra Morávka nazvané *Cirkus Havel*, kterou brněnské Divadlo Husa na provázku uvede v premiéře 14. listopadu. Inscenace Těšínského divadla v Českém Těšíně bude 11. října v režii Zbygniewa Czarnického prvním představením tohoto Havlova dramatického textu v jiném než českém jazyce. První opravdu zahraniční premiéru bude *Odcházení* mít 26. září v Británii. Inscenaci anglického překladatele Paula Wilsona nastuduje v londýnském divadle Orange Tree jeho zakladatel a umělecký šéf Sam Walters. Po *Odcházení* se tam koncem října objeví britská premiéra *Horského hotelu* (spolu s *Protestem*) a 10. listopadu aktovky *Audience* a *Vernisáž*.

V roce 1989 tehdejší disidentský spisovatel Václav Havel rozpracoval hru o předním politikovi, který odchází ze své funkce a opouští moc, která s ní byla spojena. Když o mnoho let později Havel sám z politiky odešel, k textu se vrátil a obohacen o nové zkušenosti jej dokončil.

Mezinárodní festival Tanec Praha

Mezinárodní festival soudobé taneční tvorby a pohybového divadla Tanec Praha není největší ani nejznámější či nejnavštěvovanější kulturní akcí v české metropoli. Za dvě desetiletí existence si nicméně dokázal získat značné renomé v ČR i zahraničí a již řadu let patří k nejvýznamnějším akcím pražského kulturního dění. Bohužel byl jubilejní 20. ročník Tance Praha výrazně poznamenán macešským

přístupem hlavního města Prahy k akci, které snížili grant na desetinu, uvádí Alex Švamberk v deníku *Právo*. Vynucené škrty poznamenaly plánovanou dramaturgii, zrušeno bylo i závěrečné pražské vystoupení francouzského souboru. Hlavním magnetem festivalu byl Ekodom izraelského souboru Kibbutz Contemporary Dance ve vyprodaném Hudebním divadle v Karlíně.

I z okleštěného programu bylo patrné, že festival nechce zůstat u čistého moderního tance, ale snaží se o jeho spojení s dalšími žánry. Jubileum také ukázalo, jak moc se toho ve vnímání tance za dvacet let – také díky festivalu – změnilo. Samotná fascinace něčím novým, tedy soudobým tancem, pominula, nároky na kvalitu představení rostou, míní autor článku. Vývoj je nejvíce vidět na tuzemských zástupcích. Zatímco před dvaceti lety nabízel festival jen zahraniční soubory, v posledních letech se jeho nedílnou součástí stala i vystoupení českých tanečníků.

Jazzová sekce připravila výstavu k srpnu roku 1968

Přibližně tři stovky novin, letáků a fotografií z pohnutých dní konce srpna roku 1968 mohou vidět diváci výstavy, kterou ve svých prostorách otevřela Jazzová sekce. Jak řekl zakladatel tohoto sdružení Karel Srp, je expozice zcela záměrně nekomentovaná a dokumentární.

„Většina panelů obsahuje dokumenty z toho kritického týdne okolo 21. srpna, i když tam máme třeba také návrhy zákonů, ze kterých se potom odvíjela normalizace,“ uvedl Srp. Kromě tištěných dokumentů mohou návštěvníci slyšet i dokumentární nahrávky z doby invaze vojsk pěti států Varšavské smlouvy. „Nejsou to jen nahrávky rozhlasové, ale třeba i stanovisko Čestmíra Císaře,“ podotkl Srp s tím, že tento záznam byl nalezen před pouhým týdnem. Jazzové sekci se totiž podařilo objevit muže, jehož otec v srpnu 1968 tehdejšího předsedu České národní rady skrýval.

Patronát nad výstavou, kterou je možné navštívit zdarma, převzal někdejší český premiér a bývalý šéf ČSSD Miloš Zeman. Podle Srpa podobně zaštitil už výstavu, kterou Jazzová sekce výročí roku 1968 věnovala před deseti lety. Návštěvníci výstavy dokonce mohou Zemanovi na papírek napsat vzkaz, na který prý dnešní „důchodce z Vysočiny“ určitě odpoví.

Výstava „fotobrazů“ Marka Vašuta v Bruselu

Pro většinu lidí je Marek Vašut známý hlavně jako divadelní a filmový herec, od dětství ho ale baví i výtvarné umění. Líbí se mu na tom, že si za svými díly stojí od začátku do konce sám. Vašut to řekl při vernisáži svých „fotobrazů“ v Pražském domě v Bruselu.

Základem pro většinu Vašutových „fotobrazů“, jak je sám nazývá, jsou fotografie, ať už reálného objektu, nebo abstraktní kompozice. Ty potom podle svého přetváří na počítači. „Využívám asi šesti programů, které mi pomáhají, ale ten nápad za mě počítač nevymyslí,“ vysvětlil. Uvedl, že některé obrazy mu zabraly až přes 100 hodin práce a 100 000 kliknutí myši. „Já se (nimrám) s každým detailem,“ prohlásil.

Zatímco jako herec musí Vašut spolupracovat se svými kolegy a s režisérem, o tvorbě svých obrazů si rozhoduje sám. „Tohle je moje od začátku do konce,“ prohlásil. „Prav-

da, v týmové práci se člověk může vymluvit na to, že mu to někdo zkazil,“ uznal.

Vašut se věnuje i tradičnějším formám malířství. Přiznává ale, že k tomu, aby se svoje výtvary odhodlal veřejně vystavovat, chybí ještě pár let. K výtvarnému umění ho to prý táhlo již od dětství, dokonce chtěl jít na výtvarnou školu, ale rodiče mu to rozmluvili. Měli podle něho pravdu, protože sám časem zjistil, že mu chybí ten správný „ponor“, aby ho bavilo jenom „výtvarničit“.

České nebe bude mít premiéru na podzim

Patnáctá hra Divadla Jára Cimrmana *České nebe* se už zkouší, premiéru bude mít na podzim. Nejnovější text Zdeňka Svěráka a Ladislava Smoljaka bude od 28. října premiérovému publiku představen v Žižkovském divadle hned čtyřikrát. Na scéně se v něm potkají svatý Václav, Jan Amos Komenský, Jan Hus, Karel Havlíček Borovský, praotec Čech, maršálek Radecký, Miroslav Tyrš a babička Boženy Němcové.

„Předtím ale s touto hrou jako vždy vyjedeme mimo Prahu a trochu ji obehrajeme na našich osvědčených stáncích,“ řekl Svěrák ČTK. Přiznal, že si oba oddychli, když hru dopsali a především poté, co jí při prvním přečtení své kolegy z divadla pobavili. Podle něj totiž není lehké po čtyřiceti letech trvání tento kolektiv, který jim vidí do karet, ještě něčím překvapit či zaskočit.

Novinkou inscenace bude líčení všech protagonistů, kteří budou skutečně vypadat jako velikáni české historie, a nebude je proto třeba představovat. Podobný model setkání osob, které se ve skutečnosti potkat nemohly, použil Smoljak koncem devadesátých let ve hře *Malý Říjen* v Divadle Na zábradlí. Vylíčil v ní setkání českých i světových osobností začátku 20. století ve vězeňské cele na Špilberku. K Aloisi Rašínovi a Karlu Kramářovi přidal špiónku Matu Hari, Lenina, Naděždu Krupskou, Babinského – a fungovalo to.

Zatím poslední novinkou Divadla Jára Cimrmana byla před šesti lety *Afrika*. Pokud by prý *České nebe* mělo před sebou stejně dlouhou budoucnost, mohla by být podle Svěrákova realistického pohledu definitivně poslední.

Loni začátkem října oslavil tento soubor čtyřicet let existence. Jeho členové tehdy připomněli všech čtrnáct inscenací, které kdy měly premiéru, přičemž repertoár nikdy neopustily. Podle statistik souboru se před čtyřmi lety uskutečnilo desetitisící představení. Více než tisíc repríz mají za sebou *Hospoda Na mýtince* a *Vyšetřování ztráty třídní knihy*.

Divadlo Jára Cimrmana provázel od počátku nebývalý zájem diváků i nelibost tehdejšího komunistického režimu. Přestože se autoři vyhýbali prvoplánové politické satirě, cenzoři v jejich narážkách na rakousko-uherské poměry nacházeli řadu paralel s tehdejší situací. A tak se musel soubor mnohokrát stěhovat. Během čtyřiceti let se v něm vystřídalo kolem tří desítek lidí. Nestárnoucí humor cimrmanologů oslovuje stále nové generace.

Tip pro historicky zvědavou mládež a pamětníky

Činohra Národního divadla v Praze má na programu hru Brita s českými kořeny Toma Stopparda *Rock'n'roll*. Příběh

se odehrává mezi lety 1968 a 1990 v Praze a Cambridge. Během doby přestavení se v této nejenom politické hře dozvíte o tehdejší době z anglicko-českého pohledu více než ze školních učebnic, za předpokladu, že se ve škole vůbec tato tematika probírá. A ti, kteří to zažili, si znovu uvědomí hrůznost tehdejších poměrů v ČSSR. Také příznivci a pamětníci českého rock'n'rollu si přijdou na své. Kapela The Plastic People of the Universe jsou jedni z hrdinů Stoppardovy hry, kteří, i když dnes již v jiném sestavení, hru krátkým koncertem začínají. Jednotlivé scény a časové posuny jsou orámovány odpovídající hudbou skupin například Pink Floyd, Beatles, Rolling Stones ad.

VÝROČÍ

První dáma české fotografie Anna Fárová slaví 80. narozeniny

Její oči se dívají z pláten Mikuláše Medka, překládala básně Věry Linhartové a světu objevila Jindřicha Štyrského, Františka Drtikola i Josefa Sudka. Anna Fárová, mezinárodně uznávaná historička a teoretička fotografie, vytáhla do světla ramp velikány české fotografie, na které minulé režim hleděl s opovržením. Umění v dokumentárních fotografiích vycítila v dobách, kdy ještě takto vnímány nebyly. Však ji také Francouzi pasovali na rytíře umění.

Její zásluhy, intelektuální vhled i mravní postoje nemají v dějinách české fotografie obdoby. Napsala bezpočet monografií, učila studenty a založila jedinečnou sbírku fotografií. Její výstavy byly za bývalého režimu často vyvzdorované na moci. Vždy byla velmi osobitá a vyhraněná. Svým láskám dokázala nejen pomáhat, inspirovat je nebo jim nastavovat zrcadlo – dokázala jim být i celoživotně věrná. „Nemám velké ambice. Jen dělat svou práci dobře, pro dílo a autora,“ řekla jednou.

Narodila se pod obrazy Františka Tichého 1. června 1928 v Paříži jako Anette Šafránková českému diplomatovi a francouzské profesorce. Vyrůstala obklopená uměním, hudbou a literaturou v několika jazycích, věčně pendlovala mezi Prahou a Paříží.

Na studiích dějin umění potkala výtvarníka Libora Fáru a u něj v ateliéru pak fotografii Henriho Cartiera-Bressona, na níž se mladá žena s pohnutým výrazem ve tváři davem prodírá k italskému kardinálovi Pacellimu. „V jejím výrazu jsem uviděla barokní fresku, jenže zároveň to byl skutečný život. Cítila jsem, že fotografie může mít stejnou sílu a platnost jako malířství.“

To bylo v dobách, kdy vykladači umění brali na milost maximálně výtvarné fotografie, jejichž tematika kopírovala klasické malířské žánry. Otec jí domluvil schůzku s Cartierem-Bressonem a ona jej přesvědčila, aby v tehdejší Československu vydal monografii. Kniha otevřela v roce 1958 edici Umělecké fotografie v Odeonu, což byla vůbec první řada svého druhu v Evropě. Cartier-Bresson jí doporučil další kolegy a za železnou oponou vyšly monografie Davida Seymoura, Andrého Kertésze nebo Wernera Bischofa.

V šedesátých letech pomohla Fárová s rozjezdem kariéry Josefu Koudelkovi, ve Špálově galerii pořádala důležitou výstavu 7+7, konfrontující práci dokumentaristů

s výtvarnými fotografy, seznámila se s Josefem Sudkem a nabídla mu výstavu. Sudek jí pak na smrtelné posteli odkázal svůj archiv.

Její zaměstnání v Uměleckoprůmyslovém museu po roce 1968 přineslo objev tvorby Františka Drtikola, jehož fotografie ležely v zaprášených krabicích v depozitáři muzea. Fárová je dva roky zpracovávala a výstava nazvaná prostě *František Drtikol* se v roce 1972 navzdory zásahům cenzury stala senzací. V UMPRUM zřídila fotografické oddělení a vybudovala vůbec první sbírku fotografií. Snímky Štyrského kupovala od Toyen. V letech 1970 až 1977 též vyučovala na FAMU.

„Všude kolem jsem viděla samou nespravedlnost, takže mi přišlo samozřejmé Chartu podepsat,“ zdůvodnila svůj podpis pod dokumentem, který ji připravil o místo v UMPRUM i na FAMU a uvrhl do kolotoče výsledků. „Věděla jsem, že mě asi vyhodí, ale byla jsem rozhodnutá dál dělat, co umím a mám ráda.“

Od osmdesátých let ji živila práce pro zahraniční nakladatelství. Mnoho knih jí vyšlo v Německu, Francii či v USA. Její monografie Františka Drtikola v roce 1986 v Německu získala ocenění Nejlepší umělecká publikace roku. Monografie Josefa Sudka se zase stala nejkrásnější knihou v Čechách v roce 1995.

A s pomocí přátel pořádala výstavy – Bischofa, Drtikola, Sudka, Koudelky, Roberta Doisneaua, Elliotta Erwitta a dalších. Památnou se stala velkolepá expozice osmnácti fotografů v opuštěném klášteře v Plasích u Plzně v roce 1981, na kterou se přijel podívat i Cartier-Bresson. Ukázala život v normalizovaném Československu zcela bez příkras a pro řadu mladých fotografů se stala iniciačním zážitkem.

„Vždycky jsem si říkala, že když budu to, co dělám, dělat pořád, věrně a hlouběji, třeba se něco dozvím. Myslím, že je jedno, co člověk dělá,“ řekla jednou. V roce 2006 představila její dílo výstava v pražské galerii Langhans.

Před nedávnem oslavil osmdesáté narozeniny významný ilustrátor a grafik **Jindřich Kovařík**. Narodil se v roce 1928 v Plzni. Je absolventem Vysoké školy uměleckoprůmyslové a od konce šedesátých let působil jako výtvarný redaktor v nakladatelství Albatros. Jeho ilustrace nezanedbatelným způsobem pomáhaly vytvářet vysokou úroveň dětské knihy. Jindřich Kovařík se podílel na špičkově

vypravených vydáních českých i zahraničních autorů pohádek – například Pergaud: *Knoflíková válka*, Hermann: *Otec Kondelík a ženich Vejvara*, Poláček: *Bylo nás pět*, Vodňanský: *Dejte mi pastelku a nakreslím pejska* a mnoha dalších. Jindřich Kovařík měl také výtvarný dohled nad časopisem *Mateřídouška* a *Zlatý Máj*, graficky upravoval časopisy *MY68* – dosud vychází jím navržené logo časopisu *ABC*. Řadu let se také věnoval animovanému filmu. (mk)

V prostředí ryze filmařském – v kině Ponrepo Národního filmového archivu v Praze – oslavil své devadesátiny filmový režisér **Jiří Krejčík**. Těch, kteří mu přišli gratulovat, bylo mnoho. Byli mezi nimi například exprezident Václav Havel, režisér Miloš Forman s chotí, Petr Kostka s Carmen Mayerovou, Josef Abrahám, Jiří Schmitzer a spousta kolegů – filmařů. Objevila se i Jana Brejchová, která v roce 1960 zazářila v jeho protektorátním dramatu *Vyšší princip* a Iva Janžurová, která ztvárnila jednu z hlavních rolí v komedii *Svatba jako řemen* z roku 1967 a umělecká ředitelka karlovarského festivalu Eva Zaoralová. V Karlových Varech Krejčík před pěti lety převzal Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světovému filmu. Samozřejmě došlo i na promítání. Filmoví historici připravili například nepoužité scény k dokumentu Febia *Ego* režisérky Aleny Činčerové, úryvek z bonusu k DVD dvojfilmu *Císařův pekař – Pekařův císař* o tom, jak ho Krejčík začátkem 50. let nakonec nenatočil a byl nahrazen Martinem Fričem, a povídku z jeho filmu *Čintamani a podvodník*.

Režisér a scenárista Jiří Krejčík zosobňuje peripetie české kinematografie minulého půlstoletí. Vždyť se také narodil ještě před vznikem Československa, 26. června 1918. I když poslední celovečerní film natočil před čtyřicetiletými lety, je stále aktivní. Nyní dokončuje v České televizi dvoudílný snímek podle vlastního scénáře nazvaný *Peníze*.

Klasik českého filmu byl vždy aktivní i ve věcech veřejných. Je znám jako buřič a břitký kritik kulturní branže a společenských nepravostí. Je držitelem řady prestižních cen. Kromě Českého Iva například v roce 2001 převzal medaili Za zásluhy a o dva roky později na karlovarském festivalu Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světovému filmu. V den svých narozenin také převzal od ministra kultury Václava Jehličky Medaili Artis Bohemiae Amicis (Přátelé českého umění) za dlouhodobý přínos a šíření dobrého jména české kultury. Jubilant nezastíral, že je pro něj tato medaile velkou satisfakcí. „Přijímám ji s pohnutím. Zápolení s těmi morálně pochybenými lidmi, kteří spíše škodí kultuře, je totiž velice nesnadné a obtížné,“ uvedl. Byl by rád, kdyby své poznatky a zkušenosti mohl předat dál. „Doufám, že to pochopíte a pomůžete mi, aby tento odkaz nebyl zmarřen,“ dodal Krejčík a podotkl, že mnozí by ho raději viděli, jak si užívá starobního důchodu.

V červnu oslavil osmdesáté narozeniny muzikant, klarinetista a herec **Ferdinand Havlík**. Už před vstupem do Semaforu, kde interpretoval téměř všechny slavné písničky dvojice Suchý – Šlitr, měl za sebou tento rodilý Brňan profesionální muzikantskou minulost např. v orchestru Zdeňka Bartáka či Arnošta Kafky. Souběžně s mnohaletou

divadelní prací – vzpomeňme třeba jeho scénickou hudbu k nesmírně úspěšné *Kytici* – Havlík se svými vlastními soubory koncertoval a natáčel desky.

Kytarista a hudební skladatel Milan Tesař (70)

Na koncertě k jeho narozeninám vystoupila česká kytarová špička. Chyběl jen Vladislav Bláha, který právě hrál jeho skladby v New Yorku. Absolvent kytarové třídy na pražské konzervatoři. Od roku 1959 koncertní činnost, od roku 1964 vyučuje na Lidové konzervatoři Jaroslava Ježka. V roce 1967 koncertní turné po Itálii, kde vzápětí začíná vyučovat. V osmdesátých letech vydává tři alby v Supraphonu pro sólovou kytaru. V roce 1986 začátek spolupráce s Vladimírem Mikulkou (kte-

rý skladby Milana Tesaře hraje po celém světě) – první album u H. Lemoina v Paříži (do dnešního dne osm). V roce 1998 dokončuje autorskou desku *Baladické příběhy*, během devadesátých let vycházejí alba *Kolority*, v roce 2001 autorské CD *Kytarové inspirace* se skladbami pro dvě až tři kytary. Hraje Duo Arianne.

Mezinárodně uznávaný dirigent Libor Pešek slavil pětasedmdesátiny

Založil několik orchestrů, vedl řadu domácích i zahraničních prestižních hudebních těles, vychoval desítky hudebníků. Jeden z nejlepších českých dirigentů Libor Pešek, jehož si za uměleckého šéfa svého času vyvolili liverpoolští filharmonikové, oslavil 22. června pětasedmdesátiny.

Dirigent světového renomé má za sebou sérii nahrávek pro významné nahrávací firmy, například komplety děl Antonína Dvořáka a Josefa Suka, opakovaně hostuje u předních světových i domácích orchestrů, absolvoval bezpočet koncertních turné po celém světě.

Příznivec a propagátor Sukovy tvorby, jehož dirigentský repertoár obsáhne klasické hudební období stejně jako hudbu 20. století, proslul jako náročný šéf. Říká však,

že dirigent má být hlavně přítelem hudebníků. „Hudební problémy víc předkládám k uvážení, než abych vnucoval svůj pohled. Každý se sám musí zamyslet, zda by nebylo lepší zahrát něco tak či onak. Když se problém promyslí, vyřeší se sám,“ svěřil se nedávno v tisku.

Hudební začátky rodáka z pražských Dejvic jsou spojené s jazzem. Coby gymnazista hrál na trombon a s vlastním big bandem swingoval na čajích a zábavách. Vážná hudba ho pohltila až na Akademii múzických umění (AMU), kde v roce 1956 absolvoval obor dirigování. Jeho učiteli na AMU byli Karel Ančerl, Václav Smetáček a Václav Neumann.

První komorní soubor, Komorní harmonii, založil v Praze na konci padesátých let minulého století. Živil se tehdy jako korepetitor baletu v Plzni a poté v pražském Národním divadle. Proslavil se pak i založením komorního Sebastian orchestru. Mezitím, v letech 1963 až 1969, působil jako dirigent Severočeského symfonického orchestru v Teplicích.

Nabídku na zahraniční angažmá dostal poprvé v roce 1969 z Nizozemska, kde poté šest let vedl orchestr v Leeuwardenu a později orchestr v Enschede. V letech 1970 až 1977 jako šéfdirigent přispěl k uměleckému vzestupu Východočeského státního komorního orchestru v Pardubicích (nynější Komorní filharmonie Pardubice).

Za svá nejlepší léta považuje mistr taktovky období zhruba mezi svým pětáctýřicátým a pětadesátým rokem, tedy dobu, kdy jako šéfdirigent řídil Slovenskou filharmonii (1981-1982), kdy vznikly některé jeho nahrávky s Českou filharmonií, s níž spolupracoval jako dirigent v letech

1982-1990, dobu, která vyvrcholila jeho angažmá v britském Liverpoolu.

Úspěšnou dekádu v čele Královského liverpoolského filharmonického orchestru zahájil Pešek v roce 1987. Nabídku na angažmá získal poté, co vedení orchestru spolu s kritikou i publikem uchvátilo o rok dříve jeho tamní provedení Sukových děl. Jako šéfdirigent a umělecký ředitel liverpoolských filharmoniků působil do roku 1997. Rozšířil repertoár orchestru o českou hudbu, mimo jiné právě o skladby Josefa Suka, a vytvořil soubor sbírající po světě stále větší úspěchy.

S orchestrem zůstal spjatý i po svém odchodu jako jeho čestný dirigent. Za jejich společné úspěchy ho odměnila v roce 1996 královna Alžběta II. Řádem rytíře britského impéria. V Česku byl o rok později oceněn medailí Za zásluhy, v témže roce převzal i cenu Classic za mimořádné zásluhy o českou hudební kulturu.

Umělec, jemuž je blízký buddhistický postoj k životu, nadále spolupracuje s řadou světových i domácích orchestrů, hostuje například v České filharmonii či u pražských symfoniků (FOK). V roce 2007 se stal šéfdirigentem soukromě spravovaného tělesa Český národní symfonický orchestr, Ioní se také ujal hudebního nastudování opery buffo Jiřího Šlitra a Jiřího Suchého *Dobře placená procházka* uvedené v Národním divadle.

Přes pracovní vytížení, jež se mu nedaří příliš zmenšit, milovník aut, jazzový fanďa a v posledních letech také náruživý pozorovatel hvězd nezapomíná na svou rodinu. Má syna, který se „nepotatil“, protože vystudoval matematiku a fyziku a je vědec, a vnučata.

IN MEMORIAM

7. července 2008 by se Pavel Kühn dožil 70 let

Výjimečná umělecká osobnost, propagátor soudobé hudby i přísný sbormistr – takový byl Pavel Kühn. Zakladatel Kühnova smíšeného sboru za pětáctýřicet let své umělecké činnosti nejenže navázal na odkaz svých rodičů – známých sbormistrů, ale tvořivě vokální tvorbu i rozvíjel a intenzivně prosazoval českou hudbu v zahraničí. Renomovaný hudebník zdědil nadání po otci i matce; Markéta a Jan Kühnovi byli zakladateli Kühnova dětského sboru a Českého pěveckého (později Pražského filharmonického) sboru. Celoživotně také propagovali české sborové umění. Kühn se už jako devítiletý chlapec podílel na sólových partiích nahrávky hudebního doprovodu Václava Trojana k prvnímu českému celovečernímu loutkovému filmu *Špalíček*.

Pražský rodák vystudoval Akademii múzických umění, poté ve dvaceti letech založil komorní ansámbl třiatřiceti dívek. Z něho později vzniklo smíšené těleso, které se poprvé publiku představilo v roce 1958 samostatným koncertem v Městské knihovně v Praze.

Od počátku samostatné umělecké dráhy nejvíce tíhnul k tradicím a cappellové sborové literatury; repertoár sahá od renesanční tvorby po 20. století, přičemž přední místo zaujímají díla období vrcholného a pozdního romantismu, v jejichž uvádění se stal průkopníkem. Měl v oblíbené díla Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Johannese

Brahmse i Richarda Strausse. Rád uváděl nové skladby soudobých autorů, věnoval se i jazzu a populární hudbě. Byl schopným sbormistrem a své zpěváky vedl přísně a důsledně.

Kühn byl obdivovatelem tvorby Bohuslava Martinů, který mu jako začínajícímu sbormistrovi, synovi svých přátel, na konci svého života věnoval poslední ze čtveřice svých „poličských“ kantát *Mikeš z hor*. Její světovou premiéru uvedl Kühn na vůbec prvním samostatném koncertu Kühnova smíšeného sboru v roce 1959 v pražské Maltézské zahradě.

Jeho přítelem byl i skladatel a jediný český žák Martinů – Jan Novák. Kromě sbormistrova podílu na nahrávání Novákovy hudby k filmům Karla Kachyni provedl mimo jiné i madrigalový cyklus *Exercitia mythologica*. Jeho oficiální premiéra se v říjnu 1968 konala už bez autorovy účasti. Nováka s manželkou zastihly během společného zájezdu s Kühnovým smíšeným sborem v Itálii srpnové události a zůstali v emigraci.

Kühn se ale vrátil a podepsal se pod nezapomenutelnou premiéru Novákova oratorního díla *Ignis pro Ioanne Palach*, která se uskutečnila 15. dubna 1969 v Rudolfinu. Ačkoli s tehdejší politickou situací nesouhlasil a měl později mnoho příležitostí v cizině zůstat, říkával, že nemůže odejít, protože jeho domovem jsou Čechy.

Blízký vztah měl také ke skladateli Luboši Fišerovi, s nímž studoval na AMU. Později se setkávali ve filmové

hudbě, kde byl Kühnův smíšený sbor častým partnerem Filmového symfonického orchestru. Fišer pro sbor kupříkladu zkomponoval expresivní dílo, v němž zhudebnil pět tisíc let starý sumerský text *Nářek nad zkázou města Ur*.

Kühnovi se podařilo nahrát více než třicet dlouhotrvajících gramofonových desek a filmových soundtracků. Spolupracoval mimo jiné na filmech Františka Vlášila *Markéta Lazarová* a *Údolí včel*, Herzově *Spalovači mrtvol*, Formanově *Amadeovi* a snímku *Lid versus Larry Flint*. Obdržel několik významných ocenění, tři roky před svou smrtí dostal Evropskou cenu Gustava Mahlera.

Světově známý sborníkem jezdil posledních dvacet let svého života čerpat síly do jihočeských Malenic na Strakonicku, kam se nakonec přestěhoval. Na přelomu sedmdesátých let také s oblibou odpočíval na chalupě v osadě Libotyně nedaleko Boubína. Byl třikrát ženatý, z prvního manželství měl dceru a ze druhého syna. Ani jeden se však nevěnoval hudbě profesionálně.

Pavel Kühn zemřel 5. ledna 2003 po krátké zhoubné nemoci ve věku 64 let. Tři měsíce poté tragicky zahynul při autonehodě nedaleko Libotyně jeho tehdy devětatřicetiletý syn. Jejich ostatky jsou uloženy na hřbitově v Malenicích.

† Hana Pravdová

Ve věku 92 let zemřela v Praze herečka **Hana Pravdová**. Hana Pravdová, původním jménem Hana Marie Becková, vystupovala v pozdější době pod jmény svých dvou manželů – jako Munková a Pravdová a pod uměleckými pseudonymy Bělská a Alexandrová.

Herectví studovala u Olgy Scheinpflugové a Karla Dostala a svoje první angažmá získala v divadle v Olomouci. Po roční stáži v Leningradu hrála v kladenském divadle, hostovala ve Vinohradském, Národním a Švandově divadle. Natočila také několik filmů, například *Marijka nevěrnice* nebo *První políbení*. Hereckou kariéru Hany Pravdové přerušila druhá světová válka a transport do Terezína a Osvětimi, kde v roce 1945 zahynul její první manžel Alexandr Munk. V roce 1946 se Pravdová vrátila pod jménem Alexandrová do tehdy již Realistického divadla, kde se seznámila se svým druhým mužem, hercem Jiřím Pravdou. V roce 1948 manželé Pravdovi s ročním synem emigrovali, nejprve do Francie a vzápětí pokračovali do Austrálie. Tady vedli v letech 1949 až 1956 vlastní divadlo Tana Company. V roce 1956 odešli manželé Pravdovi do Londýna, kde působili v divadle, filmu i televizi. Pravdová byla v Anglii známá pod jménem Hana Marie Pravda. Po roce 1989 se několikrát vrátila do Prahy a v roce 1999 zde vyšla kniha manželů Pravdových pod názvem *Krátké povídky z dlouhého života*. (mk)

† Antonín Jelínek

Ve věku 77 let zemřel v Praze literární historik a kritik **Antonín Jelínek**. Antonín Jelínek působil jako asistent a docent na katedře české literatury Filozofické fakulty Univerzity

Karlovy v Praze. V roce 1962 obdržel Cenu nakladatelství Československý spisovatel. V období normalizace byl ale nucen fakultu opustit a vrátil se na její půdu až po roce 1989. Jelínek se stal členem PEN klubu a Obce spisovatelů, kde byl v letech 1996-2002 jejím předsedou. (mk)

† Alexandra Berková

Ve věku 59 let zemřela spisovatelka **Alexandra Berková**. Berková kvůli těžké nemoci před časem přerušila svou spolupráci s *Divadelními novinami*. Kromě psaní znali lidé Berkovou také jako feministickou publicistku a scenáristku. Narodila se roku 1949 v Trenčíně. Její *Knížka s červeným obalem* vyšla tři roky před převrátím a stala se bestsellerem. „Měla příznačný osud – byla čtena po klubech, kamarádi ji opisovali, a když konečně mohla vyjít, bylo první povídce zhruba dvanáct let. Byla jsem tehdy nejstarší začínající autorkou ve střední Evropě,“ řekla nedávno o své prvotině. V roce 1991 obdržela za novelu *Magorie* Cenu Egona Hostovského, ale je také autorkou deseti televizních a rozhlasových her i televizního cyklu o manželských krizích *Co teď a co potom*. Na Literární akademii Josefa Škvoreckého, u jejíhož zrodu také stála, byla vedoucí katedry tvůrčího psaní.

† Zdeněk Urbánek

Ve věku 90 let zemřel v Praze po krátké nemoci spisovatel a překladatel **Zdeněk Urbánek**, jeden z prvních signatářů Charty 77. Urbánek se narodil 12. října 1917 v Praze. Studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, školu ale nedokončil kvůli jejímu uzavření nacisty v roce 1939. V roce 1977 se přidal k disentu a stal se zakázaným autorem. Po roce 1989 byl jmenován docentem a krátce byl rektorem Akademie múzických umění. Izrael jej vyznamenal titulem Spravedlivý mezi národy.

Bývalý český prezident Václav Havel, který byl Urbánkovým blízkým přítelem a krátce před smrtí jej ještě navštívil v nemocnici, říkal, že z Urbánkova díla ho nejvíce ovlivnila kniha *Stvořitelé světa*. Do ní autor podle Havla zanesl příběhy lidí, kteří spoluurčovali Urbánkův život a vytvářeli duchovní prostředí, v němž žil.

„Z mého hlediska takovýmto stvořitelem světa, mého aspoň, je Zdeněk Urbánek, a já využívám těchto *Hovorů*, abych tomuto nenápadnému, nepříliš slavnému celoživotnímu poctivci poblahopřál,“ uvedl Havel v *Hovorech v Lánech* v roce 1997, když k Urbánkovým 80. narozeninám uspořádal na zámku v Lánech oslavu.

Stvořitelé světa měli ještě dvě pokračování, k jeho publikovaným prózám dále patří *Jitřenka smutku* (1939), *Úžeh tmou* (1940), esej *Člověk v mladé poezii* (1940), *Cestou za Quijotem* (1949), *Popaměti* (samizdat, 1984), *Ztracená země* (samizdat, 1986, edičně 1992), či *Domy plné událostí* (1996). Zdeněk Urbánek překládal z angličtiny například Shakespeara, Dickense, Joyce, Eliota, Whitmana, Saroyana či Faulknera.

† Karel Hála

Zpěvák **Karel Hála** zemřel 6. července v neděli v noci v pražské nemocnici Na Homolce. Podle informací pozůstalých zemřel čtyřiasedmšáletý Hála údajně na následky prasklé břišní aorty. Zdravotní stav Hály se podle jeho příbuzných zhoršil v neděli navečer. Záchraná služba ho převezla do nemocnice v Roudnici nad Labem, následně byl letecky převezen do nemocnice Na Homolce, kde krátce před půlnocí zemřel.

Karel Hála se narodil 2. října 1933 v Hradci Králové. Na české hudební scéně působil od padesátých let 20. století. Po studiích na konzervatoři začínal jako muzikálový a operetní zpěvák v Armádní opeře, působil i v Hudebním divadle v Karlíně. Poté vystřídal několik pražských scén, působil mimo jiné v Divadle ABC a v Rokoku. Zahrál si i několik epizodních rolí ve filmu, v několika českých filmech i zpíval. Za svůj život zpíval s mnoha předními českými tanečními orchestry, snad nejvýznamnější byla jeho spolupráce s Orchestrem Karla Vlacha a orchestrem Karla Krautgartnera. Podle odborníků zpěvákovi přezdívanému Mr. Swing značný hlasový rozsah umožnil překračovat obvyklý repertoár a hranice žánru. Mezi jeho hity patří skladby *Ona je krásná*, *Dívka toulavá*, *Lodí bílou*, *Šeříky až bílé*, *Vrať se do Sorenta*, *Sít houpací*, *Chci zapomenout*, *Dej mi pár okovů* nebo *Hádej Matyldo*.

† Lenka Reinerová

Ve věku 92 let zemřela v Praze spisovatelka **Lenka Reinerová**. S ní odchází i jedna velká část české kultury, protože Reinerová byla poslední německy píšící pražskou spisovatelkou. Tato žena měla pohnutý osud. Jako jediná z rodiny unikla smrti v nacistických plynových komorách, dramaticky se zachránila z internace v Maroku a zbytek války prožila v emigraci v Mexiku. Od roku 1948 žila opět v Praze. Pracovala jako novinářka, překladatelka a její vlastní literární tvorba zůstávala dlouho v ústraní. Lenka Reinerová byla v tomto období dokonce krátce zaměstnána v Radiu Praha.

Jedním největších čtenářských úspěchů Lenky Reinerové se stala *Kavárna nad Prahou*, kde vzpomíná na přátele a známé, jejichž životy se protnuly v Praze: Kafku, Broda, Weiskopfa, Fuchse, Langera, Kische... Lenka Reinerová mluvila šesti jazyky. Vyrůstala bilingválně v česko-německém prostředí, v mládí se ještě naučila anglicky, francouzsky, španělsky a srbochorvatsky. Jejím pracovním

nástrojem se stala němčina. Kromě krátké novinářské epizody v Radiu Praha, kdy psala česky, – tlumočila, překládala a psala v německém jazyce. Tak se stalo, že začala být označována za poslední představitelku německé pražské literatury. S představiteli předválečné pražské literatury ji pojily i osobní kontakty. Její odchod definitivně ukončil tuto kapitolu české kultury, odešel poslední svědek symbiózy židovského, německého a českého kulturního žilvu.

Byla hlavním iniciátorem Pražského literárního domu, stála u zrodu řady kontaktů, řady textů, které začali psát především čeští autoři, kteří se z nějakého důvodu rozhodli psát německy. Jsou to Maxim Biller, Jaromír Konečný, Michael Stavaric, Jan Faktor, nebo také mladinká Milena Oda.

Byť od loňského léta uvázána na vozík – vystupovala na veřejnosti, pokud jí to aktuální zdravotní stav dovolil. Z jejího vystoupení na výstavě o pražských kavárnách, mělo být týden před jejím úmrtím, bohužel sešlo. Byla aktivní i spisovatelsky, i v poslední době pracovala na další knize věnované španělské občanské válce a interbrigadistům a Čechům, kteří tam pobývali.

† Jan Hird Pokorný

Ve věku 93 let zemřel svém domě na newyorském Manhattanu po dlouhé nemoci český architekt **Jan Hird Pokorný**. Pokorný se narodil v roce 1914 v Brně. Do zahraničí odešel před nacistickou okupací v roce 1939 a po krátkém pobytu ve Švédsku se trvale usadil v New Yorku. Vystudoval architekturu v Praze a pak znovu na Kolumbijské univerzitě, kde se později stal profesorem.

Pokorný se ve Spojených státech především podílel na realizaci četných vysokoškolských kampusů a jednotlivých budov, například v rámci Centenary College v Hackettstownu, SUNY univerzity ve Stony Brook nebo Lehman College v Bronxu.

Věnoval se však také renovacím historických budov. V New Yorku zrekonstruoval blok skladištních budov z roku 1810 v přístavu South Street Seaport a renovoval historickou vilu Morris-Jumell Mansion.

Pokorný se však především zapojil do života české krajanské komunity v New Yorku. Má zásluhu na instalaci Dvořákova památníku, na obnově Národní budovy i na vybudování pomníku prvnímu československému prezidentovi Tomáši G. Masarykovi ve Washingtonu.

† Ivana Tigridová

Ve věku 82 let zemřela ve svém domě v Héricy u Paříže **Ivana Tigridová**, vdova po někdejším předním představiteli československého exilu a později českém ministrovi Pavlu Tigridovi. Ivana Tigridová byla už dlouhou dobu nemocná. Tigridovi žili ve Francii od šedesátých let. Pavel Tigrid tam vedl redakci exilového časopisu *Svědectví*, který založil už v roce 1956 v USA. Jeho manželka se na vydávání časopisu podílela.

Bývalý kancléř prezidenta Václava Havla Ivan Medek, který Tigridovy poznal hned po svém odchodu do exilu v roce 1978, ČTK telefonicky řekl, že Ivana Tigridová byla především skvělou spolupracovnicí svého muže, rozuměla tomu, co dělal, sháněla podklady a kontakty, měla dokonalý přehled o tom, co se děje v Československu. Organi-

zovala také velkou akci Help and Action na pomoc lidem v Československu a také nejrůznější setkání literární.

Další bývalý spolupracovník Tigridových ve Francii, publicista Jiří Slavíček, označil Ivanu Tigridovou za „ducha, který spojoval kolem *Svědectví* spoustu lidí. Nešlo přitom jen o politiku, ale o upřímné přátelství.“ Slavíček také připomněl, že Ivana Tigridová naučila všechny tři své děti dokonale česky. (Tigridovi se brali v roce 1947 a prožili skoro celý svůj společný život v exilu.)

Ivana Tigridová se v posledních letech stále ještě účastnila v Paříži akcí vztahujících se k československé historii, například loňského kolokvia ke 30. výročí vydání Charty 77 nebo před třemi lety vzpomínkového večera na Pavla Tigrida v pařížském Českém centru. Byla také loni v dubnu přítomna odhalení pamětní desky svého muže na pařížském domě, kde byla v letech 1981 až 1991 redakce *Svědectví*.

† Irena Schusterová

Irena Schusterová (70) – někdejší slovenská první dáma, žena bývalého prezidenta a velvyslance v Kanadě Rudolfa Schustera – zemřela 24. května v Košicích na srdeční příhodu. Během mužova prezidentství založila Nadaci pro pomoc dětem s vrozenými srdečními nemocemi, která mj. sehnala unikátní lékařské zařízení pro dětské kardiologické centrum v Bratislavě. Mezi

největší záliby původní profesí zdravotní sestry a hluboce věřící katoličky patřilo pěstování květin a zahrada.

† Franz Künstler

Franz Künstler (107) – poslední veterán první světové války na rakousko-uherské straně a zároveň nejstarší občan SNR v květnu t. r. zemřel. Rodák z dnes rumunského města Soost narukoval v únoru 1918 a bojoval v Itálii u polního dělostřelectva u Piavy. Za druhé světové války sloužil jako kurýr na Ukrajině a po jejím skončení byl jako etnický Němec odsunut z Maďarska.

Opera *MAI 68*

Koncem června měla světovou premiéru v Mahenově divadle v Brně opera *MAI 68*. Autoři libreta Jiří Šimáček a Zdeněk Plachý se pokusili spojit studentské bouře ve Francii z jara 1968 s okupací Československa v srpnu téhož roku. Na inscenaci se podílelo pražské a brněnské Národní divadlo. Autorem hudby je Petr Kofroň. V Brně byla vlažně přijatá premiéra druhý den konfrontovaná s hostující inscenací pražského ND nedávno premiérované opery Aleše Březiny a Jiřího Nekvasila *Zítřka se bude...*

Aplaudovalo se, píše Radmila Hrdinová – *Právo*, patnáct minut vestoje. Právem.

Národní divadlo představilo nové nastudování *Prodané nevěsty*

Pražské Národní divadlo uvádí premiéry smetanovských inscenací na závěr sezóny v rámci festivalu Smetanova Litomyšl. Po *Tajemství* a *Hubičce* došlo letos na *Prodanou nevěstu*.

Ve dvou premiérách zazněla na nádvoří litomyšlského zámku *Prodaná nevěsta* pod taktovkou slovenského dirigenta Ondreje Lenárda, přičemž výkon orchestru a sboru patřil k pozitivům inscenace, jež jinak vyvolává otazníky jak nad pěveckou úrovní sólistických výkonů, tak i nad novou inscenační podobou, uvádí Radmila Hrdinová (*Právo*). Koncepti režisérky Magdalény Švecové a scénografa Davida Matáska lze seriózně hodnotit až po provedení na scéně ND. Festivalovým publikem byla nová *Prodaná nevěsta* přijata celkem příznivě.

Mezinárodní operní festival *Smetanova Litomyšl* patří k největším pravidelným festivalům klasické hudby v České republice. Jeho hlavní programovou náplní jsou operní inscenace, koncertní provádění oper, galakoncerty, oratoria, kantáty a písňové večery. Stranou nezůstane ani hudba symfonická, instrumentální či komorní, prostor zde nachází balet, chrámové a proměnné koncerty. Centrem festivalového dění je areál Státního zámku Litomyšl. Programovou nabídku doplňují i letos výtvarné výstavy nazvané *Smetanova výtvarná Litomyšl*. Informace: www.smetanovalitomysl.cz.

Novým šéfdirigentem ND v Praze bude Tomáš Netopil

Novým šéfdirigentem opery Národního divadla v Praze bude od sezóny 2009/2010 Tomáš Netopil. ČTK to oznámilo vedení divadla. Posledním šéfdirigentem orchestru

ND byl Oliver Dohnányi, který na svém postu skončil loni v červenci. Od té doby není místo šéfdirigenta obsazeno. Jak řekl ČTK ředitel ND Ondřej Černý, smlouva s dvaatřicetiletým Netopilem je podepsána na tři sezóny. „Je to velká pocta. Je totiž velmi důležité a potřebné, aby orchestr měl někoho, kdo se mu bude intenzivně věnovat. Pro mě je to především velký úkol a doufám, že se podaří proměnit orchestr a více s ním pracovat,“ řekl ČTK Netopil.

Jak řekl Netopil na jaře v rozhovoru ČTK, ansámbl první české scény musí hodně pracovat, aby dosáhl uspokojivého výsledku i v klasicistní oblasti, do níž patří díla Wolfganga Amadea Mozarta a Josepha Haydna. „Orchestr je zvyklý hrát víceméně romantický repertoár. Když se hraje hudba klasicistní, nemá vypěstované návyky, »hygienické« způsoby ošetřování a frázování hudby,“ tehdy vysvětlil. Problém ale podle něho není v hráčích, nýbrž v systému a špatném platovém ohodnocení.

Ředitel Černý poznamenal, že již v příští sezóně se začne diskutovat o změnách ve struktuře orchestru a managementu i pravidlech fungování. „Chceme především zkvalitnit fungování orchestru. Debaty o platech umělců v ND se vedou neustále, možnosti jsou však omezené. Nicméně zvýšení mzdových prostředků orchestru považujeme za prioritní,“ dodal.

Netopil studoval hru na housle na konzervatoři v Kroměříži a dirigování na pražské AMU, mimo jiné u mezinárodně známého dirigenta Jiřího Bělohávkova. Ve studiích poté pokračoval ve Švédsku. Jako operní dirigent se představil ve vídeňské Volksoper a v sevillském Teatro de la Maestranza. Hostoval u řady zahraničních orchestrů. Na domácí půdě spolupracoval s Českou filharmonií, Symfonií orchestrem hl. m. Prahy FOK, Pražskou komorní filharmonií a Státní filharmonií Brno.

V současné době hostuje u Filharmonie BBC v Manchesteru, Toscaniniho symfonického orchestru, drážďanské Semperovy opery a Izraelské filharmonie.

V Národním divadle zahájí příští sezónu, s orchestrem doprovodí na slavnostním koncertu mezinárodně uznávanou lotyšskou sopranistku Maiju Kovalevskou, která bude v Česku debutovat. V říjnu bude připravovat premiéru Mozartova díla *Zahradnice z lásky* (La finta giardiniera), která vzniká pod režijním vedením manželů Herrmannových. Na počátku roku 2009 bude opět dirigovat koncert k narozeninám Wolfganga Amadea Mozarta se sopranistkou Adrianou Kučerovou.

Umělecká šéfka Ingeborg Žádná možná opustí Státní operu Praha

Umělecká šéfka Státní opery Praha Ingeborg Žádná podala výpověď kvůli dlouhodobým rozdílným názorům s ředitelem Jaroslavem Vocelkou. Neshodli se především na uměleckém směřování operního domu. ČTK to řekla Žádná. Vocelka navíc neprodloužil smlouvu francouzskému šéfdirigentovi Guillaumovi Tourniairovi, který nastoupil k orchestru teprve loni v září.

Podle Vocelky nebyla Tourniairovi prodloužena smlouva na žádost umělecké rady opery. Vocelka zatím neví, zda vypíše nové výběrové řízení, nebo jmenuje nového šéfdirigenta, či zda místo zůstane neobsazeno.

V kuloárech se ale říká, že jednou z hlavních příčin odchodu šéfdirigenta a případně i Žádné byla amatérsky

nastudovaná Wagnerova opera *Bludný Holanďan* a špatné vztahy šéfdirigenta s orchestrem.

Vocelka zastával funkci správného ředitele od roku 1998, bez výběrového řízení ho v roce 2002 jmenoval do funkce ředitele Státní opery ministr kultury Pavel Dostál. Skončit by měl příští rok.

Jenůfa – Její pastorkyně v Plzni

Po uvedení „předkovařovicovských“ variant Janáčkovy *Její pastorkyně* v Praze a Brně se nová plzeňská inscenace v Divadle J. K. Tyla vrací k osvědčené Kovařovicově verzi. Hlavně hudební nastudování Ivana Paříka inscenaci vymaňuje z operního průměru a činí ji zajímavou, píše recenzentka LN Helena Havlíková. Jednoznačným přínosem je hudební nastudování – věcné, příkré, drsné, úsečné, zemité bez příkras a sentimentu. Vedle běžných, jímavějších a měkčích pojetí nejprve zarazí, ale postupně díky své konzistentnosti přesvědčí. Překvapí tempy výrazně rychlejšími, než bývá zvykem a energií podání, působící jako rychlá, až překotná mluva zjitřená emocí. Je třeba ocenit, že většině sólistů bylo výborně rozumět a výrazné tempo vyvolávalo právě pocit nezvyklé naléhavosti zpívaného slova.

Jenůfa „z Plzeňska“ je rozhodně zajímavým příspěvkem k dosavadní inscenační praxi Janáčkovy veleopery, která v Čechách stále musí bojovat o diváckou přízeň, soudí pisatelka.

Magdalena Kožená

Česká mezzosopranistka Magdalena Kožená se stala dvojnásobnou matkou. Zdroj blízký pěvkyni ČTK řekl, že pětaticetiletá operní diva porodila syna, pro kterého už dříve vybrala jméno Miloš. Se svým partnerem, uznávaným britským dirigentem Simonem Rattlem, má již Kožená třiletého syna Jonáše.

Zpěvačka trvale žije v Berlíně, kde její partner působí jako šéfdirigent Berlínské filharmonie. První syn Kožené Jonáš se narodil v březnu 2005 v Salcburku, kde tehdy Rattle připravoval koncerty. S péčí o syna pěvkyni, která je často na cestách, pomáhá matka. Rodině se chce Kožená věnovat ještě více. „Zpívám čím dále méně, protože mi tento životní aspekt připadá důležitější než dříve,“ řekla v únoru.

Kožená se chce na konci léta vrátit do studia, bude nahrávat Vivaldiho skladby. Před publikum by se podle svých internetových stránek měla vrátit 25. září v Berlíně. V listopadu by měla Kožená vystoupit v Praze ve Španělském sále v cyklu *Hudba Pražského hradu*.

Marta Kubišová zpívá v Berlíně

Poprvé v průběhu svojí druhé kariéry po roce 1989 vystoupila Marta Kubišová v Berlíně. Recitál *Já jsem já* uvedlo České centrum v hudebním klubu Schlot a v němčině ho moderoval Milan Hein z divadla Ungelt. Marta Kubišová při klavírním doprovodu Karla Štolby zavzpomínala na celou svoji pěveckou kariéru a zazpívala všechny své hity, čímž potěšila stovky německých fanoušků. Navštívila také berlínský beat klub, který je pojmenován podle ní Marta a kde se hrají písně šedesátých a sedmdesátých let ze střední Evropy. (mk)

Vilém Čok založil hudební vydavatelství Citadela

Zpěvák a baskytarista kapely Bypass Vilém Čok založil hudební vydavatelství s názvem Citadela. Bývalý člen legendární skupiny Pražský výběr na přelomu září a října tohoto roku plánuje vydat nové album *Černoška s obrovskými kozama*.

Šestačtyřicetiletý hudebník časem nevyklučuje ani vydávání CD jiným skupinám či interpretům. Název Citadela odvozuje od věže, do které se obránci hradu uchýlovali při své finální obraně. Situace hudebníků při klesajícím trendu prodeje hudebních nosičů je podle něj nyní v podstatě obdobná.

Podobnou cestou se například vydal zpěvák a kytarista Michal Šenbauer, který sám vydal album *Náměsíčnéj své skupiny České srdce*.

Čok se stal členem své první kapely Zikkurat v roce 1978. V roce 1981 vystřídal Ondřeje Soukupa v legendární kapele Pražský výběr a s přestávkami způsobenými základy činnosti a vlastními projekty v ní účinkoval do roku 2006, kdy se původní sestava rozešla po dlouhodobých rozporech mezi Michaelem Kocábem a bývalým kytaristou Michalem Pavlíčkem. V letech 1984 až 1986 působil Čok v kapele Moped, v roce 1987 hostoval na albu Stromboli jako zpěvák a textař skladby *Ó hory, ó hory* a o rok později vznikla jeho vlastní kapela Nová růže. V roce 1992 přišel se sólovým projektem *Delirium*, album *Běž pro ty šproty* před čtyřmi lety vydala jeho nová kapela Bypass.

Kromě účinkování v různých kapelách ho bylo možné vidět v několika muzikálech jako *Pěna dní*, *Kráska a zvíře*, *Krysař*, *Jesus Christ Superstar*, *Mrazík*, *Johanka z Arku* a *Excalibur*. Hrál ve filmech *V záru královské lásky* a *Pražákům těm je hej*, několik měsíců uváděl v televizi soutěž *Rychlý prachy* jako nástupce Petra Rychlého.

Skupina Peha se zavázala vystupovat do konce srpna

Slovenská poprocková skupina Peha, jejíž zpěvačka Katarína Knechtová se rozhodla pro sólovou dráhu, bude vystupovat do konce srpna. Kapela se zavázala odehrát všechny sjednané koncerty, které jsou od 1. července vypsané na stránce www.peha.cz. Název skupiny zůstává vlastnictvím zbývajících členů skupiny, na rozhodnutí, zda bude (kapela) pokračovat ve své činnosti, potřebují čas. Úvahy o možném rozpadu kapely se objevovaly už delší dobu. Rozhodnutí Knechtové opustit kapelu uspíšil úspěch její písně *Můj Bože* k novému historickému velkofilmu Juraje Jakubiska *Bathory*. Poprocková skupina Peha vznikla v roce 1997 v Prešově, Peha znamená česky piha. Kapela debutovala v roce 1999 albem *Niečo sa chystá*. O dva roky později vydala druhé album nazvané *Krajinou* a v roce 2003 následující *Experiment*. Zpěvačka Katarína Knechtová se v roce 2001 stala na Slovensku zpěvačkou roku a získala cenu Aurel, obdobu české ceny Akademie populární hudby Anděl. Velký úspěch kapela zaznamenala v roce 2006 albem *Deň medzi nedelou a pondelkom*, z něhož pocházejí hity *Za tebou* a *Spomal*, jedny z nejhranějších skladeb v českých rádiích.

Porta 2008

Příznivci country, folku a trampských písniček měli možnost koncem června v Letním divadle v Řevnicích při 41. ročníku festivalu Porta vyslechnout vedle známých folkařů (Věry Martinové, Wabiho Daňka, Roberta Křestana, skupiny AG Flek), i nové kapely či indie-folkovou dvojici z kanadského Vancouveru.

Skupina Elán

Na závěr svého českého turné vystoupila slovenská skupina Elán v zaplněné Aréně HC Sparta Praha. Zhruba dvouhodinového koncertu aplaudovaly na pražském Výstavišti tisíce lidí. Elán Tour 2008 se koná ke třiceti letům jejich profesionální kariéry, který fakticky připadá až na příští rok. Skupina na něm představila průřez svou dosavadní tvorbou i novější písně. Podle pořadatelů sledovalo vystoupení jedné z nejpobulárnějších skupin historie české a slovenské populární hudby kolem 13 000 diváků.

Elán svoji kariéru zahájil v roce 1981, kdy vydal debutové album *Ôsmy svetadiel*, následovala alba *Nie sme zlí*, *Elán 3* a *Hodina slovenčiny* s písněmi jako *Stužková* a *Zalúbil sa chlapec*. Mezi nejúspěšnější alba Elánu patří i *Detektívka* nebo novější *Tretie oko*. Skupina vydala, včetně kompilátů a titulů v angličtině, na 30 alb. Nyní chystá další; Ráž však zatím neví, kdy jej dokončí.

Kapela čtyřikrát zvítězila v anketě Zlatý slavík. Velký comeback slavil Elán v roce 2003 poté, co se Ráž po čtyřleté léčbě zotavil z následků vážné nehody na motocyklu. Na koncert na pražské Letné tehdy přišlo přes 80 000 lidí. Loni Elán koncertoval ve slavné newyorské koncertní síni Carnegie Hall.

Kromě zpěváka a baskytaristy Ráže je v nyní sedmičlenné kapele z původní sestavy ještě Vašo Patejdl. Tento klávesista a zpěvák ale v roce 1985 skupinu na deset let opustil. Téměř třicet let v Elánu hraje i kytarista Jano Baláž.

Nové album *Mellow Yellow* skupiny *Žlutý pes*

Pět skladeb z nového alba *Mellow Yellow* skupiny *Žlutý pes* premiérově zaznělo při koncertu a křtu desky v pražských *Žlutých lázních*. Celé album je věnováno památce kytaristy Františka Kotvy. Kytarista skupiny *Žlutý pes* František Kotva, který působil i v řadě dalších rockových kapel, zemřel loni v březnu ve věku 54 let. Album *Mellow Yellow* představuje sbírku 12 bluesových hitů s Hejmovými českými texty. Připomíná to prý první album *Žlutého psa* z roku 1987, které také obsahovalo coververze bluesových standardů, ovšem s anglickými texty. Sedmapadesátiletý Hejma, který se stal televizní „celebritou“ známou z poroty soutěže Česko hledá SuperStar a moderování soutěžního pořadu *Milionář*, s hudbou začal v sedmdesátých letech na pražské hanspaulské hudební scéně. Hrál s Ivanem Hlasem i Yo Yo Bandem. *Žlutého psa* založil v roce 1979; kapela se mezitím krátce jmenovala také *Tomahawk* i *Hudebně-zábavná skupina Ondřeje Hejmy*. Skupina vydala devět řadových alb, anglicky nazpívanou desku bluesových hitů a výběr nejslavnějších písní. Předchozí desku nazvanou *Rok psa* vydala kapela před dvěma lety. *Žlutý pes* v současné době absolvuje letní koncertní šňůru,

kteřá obnáší hraní na festivalech i různých společenských akcích.

Album *Thank You Dr. Beat*

Rekapitulační deskou *Thank You Dr. Beat* natočenou u příležitosti oslavy šestých narozenin uzavírá rocková skupina Gaia Messiah jednu etapu své historie. V březnu z kapely nečekaně odešla zpěvačka Marka Rybin a zbylá trojice Santa Morella, Misha Cortéz a Josh Stewart se ocitla v tíživé situaci. Musí rušit koncerty a během příprav třetího studiového alba shání novou zpěvačku. Album *Thank You Dr. Beat* je jakýmsi raritním hudebním pohrobkem, posledním s Markou Rybin. Kapela prý již při hledání nové zpěvačky nebo zpěváka nepůjde cestou konkurzů, ale sama se pokusí oslovit vytipované hudebníky. Marka Rybin se podle svého prohlášení rozhodla opustit kapelu z osobních důvodů a kvůli svým vlastním projektům.

Zakládajícími členkami Gaia Messiah se staly v roce 1998 bubenice Misha Cortéz (Michaela Moravcová) a kytaristka Santa Morella (Kateřina Ryšavá), které spolu hrály v kapele Rage Against The Machine Revival a Panika. Později se přidala zpěvačka Marka Rybin (Markéta Rybinová) a baskytarista Josh Stewart. První veřejné vystoupení kapely se uskutečnilo v roce 2001 v pražském klubu Futurum. Sedmipísňové demo s názvem *Gaia Messiah* si vydali vlastním nákladem v roce 2003. Některé písně se v menších obměnách objevily i na debutu *Ocean*, jenž vyšel o dva roky později na labelu Universal Music. K singlu *Maňana* byl natočen videoklip, jehož režisérem se stal Vladimír Michálek. Druhé album *Alpha Female* (2007) je výsledkem spolupráce kapely a Jaze Colemana, producenta, skladatele a frontmana skupiny Killing Joke. Jméno Gaia Messiah vzniklo podle komentáře samých členek kapely záměrným vypuštěním písmene s ze slova Messiah v anglickém spojení Gaia Messiah (Spasitel Země). Kapela ve svých vesměs anglicky psaných textech zaujímá často radikální postoj k aktuálním politickým, ekologickým i mezilidským tématům. Skupina se snaží vymezovat proti mainstreamové pop-kultuře, například opakovaným odmítáním živého hraní v televizi.

Nové album *Chlebičky*

Chlebičky, tradiční oblíbený pokrm Čechů, si zvolila za název svého nového alba skupina Bratři Ebenové. Podle moderátora, herce, zpěváka a autora textu titulní písně Marka Ebena je chlebiček věc, kterou zná každý. Považuje ho za fenomén, který oslovil i nejmladší generaci ovlivněnou spíš rychlým občerstvením v americkém stylu. I přes lehce ironický text titulní písně čtvrtého alba a výtvarné řešení obalu plného různých druhů chlebičeků nahlíží jednapadesátiletý Eben na tuto součást tuzemské gastronomie s láskou. „Já je miluju a beru je jako takový znak doby, se kterým má moje generace spojeno spoustu zážitků, jako byly mezinárodní dny žen, různé povinné schůze a oslavy Silvestra. To všechno nás jako spínacím špendlíkem připíná k chlebičkům,“ uvedl milovník vajíčkového chlebičku, o jehož obtížné konzumaci také zpívá. „Sníst kultivované vajíčkové chlebičky považuju za společenský vrchol, protože to vždycky končí špatně. Buď z toho něco spadne, nebo s půlkou vajíčka v puse nevypadáte příliš esteticky,“ směje

se s tím, že za daleko bezpečnější považuje humrový nebo hermelínový chlebiček. U šunkového podle něj záleží na tom, jak se povede záhyb uzzeniny a jak dalece k jeho kraji zasahuje bramborový salát. Sám prý na Silvestra každý rok připravuje chlebičky pro svou manželku Markétu, která je také jejich vděčnou konzumentkou. „Opravdu miluju ty oschlé, druhý den po silvestrovské noci, kdy majonéza vytvoří krustičku,“ podotkl.

Kapela se také chystá umístit limitovanou sérii alba na flešku ve tvaru obloženého gumového chlebičku. Folkové album Bratrů Ebenových obsahuje i vážnější skladby, například *Zprava dobrý*, která by se dala považovat za politickou píseň. „Já to spíše považuju za takový obraz doby, kdy se drzá mladá čela derou dopředu a myslí si, že jim patří svět. Pokud by to působilo jako čistá politická píseň, měl bych to za svůj neúspěch,“ řekl.

S muzikou Marek vyrůstal už v rodině hudebního skladatele Petra Ebena (jeho žena je sestrou skladatele Ilije Hurníka). Nikdy se u něho ani jeho dvou bratrů neprojevila touha být vůči otci v opozici a věnovat se tvrdší muzice. „Nebylo proti čemu jít. Táta byl hodný, tolerantní, jeho by neurazilo ani kdybychom hráli punk nebo metal. Byl šťastný, že se muzika v rodině udržela, protože zpočátku to tak nevypadalo. Kryštof studoval matematiku, já herectví a profesionálním muzikantem byl jen David,“ uvedl člen pražského Studia Ypsilon. Marek Eben však neposlouchá jen folk. Ve svém autě má nahrávky Magdaleny Kožné, Boba Dylana, skupiny Chieftains a písničkáře Xaviera Baumaxy. „Baumaxa je pro mě objev, on jde ve svých textech až za roh, nedivil bych se, kdyby se pustil i do mě. Ale z folku jsem něco tak originálního dlouho neslyšel,“ sdělil Eben, kterému prý album paradoxně doporučil jeho bratr David, umělecký vedoucí souboru Schola Gregoriana Pragensis.

Nyní se již těší na vystupování na letních hudebních festivalech. „To mě opravdu baví. V Mnichově Hradišti se nám pod pódium nahrnuli takoví ti »hroziči« při skladbě *Já na tom dělám*. Já byl tak pyšný, poprvé v životě na mě někdo hrozil,“ vzpomíná hrdina dětského televizního seriálu *Kamarádi*, kde ztvárnil nezapomenutelnou roli Válečka.

Marek Eben začínal s kapelami Wyjou a Rošambó. S Bratry Ebenovými dvakrát vyhráli Portu, jednou je vypískali. Jejich písně jsou osobitou odrudou městského folku, texty jazykově vybroušené. Bratři Ebenové vydali tři desky: *Malé písně do tmy*, *Tichá domácnost* a *Já na tom dělám*.

Prvním hereckým angažmá Marka Ebena po pražské konzervatoři byly Karlovy Vary, které se staly i jeho celoživotní láskou. Po intermezzu v Kladně se v roce 1983 stal členem pražského Studia Ypsilon, v posledních letech zde působí jako stálý host. V devadesátých letech přišly nabídky uvádět zábavní televizní pořady. Následovalo deset ročníků ankety TýTý, ale i pořad *Na plovárně*, v němž dodnes každý týden zpovídá zajímavé osobnosti. Uváděl též *Filmový magazín*, vědomostní soutěž *O poklad Anežky České*, *Ruskou ruletu* či *Bakaláře*.

Pavel Vrba získal zlatou cenu OSA za přínos české hudbě

Textař Pavel Vrba získal zlatou cenu Ochranného svazu autorského (OSA) za přínos české hudbě. Cenu mu udělili členové dozorčí rady OSA. Na slavnostním ceremoniálu

v pražském klubu La Fabrika byly vyhlášeny také výsledky dalších čtrnácti kategorií výročních cen OSA za rok 2007, které svaz udělil podle údajů ze svých oficiálních statistik.

„Mám radost, že jsem dostal cenu v podobě sochy právě od Olbrama Zoubka, jehož práci sleduju a kterého si velmi vážím,“ řekl ČTK Vrba, autor textu písně skladatele Petra Jandy *Jasná zpráva*, která byla v předchozích dvou ročnících výročních cen OSA nejčastěji živě hranou populární skladbou. Hlavní cenu tvořila Zoubkova plastika *Jezerní panna*, vítězové dalších čtrnácti kategorií si odnesli skleněné plastiky od Milana Začala.

V oblasti populární hudby se jako nejuspěšnější skladatel i textař prosadil frontman kapely Divokej Bill Václav Bláha, který dosáhl největšího počtu skladeb z 50 nejhranějších písní v rádiích a televizích. Nejčastěji reprodukovanou populární skladbou loňského roku se stala *Touha* Daniela Landy; tuto melodii si také Češi nejčastěji stahovali do svých mobilů jako vyzváněcí melodii. Lidé si ji stáhli téměř 70 000 krát. V kategorii vážné hudby patří prvenství skladbě *Sunset Suite for String Quartet* Luboše Sluky, který se zároveň stal nejuspěšnějším skladatelem vážné hudby. Nejčastěji živě hranou vážnou skladbou se stal *Song For David* Štěpána Raka. Nejuspěšnějším autorem ve věku do 30 let byl v kategorii populární hudba vyhlášen Radoslav Banga z Gipsy.cz; ve vážné hudbě se prosadil Slavomír Hořinka. Oba od OSA obdrželi peněžní odměnu ve výši 50 000 korun.

Na základě rozhodnutí dozorčí rady byl do zlatého fondu OSA vybrán zesnulý textař Jiří Štáidl a významný tvůrce komorní a symfonické hudby Miloslav Kabeláč.

Slavností ceremoniál doprovodily kapely Precedens, vokální skupiny 4TET a soubor bicích nástrojů. Oživením večera bylo vystoupení Karla Gotta, kterého doprovázel klavírista Pavel Větrovec.

Ochranný svaz autorský je sdružením skladatelů, textařů, hudebních nakladatelů a jiných nositelů práv, například dědiců. Vykonává kolektivní správu autorských majetkových práv k hudebním dílům; zastupuje přes 5 800 tuzemských tvůrců, jeho databáze obsahuje 258 000 skladeb. Na základě recipročních smluv reprezentuje i zahraniční autory při uvádění jejich děl v České republice.

Kapela Gipsy.cz vydala své druhé album

Kapela Gipsy.cz vydala v červnu své druhé album s názvem *Reprezent*. Podle recenzenta Tomáše S. Polívky kapela nezklamala očekávání. Přednostmi druhého alba *Reprezent* jsou smysl pro humor, nadhled i schopnost trefit společnost přímo na bolístku. Strhující muziku bere pisatel článku jako samozřejmost. Novinka klade větší důraz na popovou (v dobrém smyslu slova) složku a na češtinu. Nesporné instrumentální mistrovství houslisty Vojty Lavičky a bratří Surmajů koření řada dobře vybraných hostů. Vydavatel: Indies Scope.

HISTORICKÉ OHLÉDNUTÍ – VÝROČÍ

Paní, nesu Vám psaní

Pocta Josefě Náprstkové (8. 10. 1838 – 13. 9. 1907)

V roce 2007 jsme si připomněli 100. výročí úmrtí paní Josefy Náprstkové, manželky Vojty Náprstka. Náprstkovo muzeum připravilo k této příležitosti již druhou výstavu, tentokrát pod názvem *Paní, nesu vám psaní*, která byla pro velký zájem prodloužena až do letošního roku. Výstava seznamovala nejen s životem a prací Josefy Křížkové-Náprstkové, ale také s osobnostmi, s kterými se znala a se kterými korespondovala. V archivu knihovny Náprstkova muzea se dochovalo přes šest tisíc dopisů, vizitek, gratulací, telegramů a pohlednic adresovaných paní „Pepičce“; současníci o ní říkali, že si dopisuje s celým světem. Dívka s nepatrným vzděláním se nakonec vypracovala v ženu schopnou a ochotnou oslovit svým dopisem každého, kdo to potřeboval nebo koho potřebovala ona. Je známo, že Vojta Náprstek nerad psal, a tak raději naučil svou milou anglicky, aby mohla za něho vyřizovat i zahraniční korespondenci. Pepička sice korespondovala jen česky, německy a anglicky, ale převážná část dochované korespondence je psána v češtině.

Každý dopis byl na výstavě vystaven v přesné kopii (archiválie nelze tak dlouho vystavovat v originále) doplněné doslovným přepisem (ne každý návštěvník umí „luštit“ rukopisy 19. století), fotografií pisatele a jeho životopisnými daty (pokud bylo možné je zjistit). Návštěvník tak viděl nejen zajímavé rukopisy, ale rovněž styl psaní, použitý dopisní papír a obsah dopisů mu odesilatele přiblížil především po stránce lidské.

Na výstavě byly dopisy, pohlednice a popsané vizitky vystaveny poprvé, stejně tak jako některé fotografie a grafika. V dopisech byly připomenuty různé osobnosti jak českého, tak i zahraničního kulturního a politického života, z nichž mnohé známe z učebnic a encyklopedií, ale byli zde zastoupeni i neznámí lidé, kteří se na paní Náprstkovou obraceli se svými problémy a žádostmi.

Celkem šedesát dopisů, pohlednic a vizitek bylo rozděleno do deseti životních etap a aktivit paní Náprstkové a vypovídalo nejen o jejích kontaktech, ale nepřímou též o její činnosti. Ze známých pisatelů zde byli zastoupeni Alberto Vojtěch Frič, Dr. Emil Holub, Vojtěch Hynais, Antonín Chittussi, Andrej Kmeť, Josef Kořenský, Eliška Krásnohorská, Charlotta Masaryková, Sofie Podlipská, Karolína Světlá, Enrique Stanko Vráz, Julius Zeyer a mnozí další. Hojně zde byli také zastoupeni Češi žijící v zahraničí a české krajanské organizace. Byla zde rovněž vystavena vizitka hustě popsaná drobným písmem pana V. Tomáška-Plavečského, předsedy spolku „Vojta Náprstek“ z Vídně. Pan předseda v ní žádal Pepičku o pomoc pro nemajetného chorvatského studenta, který jede do Prahy.

Výstava umístěná v sále třetího patra výstavní budovy Náprstkova muzea byla vytvořena výhradně z fondů knihovny Náprstkova muzea. Kromě „papírových“ exponátů zde byly rovněž vystaveny předměty trojrozměrné, pocházející z pozůstalosti Josefy Náprstkové. Dokumentovali nejen její osobnost a vkus, ale také vybavení domácnosti druhé poloviny 19. století. Každá vitrína byla věnována jedné životní etapě: období služby ve vinopalně U Halánků dokládala prostá jupička se sukní a zástěrou,

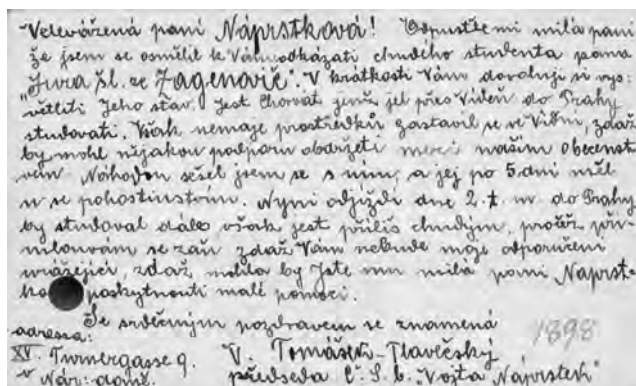
období opěťované lásky k Vojtovi Náprstkovi dokumentovaly hedvábné modro-bílé pruhované šaty doplněné dárky „z lásky“, které si milenci vyměňovali. Dobu manželství představovaly zelené hedvábné zimní šaty s pelerínou doplněné předměty nesoucími monogram nebo jméno Pepičky a následovala doba vdovství znázorněná černými šaty s černou pelerínou, černým čepcem a černými doplňky. Uprostřed výstavy na paneláži byly vystaveny diplomy a dvojjportréty manželů Náprstkových od Maxe Švabinského, uvnitř pak psací stůl paní Náprstkové, dochované obrazy z jejího pokoje a další grafika, z níž jistě každého upoutal obraz *Břizy Pepičky* od Antonína Chittussiho.

Vzhledem k tomu, že některé z dopisů byly velmi dlouhé, byla výstava pro ty, kteří jsou zvyklí si vše přečíst, poměrně náročná. Na druhé straně jsou dopisy zajímavým historickým pramenem své doby s úžasnou vypovídací hodnotou. Bylo proto na rozhodnutí návštěvníka, zda přišel na výstavu několikrát a všechny texty si podrobně přečetl, či se „jen“ pokochal pohledem na dobové fotografie, diplomy a zajímavou grafiku. Ze zkušenosti víme, že výstava se setkala s velkým zájmem veřejnosti, zvláště pak pravidelné komentované prohlídky výstavy s autorkou byly velmi početně navštěvovány. Věříme, že výstava tak dostatečně přiblížila návštěvníkům osobnost Josefa

Náprstkové, jež byla neobyčejnou ženou a navíc obětavou mecenáškou Náprstkova muzea. Jak se píše na jejím parte, život svůj zasvětila ušlechtilé práci a dobrou svých bližních.

Milena Secká, Náprstkovo muzeum

Toto je druhá strana popsané vizitky pana Tomáška-Plavečského.

Text na vizitce z roku 1898:

Velevážená paní Náprstková! Odpusťte mi milá paní že jsem se osmělil k Vám odkázati chudého studenta pana „Jura šl. Ze Zagenovič“. V krátkosti Vám dovoluji si vysvětliti Jeho stav. Jest Chorvát jenž jel přes Vídeň do Prahy studovati. Však nemaje prostředků zastavil se ve Vídni, zdaž by mohl nějakou podporu obdržeti mezi naším obecnstvem. Náhodou sešel jsem se s ním a jej po 5 dní měl u se pohostinstvím. Nyní odjíždí dne 2. t. m. do Prahy by studoval dále však jest příliš chudým, pročž přimlouvám se zaň zdaž Vám nebude moje doporučení urážející, zdaž mohla by Jste mu milá paní Náprstková poskytnouti malé pomoci.

Se srdečným pozdravem se znamená V. Tomášek-Plavečský, předseda Č. S. b. „Vojta Náprstek“
Adresa: XV. Turnergasse 9 v Nár. domě.

Smlouva o americkém radaru v Brdech je podepsána

Americká ministryně zahraničí Condoleezza Riceová a její český protějšek Karel Schwarzenberg podepsali smlouvu v Černínském paláci. Ministr Schwarzenberg zdůraznil, že smlouva zvýší bezpečnost nejen Česka, ale i Evropy a také celého euroatlantického prostoru. „Náš vztah k NATO, což je naše přirozené spojení, je první cíl naší zahraniční politiky,“ uvedl Schwarzenberg a poznamenal, že za svého působení ve funkci podepsal dvě smlouvy velkého významu; kromě té o radaru ještě Lisabonskou smlouvu o reformě Evropské unie. Ministryně Riceová smlouvu označila za klíčovou dohodu 21. století. Vyjednávání trvalo déle než rok a teď je řada na poslancích. Není však jisté, zda dohodu schválí. A bez jejich souhlasu platit nebude. S radarem ostře nesouhlasí Rusko. Polsko, kde by měly být umístěny rakety, stále tvrdě vyjednává. Proti radaru je i podstatná část české veřejnosti a podpis smlouvy provázela demonstrace.

Americká agentura Kroll dokončila audit rodinného majetku vicepremiéra Jiřího Čunka

Po více než měsíci vyšetřování americká agentura Kroll předběžně dokončila audit rodinného majetku vicepremiéra Jiřího Čunka. Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg prohlásil, že audit Čunkových soukromých financí neprokázal vyloženou korupci, odhalil však jiné mimořádné nesrovnalosti. Čunek totiž odeslal americké detektivní kanceláři Kroll svůj spis, kde chyběly důležité pasáže. Senátor již na svých stránkách audit zveřejnil. „Při schůzce s premiérem jsem ho upozornil, že sedm set stránek chybí a že budu trvat na jejich doplnění,“ řekl Schwarzenberg LN. „Tyto materiály nechám znovu kanceláři prověřit. Pokud by se nenašly, byl by to závažný problém. Na příštím zasedání vlády se ho zeptám, jak je to daleko. Chci, aby se ta kauza dotáhla do konce,“ dodal Schwarzenberg s tím, že stále trvá jeho hrozba, že by opustil kabinet. „V opačném případě by platilo to, co jsem už řekl, to znamená, rezignoval bych,“ dodal.

Odškodnění pro družstevníky

Vláda se rozhodla odškodnit bývalé družstevníky, informují *Lidové noviny*. Bývalí členové jednotných zemědělských družstev by se tak mohli dočkat peněz za své podíly ve zkrachovalých JZD. Při transformaci družstev na počátku devadesátých let si družstevníci mohli vybrat, zda chtějí soukromě hospodařit a získat věcné vyrovnání, nebo zda budou požadovat finanční náhradu. Peníze však měly být vyplaceny až po sedmi letech ochranné lhůty a během této doby řada družstev zkrachovala. Odškodnění by dnes mohlo podle odhadů ministra zemědělství Petra Gandaloviče nárokovat až sto tisíc lidí. Někteří právní nástupci zkrachovalých JZD tak budou muset bývalým podílníkům vyplatit desítky milionů korun. Vládní návrh však nejspíše narazí ve Sněmovně, kde jej asi nepodpoří lidovci ani opoziční poslanci.

Stavební úpravy v Poslanecké sněmovně

Předseda Poslanecké sněmovny Miloslav Vlček informoval denní tisk o plánovaných stavebních úpravách v Poslanecké sněmovně. Vedle podlahy, klimatizace a prostor pro jednání a rauty se rekonstrukce dotkne i hlasovacího zařízení. Poslanci totiž často tvrdili, že sice stiskli správné tlačítko, záznam však vykázal jiný výsledek, než si přáli. Hlasování se tak musela opakovat a jednání se protahovala. V sále budou instalovány také nové tabule, které budou informovat nejen o konečném výsledku hlasování, ale také o hlasování jednotlivých stran. „Chci, aby skončily výmluvy,“ obhajuje nákladnou rekonstrukci předseda Sněmovny Vlček v *Mladé frontě Dnes*.

Předsedy všech parlamentních stran spojují dluhy

Lidové noviny konstatují, že předsedy všech parlamentních stran spojují dluhy. Až na šéfa Strany zelených Martina Bursíka splácejí půjčky různým finančním institucím. Předsedové Topolánek, Paroubek a Čunek přiznali milionové hypotéky, Paroubek a Filip leasing na automobil a Bursík dluh u své bývalé manželky. Poprvé v historii dodali všichni čeští zákonodárci svá majetková přiznání včas, uvádí list. Příjmy museli letos poprvé přiznat i placení městští radní, upozorňují *Hospodářské noviny*. Šanci vyjasnit svou loňskou výpravu na Mount Everest dostal také pražský primátor Pavel Bém. Ten však ve svém přiznání jména sponzorů neuvedl. Zákon ukládá zveřejnění položek, jejichž hodnota přesáhne sto tisíc korun. Bém už dříve uvedl, že si část himalájského dobrodružství platil ze svého a část financí dostal společně s celou skupinou horolezců jako sponzorský dar. Na financování výpravy se měly podílet i určité slovenské firmy. *Hospodářské noviny* se přesvědčily, že politikům je zájem o jejich majetek nepřijemný a k jejich majetkovým přiznáním se lze často dostat jen s velkými obtížemi.

Česká vláda schválila návrh zákona o vypořádání majetku zemědělských družstev

Družstevníci si v devadesátých letech mohli vybrat, jak se svým podílem naloží. Část zůstala členy družstev, část za-

čala soukromě hospodařit. Zbývající měli dostat finanční vyrovnání, ale až po uplynutí sedmileté lhůty. Během této doby však mnoho družstev zkrachovalo nebo byl majetek převeden na jiné společnosti. Právě vypořádání nároků těchto podílníků by měl současný návrh zákona řešit. Ministerstvo odhaduje počet oprávněných osob na sto tisíc, přičemž vypořádat by se měl majetek v hodnotě deseti miliard korun. Zákon však zřejmě Poslanecká sněmovna neschválí.

Vicepremiér Martin Bursík zpochybnil práci takzvané Pačesovy energetické komise

Ta mimo jiné navrhne, aby u všech plánovaných energetických projektů mohla proběhnout analýza jejich dopadů na životní prostředí. To zvýší šance na dostavbu dvou bloků jaderné elektrárny Temelín. Šéf zelených Martin Bursík ale zdůraznil, že koaliční smlouva vládě výstavbu dalších jaderných bloků zakazuje.

Kancelář pro oběti nacismu ukončila svou činnost

Po osmi letech ukončila svou činnost Kancelář pro oběti nacismu, kterou zřídil Česko-německý fond budoucnosti. Celkově se odškodnění týkalo více než 86 tisíc osob, mezi něž bylo rozděleno asi osm miliard korun. Více než čtyři pětiny odškodněných získaly prostředky z německé nadace Připomínka, odpovědnost a budoucnost, ostatní odškodnil rakouský Fond smíření. Nikdy předtím ani potom se odškodnění obětí nacismu v České republice v této míře neuskutečnilo. Z původně úředního archivu vznikla jedinečná sbírka. Česko-německý fond budoucnosti předal veškerý svůj archiv do Národního archivu. Není zatím přístupný.

Místopředseda Senátu Petr Pithart převzal Velký kříž s hvězdou a šerpou za zásluhy o Německo

Místopředseda Senátu Petr Pithart (KDU-ČSL) v polovině června v Praze převzal Velký kříž s hvězdou a šerpou za zásluhy o Německo, který mu propůjčil prezident Horst Köhler. Vysoké státní vyznamenání Pithartovi předal německý velvyslanec Helmut Elfenkämper. Pithart má podle něj zásluhu na tom, že se povědomí o roli německy mluvících občanů v Česku dostalo zpět do české historické paměti. Místopředseda Senátu se podle Elfenkämpera důsledně zasazoval o německo-české usmíření a užší vzájemnou spolupráci a dialog. Významně pomohl symbolickému odškodnění či uznání pro německy hovořící občany první Československé republiky, kteří se vzepřeli nacismu. Společně s českými a sudetoněmeckými intelektuály a studenty založil iniciativu Smíření 95 za účelem vzájemného dialogu. Nepřímo se tato iniciativa projevila v česko-německé deklaraci z roku 1997.

Vyznamenání zavazuje Pitharta k další práci pro vzájemné porozumění. „Nikdy nebudeme, my Češi a vy Němci, vidět minulost stejně. Jeden nechť je jen česko-německý dialog lidí, kteří jsou zvědaví na názor druhé strany, kteří se jej snaží pochopit, ačkoli se s ním třeba nemohou ztožnit,“ dodal Pithart.

Sedmašedesátiletý Pithart patřil mezi první signatáře Charty 77, byl spoluzakladatelem Občanského fóra a českým premiérem. Ve vedení horní komory je od jejího obnovení v roce 1996. Jeho aktivity ocenily i další země – získal francouzský Řád čestné legie, Velký zlatý čestný kříž na stuze za zásluhy o Rakousko a Řád za zásluhy o Polskou republiku.

Německý Velký kříž s hvězdou a šerpou je třetím nejvyšším z osmi stupňů Řádu za zásluhy Spolkové republiky Německo. Nositeli stejného ocenění jsou z Čechů také diplomat František Černý, spisovatel a dramatik Pavel Kohout, první polistopadový ministr zahraničí Jiří Dienstbier a letos v lednu ministr a předseda legislativní rady vlády Cyril Svoboda. Velké kříže různých stupňů byly v minulosti uděleny například kardinálovi Miloslavu Vlkovi, politikovi a publicistovi Pavlu Tigridovi nebo historikovi Janu Křenovi. V roce 2000 pak získal tehdejší český prezident Václav Havel nejvyšší třídu tohoto řádu udělovanou pouze hlavám států.

Lisabonská smlouva

Evropská unie se dohodla, že proces ratifikace Lisabonské smlouvy, kterou Irové odmítli v referendu, bude pokračovat. Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg si přeje, aby Česko ratifikovalo smlouvu o reformě Evropské unie do konce roku, nejlépe ještě na podzim. Schwarzenberg však připouští, že vláda nemůže nařídít ústavnímu soudu, kdy má rozhodnout. Vláda samotná je však ve složité pozici. Zatímco pro podporu Lisabonské smlouvy může

počítat s hlasy opoziční sociální demokracie, dokument má odpůrce v premiérově ODS, která alespoň do podzimních senátních voleb pohodlně kontroluje horní komoru. Premiér ale vyslal dovnitř vlastní strany jasný signál, kterým se mimochodem dostává do jasného rozporu se stále vlivným čestným předsedou občanských demokratů a prezidentem Václavem Klausem. „Česká vláda schválila Lisabonskou smlouvu. Já jsem ji podepsal a ten podpis nemíním stáhnout. Přestože pro nás byla těžkým kompromisem, tak i já jsem fakticky spojil s tou smlouvou svoji politickou kariéru, protože jsem se za ni postavil, ač tam je celá řada věcí, s kterými bytostně nesouhlasím. Je na mně, abych přesvědčil speciálně zákonodárce z mé strany, aby ratifikační proces, pokud bude probíhat, proběhl úspěšně,“ řekl premiér.

Evropská unie doufá v to, že pokud se po ratifikaci Lisabonské smlouvy ve velké většině členských zemí připojí i dalších sedm „ano“, osamocené irské „ne“ bude možné ještě nějak překonat. Čím dříve, tím lépe. Český odklad a nejistota v tom, jakou odpověď z Prahy čekat, však dělají ze země to, čemu někteří kritici říkají zlobivé dítě Evropy. A čeští představitelé do závěrů jednání skutečně prosadili odkaz na to, že ratifikační proces je v Praze pozastaven kvůli čekání na rozhodnutí českého ústavního soudu.

Drobným paradoxem situace je, že hledání kompromisů nakonec může být hlavní rolí České republiky, která se v lednu příštího roku na šest měsíců ujme předsednického křesla v Evropské unii.

Lidové noviny píší o napomenutí, které Česká republika dostala z Paříže. Zatímco Francouzi prosazují pokračování v její ratifikaci, česká vláda se ke smlouvě staví zdrženlivěji. Deník cituje zdroj z francouzské vlády, který se ptá: „Jak chcete získat ostatní na svou stranu a úspěšně řídit unii, když budete původcem totální blokáce nás všech?“ Podle *Lidových novin* tato ostrá slova české představitelky překvapila. Odhodláni smlouvu ratifikovat hned po rozhodnutí Ústavního soudu a pokračovat v rozšiřování unie deníku potvrdili ministři Karel Schwarzenberg i Alexandr Vondra.

Výstražná stávka proti vládním reformám

Česká republika není ohrožena reformami, ale naopak jejich nedostatkem. Tak komentoval výstražnou stávku proti vládním reformám premiér Mirek Topolánek. Protestní akce konané 25. 6. zasáhly nejvíc dopravu, na železnici stálo zhruba tisíc vlaků, v mnoha místech nejezdila městská doprava, přerušila se práce v některých firmách a mnohá pracoviště nemocnic fungovala jen jako o víkend. Předseda Českomoravské konfederace odborových svazů Milan Štěch zdůraznil, že stávka neměla nikoho poškodit, ale upozornit na požadavky odborářů. Zveřejnil také odhady účasti: „Podle získaných informací z odborových svazů se v rámci Českomoravské konfederace odborových svazů zapojilo různými formami do protestní akce 600 tisíc odborářů a dalších zaměstnanců.“ Odboráři viní kabinet, že jeho reformy přispěly k vysoké inflaci, a proto klesly reálné platy ve veřejném sektoru. Vadí jim i chystaná důchodová a zdravotnická reforma.

Deník *Právo* soudí, že přestože Česká republika platí za společnost konsensuální, stávka proti „asociálním reformám“ se vydařila. Zablokováním pražské magistrály se odbory svou razanci přiblížily dokonce až západoevropským standardům. Jiné projevy červnové stávky je naopak třeba považovat za opatrné a symbolické. „Těžké začátky“ hodnotí stávku komentátor *Práva* a dodává: „Podobné akce jsou testem i portrétem stavu celé společnosti i jejích jednotlivých částí.“

První etapa důchodové reformy

Poslanecká sněmovna rozhodla o postupném prodlužování věku odchodu do penze na 65 let. Zákon teď jde do Senátu a pak k prezidentskému podpisu. Ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas spojil své setrvání ve funkci

i budoucnost vládní koalice s přijetím první etapy důchodové reformy.

Bezdětné ženy, matky jednoho dítěte a muži tedy budou po roce 2030 odcházet do důchodu v 65 letech. Matky dvou dětí mohou počítat s penzí o rok dříve a s každým dalším dítětem bude důchodový věk matek o další rok klesat až k dolní hranici 62 let. Pravidla se v plné míře dotknou lidí narozených v roce 1969 a později.

Stínový ministr práce za ČSSD Zdeněk Škromach nastínil výhrady k této normě: „Sociální demokracie říká, že postupně prodlužování důchodového věku je realitou. Tomu neutečeme. Jiná věc je, za jakých podmínek se bude prodlužovat. A to je to, na co vládní koalice vlastně neodpovídá. Jaký bude náhradový poměr, čili za kolik ti lidé do toho důchodu půjdou a kolik se bude muset platit, případně jaké další zdroje budou pro to, aby byla udržena životní úroveň důchodců. To je věc, která brání v tom, abychom podpořili ty změny, které jsou.“

Přímá volba prezidenta

Vládní koalice připraví vlastní návrh zákona o přímé volbě prezidenta. Do podzimu by ho mělo zpracovat ministerstvo spravedlnosti. To je výsledek jednání špiček koaličních stran, které se konalo ještě před schůzí kabinetu. Do legislativního procesu půjde také poslanecký návrh zelených, aby se o přímé volbě prezidenta konalo referendum.

Končí melkský proces?

Bezpečnost jaderné elektrárny Temelín a její zpochybnování ekologickými organizacemi a politickými stranami v Rakousku plnily česká a rakouská média po dlouhá léta. V roce 2000 začal mezinárodní dohodou v Melku tzv. melkský proces, který spory kolem bezpečnosti elektrárny řešil. Nyní bude snad uzavřen. Svou činnost ukončila – právě v dolnorakouském městečku Melk – česko-rakouská parlamentní komise k Temelínu. Ze závěrečného prohlášení je zřejmé, že většina otázek byla vyřešena. Spolupředsedové komise Albrecht Konecny z SPÖ a Jan Kasal z KDU-ČSL oznámili, že se podařilo uzavřít většinu otázek. Shodli se také, že možnosti komise na politické úrovni byly vyčerpány. „Ačkoli se nepodařilo dosáhnout všeho, co jsme si předsevzali, relativně vysoké procento otázek jsme mohli ke spokojenosti obou stran uzavřít. Bylo to možné proto – a to je třeba zdůraznit – že poprvé za celou dobu, kdy je melkský proces v chodu, dostala rakouská strana k dispozici potřebné podklady v dostatečném rozsahu. A to je úspěch,“ shrnul Albrecht Konecny.

Společná parlamentní komise k otázkám bezpečnosti Temelína byla ustavena po dohodě nynějších premiérů Mirka Topolánka a Alfreda Gusenbauera ze začátku loňského roku. Během tří setkání se podařilo uzavřít šest z osmi sporných bodů.

ČR má nyní podle Jana Kasala zájem na tom, aby byl melkský proces ukončen a aby ho nahradila standardní spolupráce na základě dohody o výměně informací. Rakouská strana se ale výslovně uznání konce melkského procesu vyhýbá. Naopak česká strana odmítla návrhy Rakušanů, aby posouzení sporných bodů bylo předloženo mezinárodní rozhodčí instanci nebo expertům třetích zemí.

Zájem na uzavření melkského procesu, který je patrný na české straně, se projevuje paralelně s tím, jak se čeští vládní i opoziční politici stále více přiklánějí k výstavbě dalších bloků domácích jaderných elektráren.

V Praze začala platit vyhláška, která znečišťování veřejných prostranství zakazuje

Pokutováno může krmení holubů, odhození nedopalku cigarety, vyplivnutí žvýkačky na ulici. Zakázáno je také znečišťovat veřejná prostranství „výkaly a výměšky“ nebo například blátem či štěrkem, což se týká nejvíce vozidel vyjíždějících ze staveniště. Za nepořádek budou pokládány třeba i reklamy mimo schválená místa a řada dalších věcí, které mohou narušit čistotu na ulicích a veřejných prostranstvích. První den fungování magistrátní vyhlášky dostalo pokutu 13 lidí, nejčastěji za odhazování nedopalků od cigaret. Většinou ale strážníci vše řešili domluvou a upozorněním. Člověk, který bude znečišťovat ulice, může dostat na místě až tisícikorunovou pokutu, která se může ve správním řízení zvýšit až na 30 tisíc. Mluví Asociace českých cestovních kanceláří a agentur ale upozorňuje, že zahraniční turisté o novém nařízení nevědí. Některým tak vyhláška může způsobit problémy, protože nejsou ze své země zvyklí, že se odpadky na zem neodhazují. Další vyhláška, která v Praze již vstoupila v platnost, je zákaz pití alkoholu na vybraných veřejných místech.

Nejmenší vládní strana

Zdá se, že základním problémem Strany zelených je pocit některých členů i části vedení, že se její předseda Martin Bursík a někteří další zelení ministři a poslanci až příliš odkloňují od stranického programu. Z toho pak pramení neshody uvnitř vedení strany a v poslaneckém klubu. Nejodbojnější jsou nyní dvě poslankyně – Olga Zubová a Věra Jakubková, které pohrozily odchodem z poslaneckého klubu zelených, pokud nebudou splněny čtyři podmínky: všechna jednání klubu budou otevřená členům strany a republikové radě, při podpoře vládní koalice budou poslanci a poslankyně vycházet z programu strany, koaliční dohody a programového prohlášení vlády, budou respektovat usnesení nejvyšších stranických orgánů a bude provedena úprava jednacího řádu poslaneckého klubu Strany zelených. Rozkol vedl až k odstoupení šéfky klubu Kateřiny Jacques, kterou v této funkci nahradil Přemysl Rabas.

Nakonec se Olga Zubová a Věra Jakubková rozhodly zůstat v poslaneckém klubu Strany zelených. Učinily tak i proto, aby nebyly v souvislosti s úbytkem členů klubu ČSSD házeny do stejného pytle s politickými přeběhlíky. Obě ale i nadále trvají na už zmíněných podmínkách. Změnit dosud odmítavý postoj k nim ze strany ostatních členů klubu chtějí podle Olgy Zubové diskusí.

Předseda zelených Martin Bursík navrhl užšímu vedení SZ svolat na 5. až 7. září mimořádný sjezd Strany zelených. V dopise, který rozeslal členům strany a který má ČTK k dispozici, tvrdí, že největším problémem zelených je dvojkolejnost strany. „Stanovy daly možnost vytvořit ve straně druhé politické a mocenské centrum – republikovou radu,“ uvádí a navrhuje, aby v září zelení zvolili nové vedení a současně změnili stanovy.

Petr Kratochvíl zvažuje, zda podá žalobu na pražský magistrát

Spolumajitel pražského Divadla Ta Fantastika Petr Kratochvíl zvažuje, že kvůli vývoji kolem pražských kulturních grantů podá žalobu na pražský magistrát. Důvodem jeho dalšího právního kroku je podle něj i zpráva od evropských komisařů, kteří reagovali na jeho stížnost. Zprávu v Praze prezentoval radní pro kulturu Milan Richter. Podle něj komise souhlasí s dotací na prodanou vstupenku, která byla částí grantového systému, již ale po veřejné kritice nyní Praha zrušila.

Kratochvíl podal kvůli pražskému grantovému systému loni v létě žalobu u evropského soudu. Soudil, že tehdejší systém nebyl spravedlivý mimo jiné proto, že nečinil rozdíly mezi ziskovými a neziskovými organizacemi, dotace dával i ziskovým, ale ne všem – včetně jeho divadla.

Kratochvílovy kroky spustily změny v grantovém systému, ty ale byly několik měsíců velmi kritizovány velkou částí umělců a dalších lidí působících v kultuře. Podle některých odpůrců těchto změn byla arbitráž jen účelovým úkonem. Kritice podléhala zejména dotace na prodanou vstupenku, podle kritiků především proto, že nečinila rozdíl mezi obchodními společnostmi a neziskovými organizacemi; přidávala řádově miliony i institucím, které se zaměřují především na turisty. Minulý týden ji Praha zrušila a slíbila grantový systém opět upravit.

Radní Richter uvedl, že pokud by se komise podrobně zabývala Kratochvílovou stížností, hrozí i to, že by divadla musela už přidělené dotace vracet. Komise totiž může rozdělování grantů označit za diskriminující, uvedl. Žalobu na Českou republiku po zavedení systému, který zahrnoval i dotaci na prodanou vstupenku, Kratochvíl stáhl, stížnost ale stále platí. Kratochvíl považuje granty za veřejnou podporu a Praha je podle něj poskytuje protiprávně.

Iniciativa pro kulturu, která kritizuje stávající systém pražských kulturních grantů, trvá na odvolání radního Milana Richtera a předsedy kulturního výboru Ondřeje Pechy. Navýšení peněz některým kulturním institucím a další kroky města v oblasti divadel iniciativa vítá, ale nejsou podle ní systémové. Zástupci iniciativy to řekli novinářům.

Po několikaměsíčních protestech umělců proti současnému systému grantů městské zastupitelstvo rozhodlo, že uvolní 14,7 milionu korun. Rozdělilo je mezi některé kulturní instituce, které v rámci čerpání čtyřletých grantů letos dostaly méně peněz než loni. Iniciativa ale poukazuje na to, že město přidává jen divadlům, nikoli dalším držitelům čtyřletých grantů, galeriím a pořadatelům festivalů.

Činnost grantové komise má podle záměrů města převzít poradní sbor primátora, který již kdysi vznikl, ale byl rozpuštěn. Vedle radního Richtera by v něm měli zasedat odborníci, ekonomové a právníci. Iniciativa pro kulturu dnes uvedla, že není zřejmé, jakým způsobem město členy sboru vybere. Citovala primátora Pavla Béma, který prý již oslovil 48 lidí, jimž členství ve sboru nabídl. Své členy nominovala i iniciativa, která ale tvrdí, že poradní sbor bez například oborových subkomisí jen těžko zvládne agendu stovek žádostí o granty.

Se zrušením grantové komise dnes nesouhlasili ani někteří zastupitelé. Praha tvrdí, že grantový systém je stále v souladu s kulturní politikou města schválenou v roce 2006; grantová komise je ale jen její součástí.

Iniciativa pro kulturu také upozornila na to, že ať již bude upravený systém grantů jakýkoli, již nyní je v časovém skluzu. Vyhlášení grantů schvaluje zastupitelstvo, a to bude jednat až v září. Petici Za Prahu kulturní, která mimo jiné požadovala odvolání Richtera a Pechy, podepsalo již přes 31 000 lidí.

Hejtman Petr Bendl vydal autorské album

Středočeský hejtman Petr Bendl vydal autorské album s folkovými písněmi, s nimiž se dosud prezentoval například při vánočních návštěvách dětských domovů. S přípravou hejtmanovi pomáhal hlavně zkušený hudebník Petr Rímský, který v minulosti spolupracoval třeba s Jarkem Nohavicou. Vedle kytar dostaly na sedmnácti nahrávkách prostor i banjo, kontrabas, harmonika, bicí nebo třeba ukulele. Desku nazvanou *Hodiny* hejtman vydal vlastním nákladem a výtěžek z prodeje poputuje občanskému sdružení Klub přátel dětí z dětských domovů.

Hudbě a koncertování propadli i jiní politici. Poslanec a bývalý starosta Prahy 13 Petr Bratský vezme rád do ruky kytaru i kontrabas a jeho sněmovní kolega Walter Bartoš založil bigbitovou kapelu už v patnácti letech. Na uměleckou dráhu se vydal také Bendlův úhlavní rival v nadcházejících krajských volbách, exministr zdravotnictví David Rath. Své zážitky ze života v bílém plášti shrnul v knize *Zápisky lékaře z pozdní noci*.

Karel Schwarzenberg získal v minulosti zkoušku z myslivosti

Právo uvádí, že ministr zahraničí Karel Schwarzenberg získal v minulosti zkoušku z myslivosti během pouhých dvou týdnů, zatímco standardně probíhá příprava na velmi náročnou zkoušku několik měsíců. Údajně ji potřeboval složit, aby dostal povolení lovit ve svých lesích. Ministr Schwarzenberg *Právu* řekl, že myslivecké zkoušky skládal už dříve v Rakousku a Německu. Proto měl průpravu. Navíc se věnoval myslivosti celý život a tak se stačilo jen naučit rozdíly v českých zákonech. Rovněž vedení vysoké školy odmítá, že by zkouška měla nestandardní postup.

Změny na polsko-české hranici

Česká republika se rozhodla napravit vůči Polsku starou křivdu. Počátky všeho jsou v dlouholetém sporu o oblast Těšínska, který spolu tehdejší Československo vedlo s Polskem již od doby rozpadu Rakouska-Uherska, tedy

od roku 1918. Konflikt dokonce na počátku málem vyústil v regulérní válku mezi oběma novými státy. Stará rána se znovu otevřela v roce 1938, kdy po Mnichovské dohodě obsadilo českou část Těšínska tehdejší beckovské Polsko, které si ještě příliš nepřipouštělo, že příští obětí nacistické rozpínavosti se stane samo. Napjaté vztahy panovaly i v poválečném období. Všechny spory měla definitivně ukončit mezistátní smlouva v roce 1958, na základě které došlo k definitivnímu vytýčení česko-polských hranic. Hranice byla přitom zkrácena o 80 kilometrů a část dříve českých pozemků se dostala na polskou stranu a naopak. Přestože mělo dojít k územnímu vyrovnání, Polsko podle svých výpočtů přišlo zhruba o 369 hektarů. Proto po roce 1989 znovu vzneslo nárok na příslušné kompenzace. Česká republika se nyní rozhodla problém řešit víceméně ve prospěch polských požadavků. V současnosti se tak tipují lokality, které budou Polsku nabídnuty jako náležitá náhrada. Nyní probíhá první etapa, během které příslušná komise vybrala celkem 140 hektarů, o kterých jedná s příslušnými obcemi. Ne vždy však dohoda probíhá zcela bezproblémově. Například obec Kunratice jednoznačně odmítla vzdát se ve prospěch Polska lesního území o rozsahu necelých pětáctyřicet hektarů. Nejde přitom o projev nějaké protipolské nenávisti, ale o snahu zachovat v obci alespoň do určité míry zdravé životní prostředí. Les totiž leží v bezprostředním sousedství výsypek dolu Turow. V případě vydání lesa Polsku by podle představitelů Kunratic bezprostředně hrozilo, že haldy, které místní znají především jako silný zdroj poléťavého prachu, se rozšíří až k hranicím obce. To uznává i vedení Libereckého kraje, které v celé věci již poslalo varovný dopis i na české ministerstvo životního prostředí. Místní lidé upozorňují, že zdejší území silně poškozují dopady činnosti polského dolu a elektrárny i v jiných ohledech. Navíc si přitom stěžují, že o celou problematiku jeví polská strana jen minimální zájem. I když se Čechům podařilo dohodnout opatření, která měla alespoň zamezit splavování hlusiny do potoků, není příliš jisté, jestli polská strana skutečně haldy kontroluje. Lze očekávat, že celá akce kompenzace území vyvolá ještě řadu problémů. I když oficiálně oba státy spolu vycházejí bez větších problémů, na obou stranách hranice je stále mnoho resentimentů. Češi pohlížejí na Poláky s podezřením jako na naduté bigotní a zaostalé katolické tmáře a tento pohled podporuje i obraz Polska ve většině českých médií. O Polsku se zde totiž obvykle mluví především v souvislosti s různými konzervativními výstřelky, jako jsou násilné akce proti homosexuálům nebo zuřivý odpor proti interrupcím bez ohledu na celkové okolnosti. Poláci zase často Čechy vidí jako podivná bezbožná a často „rudá“ individua. Obě strany se také s oblibou obviňují z chamtivosti a vypočítavosti. Navíc na české straně pohraničí panují určité obavy z polské rozpínavosti. Situace se dále vyhroutil v souvislosti se snahou prosadit v některých českých obcích v pohraničí dvojjazyčné označení. Nechybí však samozřejmě ani faktory, které naopak napomáhají sbližování obou národů. Oba státy mají v mnoha otázkách společné zájmy a blízkost řečí umožňuje poměrně hojnou kulturní a jinou vzájemnou výměnu. Některé české celebrity z oblasti populární hudby se také dokázali prosadit i v Polsku – velmi populární je zde zpěvačka Helena Vondráčková a nově zde také zaznamenal obrovský úspěch starý hit Ivana Mládka *Jožin z bažin*. A nejsilnější česká parlamentní strana – občanští demo-

kraté – na polskou stranu hledí s velkým zaujetím a úctou – imponuje jim totiž, jak se v Polsku podařilo veškerou levici vytlačit na samý okraj politiky. Proto se také nechávají v některých oblastech inspirovat polskými zkušenostmi. Obě země by také měla spojuvat společná jednání s USA o vybudování radarové základny v České republice a s ní související raketovou základnou v Polsku. Zde se však Češi jednoznačně s Poláky rozešli – zatímco Polsko přes tradičně velké proamerické sympatie zaujalo po volbách tvrdou vyjednávací pozici, česká vláda přes odpor většiny obyvatelstva usiluje o rychlou dohodu s Američany. Navíc se Češi obávají, že pokud se Polsku podaří dohodnout nějaké výrazně výhodnější podmínky, pozice vládní koalice v ČR, zejména té její části, která nejaktivněji lobbuje pro radar, v budoucnosti ve veřejnosti ještě více oslabí. Přes všechny problémy však lze očekávat, že se ve věci územních kompenzací nakonec podaří dojít k nějakému oboustranně přijatelnému kompromisu. Zda však do něj bude patřit i les na katastru Kunratic, není vůbec jisté. (MaFr)

Spor o slovenské pohraničníky

Zatímco v České republice došlo již k několika procesům s pohraničníky, kteří způsobili smrt osob, které se v dobách tzv. železné opony pokusili proniknout na západ, na Slovensku s podobnými procesy zatím zkušenosti nemají. Přitom na úseku dnešní slovensko-rakouské hranice zahynulo celkem 42 osob. Nejednalo se přitom jen o občany Československa, ale mezi oběťmi je možno najít i Poláky nebo Maďary. I když jasně převažují mezi zabitými muži, skončil zde život i některých žen a dokonce i pětiletého dítěte. Představitelé slovenského Ústavu paměti národa nyní podali podnět generálnímu prokurátorovi, aby smrt všech osob na hranicích nechala prošetřit. Podle pracovníků ústavu docházelo na slovensko-rakouské hranici k zločinům proti lidskosti, když uprchlíci byli střeleni nebo je roztrhali psi pohraničníků. Generální prokuratura se ovšem k celé kauze staví dost rozpačitě. Její zástupci zdůraznili, že ústav neposkytl podklad pro žádné konkrétní stíhání. Navíc podle nich ze strany dokumentaristů spíše než o snahu upozornit na nějakou závažnou trestnou činnost jde o odvrácení pozornosti od problémů samotného Ústavu paměti národa, kterému hrozí likvidace poté, co zveřejnil závažná obvinění ohledně podivných okolností emigrace šéfa vládní Slovenské národní strany Jána Sloty do Rakouska v předlistopadovém období. Slota totiž promptně navrhl celý ústav zrušit, přestože v jeho čele stojí exponent jeho strany. To český Ústav pro studium totalitních režimů, který byl vybudován podle polského a slovenského vzoru a zahájil činnost letos v únoru, se naopak těší velké podpoře české vládní koalice, především její nejsilnější součástí – Občanské demokratické strany. Ani on se však nevyvaroval určitých skandálů, byť poněkud jiného druhu – pozornost vzbudil například objev spisu sociálnědemokratického poslance Evžena Snítileho, který ho identifikoval jako dřívějšího spolupracovníka vojenské kontrarozvědky, zrovna ve vypjaté atmosféře prezidentské volby. Snítily pak jako jediný člen sociálnědemokratického poslaneckého klubu hlasoval pro Václava Klause. A ještě podivněji působil šéf ústavu Pavel Žáček, když se při vzrušených debatách ohledně ocenění bratří Mašínů premiérem Mirkem Topolánkem snažil svým politickým ochráncům z řad Občanské demokratické strany

pomoci silně pochybnými argumenty vycházejícími z materiálů StB. V každém případě však slovenská i česká instituce má jeden společný rys, na který jejich odpůrci upozorňovali od počátku – více než jiné badatelské instituce vstupují do politiky a zároveň jsou vývojem na politické scéně silně ovlivňovány, což ostatně úzce souvisí i se způsobem, jak je vybíráno jejich vedení. (MaFr)

Smutné výročí na severu Čech

První světová válka představovala především obrovskou katastrofu – na jejich bojištích padly statisíce lidí, statisíce dalších kosily nemoci a podvýživa v zázemí. V roce 1918 už bylo rozvrácené Rakousko-Uhersko na pokraji svých sil, jeho armáda trpěla silnými nedostatky v zásobování a v jejích řadách stále narůstal počet lidí, kteří už neměli nejmenší chuť obětovat svůj život za monarchii. Krizi ve vojsku výrazně přizivovali především dosavadní zajatci, kteří se po podepsání brest-litevského míru mohli vrátit z ruského zajetí. Znovu na frontu se nijak nechtělo ani vojákům, kteří si peklo bitevních linií vyzkoušeli v minulosti na vlastní kůži. Právě lidé s těmito zkušenostmi patřili také mezi hlavní organizátory velké vzpoury českých vojáků, ke které došlo v květnu 1918 v severočeském Rumburku. Bezprostředním impulsem bylo snížení dávek potravin a především nejobávanější rozkaz – rozkaz, podle kterého měli odjet na frontu. Rebelové se chtěli spojit s dalšími Čechy sloužícími v České Lípě a v Mladé Boleslavi, ale hned u Nového Boru byla jejich rojnice rozprášena vojsky loajálními stávajícímu císaři Karlu I. Za svůj odpor proti dalšímu nesmyslnému válčení zaplatilo celkem deset nejagilnějších vzbouřenců životem. Další více než sto rebelů bylo za trest posláno na frontu a několik stovek vojáků bylo uvězněno v terezínské pevnosti, kde někteří zemřeli na následky nemocí a podvýživy. Zbytek se dočkal osvobození až po vzniku samostatného Československa v říjnu 1918. 90. výročí smutné události letos připomněla řada akcí pořádaných ve dvou městech spojených se vzpourou – v Rumburku a v Novém Boru. Jejich součástí bylo i promítání proslulého českého filmu z šedesátých let *Hvězda zvaná Pelyněk*, který byl rumburskými událostmi inspirován. Hrůzy a násilí druhé světové války spojené i s holocaustem obraz předchozího světového válečného konfliktu v obecném povědomí poněkud překryly. Objevily se i snahy přeměnit tehdejší realitu na romantický mýtus o hrdinství, dýce do zad či nevďěčnosti. Válka v letech 1914-1918 ve střední Evropě však ve skutečnosti vyhlížela stejně jako všechny podobné konflikty a jejími hlavními průvodci byly podvýživa, špína, nemoci a smrtelný strach. Nelze se divit, že po skončení takové hrůzy lidé toužili po jiném životě, třeba i v jiných státních svazcích. (MaFr)

Euroklíče i v ČR

V období před listopadem 1989 se v tehdejší Československu věnovala integraci invalidních občanů do normálního života jen pramalá pozornost. Později se situace sice poněkud zlepšila, ale dodnes se musí čeští invalidé potýkat s více problémy než jejich stejně postižení druhové v západní Evropě. Od příštího roku však můžou počítat s dalším ne úplně bezvýznamným zlepšením. I v České republice by se totiž měl rozšířit tzv. euroklíč. Jde o speciální

klíč, kterým si invalidé v celé Evropě mohou otevřít asi sto tisíc míst, především speciálně upravených toalet. V České republice euroklíč zatím funguje pouze u asi sedmdesáti zařízení a vlastní ho jenom sto osob z celé republiky. V příštím roce by se však mělo jednat již o tisíc zařízení, k nimž klíč získá 25 000 lidí. Zámky se budou montovat především na toaletách ve veřejných zařízeních, jako jsou knihovny, divadla, nemocnice, nádraží nebo také na benzínových pumpách. Nejprve se dostane na města a větší obce, v blízké budoucnosti budou však zařízení na euroklíč umístěna i v malých vesnicích. Pro invalidy bude mít zavedení euroklíčů především záruku, že pro ně určené toalety nebudou všemožně zneužívány a znečišťovány. V tomto ohledu mají zatím čeští invalidé ty nejhorší zkušenosti a tak samozřejmě změnu velice vítají. Doufají přitom, že celý program euroklíčů, který do značné míry financuje Evropská unie, bude i v českých zemích fungovat alespoň stejně kvalitně jako třeba v Nizozemsku, Německu nebo Rakousku. Bohužel však asi musejí počítat s tím, že v českých zemích vždy hrozí zásah „zlatých českých ručiček“, kterým uzavřené toalety z nějakého důvodu nedají spát a jistě objeví způsob, jak eurozámky překonat i bez vlastnictví euroklíče. Ale třeba už lidé dostanou trochu rozumu. (MaFr)

Rušení vojenských kapel

Nechybělo mnoho a místo vojenské kapely by na pietních aktech v Lidicích či na pohřbech veteránů mohla znít jen hudba z amplionů. Plán armádního velení na snížení počtu vojenských kapel však na poslední chvíli zarazila ministryně obrany Vlasta Parkanová. Proces rušení souborů přitom už začal. Např. Posádková hudba Prahy (90 let trvání) se k 30. červnu zrušila. Podle armádního plánu se plánoval konec i pro Ústřední hudbu České armády, zbyl by pouze soubor v Olomouci a v Táboře. Velení armády si však chtělo ponechat taneční soubor Ondráš, bez něj se neobešly večírky, kulaté narozeniny a mnohdy svatby rodin z velení armády, uvádí MFD.

Ministryně posléze zasáhla, již schválené plány generálního štábu se musely změnit. Ruší se naopak soubor civilistů Ondráš, ovšem pražský orchestr již ministryně nezachrání – hudebníci už dostali výpověď.

Armáda se reformuje a měnit se musí i vojenské umělecké soubory či kapely. Vojenští hudebníci se tedy cvičí i na zdravotníky – záchranáře.

K čemu jsou kapely

Skládají se z profesionálních hudebníků-vojáků. Účinkují při uvítání státních návštěv, pietních aktech, slavnostních nástupech, pochodech či přehlídkách. K tradici vojenských dechových orchestrů patří i účast na slavnostních vojenských přísahách či koncertní produkce a hra k tanci.

K nejreprezentativnějším dechovým orchestrům patří Ústřední hudba Armády České republiky. Ta se účastní významných společenských akcí a doprovází vnitropolitické a kulturní události. Spolupracuje i s předními hudebními skladateli a muzikology.

Stálá výstava *Dějiny stavovství a parlamentarismu v českých zemích – fotoreportáž*

Fotografie jsou převzaty ze stejnojmenné výstavy, která je nainstalována na prvním nádvoří Valdštejnského paláce v Praze.

Edvard Beneš, druhý prezident Československé republiky

Klement Gottwald na Staroměstském náměstí v únoru 1948

Emil Hácha, prezident v letech 1938-1945

Podpisování ústavního zákona o československé federaci 1968. V popředí tehdejší prezident Ludvík Svoboda, Oldřich Černík, ministerský předseda, Josef Smrkovský, předseda NS.

HISTORIE

Ruské zlato a čeští legionáři

Odcizili českoslovenští legionáři zlatý poklad ruských carů? Byla prosperita prvorepublikové Legiobanky postavena na bohatství ruské carské dynastie? Tyto otázky se v nejrůznějších obměnách objevují ve světovém tisku už desítky let. Pokaždé se jedná o nepodložené dohady a spekulace. Jisté však je, že jde o jedno z velkých tajemství první světové války. A toto tajemství obestírá i zrod Československa.

Sedím v archivu Poslanecké sněmovny České republiky, sbírám materiál pro knihu *Kam zmizel zlatý poklad republiky* a pročítám zápisy z jednání v prvních letech Československa. A najednou čtu jméno – Rudolf Lodgmann von Auen.

Kdo byl Rudolf Lodgmann von Auen? V letech 1920 až 1925 poslanec za Německou nacionální stranu (DNP). Stenografický zápis uchoval Lodgmannovu parlamentní řeč z května 1925. Poslanec obviňuje tehdejšího ministra zahraničí dr. Edvarda Beneše, že kryje „zločiny československých legionářů v Rusku. Ve vášnivém projevu plném

emocí tvrdí, že „legionáři se podíleli na zbídačení ruského lidu“ – a sice tím, že „ukradli obrovskou část carského pokladu“.

Počátkem července 1918 obsadili českoslovenští legionáři sibiřskou magistrálu – až do Vladivostoku. O několik dní později, 6. srpna, dobyli legionáři pod vedením Josefa Jiřího Švece a Karla Kutlvašra Kazaň, kde se v té

době nalézala zhruba polovina ruského státního pokladu. Bolševické jednotky sem zlato převezly z obav před další německou ofenzívou.

Mezi prvními legionáři, kteří zlato spatřili, byl tehdejší zástupce prvního pluku v kazaňském štábu, plukovní lékař a pozdější spisovatel František Langer. Své tehdejší zážitky popsal v knize *Za cizí město*. Vzpomínal na pocity, které v něm vyvolala návštěva sklepů kazaňské státní banky, v nichž na vlastní oči uviděl bedničky z dubového dřeva naplněné zlatými cihlami, pruty a mincemi. To vše údajně v půlmiliardové hodnotě.

Čechoslováci společně s příslušníky srbského bataliónu odolávali útočícím jednotkám Rudé armády jeden měsíc. Poté z Kazaně ustoupili. A jak už dnes víme, ustoupili s velkou částí ruského zlatého pokladu.

Vlastimil Vávra ve své stati *Kam se poděl zlatý poklad?* otištěné v magazínu *Hlas revoluce* (1988), připomíná někdejší sovětské historiky – Gaka, Dvoranova a Papina –, kteří v časopisu *Istorija SSSR*, č. 1 /1960, tvrdili, že českoslovenští legionáři v Kazani uloupili „30 563 pudů cennosti ve zlatě v ceně 651 532 117 rublů 86 kopejek“.

Vzpomínání historikové ale přiznali, že už do Kazaně se zlato dostalo „bez náležitých seznamů“. Nikdo tedy nemohl zjistit, co se ze zlatého pokladu ztratilo třeba už v průběhu cesty do tohoto města.

V Omsku se carský poklad dostal do rukou pětačtyřicetiletého admirála Alexandra Vasiljeviče Kolčaka, někdejšího člena Nansenovy polární výpravy, v dalších letech jednoho z hlavních vůdců ozbrojených sil bojujících proti vládě ruských bolševiků. Zároveň však nemilosrdného autokrata, jehož metody, zejména při zacházení se zajatci, se přičily, podle dobových zpráv, smýšlení většiny československých legionářů.

V roce 1919 získala Rudá armáda vojenskou převahu. Kolčakova vojska panicky ustupovala Sibiří. A to i s vlakem o osmnácti vagónech, v nichž byl uložen zlatý poklad. Dne 24. prosince 1919 nařídil nejvyšší velitel spojeneckých vojsk na Sibiři generál Maurice Janin, aby československé legie převzaly i ochranu vlaku. Legionáři se tak znovu ocitli v bezprostředním kontaktu s carským zlatem.

O necelý měsíc později, 22. ledna 1920, se v Irkutsku zmocnil vlády revoluční výkonný výbor. Jeho představitelé přišli k československým legionářům s návrhem: Zaručí jim odjezd na východ, dále do Vladivostoku, když jim předají ruský zlatý poklad. Dne 7. února je podepsána dohoda.

Prvního března 1920 dochází k předání ruského zlata. Údajně šlo o jednu třetinu původního množství, které odcestovalo z Kazaně v srpnu 1918. Podle historiků Gaka, Dvoranova a Papina to bylo způsobeno mimo jiné tím, že s pokladem velmi marnotratně zacházel admirál Kolčak a také jej „rozkrádali takzvaní spojenci“, kteří Kolčakovi prodávali zbraně a munici za přemrštěné ceny ve zlatě.

V této době se na pomyslné scéně objevuje i čerstvý ministr zahraničí Československé republiky dr. Edvard Beneš. Zachoval se jeho dopis, který poslal 13. února 1920, tedy už po podepsání dohody mezi legionáři a ruskou stranou: „Spojenci by rádi viděli, kdyby byl zachráněn vlak se zlatým pokladem ruským. Je-li dosud ve Vaší moci, pokuste se jej odvézt do bezpečí, eventuálně do Čech.“

My ovšem víme, že to v této době už možné nebylo. V době předání ruského zlata se řešila i otázka krádeže zjištěné 14. ledna 1920. Bylo to v době, kdy se vlak nacházel pod kontrolou smíšené československo-ruské stráže. Ztratit se mělo 13 beden zlata. Za zloděje byli označeni někteří členové ruského strážního oddílu, kteří se vzápětí ocitli ve vězení. Následné vyšetřování však nebylo dovedeno do konce.

V duchu toho, co uvádějí předchozí řádky, odpovídal v roce 1925 na interpelaci poslance Rudolfa Lodgmana právě ministr zahraničí dr. Edvard Beneš. Mimo jiné podrobně osvětlil, jak došlo počátkem roku 1920 k předání zlata ruským vojenským oddílům. „Předání se účastnili také zástupci místních obyvatel. U vagónů byla zjištěna neporušenost starých plomb přivěšených ruskými úřady v Omsku, přidány nové plomby velitelství spojeneckých vojsk, podrobně pak prohlídka dvou vagónů, provedené na zkoušku namátkou, bylo zjištěno, že počet bedniček a pytlíků se zlatem v nich obsažených se shoduje s počtem udaným v aktuálním stavu kontroly v Omsku. K vlaku se zlatem postavena pak podle rozhodnutí vysokých komisařů spojenecká stráž z oddílů těch národů, které je tam měly.“ Dr. Beneš pak znovu připomíná krádež 13 bedniček zlata na stanici Tyreť – „v době, kdy transport ochraňovala ruská stráž“. (Byla to ale československo-ruská stráž. – Pozn. autora.)

Ovšem, jak Beneš přiznává, při prohlídce bedniček se zlatem se ukázalo, že jistá část z nich má poškozené pečete. Komise to vysvětlila několikerým převážením a překládáním zlata. Vrchní pokladník N. R. Kubalko prohlásil, že „je to následek otvírání bedniček při ověřování“. Při další prohlídce se ukázalo, že poškozené byly některé pytlíky se zlatem – podle závěru komise zásluhou změn teploty a nepříhodných podmínek uložení.

Podle dochovaných dokumentů předali českoslovenští legionáři všechny vagóny s ruským zlatem. Celkem 1 143 bedniček a 1 678 pytlíků se zlatem. „Plomby a vagóny byly shledány – až na zmíněné nesrovnalosti – v pořádku a ochranu zlata přejal ruský oddíl, 7. rota irkutského strážního pluku.“

Lodgmannova interpelace zaujala londýnský týdeník *The Economist* (30. 5. 1925), který šel ve svém podezření ještě dále a rovnou obvinil československou Legiobanku z toho, že za své bohatství vděčí právě ruskému carskému pokladu. Tehdejší vedení banky se proti nařčení ostře ohradilo.

Není teď na škodu alespoň stručně osvětlit, co vlastně vzniku Legiobanky předcházelo. Ještě v Rusku vytvořilo

velení našich legií zvláštní orgán týlového vojska: Technické oddělení (TECHOD). Šlo o obchodní a podnikatelský orgán, který vlastnil a řídil sibiřské doly, obchodoval se surovinami, nakupoval ve velkém drahé kovy, především patinu, surovou vlnu, kožešiny a kaučuk. Duší tohoto podnikání byl šéf finančního odboru politického vedení legií František Šíp. V archivu se zachoval jeho dopis z 5. listopadu 1919, adresovaný našemu vojenskému velení: „Vzhledem ke zdejším celním poměrům jest nutno, aby náš známý kovový poklad byl co nejdříve poslán do Vladivostoku, dokud jest zde TECHOD, který obstará lodění a dopravu domů...“

Historikové dnes vědí, že „kovový poklad“ není v žádném případě totožný s ruským carským pokladem. Pokud by to opravdu bylo ruské státní zlato, nepsal by o něm František Šíp tak otevřeně a zřejmě by se ani nezmiňoval o celních poměrech. Pravděpodobně tedy šlo o drahé kovy získané legionářským podnikáním. Tím spíše, že už v prosinci 1919 byla na Sibiři zřízena Banka československých legií s cílem obchodně disponovat úsporami československých legionářů. Nutno říci, že tato banka navázala finanční spojení s Preissovou Živnobankou.

Kdo ví, o jaké choulostivé transakce šlo... Například v jednom z dokumentů štábu 1. divize se píše o utajovaném převozu 750 beden na lodi Sheridan z Vladivostoku do Terstu. K tomuto převozu došlo v létě 1920. Z Terstu byl tento náklad přepraven do Československa v sanitním vlaku – pod postelemi vojáků označených za duševně choré.

Uchoval se i další zajímavý dopis Františka Šípa (později se stal hlavním ředitelem Banky československých legií v Praze). Dne 13. dubna 1920 svému strýci napsal: „... ulovil jsem v té době nějaké zlato, měli jsme chlupy na několik vagónů stříbra, ale nepodařilo se nám včas dostat lokomotivu. Zlato jsem přirozeně kupoval pro účet Legiobanky v drobných partiích a počínám Ti ho posílat. Zatím pošlu tři bedničky různými loděmi...“

O tom, kam se podělo chybějící zlato z ruského zlatého pokladu, dodnes nikdo neví. Byť se čas od času, hlavně v ruských médiích, objevují nejrůznější zaručené informace o tom, že zlato odcizili právě českoslovenští legionáři. Zatím naposledy to byl moskevský publicista Viktor Čerepachin. V listu *Moscow Life* (*Nězavisimaja gazeta*) tvrdí, opět však bez důkazů, že „českoslovenští legionáři vyvezli v chvatu a vzrušení z nevidaného úspěchu 30 563 pudů zlata (1 pud = 16 kilogramů) v mincích, slitcích a klenotnických výrobcích. Slitky stříbra, platiny a cenné papíry se nepočítaly, s takovými zbytečnostmi se nikdo neobtěžoval.“ Ovšem na jiném místě autor přiznává chyby v příslušných dokladech, nepopírá rozhazování zlata admirálem Kolčakem a dodává, že část tohoto zlata skončila rovněž v Japonsku, Francii, Švédsku, Velké Británii – tyto státy měly totiž v Rusku své vojáky či civilní zástupce.

Legends o legionářích, kteří odcizili ruský zlatý poklad, vzešly pravděpodobně z již zmiňované tajemné cesty sanitního vlaku, kdy se pod postelemi duševně chorých skrývaly bedničky s neznámým obsahem.

A co se týče prvotního kapitálu pozdější Legiobanky, je více než pravděpodobné, že tyto prostředky vzešly spíše z podnikatelských aktivit oddělení TECHOD – ať už na tyto aktivity máme názor jakýkoliv. Jedna z velkých záhad první světové války zůstává tedy stále nevyjasněná.

Reflex 43/06 – Stanislav Motl

K roku 1968

Dva tisíce slov

Před čtyřiceti lety, 27. června 1968, byl zveřejněn v *Literárních listech* a v denících *Práce*, *Mladá fronta* a *Zemědělské noviny* manifest *Dva tisíce slov, které patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům a všem* – nejznámější a nejdůležitější dokument Pražského jara. Jeho autorem je spisovatel Ludvík Vaculík. Text napsal z popudu vědců Otto Wichterleho, Jana Broda, Otakara Poupě a Miroslava Holuba, kteří se obávali o další osud obrodného procesu.

V posledních době se ve Vídni za přítomnosti i nepřítomnosti autora *Dvou tisíc slov* spisovatele Ludvíka Vaculíka při různých konferencích a dalších pořadech o tomto manifestu mnoho diskutovalo, proto projeví někteří mladí čtenáři zájem o otištění textu *Dvou tisíc slov*, což rádi činíme.

2000 slov,

kteří patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům a všem.

Nejdřív ohrozila život našeho národa válka. Pak přišly další špatné časy s událostmi, které ohrozily jeho duševní zdraví a charakter. S nadějami přijala většina národa program socialismu. Jeho řízení se však dostalo do rukou nepravým lidem. Nevadilo by tolik, že neměli dost státnických zkušeností, věcných znalostí ani filosofického vzdělání, kdyby aspoň byli měli víc obyčejné moudrosti a slušnosti, aby uměli vyslechnout mínění druhých a nepřipustili své postupné vystřídaní schopnějšími.

Komunistická strana, která měla po válce velikou důvěru lidí, postupně ji vyměňovala za úřady, až je dostala všechny a nic jiného už neměla. Musíme to tak říci a vědět to i ti komunisté mezi námi, jejichž zklamání nad výsledky je tak veliké jako zklamání ostatních. Chybná linie vedení změnila stranu z politické strany a ideového svazku v mocenskou organizaci, jež nabyla velké přitažlivosti pro vládyčtivé sobce, vypočítavé zbabělce a lidi se špatným svědomím. Jejich příliv zapůsobil na povahu i chování strany; která nebyla uvnitř zařízena tak, aby v ní bez ostudných příhod mohli nabývat vlivu pořádní lidé, kteří by ji plynule proměňovali, tak aby se stále hodila do moderního světa. Mnozí komunisté proti tomuto úpadku bojovali, ale nepodařilo se jim zabránit ničemu z toho, co se stalo.

Poměry v komunistické straně byly modelem i příčinou stejných poměrů ve státě. Její spojení se státem vedlo k tomu, že ztratila výhodu odstupu od výkonné moci. Činnost státu a hospodářských organizací neměla kritiku. Parlament se odnaučil rokovat, vláda vládnout a ředitelé řídit. Volby neměly význam, zákony ztratily váhu. Nemohli jsme důvěřovat svým zástupcům v žádném výboru, a když jsme mohli, nedalo se po nich zas nic chtít, protože nemohli ničeho dosáhnout. Ještě horší však bylo, že jsme už téměř nemohli důvěřovat ani jeden druhému. Osobní i kolektivní čest upadla. S poctivostí se nikam nedošlo a o nějakém oceňování podle schopností darmo mluvit. Proto většina lidí ztratila zájem o obecné věci a starala se jen o sebe a o peníze, přičemž ke špatnosti poměrů patří i to, že ani na ty peníze není dnes spolehnutí. Pokazily se vztahy mezi lidmi, ztratila se radost z práce, zkrátka přišly na národ časy, které ohrozily jeho duševní zdraví i charakter.

Za dnešní stav odpovídáme všichni, více však komunisté mezi námi, ale hlavní odpovědnost mají ti, kdo byli součástí či nástrojem nekontrolované moci. Byla to moc umíněné skupiny rozprostřená pomocí stranického aparátu z Prahy do každého okresu a obce. Tento aparát rozhodoval, co kdo smí a nesmí dělat, on řídil družstevníkům družstva, dělníkům závody a občanům národní výbory. Žádná organizace nepatřila ve skutečnosti svým členům, ani komunistická. Hlavní vinou a největším klamem těchto vládců je, že svou vůli vydávali za vůli dělnictva. Kdybychom tomu klamu chtěli věřit, museli bychom dnes dávat za vinu dělníkům úpadek našeho hospodářství, zločiny na nevinných lidech, zavedení cenzury, která zabránila, aby se o tom všem psalo, dělníci by byli vinni chybnými investicemi, ztrátami obchodu, nedostatkem bytů. Nikdo rozumný samozřejmě v takovou vinu dělnictva neuvěří. Všichni víme, zejména to ví každý dělník, že dělnictvo prakticky nerozhodovalo v ničem. Dělnické funkcionáře dával odhlasovat někdo jiný. Zatímco se mnozí dělníci domnívali, že vládou, vládla jejich jménem zvláště vychovávaná vrstva funkcionářů stranického a státního aparátu. Ti fakticky zaujali místo svržené třídy a sami se stali novou vrchností. Spravedlivě však řekněme, že někteří z nich si tuto špatnou hru dějin dávno uvědomili. Poznáme je dnes podle toho, že odčíňují krivdy, napravují chyby, vracejí rozhodování členstvu a občanstvu, omezují pravomoc i početní stav úřednického aparátu. Jsou s námi proti zaostalým názorům v členstvu strany. Ale velká část funkcionářstva se brání změnám a má dosud váhu! Má pořád ještě v ruce mocenské prostředky, zvláště na okresech a v obcích, kde jich může užívat, skrytě a nezálovatelně.

Od začátku letošního roku jsme v obrodném procesu demokratizace. Začal v komunistické straně. Musíme to říci a vědět to i ti nekomunisté mezi námi, kteří odsud už nic dobrého nečekali. Je ovšem třeba dodat, že tento proces ani nemohl jinde začít. Vždyť jenom komunisté mohli po celých dvacet let žít jakýmsi politickým životem, jen komunistická kritika byla u věcí, kde se dělaly, jen opozice v komunistické straně měla tu výsadu, že byla v doteku s protivníkem. Iniciativa a úsilí demokratických komunistů je proto jen splátkou na dluh, který celá strana má u nekomunistů, jež udržovala v nerovnoprávném postavení. Komunistické straně nepatří tedy žádný dík; patří jí snad přiznat, že se poctivě snaží využít poslední příležitosti k záchraně své i národní cti. Obrodný proces nepřichází s ničím příliš novým. Přináší myšlenky a náměty, z nichž mnohé jsou starší než omyly našeho socialismu a jiné vznikaly pod povrchem viditelného dění, měly být dávno vysloveny, byly však potlačovány. Nemějme iluzi, že tyto myšlenky vítězí teď silou pravdy. O jejich vítězství rozhodla spíše slabost starého vedení, které se zřejmě napřed muselo unavit dvacetiletým vládnutím, v němž mu nikdo nebránil. Zřejmě musely do plné formy dozrát všechny vadné prvky skryté už v základech a ideologii tohoto systému. Nepřeceňujme proto význam kritiky z řad spisovatelů a studentů. Zdrojem společenských změn je hospodářství. Správné slovo má svůj význam, jen když je řečeno za poměrů, které jsou už správně opracovány. Správně opracované poměry – tím se u nás, bohužel, musí rozumět naše celková chudoba a úplný rozpad starého systému vládnutí, kdy se v klidu a míru na náš účet zkompromitovali politikové jistého typu. Pravda tedy nevitězí,

pravda prostě zbývá, když se všechno ostatní prošustruje! Není tudíž důvodu k národní vítězoslávě, je pouze důvod k nové naději.

Obracíme se na vás v tomto okamžiku naděje, která je však pořád ohrožena. Trvala několik měsíců, než mnozí z nás uvěřili, že mohou promluvit, mnozí však nevěří ani teď. Ale promluvíli jsme už tak a tolik se odkryli, že svůj úmysl zlidštit tento režim musíme jedinečně dokončit. Jinak by odplata starých sil byla krutá. Obracíme se hlavně na ty, kdo zatím jen čekali: Čas, který nastává, bude rozhodující pro mnoho let.

Čas, který nastává, je léto s prázdninami a dovolenými, kdy se nám po starém zvyku bude chtít všeho nechat. Všadme se však, že naši milí odpůrci si nedopřejí letního oddechu, budou mobilizovat své zavázané lidi a budou si už teď chtít zařídit klidné svátky vánoční! Dávejme tedy pozor, co se bude dít, snažme se tomu porozumět a odpovídat. Vzdejme se nemožného požadavku, aby nám vždycky někdo vyšší podal k věci jediný výklad a jediný prostý závěr. Každý si bude muset udělat své závěry, na svou odpovědnost. Společné shodné závěry je možno najít jen v diskusi, k níž je nutná svoboda slova, která je vlastně jedinou naší demokratickou vymožeností letošního roku.

Do příštích dnů však musíme jít také s vlastní iniciativou a vlastními rozhodnutími. Především budeme odporovat názorům, kdyby se vyskytly, že je možné dělat nějakou demokratickou obrodu bez komunistů, popřípadě proti nim. Bylo by to nespravedlivé, ale také nerozumné. Komunisté mají vybudované organizace, v těch je třeba podpořit pokrokové křídlo. Mají zkušené funkcionáře, mají konečně pořád v ruce rozhodující páky a tlačítka. Před veřejností však stojí jejich Akční program, který je také programem prvního vyrovnání největší nerovnosti, a nikdo jiný nemá žádný stejně konkrétní program. Je třeba požadovat, aby se svými místními akčními programy přišli před veřejnost v každém okrese a v každé obci: Tu náhle půjde o velmi obyčejné a dávno čekané správné činy. KSČ se připravuje na sjezd, který zvolí nový ústřední výbor. Žádejme, aby byl lepší než ten dnešní. Říká-li dnes komunistická strana, že své vedoucí postavení napříště chce opírat o důvěru občanů a ne o násilí, věrme tomu potud, pokud můžeme věřit lidem, které už teď posílá jako delegáty na okresní a krajské konference.

V poslední době jsou lidé zneklidněni, že se postup demokratizace zastavil. Tento pocit je zčásti projevem únavy ze vzrušeného dění, zčásti odpovídá faktu: minula sezóna překvapivých odhalení, vysokých demisí a opájitých projevů nebývalé slovní smělosti. Zápas sil se však jen poněkud skryl, bojuje se o obsah a znění zákonů, o rozsah praktických opatření. Krom toho novým lidem, ministrům, prokurátorům, předsedům a tajemníkům, musíme popřát čas na práci. Mají právo na tento čas, aby se mohli budto osvědčit, nebo znemožnit. Krom toho v centrálních politických orgánech nelze dnes čekat víc. Stejně projevíly nechtě podivuhodné ctnosti.

Praktická kvalita příští demokracie závisí na tom, co se stane s podniky a v podnicích. Při všech našich diskusích nakonec nás mají v rukou hospodáři. Dobré hospodáře je třeba hledat a prosazovat. Je pravda, že všichni jsme ve srovnání s rozvinutými zeměmi špatně placeni a někteří ještě hůř. Můžeme žádat víc peněz - které lze natisknout a tím znehodnotit. Žádejme však spíše ředitele a předsedy,

aby nám vyložili, co a za kolik chtějí vyrábět, komu a zač prodávat, kolik se vydělá, co z toho se vloží do modernizace výroby a co je možno rozdělit. Pod zdánlivě nudnými titulky běží v novinách odraz velmi tvrdého boje o demokracii nebo koryta. Do toho mohou dělníci jakožto podnikatelé zasáhnout tím, koho zvolí do podnikatelských správ a podnikových rad. Jakožto zaměstnanci mohou pro sebe udělat nejlíp, když si za své zástupce zvolí do odborových orgánů své přirozené vůdce, schopné a čestné lidi bez ohledu na stranickou příslušnost.

Jestliže nelze v této době čekat od nynějších centrálních politických orgánů víc, je třeba dosáhnout více v okresech a obcích. Žádejme odchod lidí, kteří zneužili své moci, poškodili veřejný majetek, jednali nečestně nebo krutě. Je třeba vynalézat způsoby, jak je přimět k odchodu. Například: veřejná kritika, rezoluce, demonstrace, demonstrační pracovní brigády, sbírka na dary pro ně do důchodu, stávka, bojkot jejich dveří. Odmítat však způsoby nezákonné, neslušné a hrubé, jelikož by jich využili k ovlivňování Alexandra Dubčeka. Náš odpor k psaní hrubých dopisů musí být tak všeobecný, aby každý takový dopis, který ještě dostanou, bylo možno považovat za dopis, který si dali poslat sami. Oživujme činnost Národní fronty. Požadujeme veřejná zasedání národních výborů. K otázkám, které nechceme nikdo znát, ustavujeme vlastní občanské výbory a komise. Je to prosté: sejde se několik lidí, zvolí předsedu, vedou řádně zápis, publikují svůj nálezný, žádají řešení, nedají se zakřiknout. Okresní a místní tisk, který většinou zdegeneroval na úřední troubu, proměňujme v tribunu všech kladných politických sil, žádejme ustavení redakčních rad ze zástupců Národní fronty nebo zakládejme jiné noviny. Ustavujme výbory na obranu svobody slova. Organizujme při svých shromážděních vlastní pořádkovou službu. Uslyšíme-li divné zprávy, ověřujme si je, vysílajme delegace na kompetentní místa, jejich odpovědi zveřejňujme třeba na vratech. Podporujme orgány bezpečnosti, když stíhají skutečnou trestnou činnost, naší snahou není způsobit bezvládní a stav všeobecné nejistoty. Vyhýbejme se sousedským hádkám, neožirejme se v politických souvislostech. Prozrazujme fyzly.

Oživený letní pohyb po celé republice vyvolá zájem o uspořádání státoprávního vztahu mezi Čechy a Slováky. Považujeme federalizaci za způsob řešení národnostní otázky, jinak je to jen jedno z významných opatření k demokratizaci poměrů. Toto opatření samo o sobě nemusí ani Slovákům přinést lepší život. Režim – v českých zemích zvláště a na Slovensku zvláště – se tím ještě neřeší. Vláda stranicko-státní byrokracie může trvat, na Slovensku dokonce o to líp, že jako „vybojovala větší svobodu“.

Veliké znepokojení v poslední době pochází z možnosti, že by do našeho vývoje zasáhly zahraniční síly. Tvář v tvář všem přesílám můžeme jediné trvat slušně na svém a nezačínat si. Svě vládě můžeme dát najevo, že za ní budeme stát třeba se zbrání, pokud bude dělat to; k čemu jí dáme mandát, a své spojence můžeme ujistit, že sjenecké, přátelské a obchodní smlouvy dodržíme: Naše podrážděné výtky a neargumentovaná podezření musí jen ztěžovat postavení naší vlády, aniž nám pomohou. Rovnoprávné vztahy si beztak můžeme zajistit jediné tím, že zkvalitníme své vnitřní poměry a dovedeme obrodný proces tak daleko, že jednou ve volbách si zvolíme státní-

ky, kteří budou mít tolik statečnosti, cti i politického umu, aby takové vztahy ustavili a udrželi. To je ostatně problém naprosto všech vlád všech menších států světa!

Letošního jara vrátila se nám znovu jako po válce velká příležitost. Máme znovu možnost vzít do rukou naši společnou věc, která má pracovní název socialismus, a dát jí tvar, který by lépe odpovídal naší kdysi dobré pověsti i poměrně dobrému mínění, jež jsme o sobě původně měli. Toto jaro právě skončilo a už se nevrátí. V zimě se všecko dovíme. Tím končí toto naše prohlášení k dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům, vědcům, technikům a všem. Napsáno bylo z podnětu vědců.

Ludvík Vaculík, novinář

Ludvík Vaculík (*1926)

Spisovatel, novinář, fejetonista, lidový zpěvák, Valach. Po školách v Broumově a Valašských Kloboukách pracoval jako dělník v Baťových závodech ve Zlíně, později jako vychovatel v učňovském internátu. Studoval politicko-novinářskou fakultu Vysoké školy politické a sociální v Praze. Po studiích působil jako redaktor v nakladatelství Rudé právo, v Čs. rozhlasu. V roce 1965 nastoupil do *Literárních novin*. Vydal romány *Rušný dům* (1963), v románu *Sekyra* (1966) ztvárnil konflikt generací o pojetí socialismu. Jeho kritický projev na IV. sjezdu spisovatelů 1967 mu přinesl nemilost režimu, od roku 1969 byl zakázaný spisovatel. Byl v letech 1968-1969 čelným publicistickým mluvčím reformního proudu. V sedmdesátých až osmdesátých letech byl jako představitel kulturní a politické opozice (signatář Charty 77) perzekvován, publikoval v samizdatu nebo v zahraničí. Založil a redigoval významnou edici samizdatové literatury *Petlice*. V pozdější tvorbě se stupňoval jeho pocit absurdity (*Morčata*, Toronto, 1977), vrcholící v deníkovém románu *Český snář* (Toronto, 1983), popisujícím situaci intelektuála vystaveného tlaku totalitního systému. V devadesátých letech začínají znovu vycházet jeho knihy: *Český snář* (Atlantis, 1990, 1992, 2002), *Jaro je tady* (Mladá fronta, 1990), *Srpnový rok* (Mladá fronta, 1990), *Nové vlastenecké písně Karla Havlíčka Borovského* (Scéna, 1990), *Stará dáma se baví* (Lidové noviny, 1991), *Morčata* (Čs. spisovatel, 1991, Atlantis, 2004), *Sekyra* (Práce, 1991, Atlantis, 2003), *Jak se dělá chlapec* (Atlantis, 1993), *Poco rubato* (vzájemná korespondence s Ivanem Kadlečkem, Bratislava, 1994), *Milí spolužáci!* (Mladá fronta, 1995), *Nad jezerem škaredě hrát* (Ivo Železný, 1996), *Nepaměti* (Mladá fronta, 1998), *Cesta na Praděd* (Atlantis, 2001), *Poslední slovo* (Paseka, 2002), *Loučení k panně* (Atlantis, 2002). Píše do *Literárních novin* a v *Lidových novinách* má týdně sloupek *Poslední slovo*. V roce 2002 mu byla udělena Cena Karla Čapka „za vzácně návaznou a osobitě provokativní fejetonistickou a beletristickou tvorbu“. Je ženatý a žije v pražských Holešovicích a v Dobřichovicích.

SRPEN 1968

Jiří Dienstbier – Karel Lánský: Rozhlas proti tankům
Nakladatelství INDEX, BRD 1989

Úvodní poznámka

Týdenní vysílání po 21. srpnu 1968 bude jistě patřit k nejlepším tradicím Československého rozhlasu. Historikům a teoretikům rozhlasu jako specifického komunikačního

prostředku, ale také politologům, sociologům a politikům nabízí jeho zkušenost možná ještě něco podstatnějšího: vědomí nezastupitelné role rozhlasu v situaci, kdy se psaný tisk už svou vlastní povahou nutně opoždí za potřebou okamžitého spojení, televizi s vyššími technickými nároky na vysílání a příjem lze snáze blokovat a nedostatečně fungující, či nefungující vůbec další komunikační prostředky, pošty, telefony...

Rozhlas včasným a zásadním vystoupením zmařil okupační režii, organizoval legální a nenásilný odpor obyvatelstva, umožnil potřebné kontakty mezi občany a státními a společenskými orgány a zprostředkoval zpětnou vazbu...

Dodnes se mnozí lidé, včetně politických a technických odborníků, domnívají, že rozhlas se na srpnový týden dlouho předem organizačně připravoval. Znovu to tvrdí ve svých pamětech i Vasil Biľak. Podle něho „rozhlas a televizi začaly obsazovat kontrarevoluční síly a vyzývaly domácí i mezinárodní reakci k boji proti tzv. okupaci... Na všechno byla pravice připravená. Se vším se kalkulovalo. Měla připraveny i náhradní prostory pro vysílání rozhlasu a televize.“ Takové postoje jsou důsledkem mentality, která si v dnešním byrokraticky a technokraticky přeorganizovaném světě už ani nedovede představit, že lidé, zapálení pro myšlenku, znající své prostředí a profesi, jsou schopni překonávat nemožné překážky... Na využití rozhlasu se ilegálně připravovali pouze domácí stoupenci invaze! Avšak selhali.

Redaktoři, technici a další rozhlasoví pracovníci plnili po 21. srpnu své normální pracovní povinnosti. Nikoliv z tajemných úkrytů, ale z řádných pracovišť Československého rozhlasu, byť některá byla obsazena. Věděli, že jejich působení je v souladu s postojem téměř všech československých obyvatel a že za nimi stojí, a jejich služby společnosti využívají, všechny legální státní orgány včetně prezidenta republiky, vlády, Národního shromáždění, vedení KSČ a dalších politických a společenských institucí. Věděli však také, že se invazí mohou dostat k moci činitelé, kteří by pak ve svém politickém zájmu mohli pojmy legality a ilegality zcela obrátit. Mnozí z nich také znali osudy svých maďarských kolegů z roku 1956 a v srpnovém týdnu nemohli posoudit budoucí vývoj situace. Proto ponechali každému právo svobodně a dobrovolně se rozhodnout, zda chce pracovat, nebo zůstat doma, aniž by jeho nepřítomnost na pracovišti byla považována za absenci. Ještě dnes můžeme s radostí konstatovat, že počet absencí byl zcela zanedbatelný, stejně jako byly ojedinělé případy opatrných, kteří si pro jistotu opatřili lékařské potvrzení o pracovní neschopnosti. Proto také při pozdějších čistkách patřili rozhlasoví novináři i technici mezi nejpostiženější...

Prolog

Po jednání nejvyšších československých a sovětských činitelů v Čierné a Bratislavě se zdálo, že konec srpna přinese alespoň trochu klidu. Mnozí redakční kolegové odjeli na krátkou dovolenou stejně jako četní členové vlády a státních orgánů. Místopředseda vlády Ota Šik nebo ministr zahraničí Jiří Hájek by s těžší odcestovali do Jugoslávie, kdyby tušili, k čemu se schyluje. Po Titově návštěvě, při níž studenti rozvinuli u Matyášovy brány transparent: Tito ano, Ulbricht ne! se v Praze objevil Ceaușescu... Na konec

měsíce se čekal generální tajemník OSN Thant, který měl převzít čestný doktorát Karlovy univerzity.

V sobotu 17. srpna byla do Hrzánského paláce svolána porada vedení KSČ. Nepřítomnost Alexandra Dubčeka jsme si nejprve vykládali tím, že se loučí na letišti s Ceaușescem. Když však byl rumunský host dávno pryč, rostla nervozita. Přítomní činitelé, předseda vlády Oldřich Černý, předseda Parlamentu Josef Smrkovský, předseda Národní fronty František Kriegel, Václav Slavík, Čestmír Císař a další se zdráhali Dubčekovu nepřítomnost vysvětlit. Pod slibem naprosté mlčenlivosti se dozvěděli, že Dubčeka narychlo pozval Kádár a že jednájí v Komárně... František Kriegel ve svém vystoupení řekl o situaci vlastně všechno jednou větou: „Damoklův meč nad námi visí na tenké niti, že si to nedovedeme přestavit.“

...Bylo také vyloučeno dospět k dohodě, když na setkání chyběli představitelé konzervativního křídla, tajemník ÚV Alois Indra, členové předsednictva Drahomír Kolder, Vasil Biľak, Emil Rigo a také člen předsednictva a šéfredaktor Rudého práva Oldřich Švestka...

Porada skončila všeobecným ujišťováním, že do sjezdu, na němž bude zvolen nový ústřední výbor KSČ, přijaty nové stanovy a schválena nová politická platforma, je třeba vyhnout se všem polemikám a neopatrnostem.

V neděli a pondělí se nedělo nic. V úterý 20. srpna přineslo Rudé právo jen zdánlivě bezvýznamnou zprávu, že byl z Československa vypovězen zpravodaj New York Times Henry Kamm... Rozeznával bezpečně Čechy od Jugoslávčů a Poláků, znal mentalitu a historii evropských národů. Byl to typický americký levicový liberál bez předsudků, dokonalý profesionál. O Pražském jaru psal objektivně...

20. srpna odpoledne navštívila rozhlas skupina belgických žurnalistů. Na vašich hranicích jsou velké manévry sovětských vojsk. „Nebojíte se?“ zeptal se mě jeden z nich. „Copak nevíte, že mezi tím, co se stalo v roce 1956 v Maďarsku a tím, co se dnes u nás děje, je propastný rozdíl?“...

Ve 22.25 začaly agentury vysílat první poplašnější zprávy o přesunech vojsk, zejména v NDR...

Expozice

...vysílání tehdy končilo pravidelně ve dvě hodiny ráno. Rozhlasoví technici se však dozvěděli od svých kolegů ze spojů, že jejich ministr Karel Hoffman vydal příkaz vypnout vysílače.

V 1 hodinu volal Hubert Maxa z kanceláře předsedy Národního shromáždění, že z Ruzyně vyjely k centru obrněné transportéry. Dalo se předpokládat, že jedním z jejich prvních cílů bude rozhlas. V duchu jsem odhadoval, co přijde dříve: provolání, nebo tanky? Technici se snažili zajistit, aby byla překonána Hoffmanova blokáda vysílačů.

Konečně se po půl druhé ozval Zdeněk Mlynář. Když dodiktoval text, zbývalo do druhé hodiny ještě dvacet minut. Když však začal hlasatel Fišer číst provolání Všem lidu Československé socialistické republiky, v polovině první věty vysílače vypadly.

Jiří Dienstbier: „Do minuty od okamžiku, kdy Fišerův hlas zmizel uprostřed věty, začalo pod rozhlasovými okny zběsilé houkání automobilových klaksonů. Vyšel jsem na balkon. Rozzuření řidiči, většinou taxikáři, na mě křičeli:

„Jak to, že nevysíláte?! – „vypnuli nám vysílače,“ řekl jsem. – „Tak je zapněte! zahřmělo z ulice. – „To nemůžeme. Ale řekněte komu můžete, že nás obsazují armády pěti zemí Varšavské smlouvy, že Dubček, Smrkovský, Černík ani Svoboda o tom nevěděli a odsuzují to. Právě vydali prohlášení.“ ...

Chtěli jsme se ještě pokusit, aby se svět dozvěděl včas, že vojska Varšavské smlouvy do Československa nepozval žádný ústavní orgán, že představitelé všech ústavních orgánů bez výjimky invazi odsoudili. Po krátké poradě jsem si vzal jednu kopii prohlášení předsednictva a se ženou jsme se vydali na jugoslávské velvyslanectví... Telefonní budky na Malostranském náměstí nefungovaly, avšak v Karmelitské ulici svítilo v tuto ranní hodinu světlo v malém krámku. Zaklepal jsem a otevřel dveře.

Za stolem plakala stařena. Bědovala nad vnukem v Komárně, které bylo ještě včera jedním z nejbezpečnějších míst, kde se dá vojákovat. Za ní zněl z rozhlasu po drátě známý hlas.

Chvilí jsem nevěřil svým uším. Hlasatel Fišer četl, že „předsednictvo ÚV KSČ považuje tento akt za odporující nejen základním zásadám vztahů mezi socialistickými státy, ale za popření základních norem mezinárodního práva.“ V úžasu mi došlo, že zapomněli na „Dráták“. Právě na onen prostředek, kterým by byrokraté nejraději nahradili všechny ostatní rozhlasové přijímače, protože na něm lze naladit jen to, co sami určí. Navíc médium, které nebylo organizačně a technicky pod správou rozhlasu, ale ministerstva spojů – tedy Karla Hoffmana...

V ulicích bylo rušno. Všude zmateně pobíhali lidé...

Naproti mně šel kluk s hracím transistorákem. Spíše ze zvyku jsem se zaposlouchal. Stanice vysílala česky. Dnes ráno už podruhé –. A už ne dráták, ale kapesní transistor, k němuž po vlnách fungujícího vysílače posílal svůj podmanivý baryton Jeroným Janíček...

„4.30 hod. Československý rozhlas v Praze začal normální ranní provoz. Vysílal provolání předsednictva ÚV KSČ a další zprávy a komentáře ke vstupu vojsk na suverénní československé území. Započala čtrnáctidenní hrdinská epopej Československého rozhlasu.“

Redakční poznámka: Úryvek byl vybrán nejen k připomenutí událostí před čtyřiceti lety, ale také pro mladé lidi, kteří o oné době pro své mládí nemohou mnoho vědět. Je ironií osudu, že česká redakce vysílání ORF si jako název své relace vybrala právě název „Dráták“.

Století pana Františka Kriegla

(10. 4. 1908, Stanislaw /Rakousko-Uhersko, dnešní Polsko / – 3. 12. 1979, Praha)

Když František Kriegel v srpnu 1968, přiveden z vězeňské kobky do kremelských sálů, rozhodně odmítl podepsat moskevský protokol, statečně a důstojně jako jediný přijal politickou odpovědnost. Nemohl vědět, zda ho nečeká zapomenutí ve vězení či na Sibiři. Měl jistě v paměti, jak mu v Čierné nad Tisou jen o pár týdnů dříve člen moskevského politbyra a ukrajinský partajní šéf Šelest spílal jako „Židovi z Haliče“. Naštěstí stalinismus už zdegeneroval, vojenské invaze do Československa byla politickým debaklem a prezident Svoboda odmítnul nastoupit do letadla domů, pokud v něm nebude Kriegel sedět.

František Kriegel a Alexandr Dubček

Lékař interbrigadista

Osudy Františka Kriegla jsou osobním svědectvím významných kapitol dramatických dějin dvacátého století. Odmítnut v Polsku ke studiu z rasových důvodů, vystudoval medicínu v liberální Praze. Jako mnozí čeští intelektuálové cítil naději na sociální spravedlnost v komunistické straně. Mezi prvními se přihlásil k boji proti fašismu ve španělské občanské válce. Po Frankově vítězství se přes Francii a Norsko dostal do Číny a jako lékař americko-čínských jednotek, bojujících proti japonské okupaci v Barmě, si vysloužil vysoké ocenění. Do Prahy se vrátil v roce 1945 a ihned se zapojil do politického života.

V únoru statisíce občanů podleho iluzi „zpívajících zítřků“. Když mnozí komunisté poznali svůj omyl, začali usilovat o postupnou nápravu režimu, který pomáhali nastolit. Kriegel měl štěstí, že ho zapomněli poslat jako mnohé jiné interbrigadisty do koncentráku. Mohl se věnovat své lékařské profesi. (Red. poznámka: V roce 1949 začíná Kriegel pracovat jako náměstek ministra zdravotnictví. V této funkci zůstává až do počátku roku 1952, kdy byl, bez jakéhokoliv zdůvodnění a prakticky na hodinu, vyhozen z ministerstva. S neuvěřitelnou energií – to mu již bylo kolem padesáti – se vrhá do studia nových lékařských oborů a specializuje se v revmatologii. V roce 1958, kdy do Československa zalétají první vlaštovky destalinizačního procesu, stává se primářem a později i náměstkem ředitele revmatologického ústavu profesora Lenocho. V roce 1960 obhájí kandidátskou disertaci z lékařských věd.)

V roce 1960 odjel jako poradce pomáhat kubánskému zdravotnictví. Kubánská revoluce byla přijímána jako naděje pro zbídačenou část světa. Skončila jako zmarněná iluze, ale dodnes je Castro idolem pro miliony Latinoameričanů.

V šedesátých letech se Kriegel stal členem ústředního výboru KSČ. Patřil k těm, kteří aktivně prosazovali změnu a přispěli k celonárodnímu vzepětí touhy po svobodě v Pražském jaru.

...Po návratu z Moskvy byl zbaven všech funkcí a vyloučen z komunistické strany. Gustáv Husák trapným bonmotem, že „nebudeme nikoho kráglivat ani krieglovat“

sliboval, že padesátá léta se nevrátí. Popravy už nehrozily, ale František Kriegel byl až do smrti stálým objektem zájmu Státní bezpečnosti. (Red. poznámka: V roce 1970 je Kriegel zbaven svého primářství a násilně penzionován. Žije v Praze – obklopen úctou a láskou přátel a trvalou pozorností policie, která odposlouchává jeho byt a telefon, konfiskuje jeho poštu, tahá ho na výslechy, organizuje zasílání výhrůžných anonymních dopisů a telefonátů a rozšiřuje o něm pomluvy.)

Nevzdal se a patřil k nejaktivnějším signatářům Charty 77. Jeho pohřeb StB znemožnila. (Red. pozn.: Ze strachu, aby se z jeho pohřbu nestala protistátní demonstrace, pak komunisté znemožnili jeho pohřeb. Dr. František Kriegel, nositel nejvyšších státních vyznamenání, který deset let svého života bojoval na různých frontách druhé světové války proti fašismu a který zastával nejvyšší československé státní funkce, byl zpopelněn v neznámou hodinu, snad 6. prosince, snad v motolském krematoriu, bez jakéhokoliv obřadu. Přátelům se podařilo urnu s popelem

Dr. Františka Kriegla uchovat. Počátkem prosince 1989, 11 let po jeho úmrtí a kremaci, byla urna s jeho popelem uložena do hrobu v Motolském krematoriu.)

Málo českých hrdinů

Jako miliony Čechů a Evropanů prošel také František Kriegel dlouhou cestu střetů a iluzí, omylů a poznání. Stejně jako jiní se mnohdy mýlil, ale platí o něm to, co o sobě řekl Alexander Solženicyn: „Moje názory se pochopitelně vyvíjely. Ale vždy jsem věřil v to, co dělám, a nikdy jsem nejednal proti vlastnímu svědomí.“

Mezi českými politiky bychom obtížně hledali osobnost stejně statečnou a důslednou jakou byl tento „Žid z Haliče“.

Redakčně zkráceno – Jiří Dienstbier, bývalý mluvčí Charty 77, byl ministrem zahraničí ČSFR, HN - duben 08 10. dubna a red. pozn. z textu Františka Janoucha – 9. 7. 2008 internetový deník LN

Poslední jiskřičky z mistrovství Evropy v kopané

Když si vzpomenu na své nejtěplejší dětství, zní mi v uších častý otcův výrok při různých těžkostech a nepříjemnostech života: „Přežili jsme 300 let Rakouska-Uherska, přežijeme i tohle“. Pak přišel nacismus a komunismus a otec říkával: zlatý rakousko-uherský útlak! Já si na jeho rčení vzpomněl před nedávným mistrovstvím Evropy v kopané, kdy spousta Vídeňanů odjela z města, aby unikla „té patálii“. Dnes už je vše za námi a já si říkám po otci: Přežili jsme 300 let Rakouska-Uherska a 3 týdny mistrovství Evropy,

a jsme zde stále! Vlastně to bylo docela zajímavé, koukat se na to napínavé dění na fotbalových hřištích v Rakousku a Švýcarsku. Bylo to příjemné osvěžení a novináři si v okurkové sezóně alespoň nemuseli vymýšlet povídky o žraloky ukousnutých nohách českých učitelek ve vodách Jadranu.

Zatímco my jsme ještě tápali ve tmě nad budoucími výsledky zápasů, jakási německá občanka jménem Rosalinde Haller, povoláním konkurentka kněžny Libuše, napsala do novin svou věštbu, že se favorizovaným Italům těžce poraní jejich nejlepší hráč a oni pojednou domů, zatímco ve finále se utkají Francie a Portugalsko. To první se uskutečnilo, zatímco s druhou věštbou byla vedle jak ten vánoční stromeček. To zase Libuše, když viděla slávu Prahy, tak svoje vidiny uskutečnila. Na rozdíl od jakéhosi vysokoškolského profesora, který v půlstránkovém článku v deníku Kurier označil podle všech vědeckých výpočtů za vítěze budoucího turnaje mužstvo České republiky, čímž byl vědecky hnedle vedle jak ta jedle. Je vidět, ani profesorům jejich vědecké pravdy někdy nevycházejí. Češi sice hráli dobře, a proti Turkům vedli 15 minut před koncem 2-0, ale za zbývajících asi 18 minut stačili prohrát 2-3.

České mužstvo nezklamalo svými výkony, nýbrž pouze výsledky. Nicméně vyhrávat koncem 2. poloviny o dvě branky a nakonec ještě prohrát je sice také umění, ale v negativním smyslu, to by se nemělo stát. I když „míč je kulatý a fotbal je jen sport“, jak říkali v Praze. Turkům se ten zázrak povedl třikrát za sebou a já byl v rozpacích, zda nemá Mohamed v kopané větší zkušenosti či větší vliv než náš pánbůh. Nebo to rozhodla větší houževnatost, síla vůle nebo nadšení Turků? Získali si mou úctu! Českému mužstvu nepomohla ani ta krasavice v oblíbené české restauraci Šumava (Böhmerwald) – figurína v životní velikosti, oděná obvykle do krásného národního kroje. Její majitelé ji sice pro dobu mistrovství Evropy navlékli do dresu národního mužstva České republiky, ale na protivníky to nestačilo.

Člověk je tvor masový, což neznamená, že jsou lidé masožrouti, ale že se cítí lépe v masách, v davu. To byla má odpověď na otázky cizinců, zda mají Rakušané ve svých bytech tak málo soukromých televizorů, že musí domácí fanouškové chodit na veřejná prostranství „pod širákem“ a sledovat tam přenos zápasů na velkých promítacích plátnech. Vysvětlil jsem jim, že doma nemohou s nikým diskutovat, zatleskat hráčům nebo je vypískat, radit jim, kibicovat, křičet, nadávat do volů, idiotů či blbců po nepovedeném zákroku. A to je přece největší radost skutečného fotbalového fandy!

Milióny v pohybu. Tak by se dal nazvat pohyb peněz za ty tři týdny v místech konání zápasů ve Švýcarsku a Rakousku. Sudí dostávali sice za odsoudcovaný zápas „jen“ po 10 000, a pomezí po 5 000 eurech, ale hráči měli slíbené horentní částky za postup mužstva do každého vyššího kola, za každou vstřelenou branku, za vítězství v každém zápase. Rusové prý měli slíbeno přes milion eur za dosažení evropského mistrovského titulu! Každý jednotlivý hráč! Takové peněžní částky

nevydělávají ani generální ředitelé světových průmyslových podniků. Celkem přišlo do prodeje 1 130 000 vstupenek, o jejichž přidělení žádalo 10 359 177 zájemců. Někteří žadatelé prodávali přidělené vstupenky v zahajovacích kolech za 550 eur a tento obnos zvyšovali s každým dalším kolem. Jeden německý fanda prodával – a také prodal – 4 lístky na finále za pohádkových 12 500 eur, to je... ani se mi to nechce přepočítávat. Ačkoliv mu ten fantastický obnos přejí, když našel takové hlupáky, co mu je dali za něco, co mohli vidět doma v televizi zadarmo. Pivo stálo v půllitrových kelímčích 4,50 eur, 1 euro byla záloha na vratný kelímek, ale jelikož se pro to 1 euro šel málokdo po zápase tlačit do davu, lze říci, že půllitr prý nechutného piva stál v přepočtu 117,50 korun. Toho piva bylo z Dánska dovezeno 27 000 hektolitrů v 54 000 sudech na každém z 18 vagonů každého z 8 nákladních vlaků. Ale konec statistických čísel, jinak se nedostaneme k dalším zajímavostem.

Při známé močopudnosti tohoto nápoje si jistě dovedete představit dlouhodobé čekání ve frontách před 1 200 mobilními záchodky, které pořadatelé rozestavili ve vídeňské „fanouškovské míli“. Dělá to dojem velkého počtu, ale uvážíme-li, že tam při přenosech zápasů bylo přítomno na 74 000 osob, připadlo na každý minizáchod více než 60 osob. Jaké by se asi před dvířky odehrávaly slovní a tělesné souboje, kdyby všechny nutkané ubožáky popadlo nutkání současně. To přivedlo jednoho koumala na nápad, vyrobit kapesní minizáchodky v podobě plochých lahví v kapesní velikosti se spolehlivým vodotěsným uzávěrem a ve tvaru těl těch tisíců svými měchýři pokoušených ubožáků. Lahví je možno použít i v davu bez upoutání pozornosti nejbližších sousedů. Jak se zpívá v Prodané nevěstě, „dobrá věc se podařila“ a problém byl vyřešen.

Vídeňské církevní i civilní sňatkové úřady měly v době mistrovství Evropy přihlášeno o třetinu méně svatebních obřadů než ve stejnou dobu loňského roku. Jaký div, když v té době měli i sebezamilovanější mladí Vídeňané důležitější zájmy a starosti než tak nedůležitý problém s nějakou, i když vlastní, svatbou! Zato si v porodnicích vypočítali, že 9 měsíců po skončení ME budou mít porodnice několikanásobně zvýšený počet porodů. A opět koumal v osobě majitele jednoho vídeňského biografu, pan Lugner, využil toho, že se svými manželi a milenci zanedbávané mladé ženy budou nudit, a proto zařídil promítání pro slaměné vdovy, představení jen pro ženy bez doprovodu mužů. Všichni byli spokojeni: fotbaloví fanoušci měli ten večer volno, jejich ženy a milenky měly přesto postaráno o večerní zábavu a kapsa majitele kina byla naplněná díky vyprodaným představením.

Časy se mění a lidé s nimi. Jak je to dlouho, co občané SSSR nesměli jezdit do západní ciziny a když, tak pouze ve skupinách, aby snad někde „nezabloudili“. Dnes jezdí individuálně, mnozí přiletěli ve svých malých soukromých letadlech a patřili k nejmilovanějším hostům, protože ze všech cizinců nejvíce utráceli.

Když se podíváme na jména hráčů všech národních mužstev, v nichž smějí hrát jen státní občané té které země, budeme překvapeni jmény Rakušanů Ivici Vaštica, Ramazana Öscana či Ümita Korkaze, Švýcarů Eldina Jakupoviče, Valona Behramiho či Hakana Yakina, Francouzů Baleibi Gomise či Samira Nasriho, Švéda Zlatana Ibrahimoviče, Němců Mario Gomeze, Olivera Neuville či Miroslava Klose a mnoha dalších. Aby mohli dobře vydělávat hrou za národní mužstva cizích států, museli napřed ovšem získat jejich státní příslušnost. Říká se tomu naturalizovat. Kluby za ně zaplatily několikamiliónové odstupné a během několika dnů se z nich stali noví státní příslušníci.

Co by za to dal stále ještě Kosovan Zogaj a jeho šestičlenná rodina – manželka a 4 děti, z nichž dvě už se narodily v Rakousku a mluví typickou rakouštinou! Nemuseli být po šestnáctiletém pobytu v Rakousku náhle násilím vystěhováváni do své staré vlasti a pro nejmladšího chlapce už neznámé ciziny i jazyka, zvláště když oba rodiče celá léta poctivě pracovali v rakouských podnicích. Otec by neodešel od rodiny, matka i dcera Arigona by dnes nebyly v léčení z duševní nemoci následkem náhlých šoků po nečekaných událostech poslední doby. Celá rodina by žila jako uplynulých 16 let šťastně pospolu. Jenže to by byl otec musel být alespoň dobrým fotbalistou, aby byl o jeho působení v Rakousku zájem... Nebo by byl musel být za války hlídačem v nacistickém koncentračním táboře jako Chorvat Milivoj Ašner, nyní prý Georg Aschner, který žije od konce války v Rakousku se svou manželkou jako pokojný občan, ačkoliv na něj existují udání za trýznění vězňů a snad dokonce za zabití několika z nich. Jeho nikdo nevyháněl a nemusel být ani dobrým hráčem kopané. Lidské osudy jsou různé. To jsem si uvědomil, když jsem pročítal jména hráčů národních mužstev států, zúčastněných na nedávném mistrovství Evropy v Rakousku. Jsem rád, že toto mistrovství mělo až na malé výjimky krásnou přátelskou atmosféru a bylo důkazem pravdivosti hesla Sportem k přátelství mezi národy... Jindřich Lion

Na Zelném trhu v Brně stojí socha Wolfganga Amadea Mozarta

Na Zelném trhu v Brně stavbaři instalovali sochu Wolfganga Amadea Mozarta. Dílo od Kurta Gebauera posadil jeřáb na speciálně vyrobený sloup před divadlem Reduta. Umístění sochy před divadlem Reduta není náhodné; Mozart tu kdysi coby zázračné dítě vystupoval. Podstavec sochy tvoří několik metrů vysoký pískovcový pilíř. „Na vrcholu je umístěn bronzový klavichord a na jeho hraně balancuje postava Kupida s jedním křídlem,“ popsala sochu Zuzana Gregorová z magistrátního tiskového oddělení. Gebauer sochu vykládá tak, že jí zobrazil Mozarta jako

virtuóza, artistu i balancéra, jímž ve své době byl. Anděl má však jen jedno křídlo, které symbolizuje Mozartův tragický konec, řekl Gebauer.

Mozartova socha je první z asi deseti, které mají v příštích letech ozdobit Brno. Projekt Sochy pro Brno zahájilo minulé vedení radnice. Po Mozartovi bude následovat Thomas Alva Edison. Jeho socha bude mít podobu žárovky a ozdobí prostor nedaleko Mahenova divadla, které v roce 1882 jako první divadelní budovu v Evropě osvětlila elektrina.

Brněnská náměstí a nároží ozdobí v příštích týdnech dalších asi dvacet soch – při přehlídce Sochy v ulicích se má umění z galerií posunout blíž k lidem. Jediné z děl

v Brně zůstane. Radní schválili koupi sochy s názvem *go. výročí* od slovenského umělce Michala Moravčíka. Socha ozdobí zahradu vily Tugendhat a připomene společný stát Čechů a Slováků. Někdejší premiéři obou zemí právě ve vile Tugendhat podepsali dohodu o jeho rozpadu.

Látka GS 19-93

Český vědec a profesor Holý vyvinul účinnou látku GS 19-93 s mimořádně vysokou účinností při léčbě nádorů, které vycházejí z krevních buněk, tzv. lymfocytů, a které představují asi čtvrtinu všech nádorových onemocnění. V polovině července letošního roku bude lék zkoušet deset špičkových pracovišť v České republice a Spojených státech. I když se látka při testování osvědčí, nebude pacientům k dispozici dříve než za pět let.

Václav Havel v seznamu stovky nejvýznamnějších intelektuálů

Někdejšího československého a českého prezidenta Václava Havla zařadil prestižní americký internetový portál Foreign Policy (FP) do svého seznamu stovky nejvýznamnějších intelektuálů, kteří svým myšlením nejvíce ovlivnili běh současného světa. Čtenáři FP následně vybrali dvacet osobností, které si podle jejich názoru zaslouží nejvyšší ocenění; v tomto užším seznamu už Václav Havel není. Ve stočlenném výběru FP jsou filozofové, historici, spisovatelé, novináři, ekonomové i církevní činitelé, včetně současného papeže, ale také špičkoví zástupci moderních financí, politici či renomovaní ochránci lidských práv a míroví aktivisté.

Fürstenberská zahrada je přístupná pro veřejnost

Palácové zahrady, které se rozkládají na svazích pod Pražským hradem směrem k Malé Straně, se rozrostly o další území – k pěti zahradám patřícím státu se připojila Velká Fürstenberská zahrada, jejíž rozsáhlou rekonstrukci město právě dokončilo. Provozovatelé mají v úmyslu všechny zahrady propojit tak, aby jejich návštěvníci mohli volně procházet z jedné do druhé.

Rekonstrukce Fürstenberské zahrady trvala téměř rok a půl. V této době byl opraven vyhlídkový pavilón a přilehlé zdi teras. Rekonstruovány byly opěrné zdi, v zahradě vznikly také dvě budovy pro její údržbu, dvě oranžerie, rozvody vody a kanalizace včetně osvětlení. V areálu bylo vysazeno velké množství květin – jen přes dva tisíce růží a dřevin. Vchod do Fürstenberské zahrady je shora, branou u Starých zámeckých schodů.

Na místě barokní zahrady s terasami se již ve 13. století rozkládaly vinice kláštera sv. Jiří. V době úpadku vinařství, po husitských válkách, svah zpustl a porostl křovím. Svůj rozkvět zažila zahrada v době baroka, kdy ji zvelebili Fürstenberkové. Těm zahrada patřila až do konce druhé světové války, kdy jim posléze byl majetek zabaven. Od té doby z větší části chátrala a obnovy se nedočkala ani po roce 1989, protože se o její vlastnictví přelo město se státem.

Praha považuje v současné době otevření zahrady za hlavní událost letošní turistické sezóny. (mk)

Svatováclavská vinice

Na Pražském hradě se v novodobé historii poprvé otevřela pro veřejnost Svatojáclavská vinice s Richterovou vilou. Od 20. června tak mají návštěvníci konečně přístup do opravdu všech zahrad Pražského hradu. Svatojáclavská vinice se nachází na svahu pod Chotkovou silnicí, od Starých zámeckých schodů ji odděluje vysoká zeď.

Podle legendy na tomto pozemku obdělával vinici Páně patron české země kníže Václav a tudíž od této osoby je odvozen její název. Vlastní odrůdu Rulandského modrého, což je Pinot noir, sem přivezl Karel IV. Vzhledem k tomu, že se jedná zpravidla o jižní svahy, tak se vinné révě na tomto pozemku vždy velmi dařilo.

Po rozsáhlé rekonstrukci areálu se nyní na Pražský hrad k tradici pěstování vinné révy vrací. Vinaři se rozhodli neriskovat a na téměř hektaru půdy vysázeli tytéž odrůdy, které se již v minulosti osvědčily.

Na svatojáclavské vinici se pěstuje v její severní části Rulandské modré, Pinot noir, a v jižní části vinice se nachází odrůda Ryzlinku rýnského. První panenské víno bude odvislé samozřejmě od počasí, ale vzhledem k tomu, že se víno na tomto pozemku velmi daří, je možno předpokládat, že řádově za tři až čtyři roky by mohla proběhnout první sklizeň. Vína, která se na tomto pozemku vypěstují, nebude příliš mnoho, takže spíš to bude kuriozita, která se bude nabízet hostům.

Víno ze svatojáclavské vinice budou moci návštěvníci ochutnat v jedné z restaurací uvnitř Richterovy vily, která leží v areálu na místě původního domku vinaře. Objekt Richterovy vily je klasicistním letohrádkem pocházejícím z roku 1836 a jedná se o druhou nejznámější klasicistní stavbu v Praze po Letohrádku Kinských. Vila je pojmenována jednak po první osobě, která si zde vinici zakoupila, což byl pan Richter, který byl prvním poštovním úředníkem. A potom dále zemský rada, rada Richter shodou okolností rovněž, původní stavbu, která zde byla, nechal přestavět na podobu, která se zde zachovala dodnes. Vedle radního Karla Emanuela Richtera patřil ke slavným obyvatelům vily i režisér Otakar Vávra. Nájemníků se však ve vile vystřídala celá řada. Např. tady byla umístěna kubánská ambasáda, dále tady pobývala Státní bezpečnost a v pozdějších letech zde bylo jedno z hlavních sídel Hradní stráže. Dále ta budova nebyla využívána a pozemek i objekt celkově chátraly. V roce 2004 vypsala Správa Pražského hradu na opravu a nájem vily i vinice veřejnou soutěž. Po téměř čtyřleté rekonstrukci se nyní areál otevřel veřejnosti.

Boj proti reformě roku 1953

Výstava v mážhausu plzeňské radnice připomněla veřejnosti vůbec první velkou revoltu pracujícího lidu v táboře socialistických zemí – demonstraci Plzeňanů proti měnové reformě v roce 1953. Atmosféru této doby i události, které pak byly po dlouhé desítky let tabu, připomněly dobové novinové články, staré peníze, potravinové lístky, vkladní knížky nebo rozsudky soudů. V osudném roce 1953 vyšlo do ulic protestovat proti reformě a komunismu na 20 000 lidí. Režimem byla tato demonstrace násilně potlačena – bylo zraněno 200 lidí a 650 jich bylo zatčeno. Následovala perzekuce – vězení, ztráta práce nebo

vystěhování. Soudy ve čtrnácti velkých procesech odsoudily 331 lidí – někdy až na 14 let. (mk)

Pittsburská dohoda

Slováci mají jedinečnou možnost prohlédnout si originál Pittsburské dohody, která před devadesáti lety položila základ pro vznik Československa. Historický dokument podepsali v roce 1918 ve Spojených státech zástupci českých a slovenských krajských organizací a pozdější prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Pittsburská dohoda měla základní význam pro vznik demokratického a svobodného Československa, protože v ní našli společné cíle Slováci i Češi. O dokument se v současné době stará americké historické muzeum v Pittsburghu, které ho kvůli letošnímu výročí zapůjčilo na „turné“ po Slovensku a České republice. Po týdenní expozici v budově slovenské Národní rady se dohoda stěhuje do Slovenského národního muzea a do muzea v Martině. Na podzim bude dohoda k vidění v České republice.

(mk)

Jevišovice oslavují lapku

I české dějiny mají své kontroverzní postavy středověkých lapků, kteří se ovšem dokázali statečně bít proti přesile a někdy se i postavili za úctyhodnou věc. Patrně nejznámější osobností tohoto typu v českých dějinách je nejslavnější husitský vojevůdce, nepřemožitelný Jan Žižka z Trocnova, který se v anketě zařadil do desítky nejvýznamnějších Čechů. I on velmi pravděpodobně patřil mezi lapky operující v jižních Čechách. Později však také bojoval na polské straně v bitvě u Grunwaldu a po vypuknutí husitských válek kráčet v čele vojsk táboritů od jednoho slavného vítězství k druhému. Nejistá situace v českých zemích na počátku 15. století, kdy král Václav IV. jako neúspěšný potomek velkého otce, císaře Karla IV., jen obtížně zvládal udržet klid v zemi, ovšem plodila i množství dalších dobrodruhů nejrůznějšího kalibru. Mezi ty nejproslulejší bouřliváky své doby patřil bezpochyby Hynek z Kunštátu a na Jevišovicích, který byl pro svou neobyčejně hubenou a vysokou postavu přezdíván Suchý Čert. Tento lapka podobně jako Jan Žižka z Trocnova vynikal válečnými schopnostmi, díky kterým dokázal v roce 1404 uhájit královské město Znojmo před útokem vojsk vévody Albrechta Rakouského. Pro svou násilnickou a kořistnickou povahu však stále zůstával doslova postrachem celého Znojemska. Přesto se k němu rozhodlo přihlásit v současné době městečko Jevišovice, které rod Kunštátů vlastnil až do počátku 16. století. Právě zde chtějí postavu Hynka Suchého čerta připomenout historickými slavnostmi, které by měly proběhnout 30. srpna. Jeho součástí se stane i historický průvod, který má zobrazit návrat Hynka Suchého Čerta z vítězných bitvy ze Znojma a poté se rozdělují kořist. Jevišovice si samozřejmě uvědomují, že pověst postavy, kterou chtějí připomenout, je poněkud kontroverzní. Ale i sporné postavy mohou přilákat turisty a zviditelnit místa s nimi spojená. (MaFr)

Den dětí v policejní uniformě

V České republice patří Mezinárodní den dětí slavený 1. června mezi velmi oblíbené svátky a na rozdíl od Mezinárodního dne žen 8. března ho téměř nikdo nevnímá jako nějaký relikv předlistopadové minulosti. Naopak v jeho rámci je zvykem pořádat různé dětské dny, závody, dětské diskotéky, karnevaly apod. Akce na přelomu května a června většinou organizují školy, městské či obecní samosprávy, ale také třeba podniky a další organizace. Ve Znojmě letos připravili speciální program pod názvem Ajaxův dětský den i policisté a záchranáři, kteří v policejním areálu společně předvedli třeba zásah u dopravní nehody. Svě umění pak ukázali znojemští psovodi a nechyběla ani ukázka práce pyrotechniků. Prezentovala se i jízdní policie nebo potápěči. Historická skupina Četnická pátrací stanice Praha pak dětem názorně ukázala, jak vypadalo hlídání česko-rakouské hranice v letech 1945-1947. Programu se ovšem účastnily také vojenské jednotky z Tábora a Chrudimi, které se účastnily mírových misí v Kosovu a Afghánistánu a svým dílem přispěli také rakouští policisté a hasiči, kteří ve Znojmě zájemcům předvedli svoji techniku. Policejně-armádní den dětí měl velký úspěch a celkem se ho účastnilo na tři a půl tisíce lidí. Samozřejmě lze namítnout, že děti, uniformy a zbraně spolu vůbec neladí. Ale vhodně uspořádané akce tohoto druhu mohou naopak působit jako protiváha falešných vzorů z různých akčních filmů. V jejich rámci lze totiž násilnické romantické představy z hloupých krváků a počítačových střileček usadit do reálné práce a ukázat, že policisté a vojáci mají být něčím jiným než tlupou profesionálních hrdlořezů. Důraz se zde klade především na záchranářství, na pomoc občanům. (MaFr)

První český hudební Blu-ray Disk

Zpěvák a kytarista Dan Šustr novinářům představil první český hudební Blu-ray Disk s materiálem své skupiny 2Wings. Nový nosič, na který se vejde větší množství dat a ve větší kvalitě rozlišení než na DVD, si první zájemci budou moci koupit v září. Tvůrci ještě do té doby nosič doplní některými technickými věcmi, sdělil novinářům režisér Ivan Tatíček, pod jehož vedením byl Blu-ray Disk vyroben.

Blu-ray Disk s názvem Overseas Pilots obsahuje plnou verzi stejnojmenného debutového alba skupiny 2Wings, třicetiminutový dokument, videoklipy, audio a video bonusy, 11 fotogalerií s 308 fotografiemi, jejichž autorem je Karel Šuster, a další dokumenty, zejména o Danu Šustrovi.

Režisér, kameraman a fotograf Ivan Tatíček je průkopníkem českého videoartu konce osmdesátých let, později natočil dvě desítky videoklipů a hudebních dokumentů. V druhé polovině devadesátých let se zabýval tvorbou multimediálních CD-ROMů. Mezi jeho práce patří nejprodávanější český CD-ROM *Truhla Járy Cimrmana* z roku 1996 a CD-ROMy *Tichá dohoda* a *Franz Kafka žil v Praze*.

2Wings jsou novým projektem kytaristy, skladatele a producenta Dana Šustra, který se v devadesátých letech proslavil s indie-pop-rockovou skupinou Tichá dohoda. V 2Wings s ním hrají hudebníci z poslední sestavy Tiché dohody, basista Michal Šerák a bubeník Wendy Šváb. Kapela, která například vystoupí v srpnu na hudební akci

O2 Sázavafest, se chystá v současné době natáčet novou desku, která by podle Šustra měla vyjít na podzim.

Technologie Blu-ray Disc představuje formát optických disků nové generace pro záznam videa s vysokým rozlišením a velkokapacitní softwarové aplikace. Formát Blu-ray Disc single s jednoduchou vrstvou pojme až 25 GB informací a formát Blu-ray Disc dual s dvojitou vrstvou až 50 GB. Díky technologii Blu-ray Disc mohou zákazníci získat zvuk a obraz v naprosto reálné kvalitě. Zařízení jsou plně interaktivní a kompatibilní s většinou původních zařízení, od počítačů přes televizní přijímače, po přehrávače a rekordéry.

Rybaření na Lipně s lepšími informacemi

Na největší českou vodní nádrž Lipno putuje pravidelně řada rybářů nejenom z České republiky, ale i z dalších zemí včetně Rakouska. I pro ně jsou určeny nové informační tabule, které sem nechal umístit jihočeský svaz Českého rybářského svazu. Desítky desek obsahuje nejdůležitější informace o revíru, o rybách, které v nádrži žijí i o tom, jaké dokumenty je nutné získat pro umožnění jejich lovu. Údaje jsou nejenom česky, ale také německy, anglicky a dokonce i holandsky. Jihočeští rybáři tak reagovali na skutečnost, že mezi dvěma a půl tisíci cizinců, kteří si každoročně na Lipně obstarají povolení k rybolovu, hrají významnou roli právě Nizozemci, kteří si navíc často v blízkosti Lipna pořízují různé rekreační objekty nebo zde pravidelně kempují. Lipno ovšem nebude jedinou lokalitou, kde na rybáře čekají nové panely s informacemi – tabule by měly být zatlučeny i v revírech na Písecku a v nejbližších letech také na Táborsku. V tomto případě by však už měla být holandská jazyková mutace vynechána. Snad se však nezapomene na německou verzi, aby potřebné informace obdrželi i ti z rybářů, kteří se snad ještě nenaucili češtině. (MaFr)

ČR – golfová velmoc

České boháče zachvátila móda zájmu o golf. V zemi už nyní existuje celkem osmdesát golfových hřišť a dalších patnáct je ve stádiu projektů. Podle odborníků se tak Česko alespoň v oblasti golfu v nejbližší době dostane na stejnou úroveň jako Rakousko. Golfu zde holdují nejen podnikatelé, herci či další celebrity, ale také politici. Proslulá se stala hádka premiéra Topolánka z Občanské demokratické strany s opozičním stínovým ministrem zdravotnictví, sociálním demokratem Davidem Rathem na téma, kdo z nich při golfu častěji a více podvádí. Ministerský předseda si dokonce jezdí zahrát golf i do zahraničí – velkou pozornost vzbudil jeho výlet na Sardinii, kterého se účastnili někteří významní čeští podnikatelé a manažeři, stejně jako ministr dopravy Aleš Řebíček z Občanské demokratické strany a Topolánkova současná přítelkyně a místopředsedkyně parlamentu v jedné osobě Lucie Talmanová. Nicméně na golfových akcích se Topolánek hojně vyskytuje i v České republice, což samozřejmě podporuje oblibu golfu u byznysmenů, podobně jako v devadesátých letech náklonnost k tenisu zvyšovala ostentativní přízeň tehdejšího premiéra a nynějšího prezidenta Václava Klause. I proto si zdejší golfová hřiště mohou dovolit nasadit členské poplatky za hráče na mimořádně vysokou úroveň – například

v severských zemích se totéž dá pořídit skoro za polovinu. Přesto však investice do golfových hřišť nepřinášejí nijak závratné zisky, marže se podle odborníků pohybují mezi deseti a patnácti procenty a návratnost celé investice se většinou odhaduje na deset až patnáct let. Značnou část výdělků přitom zajišťují různé další služby jako hotely, půjčovny, restaurace, obchody a pořádání různých komerčních akcí. Mnohá golfová hřiště a s nimi spojené kluby fungují jako neformální místa setkání, kde se dá ledacos prosadit, zařídit či získat. Samotné hospodaření klubu jistě může představovat jen vcelku nezajímavý a nepodstatný detail, když se na greenech dohodne třeba kontrakt v hodnotě mnoha miliard. (MaFr)

Premiér Mirek Topolánek má cukrovku

Otevřenost, s jakou se premiér rozhodl hovořit o své nemoci, není u vrcholných politiků častá. Veřejní činitelé většinou v takových případech mlčí – do doby, než onemocnění začne být opravdu vážné. Stres a špatná životospráva jsou dva rizikové faktory cukrovky, nemocí, kterou trpí téměř každý desátý Čech. Začátkem května na základě špatných krevních testů mu lékaři diagnostikovali glykémii, světil premiér *Hospodářským novinám*.

Existují dvě formy cukrovky.

Ta, kterou trpí Topolánek, je běžnější: postihuje devadesát procent lidí s diagnostikovaným diabetem. U třetiny ke stabilizaci nemoci stačí pouze úprava životosprávy, kterou právě podstupuje premiér.

Cukrovka není podle premiéra Mirka Topolánka žádná překážka pro jeho práci. „Jsem dynamičtější. Zhubnul jsem o třináct kilo,“ řekl v rozhovoru pro *MF Dnes*. Už dávno jsem přestal kouřit a po zjištění cukrovky jsem si musel jinak zorganizovat život. Více se pohybují a to mi moc vyhovuje, teď mohu častěji hrát tenis. Jenom úpravou váhy, životosprávy a způsobu života jsem dosáhl toho, že jsem přirozeným způsobem zhubnul a vyřešil i některé jiné možné zdravotní problémy. Nemusím brát žádné léky, nemusím se tomu zvlášť věnovat, nepodstupuji léčbu. Vlastně jsem se nikdy necítil tak dobře jako teď.

Kniha a její svět

Společnost se vyvíjí, kniha také. Od roku 1995 se v Praze koná veletrh Svět knihy, v letošním roce proběhl již po čtrnácté. Udělejme krátkou rekapitulaci vývoje čtrnácti veletrhů. Akce již stabilně láká odbornou i laickou veřejnost. Počet vystavovatelů se v minulých letech pohyboval okolo 500-600, v roce 1997 jich bylo dokonce 715. Letos se sice o něco snížil (385), ovšem rekord v historii veletrhu naopak zaznamenal počet účastnických zemí (36). Do programu jsou vybírána zajímavá, inspirativní témata nabízející nové obzory, nakladatelé prezentují aktuální novinky a své kmenové autory. Nabídka pro návštěvníky je vždy pestrá. Součástí veletrhu jsou již

několik let i přehlídky filmových a zdramatizovaných literárních děl.

1995

První ročník. Přes organizační problémy bylo zřejmé, že o akci je zájem ze strany návštěvníků i vystavovatelů, kterých bylo 258.

1996

Vzestup počtu vystavovatelů a bohatší skladba doprovodných programů. Pražští knihkupci uspořádali ve svých prodejnách Knižní noc. Těžištěm zahraničního programu byli spisovatelé z Rakouska, Francouzský institut v Praze představil program podpory překladů francouzské literatury, na veletrh přijela i skupina britských nakladatelství.

1997

Čestným hostem veletrhu: Finsko. Ročník 97 se zařadil mezi neúspěšnější z hlediska kvalitativního skoku v organizaci i počtu vystavovatelů (715 z 16 zemí).

1998

Veletrh byl poprvé pořádán společností Svět knihy, s. r. o., založenou v roce 1997 Svazem českých knihkupců a nakladatelů. Čestný host: Izrael; program představil jeho kulturní dějiny a současnou literaturu, témata se týkala i širších otázek soužití národů a xenofobie. Vystavovatelů 655, zemí 22.

1999

Čestný host: Francie. Poprvé bylo určeno hlavní téma veletrhu: „Encyklopedie – klíč k vědění“. V rámci veletrhu se konala konference Mezinárodní a Evropské federace knihkupců, fórum Obce překladatelů ČR. K doprovodnému programu se přihlásila i některá divadla s nastudovanými díly francouzských autorů. Vystavovatelů 590, zemí 18.

2000

Čestný host: Valonsko – Brusel, hlavní téma „Město v literatuře“. V rámci motivu se ve společné expozici představilo všech devět měst vybraných v projektu Evropské město kultury roku 2000 včetně města Prahy, které program výrazně podpořilo. Vystavovatelů 608, zemí 22, programů 144.

2001

Čestný host: Švýcarsko – země, v níž je literatura psána čtyřmi jazyky. Téma veletrhu „Literární překlad – cesta národa do světa“ mediálně zvýraznilo konání mezinárodní konference s názvem „Literatura bez hranic“, která se zabývala šířením překladů literárních děl psaných zejména v minoritních jazycích. Vystavovatelů 654, zemí 26.

2002

Centrální expozice představila knižní produkci zemí Vise-grádu. Téma „Čtenář 3. tisíciletí“ bylo také zadáním 1. ročníku literární soutěže. V rámci doprovodného programu se konala konference „Apollinaire – kniha otevřená“, proběhl 1. ročník filmové přehlídky „Svět knihy ve filmu“. Vystavovatelů 481, zemí 28.

2003

Prezentace africké literatury, výstava „100 nejlepších afrických knih“, vyhlášení ceny NOMA za nejlepší knihu Afriky roku 2002. Téma „Dialog mezi kontinenty“, včetně stejnojmenné konference, upozornilo čtenáře i nakladatele na nové literární obzory. Vyšla řada překladů děl africké literatury do češtiny. Přehlídka „Svět knihy ve filmu“ (4 kina, 50 filmů natočených podle literární předlohy). Vystavovatelů 518, zemí 28.

2004

Centrální expozicí byl Region společné historie a dynamické současnosti – Irsko, Skotsko a Wales. Téma „Literatura jako zdroj inspirace“ ukázalo vliv literatury na jiné obory umění. V souvislosti s ním se kromě 3. ročníku přehlídky „Svět knihy ve filmu“ (66 filmů) uskutečnil i 1. ročník přehlídky dramatizací literárních děl „Svět knihy na jevišti“ (26 představení). Vystavovatelů 571, zemí 26, návštěvníků 30 000.

2005

Čestným hostem veletrhu bylo Slovinsko, témata „Literatura slovanských národů“ a „Knihy na cesty a o cestách“. Premiérově se uskutečnil projekt Berliner Zimmer, který prezentoval čtení 12 spisovatelů, jejichž tvorba je spjata s městem Berlín. Vystavovatelů 627.

2006

Čestný host: Lotyšsko, téma „Literatury severských zemí“. Významná část programu se věnovala literaturám ze slovanských zemí – nečlenů EU, dále komiksům pro mládež a dospělé. V rámci veletrhu se konala mezinárodní konference „Literatura bez hranic“ obsahující 3 sekce: 1. Překlady slovanské literatury nečlenských zemí EU v edičních plánech zahraničních nakladatelství, 2. Nezávislá nakladatelství – vývoj – inovace – impulsy, 3. Spolupráce národních organizací podporujících překlady s nakladateli. Vystavovatelů 394, zemí 35.

2007

V rámci tématu „Literatura a multimédia“ se prezentovaly multimediální nosiče zachycující literární text. V Pavilonu filmu, multimédií a televize se návštěvníci seznámili s audio knihami, interaktivními literárními portály, elektronickými knihami, proběhly workshopy o moderních prostředcích propojení literatury a multimediální technologie. Centrální expozici „Čtením objevovat budoucnost“, obsahující knihy v německém jazyce, připravilo Německo, Rakousko a Švýcarsko. Vystavovatelů 526, zemí 34, více než 30 000 návštěvníků.

2008

Čestný host: Španělsko, představilo se celkem 14 španělských autorů, proběhlo 20 programů připravených Ministerstvem kultury Španělska, Velvyslanectvím Španělska v ČR a Institutem Cervantes v Praze. Témata veletrhu: „Láska a vášně v literatuře“, „Kniha a životní styl“, „Egypt – 50 let české egyptologie“. Vystavovatelů 385, zemí 36, přes 30 000 návštěvníků, více než 350 pořadů, 4. ročník divadelní přehlídky „Svět knihy na jevišti“ (19 představení), 7. ročník filmové přehlídky „Svět knihy ve filmu“ (42 filmů).

hs

Bruselský sen dnes

V Galerii hlavního města Prahy – Městské knihovně můžeme od 14. května až do 21. září vidět výstavu *Bruselský sen*. Nejde však pouze o vzpomínku na světovou výstavu EXPO '58, tento projekt má mnohem širší dosah. Atmosféru a ideje roku 1958 v Bruselu představuje především Atomium (skulpturální stavba pracující s tvaroslovím dobově aktuální atomové tematiky) a Le Corbusierův pavilón firmy Phillips.

Výstavu *Bruselský sen: Československá účast na Světové výstavě EXPO '58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let*, jak zní její plný název, připravil dvanáctičlenný tým kurátorů. Dominantou celé výstavy jsou bannery s dobo-

vými fotografiemi zachycujícími jak výstavu EXPO '58, tak běžný život této doby. Vše doplňují projekce jak dobových, tak i pro účel výstavy vzniklých filmů. Autorem bannerů a celého layoutu projektu je grafik Robert V. Novák. „Barevné rastry žluté, fialové i modré vycházejí z dobového grafického konceptu československé prezentace i celého Expa,“ říká Daniela Kramerová, kurátorka, která společně s Vandou Skálovou stojí za myšlenkou a spolu s Arbor vitae societas i za realizací projektu. Architektonickou podobu výstavě vtisklo studio Olgoj Chorchoj.

Kromě expozice v Galerii hlavního města Prahy přibliží období zhruba 15 let života v Československu bohatý doprovodný program: komentované prohlídky, odborné přednášky, tvořivé dialogy s uměním, nové představení Laterny Magiky CODE 58.08, koncert vítěze soutěže Hledáme nové talenty z roku 1958 Pavla Sedláčka nebo přehlídka sedmi celovečerních filmů reprezentujících kinematografii padesátých let v kině Světozor, např. drama z pracovního prostředí *Zde jsou lvi* režiséra Václava Kršky nebo velmi kvalitní komedii *Tři přání* režisérů Jána Kadára a Elmara Klose.

V termínu od 20. listopadu 2008 do 1. března 2009 bude *Bruselský sen* k vidění v Moravské galerii v Brně – v Uměleckoprůmyslovém muzeu.

Více na www.expo58.info.

Těžištěm první části výstavy jsou zejména archivní materiály, snímky předních fotografů i autentické exponáty dokumentující podobu a úroveň Československého pavilónu, který na výstavě EXPO '58 slavil velké úspěchy, stal se dokonce nejoblíbenější expozicí návštěvníků a získal hlavní cenu Zlatou hvězdu. Mezi nejzajímavější exponáty patřilo sklo, které bylo na výstavě zastoupeno nejenom kolekcí z Uměleckoprůmyslového musea v Praze, ale například i modelem a studií k rozměrné vitráži Jana Kotíka. „Nabízíme divákům maximum informací ve vizuální podobě. Rádi bychom prostřednictvím velkoplošných reprodukcí záběrů z expozice evokovali emotivní prostředí pavilónu a mistrné využití scénických prostředků – kontrast světla, tmy a světelné akcenty na skupiny exponátů, modelace pohybu návštěvníků – které bylo pro naši expozici typické,“ popisuje koncept kurátorka výstavy Daniela Kramerová. „Návštěvníci výstavy mají možnost zakusit to podstatné ze „záračné výstavní prezentace“ tehdejšího strojírenství, historie, vědy a písemnictví, užitého umění i převratné Laterny Magiky. Expozice je zároveň seznámí i s každodenním životem v Československu druhé poloviny padesátých let a počátku šedesátých let.“

Druhá část představuje životní styl v uvedeném období. Ten přinesl obrat v mnoha oblastech: především masové rozšíření televize a vlivu médií, emancipaci, nové domácí spotřebiče, nové a rozmanité způsoby trávení volného času. Představeny jsou špičkové realizace z oblasti užitého umění a průmyslového designu i ukázky z běžné produkce. Hledání a realizace tzv. bruselského stylu probíhalo tehdy v nejrůznějších oblastech od architektury a výstavnictví přes obory užité tvorby (sklo, porcelán, keramika, textil, nábytková tvorba, grafický a průmyslový design). Důležité místo v expozici zaujímá také soubor nábytku, textilií, skla a porcelánu, který úspěšně prezentoval Československou republiku i na následujícím XII. trienále užitého umění v Miláně v roce 1960.

Druhou polovinu padesátých a počátek šedesátých let 20. století v Československu charakterizuje končící éra gottwaldovsko-stalinistická a nastupující doba uvolnění. To se promítá jak do politické situace, tak i do každodenního života. EXPO '58 na něj mělo nezanedbatelný vliv. A tak při putování výstavou narazíme nejenom na dobové fotografie a komentáře, ale také na autentické předměty – například televizi, jejíž kolébkou je rok 1953, ale i mnoho dalšího – textil, oděvy, ukázky grafického designu... Rozdíl v atmosféře doznívajících padesátých let a nastupujících let šedesátých je z výstavy velmi dobře patrný. Bruselský styl zkrátka předznamenal novou etapu života. Výrazné barvy používané v oblasti textilu a grafického designu a také svěbytný styl spotřebních výrobků, z nichž mnohé v některých domácnostech slouží dodnes, vyjadřují tehdejší poměry.

Výstavu doprovázejí tři publikace z nakladatelství Arbor vitae. Monografie *Bruselský sen. Československá účast na Světové výstavě EXPO '58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let*, společné dílo 12 autorů: Daniely Kramerové a Vandy Skálové (editorek), Víta Havránka, Konstantiny Hlaváčkové, Jiřího Huláka, Daniely Karasové, Vojtěcha Lahody, Jana Mičocha, Oldřicha Palaty, Martina Strakoše, Marty Sylvestrové-Lahodové a Jana Štulce. Představuje kulturně historické pozadí vzniku československé prezentace na EXPO '58, okolnosti příprav pavilónu, hodnocení jednotlivých expozic a architektury pavilónu, význam úspěchů. Ve druhé polovině, po obecnějším úvodu, zkoumajícím obsah a vývoj pojmu bruselský styl a obecněji sociologicko-kulturní a umělecké aspekty situace počátku šedesátých let, se odborníci zabývají souvislostmi bruselského stylu v jednotlivých uměleckých odvětvích. Monografie vyšla na konci června. hs

Znojenské historické vinobraní

Letošní Znojenské vinobraní, které se uskuteční 12. a 13. září, má mít, podle organizátorů, plno změn. Tradiční historický průvod městem v čele s postavami krále Jana

Lucemburského a jeho ženy královny Elišky Přemyslovny má být ještě pestřejší než minulý rok, čítat na 450 účinkujících, kostýmové vybavení bude doplněno z filmového studia Barrandov. Šenky jako vždy slavnostně otevrou purkmistr a koňšelé. Na zájemce čekají řízené degustace a ochutnávky ročníkových vín. Na Václavském a Mikulášském náměstí budou opět stát historická tržiště, na Mikulovském náměstí pak bude jeho součástí i vojenské ležení. Návštěvníci mají možnost si různá řemesla i vyzkoušet. Mezi největší lákadla hlavního pódia na Masarykově náměstí mají patřit koncerty Lucie Bílé, Václava Neckáře či skupiny Olympic či koncert Ewy Farné.

Znojenské vinobraní v roce 2002

„Křehký“ v New Yorku

Nejlepší český design skla a porcelánu vystupuje pod názvem Křehký (seskupení českých návrhářů a designérských studií: Bořek Šípek, Daniel Pirš, Maxim Velčovský, Olgoj Chorchoj, Jaroslav Ježek, Jiří Pelc či Ludvíka Smrčková) a jako vůbec první projekt z bývalé východní Evropy dostal na květnovém mezinárodním veletrhu doplňků International Contemporary Furniture Fair v New Yorku jedno z neprestížnějších ocenění v oboru. Instalaci výstavy vytvořil Maxim Velčovský – designér roku 2008, vzhled prostoru vymysleli tvůrci ze studia Olgoj Chorchoj.

Bienále v Brně

Elita světového grafického designu, přes 600 prací od 162 tvůrců z 27 zemí, je k vidění na 23. bienále, které potrvá do 19. října. V den zahájení byli také oznámeni držitelé cen Bienále Brno 2008 v šesti kategoriích. Velkou cenu získala nizozemská výtvarnice Kasia Korczak za knižní grafiku. Český tvůrce Tomáš Brousil se prosadil v kategorii Tvorba písma. V kategorii obalů CD a DVD a dalších médií nebyla cena pro nízkou kvalitu přihlášených prací

udělena. Všechna vítězná i ostatní přihlášená díla jsou nyní k vidění v prostorách Moravské galerie v Brně. Letošní ročník je zaměřen na ilustraci a knižní i časopiseckou grafiku. Jedna z doprovodných výstav je kolekce sestavená americkým designérem a teoretikem Abbotem Millerem nazvaná *Brno Echo: ornament a zločin od Adolfa Loose k dnešku*.

Pamětní dlaždice pro Morávkovou, Vondráčkovou a Čenského

Dana Morávková, Lucie Vondráčková a Jan Čenský jsou majiteli čestného doktorátu a zároveň i hvězdami na chodníku slávy dětských filmových hvězd před Velkým kinem ve Zlíně. Zapuštění pamětních dlaždic udělených dětským hvězdám stříbrného plátna je součástí charitativního koncertu Večer naděje pořádaného nadačním fondem Kapka naděje.

Bára Basiková se vdala

Zpěvačka Bára Basiková se vdala za svého o 15 let mladšího přítele Petra Poláka. Obřad se konal na hradě Bouzov u Olomouce. Pětačtyřicetiletá zpěvačka vstoupila do manželského svazku už potřetí. Jejím prvním mužem byl Petr Jícha, který přijal příjmení Basika. S ním má umělkyně patnáctiletá dvojčata Marii a Annu. Podruhé se Basiková, která se proslavila především rolí Máří Magdalény v muzikálu *Jesus Christ Superstar*, vdala za architekta Jaromíra Pizingera. Pár se loni v říjnu rozvedl. Kromě muzikálů zpěvačka působila například v kapele Precedens a věnovala se i sólové kariéře, během které vydala devět alb.

Svazkem s mladším mužem následovala Basiková populární zpěvačky Lucii Bílou nebo Helenu Vondráčkovou, které jsou obě vdané za mladší partnery. Jednašedesátiletá Vondráčková žije s o 11 let mladším Martinem Michalem, který je i jejím manažerem. Bílá, která v dubnu bylo 42 let, si před dvěma lety vzala o 14 mladšího zpěváka a skladatele Václava Noida Bártu. Jen o rok menší věkový rozdíl je mezi zpěvačkou Evou Pilarovou a jejím mužem, tanečníkem Janem Kolomazníkem. Pro mladší muže má slabost také zpěvačka Petra Černocká, která si svého o čtyři roky mladšího partnera, kytaristu Jiřího Pracného, vzala až po 17 letech společného života.

Zelený Raul rozhněval Rakušany

Zelený Raul rozhněval Rakušany. Abychom se i my mohli zasmát či rozčítit, přetiskujeme z *Lidových novin* několik obrázků z Raula. Protože nám budou obličeje na obrázcích určitě povědomé, nemusíme Vám čtenářům vysvětlovat, o koho a co jde, tak jako to byli nuceni udělat v *Lidových novinách*. Spoluautor komiksu, kreslíř Štěpán Mareš, pouze potvrzuje, že Zelenému Raulovi není nic svaté a stejně jako z Rakušanů si dělá legraci z Čechů, Putina, Obamy, prostě ze všech. Kdyby chtěl údajně urážet Rakušany a Němce, urážel by také sám sebe. Totiž jeho babička z matčiny strany byla sudetská Němka a otcova babička Rakušanka.

Moravská Třebová

V letošním roce probíhaly koncem června oslavy 751. výročí založení města Moravská Třebová. Návštěvníci tohoto města by rozhodně neměli vynechat návštěvu zámku, který patří k nejvýznamnějším renesančním památkám ve střední Evropě. Nabízí atraktivní zámecké expozice: Ize tu nalézt největší středověkou mučírnu v České republice a od dubna letošního roku je otevřena nová interaktivní zámecká expozice – Alchymistická laboratoř Mistra Bonaciny. Návštěvníci tak mají možnost nahlédnout do nejlepšího období života na zámku a do magického světa renesanční alchymie. Ve věži zámku byla obnovena alchymistická laboratoř s tavicí pecí, zašifrovanými recepty, tajemnými destilačními nádobami, figurínou alchymisty a jinými předměty. Je zde k vidění přeměna kovu ve zlato, kámen mudrců nebo je možné ochutnat zázračný elixír mládí. Vstup do nové expozice hlídá sám Golem, kterému se po podání zázračného šemu rozzáří oči a umožní návštěvníkům vstoupit do tajemných prostor alchymistické laboratoře. V letošním roce je také nově možný vstup do zámku jižní branou – bohatě zdobeným portálem z roku 1492, který je jednou z nejstarších renesančních památek ve střední Evropě. (mk)

I když v nás chce vzbudit zdání, že je rozvázný a vše uklidňuje, i počasí, přesto má starostí až nad hlavu. Na jedné straně poskytuje ještě radosti léta, ale na druhé straně přemýšlí, jak nás připravit na podzim. Starosti mu dělá nejen sklizeň obilí, ale starosti mu dělá i to, aby každý druh měl zralá semena a někdy mívá starosti i se záľivkou.

Srpen začal počítat návraty z dovolené a přes všechny letní radovánky se začal dohadovat s Vavřincem, prvním podzimcem. Srpnový větřík setřásl poslední zbytky letního ovoce se stromů a vítr jakoby také odfoukl ze strnišť sluníčko kamsi daleko. Dovolil, aby vlaštovičky zahájily rozhovory o houfném odcestování. Domlouvá se se svatým Bartolomějem, aby zavedl nebezpečné mraky a bouřky nad lesy, kde by nemohly tolik škodit. Někdy mívá ještě v tuto dobu starosti s krupobitím. Na letní a rané druhy švestek a slív nahodil první švestkovou modř. Otakárkové a včelky se společně opíjejí vůní a nektarem dobromysli – to na slavnostní rozloučení s létem. (mk)

Karel Toman – Básně Srpen

V zahradu uzavřenou světu
šum klasů zavívá a voní žitným chlebem.
Pokojná píseň žní jde po polích
A pod ohnivým sluncem
blažený pot si stírá člověk.

Z daleka slyším vrata dusných stodol,
jako by skřípaly zuby.
Neviditelná ruka loupežná
se podepřela o kalenec
a čeká.

A přece mlčím, nevykřiknu v ticho.
Nad námi hlavy naklánějí bdíce
hodiny samot našich, slunečnice.

(mk)

Pranostiky

Jaký je srpen na počátku, takový bude až do konce.
Srpen začíná, co červenec skončil.
Červenec a srpen jsou nejteplejšími měsíci v roce.
Když fouká v srpnu severák, bude dlouho pěkně tak.
Poletí na srpnovém větru přiletí.
V srpnu již nelze slunci mnoho věřit.
Půlnoční větry v srpnu přinášejí stále počasí.
Hřímá-li v srpnu, praví se, že budoucího roku hojná úroda
a množství deště jest k doufání.
Na svatého Vavřince první podzimní den.
Je-li střídavé počasí na Bartoloměje, je též střídavý podzim.
Kol svatého Augustina odcházejí pryč teplé dny.
Prší-li na den Stětí svatého Jana Křtitele, zkazí se ořechy.
Pakli byl jasný den na Nebevzetí Panny Marie, tak se hojnost dobrého vína očekává. (mk)

J. S. Machar – Čtyři knihy sonetů Letní sonety – Sonet o západu slunce

Je nevidíš. Lze jen se domnívati,
kde zmořeno as končí běh.
V šedivou massu ulice se tratí,
a nad ní nebe stojí v plamenech.

Skla oken rdí se. Chodníky zlatí.
Mha rudá leží v taškách střech.
Zříš cos jak odlesk růží vzduchem váti
a lidem v líci plát i na vlasech.

A oknem otevřeným ze šumotu a ruchu
Vzdech k tobě vane náhle tak těžký, plný puchu,
jímž prvně hlučné město po denním žáru
dýchne.

A maně myslíš v dálku, jak mohutně tam tryská
to světlo na vsi, pole, na lesy, na skaliska...
vše plane... tráva voní... a pták s trylkem
tichne...

(mk)

Tipy na výlet

Zámek Orlík

Orlík patří bezesporu mezi nejkrásnější české zámky a díky svojí poloze a romantickému okolí jistě i mezi zámky nejpůsobivější.

Původně, patrně již počátkem 13. století, byl Orlík zbudován jako hrad na skále vysoko nad řekou Vltavou. Svou hrdou polohou připomínal orlí hnízdo – odtud také jeho název. V průběhu dalších století byl rozšiřován, zvyšován a stavebně upravován až do dnešní podoby novogotického zámku.

Dnes je Orlík ze tří stran obklopen vodami orlické přehrady, která tak tvoří i jednu z přirozených hranic rozsáhlého zámeckého parku. Ten je vybudován v anglickém stylu, s mnoha vyhlídkovými cestami, hrobkou rodu Schwarzenbergů a mnoha vzácnými dřevinami.

Vybavení zámku se dochovalo v té podobě, v jaké je zanechali Schwarzenbergové, když jim byl v roce 1948 zámek znárodněn. Empirový nábytek ze zdejších sálů pochází z bývalé rakouské ambasády v Paříži – z doby, kdy Karel I. Schwarzenberg jako rakouský velvyslanec provdával Marii Luisu za císaře Napoleona. Za vidění určitě stojí i romantické interiéry zámku, například Teskův sál nebo

Rytířský sál s množstvím středověké zbroje a řadou rodových portrétů.

V roce 1992 byl Orlík v restituci navrácen původním majitelům – Schwarzenbergům. Ve sklepeních pod bývalým Schwarzenberským archivem mají návštěvníci možnost seznámit se s rybářskou expozicí *Pod hladinou orlické přehrady*, která v akváriích představuje obyvatele zdejší vodní říše, například sumce, štiky, boleny, úhoře, kapry, líny a další.

Zajímavá je i výstava fotografií *Stará řeka*, mapující zdejší krajinu ještě před napuštěním Orlické přehrady.

Pravidelnou i vyhlídkovou lodní dopravou po Orlické přehradě se mohou návštěvníci dostat do všech kempů, na přehradu, na Orlík i na Zvíkov. Z lodě mohou také obdivovat i Žďákovský most – ve své době největší jednoobloukový ocelový most. (mk)

VÝROČÍ A JUBILEA

Filozof a ekolog Erazim Kohák

Pražský rodák (narodil se 21. května 1933) navštěvoval po válce Státní akademické gymnázium. S rodiči (otec byl novinář, matka učitelka angličtiny – oba byli za německé okupace vězněni za odbojovou činnost) v roce 1948 ve svých čtrnácti letech uprchl do Německa, poté odešli do USA.

Pracoval v dělnických profesích a zároveň studoval na Colgateově univerzitě. V roce 1954 získal stipendium a mohl pokračovat ve studiu na Yaleově univerzitě, kde v roce 1958 získal doktorát. V roce 1960 nastoupil jako asistent na katedře filozofie Bostonské univerzity, kde pak byl jmenován docentem a profesorem. V srpnu 1969 byl krátce v Československu.

Ještě coby student Yaleovy univerzity se oženil s americkou vrstevnicí Frances, se kterou má tři dcery. V roce 1977 ale přišel rozvod a odchod na 17 let do lesů ve státě New Hampshire, kde žil ve vlastnoručně vybudovaném domku. V lesích se vzpamatoval, psal (zde napsal svoji nejúspěšnější americkou knihu *The Embers and the Stars*), na univerzitu do města dojížděl.

V letech 1991 až 1994 učil střídavě v letním semestru v Praze a v zimním semestru v Bostonu. V roce 1995 nastoupil jako profesor filozofie na UK v Praze.

Kohák je širší veřejnosti známější jako bývalý člen Rady České televize nebo jako sympatizant ekologických hnutí než jako filozof, jímž je vzděláním i občanským povoláním. „Jako filozof jen mohu poukazovat na to, že zdroje přírody jsou omezené a že zvyšování nesmyslné nadspotřeby se podobá plavbě na Titaniku, mířícího ke srážce s ledovcem,“ říká. Podle Koháka potřebuje společnost usilovat o přerozdělování světového bohatství, protože „ekologický problém je dnes problémem sociálním, bídy a nadbytku. Protilátkou proti blahobytu je solidarita“.

Kohák kritizuje krátkodobé zájmy euroatlantické civilizace a neexistenci společného zájmu, angažuje se ale i na místní úrovni: například brání místní železnici či vesnici ohrožené velkolomou a se svou americkou manželkou Dorothy se účastnil záchrany fotbalového klubu Bohemians.

Dlouholetý člen sociální demokracie patřil také mezi neformální poradce expremiéra Vladimíra Špidly. Ten byl podle něj „jedním z mála politiků, který svá rozhodnutí promýšlel do hloubky. A když se přesvědčil o prospěšnosti cíle, šel za ním, byť pro něj byl osobně nevýhodný“.

Jeho filozofickými obory jsou fenomenologie, sociální filozofie, filozofie sociálních věd a environmentální etika. Nejvíce jej ovlivnil Edmund Husserl („svým rozhodnutím pro rozum jako reflexi, což znamená život v pravdě, svobodě a odpovědnosti“) či T. G. Masaryk. A také přiznal, že se několikrát mýlil: například v tom, že příroda je nekonečná, či ve víře, že přechod od komunismu k demokracii bude trvat jen deset let.

Vydal mnoho knih v angličtině i češtině, mimo jiné *Jan Patočka: Filozofický životopis, Průvodce po demokracii, Poutník po hvězdách, Člověk, dobro a zlo, Zelená svatozář, Hesla mladých svišťů* či *Svoboda, svědomí, soužití*.

Otto Wichterle

Narodil se 27. října 1913 v Prostějově. Byl českým vynálezcem a chemikem; je považován za zakladatele makromolekulární chemie. Proslulý je svým vynálezem *měkkých kontaktních čoček*, z jeho dalších 150 vynálezů jsou známy umělé polyamidové vlákno – *silon* a *hydrogel*.

Po maturitě v roce 1931 se zapsal ke studiu chemie na Fakultě chemicko-technologického inženýrství v Praze. Studium zakončil doktorátem v roce 1936; pak zůstal na fakultě jako asistent, pouze však do uzavření českých vysokých škol nacisty 17. listopadu 1939.

Poté získal zaměstnání ve výzkumném ústavu Baťových závodů ve Zlíně. Od roku 1940 zde vedl výzkumnou skupinu zabývající se polyamidy. V roce 1941 stál na pokraji převratného objevu pružného vlákna; výzkum však nedokončil, protože chtěl zabránit tomu, aby objev padl do rukou nacistů. Jeho výroba pod obchodním názvem *Silon* tak začala až o desetiletí později. Do ústavu se vrátil až v roce 1945, kdy začal také přednášet organickou chemii. V roce 1949 byl Wichterle jmenován nejdříve asistentem a pak profesorem a vedoucím oddělení technologie plastických materiálů, které založil.

Prvním impulsem k Wichterleho práci na objevu měkkých kontaktních čoček byl jeho náhodný rozhovor ve vlaku po cestě z Olomouce do Prahy roku 1952. Spolucestující četl odborný článek o možnostech chirurgické náhrady oka. Wichterle si uvědomil, že problém by šlo vyřešit sestrojením čočky z hydrofilního polymeru. První prototyp se mu podařilo vyrobit a sám vyzkoušet roku 1957. Tyto čočky měly drsný povrch a v oku pálily, nicméně Wichterle si na vlastní oči ověřil, že čočky je možné použít pro korekci zraku.

Roku 1958 se stal Wichterle obětí politické čistky; komunisté ve vedení VŠCHT jej vyloučili z fakulty, protože nebyl členem KSČ, stejně jako jeho nejlepší studenti. Výzkum kontaktních čoček na VŠCHT byl oficiálně ukončen. Laboratoř vysokomolekulárních látek byla přejmenována na Ústav makromolekulární chemie a Wichterle se stal jejím ředitelem. Ani zde však nesměl ve výzkumu kontaktních čoček pokračovat, proto jej začal provádět ve své domácí laboratoři.

V roce 1961 stál Wichterle u vzniku nové metody *adiabatické polymerizace kaprolaktamu*, která byla později využívána k průmyslovému zhotovování odlitků.

Pokrok v technologii výroby kontaktních čoček zaznamenal v roce 1961, kdy s pomocí primitivních prvků, mj. stavebnice Merkur a dynamo z jízdního kola, realizoval metodu odstředivého lití. To umožnilo vyrábět jednak kvalitnější čočky, jednak i jejich produkci v malých sériích – počátkem roku 1962 jich vyrobil na pět tisíc.

Jeho rozkol s vládnoucí garniturou byl dovršen po in-vazi vojsk armád Varšavské smlouvy roku 1968, kdy připojil svůj podpis pod petici 2000 slov a při vystoupení v národním shromáždění kritizoval politiku vedení KSČ. Za to byl zbaven místa ředitele Ústavu makromolekulární chemie, nadále směl v ústavu pracovat jen jako řadový vědec.

V roce 1990 byl Wichterle rehabilitován a následně zvolen prezidentem ČSAV. Tuto funkci zastával až do rozdělení Československa v roce 1993. V tomto roce byl jeho jménem pojmenován asteroid Wichterle. Zemřel 18. srpna 1998.

Krumlovská Točna

V romantickém prostředí setmělé zámecké zahrady v Českém Krumlově se hraje divadlo už od roku 1947. A o jedenáct let později tu poprvé experimentálně vyzkoušeli otáčivé hlediště. Na první točnu poháněnou ručně se vešlo šedesát diváků. Dnes jich hlediště pojme desetkrát tolik a jeho běh obstarávají elektromotory, projekt však od samého počátku vadí památkářům. Prý narušuje ráz zámeckého parku. Od prvního roztočení hlediště uplynulo 9. června rovné půlstoletí.

Samotný nápad se zrodil v mysli scénáristy Joana Brehmse, který po roce 1945 působil jako výtvarník v divadle v Českých Budějovicích. První improvizovaná verze točny podle jeho projektu se roztočila 9. června 1958, kdy užaslí diváci shlédli inscenaci Jiráskovy *Lucerny*. O tom, že se hlediště pohybuje pomocí lidské síly, v té době málokdo z nich věděl. Netradiční zážitek však zaujal a o atrakci byl velký zájem.

Již rok po otevření stoupla kapacita hlediště na 400 lidí. Do útroby točny se muselo vejít dobrých čtyřicet lidí, kteří ji poháněli tam a zpět. Pro sezónu 1960 postavili nové hle-

diště, počet sedadel se zvýšil na 550 a lidské paže nahradily elektromotory. Dnešní podobu dala hledišti kompletní rekonstrukce z let 1989 až 1993, která zvýšila kapacitu na 658 diváků. Pohyb hlediště po kolejích ve dvou řadách zajišťují čtyři elektromotory. Centrem pro řízení veškeré techniky je kabina nad hledištěm. Hraje tu budějovické Jihočeské divadlo.

Z repertoáru se nejhodnějšími pro tento prostor ukázala především česká klasika (*Lucerna, Radúz a Mahulena*), ze Shakespearova komediálního odkazu *Sen noci svatojánské*. Speciálně pro točnu psali své hry František Kožík (*Tristan a Isolda*) a František Hrubín (*Kráska a zvíře*). Od šedesátých let se tu provozuje také opera (*Rusalka, Rigoletto, Kouzelná flétna*) a balet (*Labutí jezero, Giselle, Carmen* a další).

Představení bývají vyprodaná a točna se těší velké oblibě. Kámen úrazu je v tom, že se vše odehrává před letohrádkem Bellarie, což je nejcenější stavba zahradní architektury v Čechách. Proto památkáři léta upozorňují na autentický historický prostor barokní zahrady, který je narušován právě touto „komerční atrakcí“.

Po zařazení Krumlova na seznam světového dědictví UNESCO v roce 1992 se stát dohodl s touto organizací na odstranění točny do jara 1999. Ministerstvo kultury ale rozhodlo o prodloužení její životnosti – nejprve o pět let, později se lhůta posunula na konec roku 2006 a ministr kultury Vítězslav Jandák v lednu 2006 oddálil konec současného hlediště o dva roky.

Proč? O zachování točny v zámecké zahradě stojí divadelníci i představitelé Českého Krumlova. Tvrdí, že jeviště není nijak „socialisticky ošklivé“, je jediné svého druhu v České republice a ani ve světě moc podobných není. Mnoho turistů ho obdivuje více než samotnou zahradu. Jeho umístění v krajině není nijak zvlášť rušivé a navíc se nachází v poměrně odlehle části zahrady a celého Krumlova. Jeho přesunutí by také nebylo nejlepším nápadem, protože divadlo je dost závislé na poetické atmosféře setmělé zahrady.

Spor se svého času pokusil vyřešit projekt, podle kterého by byla konstrukce hlediště menší a lehčí, po představení by se sklápěla a mimo sezónu by zmizela úplně. Zatím se ale o ničem podobném neuvažuje a točna se vesele točí dál.

100 let Národního technického muzea

Nejstarší dochovaná parní lokomotiva v Česku, daguerrotypie od samotného vynálezce této fotografické techniky nebo astronomické nástroje z doby Tychona de Brahe; to vše a nespočet dalších pozoruhodností lze nalézt v Národním technickém muzeu na pražské Letné. Od založení této badatelsko-výstavní instituce uplynulo rovné století.

Muzeum vzniklo 5. července 1908 z podnětu české technické inteligence pod názvem Technické muzeum Království českého. Myšlenka uchovávat doklady o důvtipu a zručnosti našich předků je však ještě staršího data. Cenné exponáty už předtím shromažďovaly některé technicky zaměřené vysoké školy a v neposlední řadě také České průmyslové muzeum.

První expozice nově ustaveného technického muzea byly veřejnosti zpřístupněny v provizorních prostorách ve Schwarzenberském paláci na Hradčanech v roce 1910.

Spolku technického muzea, jehož členy byly mimo jiné známé továrny či banky, pak trvalo další čtvrtstoletí, než se mu podařilo získat dostatek finančních prostředků na vybudování vlastní budovy na Letenské pláni.

Soutěž na vzhled technického a současně budovaného zemědělského muzea vyhrál projekt architekta Milana Babušky. Pro muzeum dnes již typická pozdně funkcionalistická budova začala na Letné vyrůstat v roce 1938. Historické události však záměru nepřály a objekt byl ještě před dokončením v roce 1942 zabaven ve prospěch protektorátního ministerstva pošt. A tak zatímco se výstavní sály měnily na kanceláře, technické sbírky musely vzít zavděk karlínskou Invalidovnou.

Po skončení války se muzeum vrátilo zpět na Letnou, o svoji budovu se nicméně muselo následujících více než čtyřicet let nedobrovolně dělit s dalšími subjekty. Na počátku padesátých let bylo muzeum zestátněno a získalo svůj dnešní název.

Sbírky Národního technického muzea obsahují několik desítek tisíc předmětů, rozčleněných dle oborů do patnácti skupin a 78 fondů. Jde často o jedinečné věci s mimořádně vysokou historickou hodnotou a není tedy divu, že celková pojistná hodnota sbírek je asi 60 miliard korun. Součástí muzea je i knihovna s čtvrt milionem svazků a archiv, který obsahuje asi tři a půl kilometru různých dokumentů z dějin techniky.

Diváky zřejmě nejděčnější součástí muzea je rozsáhlá hala věnovaná historii dopravy. Návštěvníci se v ní mohou přenést proti proudu času a spatřit mimo jiné letoun, s nímž inženýr Jan Kašpar roku 1911 podnikl první dálkový přelet v historii českého letectví. Jiným prvenstvím se pyšní lokomotiva Kladno, která je s rokem výroby 1855

nejstarší dochovanou parní lokomotivou v Česku. Zkrátka nepřijdou ani zájemci o automobilovou dopravu; v muzeu si mohou prohlédnout například nejstarší český závodní automobil z roku 1900 nebo teprve nedávno zrenovovaný skvost na čtyřech kolech – rudé kupé Jawa 750.

Unikátní položky lze ale nalézt i v dalších expozicích. Například ve sbírce věnované dějinám fotografie se nachází dvojice daguerrotypií, předchůdců dnešní fotografie, které pořídil sám vynálezce této technologie, francouzský výtvarník Louis Daguerre. Oddělení věnující se exaktním vědám pak ve svých depozitářích skrývá řadu historických astronomických přístrojů, mimo jiné sextanty z doby Tychohona de Brahe a Johannese Keplera.

Muzeum podstupuje rekonstrukci, která by měla být ukončena letos na podzim. V následujících dvou letech by se pak měli návštěvníci dočkat postupného otevírání nových stálých expozic a výstav, s nimiž se muzeum hodlá důstojně vydat do druhého století své existence.

Větrníky

Kapacita větrných elektráren v Česku se má do roku 2012 zvýšit téměř osmkrát. Jde prý o střízlivé prognózy, současné plány investorů počítají s ještě rozsáhlejší výstavbou. Větrné elektrárny ale na druhou stranu kritizují někteří ekologové, kteří se obávají zásahů do krajinného rázu. S řadou projektů také nesouhlasí lidé, kteří blízko elektráren bydlí.

V Česku je více než sto větrníků a jejich kapacita zatím dosahuje 133 megawattů. V roce 2012 by měla překročit 1 000 megawattů. Jen pro srovnání, to je totéž, co jeden blok Temelína. Podle předsedy České společnosti pro větrnou energii Michala Janečka to neznamená, že by stála větrná elektrárna na kdejakém kopci. Ty nové mají větší účinnost.

Větrné elektrárny jsou ekologické, nepotřebují palivo, nevypouštějí žádné zplodiny. Někteří ekologové se však obávají zásahů do krajiny a ekosystému. I lidé se bouří. Stalo se například, že polovina vesnice blíž u elektrárny byla proti, druhá, vzdálenější půlka pro. Svoji roli v rozhodování hraje i příspěvek od firem do obecního rozpočtu.

Určitý problém je však s provozem. Když nefouká vítr, vrtule se netočí, elektrina nevzniká. Zatím to v přenosové soustavě nezpůsobuje žádné potíže. Ale při výkonu 1 000 megawattů by to už mohl být pro Českou elektrickou přenosovou soustavu (ČEPS) problém. Jak připomněl Michal

Janeček, dnes již existují speciální modely, které mohou odhadnout výrobu elektřiny na 24 hodin dopředu. Proto vznikla společná expertní skupina.

Nově aktualizované větrné mapy ukazují, že nejvíce vhodných lokalit pro výstavbu nových větrníků je v horských pohraničních pásmech Krušných hor, Jeseníků a na Vysočině. Určitým problémem je i napojení elektráren. Od větrníku musí vést dráty, aby se elektřina mohla dostat k lidem.

„S připojením je velký problém, protože lokality jsou ve vzdálených místech nebo v oblastech, které jsou hůř přístupné, takže je to spojeno i s většími náklady i s větším úsilím ten výkon vyvést,“ říká Marián Belyuš, specialista firmy ČEPS. Česko chce v roce 2010 vyrábět osm procent elektřiny z obnovitelných zdrojů, v roce 2020 by měl podíl činit třináct procent. Na ministerstvu také chystají posuzování změn nových staveb na ráz krajiny. Neměl by u toho být jeden architekt, ale komise více odborníků.

Autor: Zdeňka Kuchyňová

Podpora po vzoru Rakouska

Čeští výrobci tepelné energie z obnovitelných zdrojů si již delší dobu stěžují, že Česká republika nepodporuje jejich produkci ani zdaleka tak intenzivně jako třeba Rakousko. Nyní se rozhodli přejít do ofenzivy – desítky firem se rozhodly požádat poslance, aby podpořili vydání nového

zákonu o podpoře produkce tepelné energie z obnovitelných zdrojů. Poukazují přitom na podobnou normu pro oblast elektrické energie, kterou český parlament přijal před třemi lety a vyvolal tak rozsáhlý boom nových technologií. I v tomto případě by měl zákon podle zainteresovaných společností pomoci rozvíjet například výstavbu výtopen na biomasu nebo produkci solárních zařízení. Dotace by měly směřovat mimo jiné i pro jednotlivce, což by omezilo využívání takových druhů otopu, jako je uhlí nebo dokonce PET láhve. Těžko samozřejmě předem odhadnout, nakolik firmy se svým lobbingem uspějí. Na jedné straně se jeví jako jednoznačné, že vládnoucí koalice nebude asi projevovat příliš velkou ochotu ke zvětšování rozsahu dotací jakéhokoliv druhu. Na druhou stranu mohou společnosti zabývající se ekologickou produkcí tepla najít vlivné přímluvce v podobě vládních Zelených. Ti budou potřebovat nějaké téma, na kterém by mohli přesvědčit, že nejsou pouze „béčkem Občanské demokratické strany“, jak je vytrvale obviňuje levicová opozice. Navíc v případě, že se alespoň většina zelených poslanců rozhodne podpořit smlouvu o umístění amerického radaru, bude asi moci strana požadovat jisté kompenzace v podobě určitých ústupků právě v ekologické oblasti, která pochopitelně představuje pro jejich voliče určitou prioritu. Dalo by se však očekávat, že dotace by v tomto případě nešly na úkor peněz poskytovaných nyní klasickým odsířeným teplárnám, ale patrně z jiných zdrojů. Je však otázka, kde by se mohlo brát.

(MaFr)

Podnikatel ve sportu, bojovník proti kouření

Poslanec Boris Šťastný z vládní Občanské demokratické strany je ve veřejnosti v současné době znám především jako zapálený bojovník proti kouření. K této roli ho dovedl především jeho otec, známý plicní lékař, který v minulosti léčil i českého exprezidenta Václava Havla. Ve své straně je zase Šťastný proslulý jako zapálený příznivec současného prezidenta Václava Klause. Již v roce 1997 po tzv. Sarajevském atentátu, tedy propuknutí vnitrostranického sporu, který vedl nakonec k pádu tehdejší Klausovy vlády. V roce 2002 zase patřil mezi hlavní organizátory Klausovy volební kampaně, která však skončila neúspěchem a Šťastný byl donucen se stáhnout částečně do ústraní – po volbě Václava Klause prezidentem se stal v roce 2003 jeho poradcem pro otázky zdravotnictví. Ve volbách 2006 se však dostal zase do parlamentu, kde patří mezi výrazné představitele vládní strany. Jeho náklonnost ke Klausovi, která mu občas působí těžkosti i ve vlastní straně, ovšem neznamená, že by vždy sdílel stejné názory jako stávající pán Pražského hradu – rozcházejí se nejen v problematice boje proti kouření, kde Václav Klaus stejně jako někteří jiní představitelé Občanské demokratické strany zastává podstatně liberálnější postoje, ale také třeba v otázce registrovaného partnerství, kde naopak liberálnější postoje podporující tento institut zastává Šťastný. Pokud však chceme hovořit o Šťastném v souvislosti s Rakouskem, musíme si vybrat ne Šťastného politika, ale Šťastného jako podnikatele. Na rozdíl od Rakouska je totiž v České republice naprosto běžné, že poslanci i v době výkonu svého mandátu běžně a ve velkém stylu podnikají. A Boris Šťastný své podnikání od počátku spojoval s Rakouskem. Právě zde, v Linci, nakupuje za peníze půjčené otcem počátkem devadesá-

tých let tenisové rakety, které pak s úspěchem prodával doma. Šťastný si pod vlivem tohoto úspěchu sice dodělal i medicínu, kterou studoval, ale nikdy ve skutečnosti léčit nezačal a vrhl se plně na byznys. A při něm čile spolupracoval i s rakouskými značkami. Jako podnikatel pilně objížděl také tenisové turnaje, kde navázal spoustu cenných kontaktů – tenis byl tehdy nejoblíbenějším sportem nově vznikajících českých elit. V současnosti je jeho společnost Aspen Sport výhradním dovozcem pro Československo a Slovensko proslulé značky Head, pod kterou vznikají lyže a tenisové rakety. Aspen Sport dokonce získalo licenci na výrobu sportovních bot pod značkou Head, kvůli které si pořídilo továrnu v Číně. Boris Šťastný sice po nastoupení politické kariéry manažerské místo ve firmě opustil, ale ponechal si zde vlastnický podíl. Není tedy zcela vyloučeno, že se při případné další změně politických poměrů k podnikání ještě vrátí. A pak by se jistě zase často objevoval v rakouských zemích.

(MaFr)

Nové komunikace v jižních i východních Čechách

Jestli současná vláda něčemu opravdu přeje, pak je to výstavba nových komunikací a oprava těch stávajících. Užitek z nového trendu pocítí v brzké době i turisté z Rakouska, kteří putují před jižní Čechy. Koncem května byla například zahájena stavba silnice mezi Husincem a Bělčí, která má výrazně urychlit dopravu mezi Českými Budějovicemi a lyžařským areálem Zadov, což zejména v zimě návštěvníci obou lokalit nepochybně ocení. Samotnou cestou do a z Rakouska přes Jihočeský kraj by pak měl vedle plánované rychlostní silnice R3 výrazně usnadnit nový obchvat města Kaplice. Cílá výstavba by měla probíhat i v kraji Vysočina, především na tahu, který spojuje Pardubický kraj právě přes Vysočinu dále do Jižních Čech a pak do Rakouska. Oprav a vylepšení by se tak mělo dostat silnici z Poličky, přes Bystřici nad Pernštejnem, Velké Meziříčí, Třebíč, Moravské Budějovice a Jemnici dále do Jihočeského kraje. Počítá se přitom i s vybudováním obchvatů obcí a měst Stržky, Jemnice, Martinice i Bystřice nad Pernštejnem. Samozřejmě je otázka, zda vláda bude podobně štedrá při budování dopravní infrastruktury jako v současnosti a všechny plány se podaří realizovat tak rychle, jak se nyní předpokládá. Limitujícím faktorem by se mohl stát zřetelný pokles tempa hospodářského růstu, který v současnosti naznačují některá statistická čísla i zhoršující se spotřebitelská nálada ve společnosti. Navíc se stále častěji poukazuje na skutečnost, že výstavba silnic v České republice je mnohem dražší než v jiných evropských zemích. To samozřejmě naznačuje i určité napojení silných podnikatelských skupin na rozhodující politická místa. Na druhou stranu však motivem pro pokračování velkorysé výstavby nových cest a opravy těch stávajících se může stát i snaha o udržení rozsahu stavební výroby. Poslední čísla totiž jasně ukazují ochabující zájem o výstavbu nových komerčních objektů i bytových staveb. Trh s bytovými nemovitostmi pak důležité instituce včetně České národní banky v současné době označují za přehřátý a upozorňují na možnost přenesení některých problémů v této oblasti ze zahraničí. Navíc dochází i k určitému zvýšení úroků u hypoték, což samozřejmě elán stavitelů v tomto segmentu dále ochladí. Stavba komunikací se tak

stává prakticky hlavním tahounem stavební výroby a to vládní koalice nemůže nereflektovat. Je navíc veřejným tajemstvím, že právě stavební podnikatelé v mnoha regionech představují nejpevnější oporu Občanské demokratické strany, která dlouhodobě ovládá většinu důležitých pozic v komunální sféře a je jednoznačným lídrem skoro ve všech krajích. Podzimní volby ale v této oblasti mohou přinést určité změny a posty některých krajských hejtmánů by mohly přejít do rukou opozice. Přitom právě kraje mají pro výstavbu komunikací klíčový význam. Bylo by pak jistě zajímavé sledovat, zda by se vláda nesnažila nějakým způsobem preferovat kraje, kterým nadále bude dominovat Občanská demokratická strana či případně její koaliční partneri. Ale jestli dojde k třenicím mezi krajskou a celostátní úrovní a tím i ke komplikacím při výstavbě nových silnic, se ukáže teprve na podzim. V té době by již nyní připravené a započaté stavby měly už být v plném běhu a ani případné politické změny a konflikty se jich snad nedotknou. Navíc třeba na Vysočině počítají s významným příspěvím evropských dotací. Na technickou dokumentaci už kraj Vysočina dostal dotaci v rámci evropského fondu určeného na přeshraniční spolupráci s Rakouskem a podobně chce postupovat i při přípravě dalších projektů. Samozřejmě po odmítnutí Lisabonské smlouvy v irském referendu je možná trochu na místě obava, že ani Evropská unie nepředstavuje trvalou jistotu. Ale přece jen se jeví jako poněkud stabilnější než současná situace na české vnitropolitické scéně. I když – kdo ví? (MaFr)

Pochutnání v jídelním voze?

Musím se přiznat, že i když poměrně často cestuji vlakem mezi Vídní a Prahou, prakticky nikdy jsem nenavštívil při jízdě tímto spojem jídelní vůz. Nechtělo se mi opouštět vlastní zavazadlo a navíc jsem v tomto ohledu nepocítil ani nutkavou potřebu. Přesto mě nedávno podobně jako český deník *Mladou frontu Dnes* zaujalo srovnání cen v restauračních vagoncích na různých tratích a v různých typech vlaků Českých drah. V současné době české restaurace na kolejích provozuje především společnost Jídelní a lůžkové vozy, jejíž čtyřicetiprocentní podíl ovládají samotné České dráhy. Výzkum vcelku pochopitelně odhalil, že zejména na trasách do Rakouska, Německa a Maďarska jsou ceny jednoznačně nejvyšší – například v proslulém vlaku Eurocity Vindobona, který směřuje z Vídně až do severního Německa přes Českou republiku, zaplatíte za třetinku plzeňského piva Prazdroj plných 78 korun (či 3,10 EUR), když si však podobné pivo dáte ve vlaku Pendolino, třeba ve spoji Johann Gregor Mendel nebo Smetana, na stejné trati z Vídně do Prahy či opačně, zaplatíte kupodivu pouze 29 korun (nebo 1,20 EUR). Podobné rozdíly najdete i u jídla, i když zde nejde o tak výrazné diference, protože jednotlivé typy vlaků mají vlastní jídelní lístek. Nicméně – v Pendolinu zaplatíte za vídeňský řízek s bramborovým salátem slušných 125 korun (5 EUR), ve Vindoboně dáte za „vepřový řízek XXL, opékané brambory“ rovnou 323 korun (12,90 EUR). Pravda, na území České republiky nebývají tak propastné, protože na trase mezi Prahou a Brnem obvykle ve Vindoboně platí tzv. happy hour, která ceny jídel a nápojů snižuje zhruba o třetinu, ale hned za Brnem, respektive za Prahou, si již musíte opět připlatit. Společnost Jídelní a lůžkové

vozy vysvětluje, že se na spojích do Německa, Rakouska a Maďarska ve většině případů řídí cenami obvyklými ve státech, kterými projíždějí. V některých případech se také snaží reagovat na konkurenční prostředí, protože ve vlakových soupravách bývají připojeny i německé či maďarské restaurační vozy. Cenová politika se společnosti Jídelní a lůžkové vozy vcelku daří, i když v loňském roce její čistý zisk dosáhl pouze 6,5 milionu korun, zatímco ještě rok předtím se jednalo o 12 milionů korun. Zároveň ale došlo k výraznému růstu tržeb o asi sto milionů na 365 milionů korun ročně. Zejména v klasických vlcích Eurocity ovšem asi příliš široké davy hladových cestovatelů do jídelních vozů nezamíří. A pokud už tam náhodou turisté zabloudí, asi si pomyslí něco o předražování a příště se podobným místům raději vyhnou. Ostatně trasa Praha – Vídeň netrvá zas až tak dlouho. To taková cesta z Vídně až do Hamburku už je něco jiného. Ale v tom případě znovu připomínáme – mezi Prahou a Brnem platí happy hour, při níž i na běžném jídle s pivem můžete ušetřit až 150 korun, tedy 6 EUR. Není to mnoho, ale za zamyšlení to možná přece jen stojí. Ale vůbec nejjednodušší je asi vzít si nějaké občerstvení s sebou. Aspoň se nemusíte strachovat, co se stane s vašimi zavazadly, které zůstaly v kupé. (MaFr)

Český prodejce aut v první desítce

Na desáté místo mezi největšími prodejci aut se dostala podle studie společnosti Ernst & Young a Autobiz česká skupina autobazarů AAA Auto, která ovšem působí vedle ČR v dalších čtyřech zemích – na Slovensku, v Polsku, Maďarsku a Rumunsku. Loni se jí podařilo prodat skoro 80 000 vozů, přičemž největší růst vykázaly pobočky v Maďarsku, Polsku a také na Slovensku. AAA Auto ovšem zápolí s určitými potížemi, masivní pokles zájmu koncem minulého roku přinesl společnosti značné ztráty, které se dosud nepodařilo překonat. Oslabující růst české ekonomiky by však pro firmu nemusel znamenat až takovou pohromu – naopak by mohl možná oživit zájem o ojeté vozy, místo kterých si bohatnoucí Češi v poslední době pořizovali stále častěji nové automobily. Na druhou stranu však firmě v České republice stále roste konkurence. Velmi negativně pak do hospodaření zasahuje také vysoká cena ropy, respektive benzínu a nafty. Ta jednoznačně brzdí trend, v rámci kterého si řada rodin v České republice pořizovala druhé či dokonce třetí vozy. Nyní znovu někteří členové domácností raději znovu přecházejí na cestování veřejnou hromadnou dopravou. AAA Auto se v těchto složitých časech snaží vylepšit si svou obchodní bilanci i snižováním nákladů a propuštěním zaměstnanců – jen v letošním roce se počet jejich zaměstnanců z více než 3 800 osob má snížit na cílových 2 500 pracovníků. Předseda správní rady Vratislav Kulhánek, který v minulosti působil na vysokých postech ve společnosti Škoda Auto, věří, že úspěšná restrukturalizace firmě umožní znovu návrat do černých čísel. Pokud však jde o počty prodaných aut, AAA Auto i přes svých 80 000 vozů na největšího rakouského obchodníka v branži asi hned tak nedosáhne. Největší rakouskou společností v tomto segmentu je totiž s 437 000 prodanými vozy firma Porsche Holding, která zároveň evropským tabulkám bezkonkurenčně vévodí. Teprve daleko za ní na druhém místě skončila ukrajinská Ukrauto

s 282 300 automobily následovaná v menším odstupem německou firmou Emil Frey. (MaFr)

Nová tvář českých výrobců

Čeští producenti textilu a oděvů stojí v současnosti na rozcestí. Obrovská konkurence z Asie většinu z nich jasně přesvědčila, že na současném trhu se nemůžou prosadit nějakými zázračně nízkými cenami. Nemožnost této cesty dokládá ostatně i v současné době velice silná koruna, která například na začátku června oproti očekávání trhala vůči euru veškeré rekordy. Český textilní průmysl začal zvažovat i jiné varianty, které přicházejí do úvahy. Velká část dosud fungujících textilních závodů se čím dál více orientuje na produkci zboží pro automobilový průmysl, který naopak v současnosti v České republice prožívá doslova boom. Přesto letos v prvním čtvrtletí tržby v textilních firmách klesly o 12 procent. Výrobcům oděvů se přitom daří ještě hůř – zde propad činí dokonce plných 21 procent. Nebezpečnému trendu se producenti oděvů snaží všemožným způsobem čelit. Usilují zejména o změnu obecného povědomí o významných českých značkách. Nadále by se podle jejich představ nemělo jednat o žádný symbol laciného odívání, ale naopak o exkluzivní značky pro movitější zákazníky. Tato cesta přitom s sebou nese i snahu o otvírání vlastních značkových prodejen, které by nabízely mimořádně kvalitní zboží za vyšší ceny. Svoji síť tak chce vybudovat například proslulý výrobce pokrývek hlavy Tonak Nový Jičín. Dosud se jeho výrobky prodávaly přes soukromé obchody nebo do zahraničí a to často pod nejrůznějšími značkami – pod označením Tonak se v současnosti prodává pouze asi jen jedna třetina produkce společnosti. Nyní chce Tonak neblahou praxí alespoň částečně změnit a hodlá během následujících čtyř let investovat až dvacet milionů korun do otevření vlastních obchodů ve všech krajských městech v České republice a zároveň zhruba v desíti významných zahraničních lokalitách. Zatím firma otevřela dva obchody přímo v Číně a jeden v pražském centru. I když je Tonak slavný i svými fezy a dalšími exotickými pokrývkami hlavy, příští prodejní místa chce otevřít zejména na západě. Podobnou cestou kráčí i největší oděvní podnik v České republice OP Prostějov. I tato společnost se rozhodla pro expanzi vlastních prodejen nejen po České republice a na Slovensku, ale i jinde. OP Prostějov tak nedávno otevřel dva obchody i v Rakousku – jeden v Kremži a druhý relativně nedaleko od české školy, v Gallerii na Landstrasser Hauptstrasse ve 3. vídeňském okrese. Zde od července loňského roku pod značkou Bernhardt nabízí pánskou a dámskou klasickou módu doplněnou některými ležérnějšími pánskými modely. Pro náročnější zákazníky zde šijí na míru. Přesto se loni OP Prostějov snížily oproti roku 2006 tržby o plných 14 procent, kdežto jeho velký domácí konkurent v oblasti pánských obleků, firma Blažek Praha, zaznamenal naopak sedmiprocentní vzestup. Do letošního roku nehledí čeští oděvaři s přílišným optimismem – jak jsme již zmiňovali, jejich exportní rozlet brzdí mimořádně silná koruna, doma lze očekávat určitý pokles poptávky spojený s určitým oslabením hospodářského růstu. Přesto věří, že postupná změna image přinese své ovoce a časem zažijí třeba také vítězné tažení západními trhy, jaké absolvovala třeba Škoda Auto. (MaFr)

Z ČR do Rakouska lanovkou?

Ambiciózní projekt nedávno představilo nedávno novinářům sdružení Skilift Schwarzenberg, jehož členy se stali zástupci 280 obcí z Čech, Bavorska a Rakouska. Podle plánů sdružení by během tří let měla vzniknout dva a půl kilometru dlouhá sedačková lanovka směřující ze Staré Pece až na vrchol Hraničnicku. Česká strana by tak získala přímé propojení na velký lyžařský areál Hochficht v Rakousku, naopak Rakušané a Němci by měli usnadněný přístup do oblasti Lipna. Podobný projekt se objevil již před čtyřmi roky, nyní však podle zástupců sdružení Skilift Schwarzenberg je naděje na jeho uskutečnění podstatně vyšší. Sdružení zvažovalo i jinou variantu – třeba nabídku, že Metrostav vykope tunel do Rakouska pod Plešným jezerem, ale lanovku zvolilo jako podle jejich názoru nejekonomičtější a zároveň nejekologičtější řešení. Tento názor však nesdílí české ministerstvo pro životní prostředí ani Správa Národního parku Šumava. Ministr životního prostředí Martin Bursík ze Strany zelených navíc upozornil, že již před dvěma lety se ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo životního prostředí a obce v okolí Lipna figurující nyní v rámci sdružení Skilift Schwarzenberg dohodly, že po zprovoznění přechodu mezi Zvonkovou a Schönebenem, k němuž došlo, nebudou zúčastněné strany o vybudování lanovky usilovat. Navíc ministerstvo životního prostředí jako další ústupek nabízí souhlas výstavbou lyžařského areálu u Špičáku nedaleko Horní Plané, pokud se bude pohybovat v rámci současných zákonů. Jenže představitelé sdružení namítají, že realizace projektu na Špičáku se může vléct klidně deset či patnáct let a vývoj v turistickém ruchu pak může být úplně někde jinde.

Proti lanovce na Hraničnick se ovšem staví také ekologové z hnutí DUHA, kteří zpochybnili i její ekonomickou racionalitu – podle jejich názoru poslední analýzy ukazují, že budování lyžařských areálů položených níže než 1 500 metrů nad mořem se nejvíce vzhledem ke globálnímu oteplování jako rentabilní. Investice se zvyšují nutností stálého zasněžování, pro které je navíc potřeba množství vody. To však podle zastánců výstavby není žádný problém, protože mohou využívat rozsáhlou lipenskou nádrž. Navíc lanovka by podle jejich tvrzení neměla být financována pomocí bankovního úvěru, ale ze soukromých zdrojů s příspěvky od zúčastněných obcí. Lze očekávat, že spory se budou ještě delší dobu táhnout a lze jen těžko rozhodnout, která strana se nakonec dokáže více prosadit. Letošní poměrně dlouhá zima znovu výrazně posílila ochotu investovat do lyžařských areálů, na druhé straně mnozí hoteliéři a provozovatelé dalších zařízení v horských regionech v České republice již delší dobu zápolí s poklesem počtu návštěvníků, kteří raději směřují na kvalitnější a často i levnější alpské sjezdovky, které nabízejí větší komfort. Přirozenou reakcí je snaha vybudovat dostatečně atraktivní konkurenci v České republice. Často se však objevují snahy budovat rozsáhlé lyžařské areály i v místech, které pro to nemají vhodné podmínky. Pokud však jako hranici určíme úroveň 1 500 metrů nad mořem, zbude v České republice jen minimum lokalit, u kterých přichází v úvahu budování lyžařských středisek. Připomeňme, že největší hora ČR Sněžka, ležící v Krkonoších, sahá do výšky 1 602 metrů nad mořem. (MaFr)

Tlačová správa
5. júl 2008

Filmový festival Artfilm pozná víťazov!

Šestnásty ročník Medzinárodného filmového festivalu Artfilm, ktorý sa konal v Trenčíne a Trenčianskych Tepliciach v dňoch 27. júna – 6. júla 2008, ponúkol divákovi spolu 185 krátkych i celovečerných, hraných, dokumentárnych aj animovaných filmov zo všetkých kontinentov sveta.

V štyroch festivalových kinách a putovnom Bažant Kinematografe sa uskutočnilo vyše 190 filmových predstavení. Novinkou tohto ročníka Artfilmu bol kinostan Tatra banka Cinema v Trenčianskych Tepliciach. Študenti, ktorí sa na Artfilm vopred akreditovali, mali vstup na festivalové podujatia zadarmo. Na festival sa akreditovalo vyše 150 novinárov.

Súčasťou festivalu boli aj diskusie s tvorcami ako Ladislav Chudík, Jiří Menzel, Marián Labuda, Jiří Krejčík, Milan Lasica či Jaromír Hanzlík. S divákmi po projekciách diskutovalo aj množstvo zahraničných filmárov, často renomovaných, ktorí svoje filmy prišli na festival uviesť osobne.

Medzi hosťami bol aj srbský režisér a pedagóg Željimir Žilnik, ktorý na festivale viedol workshop Nové obrazy starého sveta. Jedenásť mladých účastníkov zo Slovenska, Česka, Maďarska a Rakúska v rámci neho nakrúcalo minidokumenty inšpirované filmom Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta*.

Festival ožival aj hudobnými vystúpeniami. Tisíce návštevníkov prilákali na trenčianske Mierové námestie koncerty českých skupín Monkey Business a Čechomor. V Trenčianskych Tepliciach zase festivalové večery oživovali živé vystúpenia Ericha „Boboša“ Procházkou, Jana Budařa, Mariána Geiřberga či Dana Heribana.

Cenu primátora mesta Trenčianske Teplice získal slovenský dokument *Slepé lásky/Blind Loves* režiséra Juraja Lehotského, ktorý nedávno ocenili aj na prestížnom filmovom festivale v Cannes. Dokument zobrazuje štyri príbehy o vzťahoch a láskach nevidomých ľudí.

Cena primátora mesta Trenčín ide do rúk bosnianskemu filmu *Je ťažké byť dobrý/It's Hard to Be Nice* od režiséra Srdjana Vuletića. Pýta sa, ako byť dobrým človekom v súčasnej Bosne, kde vládnu kšefty, korupcia a kriminalita.

Cena mladých/Young and Critical Award putuje snímke *Kvet vo vrecku/Flower in the Pocket* od malajzijského režiséra Liewa Senga Tata. Jeho film rozpráva jednoduchý, ale silný príbeh o dvoch mladých bratoch, ktorí vyrastajú bez matky a ich otec na nich nemá čas.

Cenu za najlepší krátky film/Best Short Film Award získal film *Konečná stanica/Terminus* od kanadského režiséra Trevora Cawooda. Ponúka príbeh biznismena, ktorého prenasleduje čudná kamenná postava a on kvôli nej nemôže spať ani pracovať.

Cena Panorámy Východu pre najlepšie východoeurópsky film/Eastern Panorama Award for Best Central or Eastern European Film putuje macedónskej režisérke Teone Mitevске za film *Som z mesta Titov Veles/I'am from Titov Veles*. Zahrala si v ňom režisérkina sestra Labina Mitevska, ktorá tento rok zasadla do Hlavnej poroty Artfilmu. Snímka rozpráva o troch sestrách, z ktorých jedna je narukovaná, druhá nerozpráva a tretia je už pripravená na akékoľvek životné prekážky.

Hlavnú cenu Modrý anjel za najlepšiu réžiu v hlavnej súťaži dlhometrážnych hraných filmov udelila porota vedená rumunským režisérom Cristianom Mungiom tento rok dvom filmom. Získala ju turecká snímka *Učebnica na leto/Summer Book* od režiséra Seyfi Teomana. Film predstavuje citlivú sondu do každodenného rodinného života v malom tureckom mestečku. Ďalším víťazným filmom je holandsko-belgická snímka *Wolfsbergen/Wolfsbergen* od režisérky Nanouk Leopold, ktorá je príbehom zo súčasného Holandska zobrazujúcim jednu rodinu a jej tri generácie. Začína sa, keď sa vyše 80-ročný patriarcha rozhodne v deň smrti svojej ženy skončiť s vlastným životom.

O Modrého anjela sa tento rok uchádzalo 14 filmov.

Ceny Hercova misia si do Trenčianskych Teplíc prišli prevziať talianska herečka Chiara Caselli, protagonistka filmov *Lawrence z Arábie* alebo *Doktor Živago* Omar Sharif, slovenský herec Ivan Palúch a nórska herečka Liv Ullmann. Festivalové ocenenie Zlatá kamera získali legendárny taliansky scenárista Tonino Guerra, svetoznámy český kameraman Miroslav Ondříček a poľský režisér Krzysztof Zanussi.

(ao)

Burger King už aj na Slovensku

Na Slovensko mieri ďalšia známa sieť rýchleho občerstvenia. Spoločnosť AmRest Holdings, ktorá prevádzkuje viacero reštaurácií známych značiek rýchleho občerstvenia v strednej a východnej Európe, totiž oznámila uzavretie dohody o spoločnom zámere s firmou Burger King Europe GmbH pre tri nové trhy, a to Českú republiku, Slovensko a Slovinsko.

Obe strany tak súhlasili, že vstúpia do rokovaní, ktorých výsledkom by malo byť uzatvorenie franšízových zmlúv medzi Burger Kingom a AmRestom, ktorý by tak mohol prevádzkovať reštaurácie Burger Kingu v týchto troch krajinách.

Rokovania majú zahŕňať špecifické podmienky, ktoré by v súvislosti s výstavbou a prevádzkou reštaurácií Burger King na troch nových trhoch vyhovovali obom stranám. Informovala o tom spoločnosť AmRest.

V súčasnosti má AmRest, ktorý sídli v poľskej Wroclawi, práva na otvorenie a prevádzku reštaurácií siete Burger King v Poľsku a v Bulharsku. Momentálne pritom spoločnosť prevádzkuje 6 reštaurácií Burger Kingu v Poľsku a dve v Bulharsku.

Tender na nový letiskový terminál od tohto septembra

Bratislavské letisko plánuje vyhlásiť tender na rekonštrukciu a dostavbu terminálu pre vybavenie cestujúcich 16. septembra tohto roka. „Predpokladaná hodnota je

2,5 až 3,5 milióna Sk (82 598 až 115 638 EUR) bez dane z pridanej hodnoty," uvádza Letisko M. R. Štefánika – Airport Bratislava (BTS), a. s., v Úradnom vestníku Európskej únie (EÚ). Letisko sa tiež uchádza o príspevok na financovanie predmetu obstarávania v rámci projektu TEN-T z fondov Európskeho spoločenstva.

Nový terminál by mal zvýšiť kapacitu BTS do roku 2010 na 3,5 milióna cestujúcich. V roku 2012 by to mohlo byť už 5 miliónov cestujúcich. S výstavbou nového terminálu plánuje letisko začať v decembri tohto roka.

Mestskí policajti dostanú eurokalkulačky

Povinnosť duálneho zobrazovania súm v korunách a eurách sa podľa zákona o prijatí meny euro v Slovenskej republike netýka pokút, ktoré ukladá Mestská polícia. Bratislavská mestská polícia však vybaví príslušníkov eurokalkulačkou a tabuľkou s prepočtami blokových pokút v slovenských korunách na euro.

Ako informoval námestník bratislavského primátora Tomáš Korček, po prijatí konverzného kurzu každý príslušník MsP bude mať eurokalkulačku, aby na prípadnú požiadavku vedel prepočítať výšku pokuty na euro. „Ďalej bude mať tabuľku s prepočtom všetkých možností výšky uloženej blokovej pokuty v korunách na euro. Rovnaká tabuľka bude zverejnená aj na internetovej stránke mestskej polície," uviedol.

Policajt uloží pokutu v korunách a pokutovanému občanovi odovzdá bločky ako doklad o zaplatenej pokute s číselným údajom v korunách. V prípade, že by napríklad cudzinec požiadaval o prepočet na euro, policajt bude mať k dispozícii eurokalkulačku a informatívnu tabuľku.

Duálnemu zobrazovaniu nepodliehajú peňažné sumy uvedené v ustanoveniach všeobecne-závazných predpisov ani výroky rozhodnutí orgánov verejnej moci, uvádza sa v príslušnom paragrafe zákone o prijatí meny euro v SR, uzavrel Korček.

Bratislavská autobusová stanica Mlynské nivy sa zmení na Twin City

Najväčší polyfunkčný komplex v strednej Európe s názvom Twin City, ktorého súčasťou bude aj nová autobusová stanica, v dohľadnej dobe začnú stavať na rozhraní Starého Mesta a Ružinova. Twin City ponúkne kultúru, zábavu, obchody, kancelárie, hotel i nadštandardné obytné apartmány. Developerom tohto ambiciózneho projektu je spoločnosť HB Reavis Group. Celkové investičné náklady predstavujú približne 17 miliárd korún, čo z Twin City robí najvýraznejší developerský počin nielen na Slovensku, ale v celom regióne strednej a východnej Európy. Integrovanou súčasťou Twin City bude aj nová moderná autobusová stanica za miliardu korún, ktorá nahradí súčasný zastaraný priestor pre cestujúcich.

Twin City vytvorí komplex budov, ktorým bude dominovať 42-poschodová veža. Celková prenajímateľná plocha Twin City presiahne 200-tisíc štvorcových metrov. Necelú polovicu z toho budú tvoriť priestory pre obchody, zábavu a oddych. Na administratívne priestory je vyhradených šesťdesiat tisíc štvorcových metrov kancelárií najvyššej kategórie a špičково vybavený štvorhviezdičkový hotel s 200 izbami. Komplex doplnia 320 bytov vysokého štandardu.

Prvé práce na Twin City začnú už začiatkom tohto ročnej jari. Od apríla pobežia asanačné práce na južnej strane, kde sa dnes nachádza opustená továreň Kablo. V priebehu tohto roka sa začne aj stavať nová autobusová stanica s celkovou zastavanou plochou takmer 45-tisíc štvorcových metrov. Cestujúci však ani počas výstavby novej autobusovej stanice nepocítia obmedzenia. Počas dočasnej zmeny organizácie dopravy sa časť nástupíšť a výstupíšť autobusov po dohode s magistrátom presunie do tesnej blízkosti areálu súčasnej autobusovej stanice. Začiatok stavebných prác je naplánovaný na rok 2008, otvorenie Twin City sa pripravuje v roku 2011.

Výstava o vývoji vedy a techniky v Slovenskom národnom múzeu

Vývoj od žiarovky po internet dokumentuje výstava *Veda a technika*, ktorú sprístupnili v piatok v Slovenskom národnom múzeu na Vajanského nábřeží v Bratislave. Je doplnením retrospektívneho výstavného projektu *Ako sme žili? Slovensko v 20. storočí*, ktorý od jeho otvorenia 14. februára 2008 videlo vyše 38 000 návštevníkov.

„Najstarším objektom je z konca 19. storočia mohutná oblúková žiarovka na osvetlenie haly železiarne v Tisovci," uviedol spoluautor výstavy Peter Tomčík. Podľa neho v expozícii dominuje energetika ako významný fenomén 20. storočia a prevažujú slovenské výrobky. Najväčší priestor zaberá dodávkové auto T-603 z roku 1961, ktorého prototyp navrhli v bratislavskej pobočke Tatry Kopřivnice.

Vedľa neho je kedysi populárna embéčka, motocykle Manet a Jawa, nechýba stará práčka tatramatka, rôzne rádiá, telefóny, vypínače, elektromery, ventilátory, horské slnko či elektrická rozvodňa na mramorovom paneli. Je tam aj model komárňanskej lode, zo stropu visí lietadlo, možno spoznať turbogenerátor, fázovacie synchronizačné ramienko, Astronomický ústav na Skalnatom plese i stúpačky, pomocou ktorých elektrikári liezli na drevené stĺpy.

Výstava nie je len pre starších pamätníkov. Počítačová generácia sa môže „pokochať“ rozmerným prvým počítačom PDP 11/40 vyrobeným v USA (1974). Sú tam aj slovenské počítače z 80. rokov PMD 85 a PP 01. Návštevník sa dozvie, že Krompachy boli v roku 1897 prvým komplexne elektrifikovaným a elektricky osvetleným slovenským mestom. Už v roku 1889 v ňom vznikla malá vodná elektráreň a podľa nej ju budovali v ďalších mestách.

Prvé elektrické žiarovky na území Slovenska svietili v Bratislave (1884). V tomto meste vyšla prvá električka 27. augusta 1895 a prvý trolejbus jazdil medzi Pražskou ulicou a Železnou studničkou 19. júla 1909. O štyri roky skôr sa trolejbusovou dopravou medzi Popradom a Starým Smokovcom začali voziť návštevníci Vysokých Tatier.

Na ďalších informačných paneloch je vývoj cien elektrickej energie, vodné, jadrové a veterné elektrárne, výrobný sortiment Chirany v Starej Turej a iných podnikov. Pozorný čitateľ zistí, kde sa mali vyrábať raketometry, kto založil predchodcu popradského Tatramatu a iné fakty. Vývoj nielen slovenskej vedy a techniky výrazne ovplyvnili Aurel Stodola, Jozef Murgaš, Štefan Banič, Jozef Čabelka, Juraj Hronec, Ludmila Pajdušáková, Milan Rastislav Štefánik a mnohí ďalší.

Vystavené predmety pochádzajú zo zbierok SNM-Historického múzea v Bratislave, Slovenského technického múzea v Košiciach, Slovenských elektrární Enel a zo súkromných zbierok.

Na nádvorí bratislavskej radnice vystúpil Wabi Daněk

Ani toto leto nechýba na mestskom festivale *Kultúrne leto a Hradné slávnosti Bratislava 2008* cyklus koncertov country a folkových skupín *Túlavou cestou*. Na Nádvorí Starej radnice mu patria štvrtky.

Vo svojej júlovej časti priniesol koncert legendárneho českého pesničkára Wabiho Daněka v úspešnom projekte spolu s Milošom Dvořáčkom a exkluzívnym hosťom – írskou speváčkou Camille O'Sullivan. České duo Wabi Daněk a Miloš Dvořáček vystúpili v Bratislave 10. júla. Daněkove piesne patria do zlatého fondu nielen trampskej hudby, koncertuje s nimi už 35 rokov. Je držiteľom niekoľkých ocenení festivalu Porta. Mnohé z jeho pesničky zľudoveli. V posledných rokoch vystupuje s Dvořáčkom.

Závan írskoho folku pocítila Bratislava 17. júla počas vystúpenia Camille O'Sullivan. Speváčke z francúzsko-írskkej rodiny sa podarilo vypredať koncertné sály v Edinburgu, New Yorku či v Austrálii, kde naplnila Operu v Sydney. Jej špecialitou je unikátna interpretácia piesní Jacquesa Brela, Nicka Cava, Toma Waitsa, Kurta Weilla alebo Davida Bowieho. Okrem spevu sa Camille O'Sullivan venuje aj hre na klavír, herectvu, maľbe a architektúre.

Veľký čínsky múr v Podhradí

Veľký čínsky múr v strede výstavného pavilónu Podhradie na Žižkovej ulici v Bratislave imituje najrozsiahlejšiu stavbu na svete, ktorú budovali nepretržite vyše dve tisícročia a meria viac ako 50 000 km.

Už pred stovkami rokov bol múr zaradený medzi sedem divov sveta. Spestrený farebnými fotografiami dominuje na včera otvorenej výstave *Svetové dedičstvo v Číne*, kde možno spoznať všetkých 35 čínskych pamiatok zapísaných v zozname svetového dedičstva UNESCO. Z toho je 24 kultúrnych, šesť prírodných, štyri zmiešané a jedna kultúrno-krajinná pamiatka. Ich počtom sa Čína radí na tretie miesto vo svete.

„Stretli sme sa pri nie každodennej príležitosti, keď môžeme spoznávať svetové dedičstvo na území Číny,“ pripomenul na vernisáži generálny riaditeľ Slovenského národného múzea Peter Maráky, ktorý privítal mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Čínskej ľudovej republiky v SR Jianfu Chena i ďalších hostí.

Na výstave púta pozornosť Zakázané mesto, ktoré má 9 999 miestností a vyše milióna vzácných artefaktov. Svetovým unikátom je aj Mauzóleum prvého cisára dynastie Čchin s posmrtným sprievodom Terakotovej armády, jaskyňa Mo-kae známa ako jaskyňa tisíc budhov, kde je najlepšie zachovaná pokladnica budhistického umenia. Pamiatkou na uctenie slávneho mysliteľa Konfucia je po ňom pomenovaný chrám a cintorín, kde sa vyše 2 400 rokov nepretržite konali obetné rituály a predstavuje najväčšie i najdlhšie zachované rodové mauzóleum na svete.

Tibetské náboženské a administratívne centrum je od siedmeho storočia palácový komplex Potala v Lhase

nazývaný aj Perla strechy sveta. Antické mesto Pching-jao je zasa najlepšie zachované historické mesto na čínskom území a podáva návštevníkom ucelený obraz o vývoji kultúry, spoločnosti, ekonomiky a náboženstva.

Cisárska záhrada na ploche 293 hektárov v Letnom paláci v Pekingu poteší nielen priaznivcov mestskej zelene. Podobne ako klasické záhrady v Su-čou s krajinou jazierok a kopcov, s kompozíciou altánov, pavilónov, terás a domov, či hora Čching-čcheng a Tu-ťiang-jenský zavražovacie kanál, ktorý rozvádza vodu bez priehrad a jeho obrovský efekt sa uplatňuje vyše 2 200 rokov.

Oblasť S'-čchuan zahŕňa sedem prírodných rezervácií a deväť krajinných parkov na ploche 9 245 km². Je najväčším domovom pandy veľkej a okrem tropických pralesov patrí medzi najbohatšie oblasti sveta na rastlinné druhy. Na vyše 100 fotografiách je aj Juhočínska krasová oblasť v troch provinciách na 1 460 km², kde sú všetky krasové podoby staré od 500 000 do 300 miliónov rokov. Rôzne hory, rieky, pohorie Wu-i, národný park Lu-šan a ďalšie lokality sú tiež pozoruhodné prírodné úkazy.

Čína má v zozname UNESCO druh opery Kchun-čchü aj umenie hry na pravdepodobne najstaršom, vyše dvetisícročnom brnkacom hudobnom nástroji na svete Ku-čchin. Ako kultúrne dedičstvo je tiež zapísaný tzv. tiahly ľudový spev mongolskej menšiny žijúcej kočovným životom v stepiach i ujgurské hudobno-tanečné umenie národnej menšiny Maqam.

Výstava, ktorá potrvá do 31. júla, je aktuálne doplnená autentickou fotodokumentáciou z postihnutých miest a záchranných prác po nedávnom veľkom zemetrasení v provincii S'-čchuan. Fotografická expozícia je súčasťou projektu *Zažiť Čínu v strednej Európe*. Patria tam aj vystúpenia umeleckých skupín v novej budove Slovenského národného divadla.

Projekt sa koná pod záštitou ministra kultúry Mareka Madariča a ministra zahraničných vecí Jána Kubiša.

Koncert Status Quo v Bratislave

Kým deti na základných a stredných školách si v utorok 1. júla užívali druhý deň letných prázdnin, kroky mnohých ich rodičov smerovali na koncert britskej rockovej skupiny Status Quo. Ten sa uskutočnil pod zatahnutou strechou bratislavskej Sibamac Arény Národného tenisového centra (NTC). Kapela združená okolo frontmana Francisa Rossiho odštartovala svoje vystúpenie už jedenásť minút po ôsmej hodine večer a svojich fanúšikov tak nenechala na porciu klasickej rockovej hudby zbytočne dlho čakať.

Po úvodnom bloku skladieb 59-ročný Rossi po prvý raz vyskúšal hlasivky prítomných ľudí. Potom ponúkla skupina asi z troch štvrtín zaplnenej tenisovej hale pieseň *Beginning Of The End*.

Na ploche pod pódium bolo možné počas predstavenia Status Quo vidieť množstvo štyridsiatnikov a päťdesiatnikov, ktorí doslova simulovali pohyby inštrumentalistov z Anglicka a na ich tvárach bolo vidieť, že skupina založená pred viac ako 40 rokmi sprevádzala ich mladosť.

Fanúšikovia i londýnska formácia ubrali z tempa napríklad pri piesni *Living On The Island*, ktorá prišla na rad presne po hodine koncertu. Po nej nasledoval jeden z najväčších hitov skupiny, skladba *In The Army Now* z rovnomeného albumu. Skupina hudobníkov, ktorá otvárala

charitatívne podujatie *Live Aid* na pôvodnom londýnskom Wembley v roku 1985, sa s našim hlavným mestom rozlúčila po necelých deväťdesiatich minútach.

Počas prídavkovej časti došlo aj na klasiku *Rockin' All Over The World*. Prvý koncert na slovenskom území po trinástich rokoch tak bol už o malú chvíľu minulosťou a spokojní návštevníci z generácie nielen tých skôr narodených sa mohli v horúci júlový večer pobrať domov.

V Dóme sv. Martina sprístupnili klenotnicu

V Dóme sv. Martina sprístupnili od začiatku júla vzácnu klenotnicu, ktorá obsahuje klenoty nazbierané za viac ako 555 rokov existencie chrámu. Okrem samotnej umeleckej, historickej a kultúrnej hodnoty samotnej stavby ich tvorí nemalé množstvo predmetov, ktoré sa vyznačujú vysokou remeselnou a výtvarnou kvalitou. Najväčším skvostom je 109 cm vysoká gotická monštrancia s celým radom bohoslužobných predmetov vrátane kalichov či biskupských beriel, pacifikálov, cibórií alebo relikviárov. Taktiež sa tu nachádzajú rôzne maliarske skvosty, napríklad gotické tabuľové maľby, ktoré pochádzajú z obdobia okolo roku 1480. Ich autorstvo je pripisované „Majstrovi Winklerovho epitafu“. Zvláštnym druhom klenotov je množstvo bohoslužobných rúch, mitier či pontifikálnych črievic zdobených bohatou ručnou výšivkou, technikou tzv. maľby ihlou. Tieto cennosti je tiež možné vidieť pri obzvlášť slávnostných bohoslužbách, kedy sa opätovne stávajú súčasťou slávenia liturgie. Informovala o tom Tlačová kancelária Konferencie biskupov Slovenska.

Aká je priemerná mzda v bratislavskom kraji?

Priemerná nominálna mesačná mzda v prvom štvrtroku 2008 v Bratislavskom kraji bola 29 722 Sk (984 EUR). V porovnaní s vlaňajším prvým kvartálom vzrástla o 10,4 %. Podľa pracoviska Štatistického úradu v Bratislave pri zohľadnení 4 % miery inflácie vzrástla reálna mzda o 6,2 %. V porovnaní s celoslovenským priemerom 22 685 Sk (751 EUR) bola mesačná mzda vyššia o 31 % a oproti Prešovskému kraju, ktorý vykázal najnižšiu mzdu 17 279 Sk (572 EUR), bola vyššia až o 72 %. Rozdiely sa prejavujú i medzi jednotlivými okresmi Bratislavského kraja. Najvyššia priemerná mzda 31 953 Sk (1 058 EUR) v Bratislave II bola o 56,4 % vyššia ako v okrese Pezinok, kde ju mali najnižšiu. Ešte výraznejšie rozdiely sa prejavujú v odvetviach národného hospodárstva. Najvyššie mzdy dosiahli v odvetviach finančné sprostredkovanie 49 323 Sk (1 632 EUR), nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti 35 481 Sk (1 174 EUR) a priemysel spolu 30 675 Sk (1 015 EUR). Najnižšie, hlboko pod úrovňou krajského priemeru, boli mzdy v školstve 19 953 Sk (660 EUR), poľnohospodárstve 18 262 Sk (604 EUR), hoteloch a reštauráciách 17 638 Sk (584 EUR). Veľké rozdiely sú i podľa vlastníctva. V súkromnom sektore dosiahla priemerná mzda 33 025 Sk (1 093 EUR), čo je viac o 30,2 % ako vo verejnom sektore.

Novinky o výstavbe River House

Budova River House, ktorá bude súčasťou bratislavského River Parku na nábřeží Dunaja, je európskym unikátom. Pri jej stavbe použijú technológiu predpínania,

ktorá sa vo svete využíva pri výstavbe mostov. Pri výstavbe obytno-kancelárskej budovy bude v Európe použitá prvýkrát.

Ako pre novinárov uviedol projektový manažér J&T Real Estate Radoslav Christov, objekt bude stáť iba na troch podperách a bude akoby postavený na moste. Raritou je tiež až tridsať metrová vzdialenosť medzi tromi podperami, na ktorých bude osempodlažný objekt stáť. Do stenových nosníkov objektu medzi prvým a druhým podlažím budovy v týchto dňoch ťahajú oceľové káble, predpínaním ktorých prenesú tiaž všetkých ôsmich podlaží do existujúcich stĺpov a podpier, vďaka čomu budova nebude potrebovať žiadne ďalšie podpery.

S pribúdaním podlaží budú káble predpínať, teda ťahať, a tým odľahčovať budovu. Každý kábel natiahnú na silu 30 000 kilonewtonov, čo zodpovedá nosnosti 300 ton. Natiahnutie všetkých ôsmich káblov potrvá približne tri dni, do konca augusta budú pokračovať betonárske práce, druhá fáza predpínania je naplánovaná na začiatok septembra. Po ukončení výstavby priestor medzi káblom a rúrou, v ktorej je natihnutý, vytesnia špeciálnou hmotou. O káble sa podľa Christova nebude potrebné ďalej starať ani ich nijako špeciálne udržiavať.

Pre túto metódu sa podľa Christova projektanti rozhodli už na začiatku pri prípravách projektu na základe požiadavky architekta na vzhľad, nevyžiadala si teda špeciálne finančné náklady. Predpínanie bolo napríklad použité pri výstavbe bratislavského Mosta Lafranconi alebo Jadrovej elektrárne Temelín v Čechách.

River House je jedným zo štyroch blokov River Parku. Svojou konštrukciou presahuje ponad promenádu nad tok Dunaja, čím tvorí dominantu centra. V River House budú veľkometrážne byty projektované tak, že každý z nich bude mať výhľad na Dunaj. V prednej časti River House, ktorá siaha nad Dunaj, budú byty, v zadnej administratívne priestory.

River Park bude multifunkčné centrum na nábřeží Dunaja, výšku investícií odhaduje J&T Real Estate na približne sedem miliárd korún. Na celkovej ploche 32 000 m² ponúkne 208 luxusných bytov a apartmánov. V komplexe bude aj päťhviezdičkový hotel Kempinski Hotel River Park, reštaurácie, obchody, ale aj oddychová zóna so zeleňou a promenáda. Výstavba komplexu sa začala v roku 2006, kolaudácia je plánovaná na druhú polovicu roka 2009.

Turizmus v Bratislave: Japoncov zaujíma Mária Terézia, Talianov Dóm

Turisticky najpríťažlivejšími miestami v sezóne v Bratislave sú Dóm sv. Martina, Primaciálny palác, Stará radnica, Bratislavský hrad a výhľad na panorámu hlavného mesta Slovenska z hradu a historické uličky.

Turisti z rôznych národov však majú aj „svoje“ témy. Napríklad Japonci sú veľmi zvedaví na Habsburgovcov a panovníčku Máriu Teréziu, ktorú korunovali za uhorskú kráľovnú vo vtedajšom Prešporku v roku 1741. „V Japonsku bol v minulosti veľmi populárny seriál komiksov o tejto kráľovskej rodine, hlavnou protagonistkou bola Mária Terézia,“ prezradil príčinu japonského nadšenia člen predsedníctva Slovenskej spoločnosti sprievodcov cestového ruchu (SSSCR) Pavel Šimove. Turisti z krajiny vychádzajúceho slnka sú tiež fascinovaní stavbou Nového mosta.

Návštevníci zo severského Švédska nezaprú veľký záujem o sociálne témy. Okrem základných informácií o Bratislave sa pýtajú sprievodcu aj na to, ako žijú v Bratislave obyčajní ľudia, pretože švédska spoločnosť kladie väčší význam ľudskej dôstojnosti, vysvetlil Šimove.

Jedným z magnetov pre Maďarov je kostol a kláštor františkánov, kde je jeden z najväčších kláštorných pokladov, ktorý bol vystavený v Budapešti, a podzemné krypty. Oblubujú trasu historickým centrom mesta od katedrály sv. Martina po Primaciálny palác alebo po františkánsky kostol, sprevádzajú ich maďarskí sprievodcovia.

Rakúšania hľadajú aj spojitosti medzi Viedňou a Bratislavou, sú zvedaví na trasu tzv. viedenskej električky a kaviareň Mayer, ktorá mala sídlo pôvodne vo Viedni.

Predovšetkým Taliani, Rakúšania i Španieli obdivujú kaplnku sv. Jána Almužníka v katedrále sv. Martina, ktorý je tam pochovaný. „Sú príjemne prekvapení krásou kaplnky sv. Jána Almužníka. Pre Talianov je katedrála príťažlivá sama o sebe, chcú vedieť, ako sa staráme o pamiatky,“ dodal Šimove. Keďže v živote týchto národov má katolicizmus veľký význam a rozliční svätci zohrávajú dôležitú úlohu, aj mladí návštevníci rozpoznávajú sochy jednotlivých svätých.

SSSCR pripravila na sobotu bezplatnú prehliadku pamätihodností bratislavského Podhradja so začiatkom o 14. hodine na Rybnom námestí.

Záhumenskému pomáhal aj Fico

Exminister pôdohospodárstva Zsolt Simon z SMK a musí ospravedlniť poslancovi Marianovi Záhumenskému (Smer) a zaplatiť mu 300 000 korún za poškodenie dobrého mena. Rozhodol o tom Okresný súd v Rimavskej Sobote. Bývalý štátny tajomník ministerstva pôvodne žiadal päť miliónov korún za Simonove výroky, že zmenou vyhlášky umožnil čerpať dotácie na tabak spriaznenej firme. Poslancovi Smeru pomohol aj premiér Robert Fico, podľa ktorého sa Záhumenský na poste štátneho tajomníka ničoho nedopustil.

Rozsudok zatiaľ nie právoplatný a Simon povedal, že sa proti nemu odvolá. Právo na slobodu prejavu a právo na informácie nemôže byť podľa súdu nadradené právu na česť a dobrú povesť. Simonove výroky o zvýhodňovaní vlastnej firmy na adresu Záhumenského boli podľa rozsudku nepravdivé.

Ospravedlnenie by mal Simon podľa verdiktu prečítať na tlačovej konferencii SMK a rozsudok má byť zverejnený na titulných stranách celoštátnych denníkov, ako aj v televíziách TA3, Joj a Markíza. „Samozrejme, že som s rozsudkom spokojný, aj keď mi súd nepriznal celú výšku nemajetkovej škody, ktorú som požadoval,“ povedal Záhumenský novinárom po vynesení rozsudku. Poznamenal, že prípad zasiahol i jeho deti, ktorým sa vraj rovesníci posmievali, že ich otec je zlodej.

Simon povedal, že sa proti verdiktu určite odvolá, pretože súd podľa neho ignoroval niektoré dôkazy. „Tento rozsudok je pre mňa prekvapením,“ povedal bývalý minister. Napriek tomu, že súd nepriznal Záhumenskému päť miliónov korún náhrady nemajetkovej škody a 300 000 korún je údajne primeraná suma, Simon v minulosti tvrdil, že zverejnenie ospravedlnenia v celoštátnych médiách by mohlo stáť aj niekoľko miliónov korún.

Poslancovi Smeru pomohol aj premiér Robert Fico (Smer), podľa ktorého sa Záhumenský na poste štátneho tajomníka ničoho nedopustil, o čom vraj svedčilo aj stanovisko Európskej komisie k prideleniu dotácií na tabak. Z ministerstva Záhumenský na jeseň roku 2006 odišiel na vlastnú žiadosť.

Simona dnes naopak nepodporila jeho vlastná strana SMK, s ktorej predsedom Pálom Csákyom má bývalý minister už dlhší čas spory. Strana kritizovala, že Simon by sa mal ospravedlniť na jej tlačovej konferencii. „Neexistuje totiž žiadny dôkaz o tom, že pán Simon svoje výroky vyslovil v mene SMK,“ uviedla vo vyhlásení hovorkyňa strany Eva Dunajská.

Podobne sa v poslednom čase súdia o ochranu osobnosti aj ďalší politici. Predseda parlamentu Pavol Paška zažaloval exministra financií Ivana Mikloša za výroky, že jeho okolie je prepojené na mafiu. Za vulgarity zažaloval predseda opozičnej SMK Csáky šéfa národnárov Jána Slotu.

Poslanci zakázali chodcom počúvať hudbu

Chodci na Slovensku budú musieť od jesene zabudnúť na počúvanie hudby a telefonovanie. Poslanci za Smer, HZDS a SNS im totiž zakázali využívať mobilné telefóny a hudobné prehrávače, keď prechádzajú križom cez cestu alebo idú po nej niekam na túru. Za porušenie zákazu hrozí od októbra pokuta do štyritisíc korún. Nápad vytiahnuť ľuďom slúchadlá z uší a zakázať telefonovať dostali Rafael Rafaj a Rudolf Pučík z SNS.

„Chodci sú rovnocennými účastníkmi cestnej premávky, to znamená, že sa na nich musia klásť rovnaké podmienky znižujúce riziko ohrozenia seba alebo iných účastníkov na minimum,“ argumentovali obaja poslanci pri predkladaní zákona. Rovnaké podmienky však neplatia pre všetkých. Cyklisti žiadajú zákaz počúvania hudby nemajú a vodiči môžu počúvať hudbu, ale aj telefonovať so súpravou hands free.

Najrovnejší medzi rovnými sú však práve poslanci parlamentu. Poslanci KDH totiž navrhli, aby sa priestupky na cestách týkali aj politikov. Koaličná trojka Smer, HZDS a SNS však hlasovala jednomyselne proti. Poslanci tak môžu na cestách robiť prakticky čokoľvek – zákon sa ich netýka.

Problémom môže byť vymáhanie zákazu políciou. Schválený zákon totiž hovorí, že chodec nesmie počúvať hudbu a používať zariadenie, ktoré znižuje jeho pozornosť. Nosiť slúchadlá zakázané nie je.

„Poslanci asi nevedia, že mp3 prehrávač sa dá okamžite vypnúť. Keď zbadám policajta, čo inak pochybujem, vypnem hudbu a je to vybavené,“ uviedol študent Slavomír Vengláš z Bratislavy. Hudbu počúva prakticky nonstop. Chodci pritom aj napriek zákazu majú na priechodoch prednosť. Vodič je povinný zastaviť, pokiaľ človek vstúpi na priechod.

O význame zákazu počúvať hudbu a telefonovať nie je presvedčený ani minister vnútra Robert Kaliňák (Smer). Po hlasovaní o zákaze neodpovedal na otázku, prečo to poslanci schválili. „Otázku položte poslancom, ktorí to navrhli. Minister je už len sprievodným vozidlom v rámci schvaľovania zákona,“ uviedol Kaliňák.

Podľa schváleného zákona by tento priestupok mohol byť proti bezpečnosti premávky. Za rock'n'roll v slúchadlách alebo telefonovanie hrozí najvyššia pokuta až štyritisíc korún. Kaliňák však uviedol, že sumy ešte upriava.

Okrem zákazu počúvania hudby, ale aj telefonovania pribudne pre chodcov aj povinné reflexné oblečenie. Za zníženej viditeľnosti mimo obce chodci budú musieť mať reflexné prvky alebo kompletnú vestu, aká je povinná pre vodičov pri poruche auta.

Tento rok do konca júna zomrelo na cestách viac ako 60 chodcov, čo je asi tretina všetkých tohtoročných obetí.

Za celý minulý rok chodci zavinili bezmála tisíc havárií, čo je o niečo viac ako jedno percento. Okrem šoférov viac nehôd spôsobili ešte aj domáce alebo divé zvieratá. V roku 2007 zomrelo 205 chodcov. Štatistiku o nehodách vplyvom počúvania hudby chodcami polícia nevedie.

Nový zákaz pre chodcov

- chodci nesmú počúvať hudbu ani telefonovať
- zákaz platí pri každom pohybe cez cestu alebo po nej
- pokuta za porušenie je až štyritisíc korún
- zákaz navrhla dvojica z SNS Rafael Rafaj a Rudolf Pučík

Sokol XVI/XVIII informuje

Novinka u stolního tenisu

Hráči stolního tenisu se natolik zdokonalili, že mohou soutěžit i v rámci ligy. Pod vedením bratra Pavla Vlčka byl založen oddíl stolního tenisu, který bude pravidelně několikrát v týdnu trénovat a hrát ve Vídeňské lize. Hráči tím budou dvojnásob motivováni a Sokol bude tím zastoupen na veřejnosti i v této disciplíně.

Stolní tenis u žactva

V každé cvičební hodině žactva věnujeme posledních 20 minut tréninku stolního tenisu. Žáci se na hru těší a dělají pozvolna pokroky. V příštích letech s nimi jistě můžeme počítat při župním turnaji. Také ženy často využívají stolů v naší tělocvičně.

Ročník 6 II/2008

Jarní veselice 2008

Když sestry a bratři ze sokolské jednoty XII-XV v neděli 1. 6. ráno začali připravovat zahradu školy Komenský na tradiční jarní veselici, usmívalo se na ně již sluníčko a nikdo netušil, že vše skončí krupobitím. Naštěstí až po skončení zábavy a odchodu téměř všech hostů.

První hosté se scházeli již o desáté a občerstvovali se točeným Budvarem, víny a nealko nápoji. Br. Materna s pomocníky zatím rozžhavlil gril, na kterém svůdně voněla krkovička a vuřty podávané s bramborovým salátem nebo chlebem. Studená jídla, jako různé pomazánky, se podávala – kvůli chlazení – ve foyeru. Poptávka po jídle byla tak velká, že br. Materna gril rozžhavlil odpoledne ještě jednou.

Návštěvníci – bylo jich trochu více než vloni – se zatím pohodlně usadili v zahradě u stolů a naslouchali krásným melodiím hranými panem Mirkem ze Stavěšic, ba i zpívali.

Po poledni přišly na řadu děti. Za vedení zkušených sester se pořádaly hry, kterých se zúčastnilo 31 menších a – jako pomocníci – 5 větších dětí. Byla radost se dívat na aktivity budoucí generace a touto cestou chci poděkovat za neúnavnou práci sester a bratří při práci s dětmi. Jako odměna čekala na děti zmrzlina. Před a po hrách se mohly dosyta vyřádit na Luftburgu.

Kromě sester a bratrů z vlastní jednoty (někteří se z rodinných důvodů nemohli zúčastnit) jsme uvítali hodně sester a bratrů z jiných jednot, v čele s br. Nováčkem, starostou obce Vídeňské s manželkou, br. Líznera, některé

učitelky české školy v čele s ředitelkami pí. Mag. Hanzlovou a pí. Mag. Huberovou. Nechyběli také herci a herečky Vlastenecké Omladiny. Někteří jiní návštěvníci přicházejí pravidelně, i když česky nemluví.

Když před 18. hodinou – oficiální konec – zahřmělo, začala se urychleně uklízet zahrada, když po 18. hodině začalo pršet, bylo téměř vše pod střechem a na krupobití jsme se již dívali ze suchého foyeru.

Na konec chci poděkovat všem, kteří se zasloužili o zdar podniku, jmenovitě sestrám u bufetu, bratrům, kteří přivezli a zase odvezli Luftburg a chladicí zařízení apod.

Dík patří též vedení školy za laskavé půjčení zahrady a oběma školníkům, kteří nezištně pomáhali.

Co říci na konec: Veselice se vydařila, návštěvníci se bavili a prožili pár hodin v družné sokolské společnosti.

Již nyní všechny zveme na oslavy jednoty Tyrš (120 let), které se budou konat v listopadu.

NAZDAR.

-drob-

Sokolský slet v Liberci 2008

Ano, čtete správně, milí čtenáři, sokolské slety se konají nejen v Praze, kam se sjíždějí sokolové z celého světa, ale i v menším rámci, např. v Liberci. Letos to byl už třetí slet v časovém odstupu šesti let. A sjelo se tam na sedm tisíc cvičících z Čech a Slovenska. Z Vídně se sletu aktivně zúčastnily jen dvě cvičenky, ze Švýcarska jeden manželský pár. Jako hosté přijelo několik sokolů z Německa a Švýcarska.

V pátek 20. června 2008 odpoledne se začaly do Liberce sjíždět plné autobusy a obsazovat ubytovny, tělocvičny škol a hotely. Ještě v ten den večer se konalo zvláštní představení opery *Rusalka* v nádherném místním divadle.

Zkoušky probíhaly celou sobotu při zatažené obloze, tedy příjemné teplotě, ačkoliv rána byla dost chladná. Inu, severní Čechy. Po zkoušce mohl každý naložit s časem dle vlastních představ. Např. navštívit ZOO, botanickou zahradu, muzea, podniknout výlet na Ještěd. V pozdním odpoledni přivítal starosta města Liberec sokoly v prostorách radnice. Večer protancovali mnozí ve sportovní hale, ve které vystoupily skupinky s vlastním programem a kde bylo možno se setkat a popovídat si s jinými účastníky sletu.

V neděli se na všechny usmívalo sluníčko od samého rána. Během dopoledne probíhaly generální zkoušky. Ve dvě hodiny odpoledne byl slet zahájen. Po nastoupení cvičících zralé generace ve skladbě *Ta naše písnička česká*, vlajkonosů, státní hymně, proslovu starostky města Liberec, byl na programu let pravých opeřených sokolů nad stadionem, ale po jejich zkušebním letu dopoledne už se jim podruhé v tom horku asi letět nechtělo.

Většina ostatních skladeb byla stejná jako na sletu 2006 v Praze, nové bylo cvičení malých a předškolních dětí s rodiči, zákyň s bílými a černými klobouky a vystoupení žen ze Slovenska. Závěr sletu patřil ženám s kužely na Mozartovu *Malou noční hudbu*. Skladba dokázala, že o cvičení s náčiním má zájem velká většina žen, vždyť jim ani celá plocha na stadionu nestačila, musely cvičit nadvakrát.

Jen pro zajímavost: skladbu *Ta naše písnička česká* i s ostatními zacvičila nejstarší cvičenka ze všech – osmaosmdesátiletá. Jí patří náš obdiv.

Slet se vydařil, těšíme se na ten další!
Nazdar!

jhh

Upozornění!

Jarní župní turnaj ve stolním tenisu se z technických důvodů nekonal a byl odložen na podzim.

Výlet žactva

Župní cvičitelský sbor pořádá v sobotu 20. září 2008 opět celodenní výlet autobusem do „Märchenpark St. Margarethen“ v Burgenlandu. Žactvo tím bude odměněno za účast ve cvičebních hodinách v uplynulém období. Bližší informace obdrží rodiče v září u vedoucích ve svých jednotách.

Sokol Mnichov

SKV Sokol Mnichov připravil k 850. výročí založení města Mnichova v Kulturforum im Sudetendeutschen Haus výstavu z názvem **Künstler, Schneider, Diplomaten – Die vergessenen Tschechen in München**. Výstava byla otevřena vernisáží 17. června a skončila 18. července 2008. Připomněla zapomenutou generaci přistěhovalců na přelomu 19. a 20. století, kteří svojí spolkovou činností přispěli k rozvoji multikulturní atmosféry Mnichova. www.sokol-muenchen.com

Půlželezný muž z České republiky

Závod Viennaman Halfironman, který se již tradičně koná ve Vídni na polovičních tratích klasického „Ironmana“, tedy závodu v běhu, plavání a jízdě na kole, měl letos už potřetí stejného vítěze – zlínského závodníka Petra Vabrouška. Ten dosáhl letos času 4:06:03 hod. a porazil druhého Němce Ledera o 91 vteřin. Vabroušek patří v oblasti závodů železných a „půlželezných“ mužů mezi přední závodníky, letos se třeba umístil na 4. místě v závodech Ironman Brazílie a v roce 2006 dokonce vyhrál i Světový pohár. Květnový závod ve Vídni přitom letos nebyl jedinou akcí, v níž ho mohli vidět fanoušci v Rakousku – v druhé polovině srpna se chce zúčastnit rakouského mistrovství Halfironman v Litschau, kde dosud nikdy nestartoval. Možná tedy k svým dosavadním úspěchům bude moci připojit i titul mezinárodního rakouského Halfironmana. (MaFr)

Nováček rakouské ligy s českou posilou

Mužstvo Kapfenbergu s velkým náskokem vyhrálo druhou ligu a i v nejvyšší rakouské soutěži, kam se probíjalo, by nerado hrálo roli nějakého outsidera, který levně

rozdává body na všechny strany. Proto se také rozhodlo výrazně posílit svou sestavu. Do týmu by tak měl přijít i český legionář – dvaatřicetiletý obránce Patrik Siegl, který dosud působil v prvoligovém 1. FC Brno. V Kapfenbergu, kde je zatím věkový průměr hráčů kolem pětadvaceti let, by měl působit jako zkušený tmelící element. Siegl patřil k oporám Brna, již od jara prý začal uvažovat o změně prostředí, přestože mu

jeho dosavadní tým nabídl dobrou smlouvu. Pro Rakousko se rozhodl nejenom kvůli tomu, že na něj udělal dobrý dojem trenér Kapfenbergu, ale ocenil i blízkost Rakouska, kam může za ním bez větších problémů přijet i jeho rodina. Kapfenberg je přitom pro Siegla druhým zahraničním angažmá. Na to první, v německém druholigovém Řeznu, však vzpomíná velice nerad – trvalo ostatně jen velmi krátce, pouhého půl roku. Nelze mu než popřát, aby napodruhé dopadlo vše podstatně lépe. Snad se i Patrik Siegl zařadí mezi české hráče, které zdvihají rakouskou ligu na vyšší úroveň a vydrží zde podstatně déle než v Německu – třeba až do konce své fotbalové kariéry. S aklimatizací mu zde snad pomohou i tři Slovinci v dresu Kapfenbergu – brankář Kamil Suško, zkušený obránce Radoslav Kunzo a středopolař Peter Krakovský, kteří jsou také dosud jedinými cizinci, kteří v SV Kapfenberg působí. (MaFr)

Z HISTORIE

Sokol Ladislav Vácha, vítěz z Amsterdamu 1928

Ladislav Vácha si cestu do gymnastické špičky vybojoval roku 1920 v sokolském přeboru a hned jel na olympiádu. „Nářadovou gymnastiku trénovali sokolové až v pubertálním nebo dospělém věku,“ míní Jiří Kubička, šéf českých současných gymnastů. Prý to byla věc mužů, i když tehdejší mužská gymnastika je dnešní dosti podobná, co se nářadí týče, ale naprosto jiná z hlediska přípravy a metody ke cvičení.

Vácha nejprve získal dva olympijské bronzky v Paříži 1924. Stal se miláčkem sokolského publika, byl povahy veselý a samorostlý, vlastenec, smělý a všestranně nadaný, nejspolehlivější z českých závodníků, psali tehdy na stránkách Českého olympijského výboru. Zlatou medaili obdržel za výkon na bradlech a celkem jich z Amsterdamu roku 1928 přivezl tři. Patřil k nejúspěšnějším olympionikům českého sportu.

Na jaře roku 1943 byl zatčen gestapem za protinacistický odboj, přežil dva měsíce vězení a mučení v brněnském Špilberku, na následky tohoto zacházení v červnu stejného roku zemřel.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností. Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolská župa rakouská

www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokolský adresář

na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 18:00

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)

23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pátek	18:00 – 19:30	stolní tenis
-------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 19:30	odbíjená (muži)
	19:30 – 21:00	nohejbal (muži)
Středa	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň III/XI

Informace pro zájemce o volejbal:

N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80,
e-mail: K.Sterba@gmx.at

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00. Hosté vítáni.

Info: WernerKallin, tel. 01/968 20 53

nový e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti
	18:00 – 19:00	showdance
	19:00 – 20:00	aerobic
	21:00 – 22:00	fotbal
Středa	19:00 – 21:00	odbíjená (mix, Sokol III)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	ladypower
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek, tel. 01/81 34 333 (přes den), franz.kalousek@tele2.at

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sportovní gymnastika (žactvo)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

Info: tel. 01/480 13 57

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	17:00 – 18:00	cvičení rodičů s dětmi
	18:00 – 19:15	cvičení žactva / stolní tenis
	19:30 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy a muži)
Středa	18:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI

21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	19:00 – 21:20	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Podobnosti a rozdíly

Strašlivé události v Amstetenu a předtím podobně otřesný příběh Nataschy Kampuschové nepochybně silně poškodily pověst Rakouska a vedly k paušalizujícímu označení všech Rakušanů jako zvrhlíků. Ostatně podobný nešťastný osud postihl po sérii pedofilních skandálů například Belgičany. Nutno však zdůraznit, že většina českých médií si zachovává rozumný odstup a brojí proti paušalizujícím odsudkům jiného národa. Navíc upozorňují i na domácí případy, u kterých lze najít určité paralely k rakouským skandálům. Nejde jen o hrozný příběh z Kuřimi nedaleko Brna, kde docházelo k nesmírně brutálnímu týrání dvou chlapců patrně s určitým sektářským podtextem nebo nedávno odhalenému případu, kdy údajný léčitel využíval jako otrokyně celou skupinu starších žen. Velké paralely lze najít v kauze ostravského důchodce, který podobně jako Josef Fritzl dlouhá léta, ba desetiletí, zneužíval svoji dceru. V obou případech přitom zřetelně selhaly kontrolní mechanismy úřadů, které nebyly dostatečně pozorné přesto, že oba muži měli v minulosti mravnostní problémy. Přestože český důchodce svoji dceru přímo nevěznil, jeho dům je obehnan vysokým plechovým plotem. A v obou případech nezafungovala sousedská zvědavost – přestože u obou národů se říká, že se u nich nic neutají, ke zneužívání zde mohlo dlouhé roky docházet, aniž by to někomu přišlo divné. Psychologové a sociologové nyní diskutují, co je potřeba udělat, aby se podobné události nemohly stávat. Výsledek však vyznívá rozpačitě – opravdu se má u lidí podporovat chování typu domovní důvěrnice, která se bude plést všem lidem v okolí do domácností a tak se zajistí, že nebude docházet k nějakým dlouhodobým mravnostním deliktům? Nebo by mělo dojít k nějakému obratu ke kolektivnějším formám života, k nimž Češi stejně jako Rakušané přes dlouhodobý život v kolektivisticky orientovaném zřízení příliš netíhnou? (MaFr)

Proč obdivuji Švýcarsko

Za posledních pětadvacet let jsem mnohokrát navštívil Švýcarsko. Mám tam přátele, jak Švýcarsko, tak i Čechy, kteří emigrovali do této země v roce 1968. Často jsem tedy pobýval ve švýcarských rodinách, vnímal jejich potřeby, starosti i radosti, křížem krážem procestoval tuto krásnou zemi, ale teprve po letošní dvoutýdenní dovolené jsem si uvědomil několik faktů, o kterých bych se rád zmínil.

1. Ekologie

V poslední době enormně narostly ceny za energii, hlavně ropu a plyn, všude na světě se vážně diskutuje a hledá řešení pro získávání nových zdrojů energie. Zatímco v mnoha zemích se mluví o redukování automobilové dopravy, Švýcaři cílevědomě již několik desítek let investovali a investují peníze do budování železniční sítě na elektrický pohon. Dovolím si zcela definitivně tvrdit, že žádná země na světě nemá tak dokonale funkční železniční dopravu jako právě Švýcaři. Jejich standardu se blíží snad jen země Belgie a Holandska, tam však nejsou ani vysoké hory, či dlouhá a hluboká jezera... Do vzdálenosti 50 km jezdí vlaky ve Švýcarsku zhruba každých 15 minut, asi tak, jako v mnoha velkoměstech světa jezdí tramvaje. Švýcarské vlaky jsou čisté, pohodlné, rychlé a navzdory horským hřbetům, průsmykům nebo jezerům spojují přesně na minutu

stanice celé země. Pokud musíte někde přesehat a chvíli čekat na další spoj, můžete v nádražních halách navštívit malá obchodní centra. Nejdete v nich obchody s potravinami, lékárny, květinářství, restaurace, bufety a různé služby, např. kadeřnictví. Protože lidé cestují vlaky po celý rok, jsou tato centra otevřena každý den, svátek nesvátek. Když diskutujete se Švýcaři, mnozí vám řeknou, že nikdy neměli auto. Za všechny, se kterými jsem kdy mluvil, to letos výmluvně řekla jedna mladá paní z Basileje: „Doma jsme nikdy neměli auto, protože jsme se všude, kam jsme potřebovali, mohli dostat vlakem. Když jsme ještě jako děti někdy nadhodily řeč o autech, rodiče nám řekli: Až si na ně ušetříte, klidně si ho kupte, ale my vás v tom finančně podporovat nebudeme. Auto a jeho provoz (benzín, nafta, servis, pojistka, dálniční známky atd.) jsou rok od roku dražší a navíc neekologické. Teď už jsem dospělá, sama mám rodinu a dvě děti, nicméně auto si určitě kupovat nemíníme...“

2. Ekumenismus

V každé zemi na světě jsou náboženství, která podstatnou mírou ovlivňují chování lidí a chod té země. Dnes jsme neustále svědky velkých konfliktů zapříčiněných nenávistí stoupců různých náboženství. Ve Švýcarsku existuje mnoho náboženských skupin, z nichž nejvýznamnější jsou protestanti a katolíci. Koneckonců, bylo to právě ve Švýcarsku, kde se v 15. a 16. století zrodilo reformační hnutí. Od té doby uplynulo mnoho let a dnes přecházíte z katolického do protestantského kostela a vůbec se nad tím nepozastavujete. Zúčastnil jsem se na různých místech jak katolických, tak i protestantských bohoslužeb. Vlivy jednoho i druhého náboženství a jeho liturgie jsou zcela evidentní. Mnohdy tzv. striktní katolíci z klasické katolické země by se asi nad tím zhrozil a přinejmenším pohoršil, jak katolický kněz ve Švýcarsku celebruje mši. Mnohdy kněze ani diákona nevidíte, protože katolických kněží je málo. Liturgii slova vede laik. Často je to člověk, který vystudoval teologii, nebo absolvoval teologický kurz. Jsou to tzv. „viri probati“ – osvědčení muži, kteří sice nejsou vysvěceni na kněze, avšak pro jejich horlivost a nasazení ve službě Boží by si zasloužili, aby jim církev kněžské svěcení umožnila. To je však jiný problém, který souvisí spíše se strachem hierarchie o ztrátu moci než se životem ve Švýcarsku. To, co mne v této zemi fascinuje, je spolupráce mezi protestanty a katolíky. Nejde jen o pouhé ustupování jeden druhému, či vzájemné nenapadání se, jde o mnohem víc. Jeden druhého respektuje, ctí, jeden i druhý chce sloužit Bohu i lidem. Jen takový druh spolupráce a vzájemného respektu pak může jednou vyrůst ve věrohodnost obou náboženských směrů a nebude překážkou pravdivosti těchto společenství, jak je to vidět na mnoha jiných místech zeměkoule, kde neustálé vražedné náboženské konflikty vyvolávají odpor a pochybnost lidí nad smyslem existence takových religiálních seskupení.

3. Tolerance

Podle poslední statistiky o Švýcarsku (publikované 19. 5. 2008 v *Presse*) žije ve Švýcarsku asi 20 procent cizinců. Při počtu 7,5 milionu obyvatel je to tedy asi 1,5 milionu lidí. Švýcarsko je malá země se třemi oficiálními jazyky. Když po této zemi cestujete, potkáváte všude středoevropsko-mediteránní společnost. Vaši pozornost však okamžitě upoutá taky množství jiných jazyků, kultur a barev pleti – lidé pocházejících snad ze všech koutů celé zeměkoule.

Něco takového se hned jen tak nevidí ani v Rakousku, kde žiji, a už vůbec ne v Česku či na Slovensku, kde se původní obyvatelstvo nezřídka rozčiluje nad přítomností Vietnamců, Ukrajinců nebo Rómů, kterých je však ve všeobecnosti nesrovnatelně méně, než je počet přistěhovalců ve Švýcarsku.

Po pádu komunismu se ve všech zemích bývalého sovětského impéria hodně mluvilo o tom, že je třeba si začít brát vzor u takových států, které jsou demokratické, pluralistické, tolerantní, otevřené novým názorům, ekonomicky vyspělé a taky moderně ekologické. Dnes je tomu již skoro 20 let a na území Čech či Slovenska se skutečně mnoho pozitivního změnilo. Ale kdykoliv navštívím Švýcarsko, je mi nesmírně líto, že tato země uprostřed Evropy zůstává nadále jakoby osamoceným ostrovem, kterého si nikdo nevšímá a je to nesmírná škoda.

*Petr Žaloudek, duben 2008, Vídeň
www.peterzaloudek.com*

Nejen ohlas na čtenářský dopis

Jsem jednou z mnoha členek z celé řady členů redakční rady měsíčníku „KLUB“. Jak jsem k této cti přišla, věru nevím. Asi tak, jako většina z nás, ze známosti jména nebo z protekce? Není zase tak moc důležité. Redakční rada je seskupení dle svého názvu bezvýznamné, po výtce reprezentativní, nepamatuji se, že by kdy byla svolána, nebo s jejími členy byl konzultován obsah časopisu, jeho koncepce a rozsah. (Když byl nikoliv ještě časopis, ale pouhý bulletin „Klub“ Přemyslem Janýrem seniorem založen a nepočtená redakční rada ustavena, scházeli se její členové k debatám, výměnám názorů atp., jestli se nepletu, do hospůdky U Jelínků.) Mezitím několik stránek letáku nahradil objemný časopis na pěkném papíře, obálka v křídě a – většina obsahu – jednoduše a rychle stažena z internetu. Na dotaz, proč jen z Mladé fronty pod značkou (MaFr), byla jsem poučena, že za značkou se skrývá neplacená dobrovolnice a nikoli nejrozšířenější český deník. Buď jak buď! Věř, nebo nevěř! Solidní časopis řídí šéfredaktorka se svou zástupkyní, obě příčinnivé a pracovitě jako včelky. Nad obsahem kraluje editoria i s fotografií. Impressum, neboli jak se dříve říkávalo tiráž, je vydatně informativní a důstojné. V každém čísle nejméně jeden zajímavý rozhovor, fejeton, přehledy výročí, něco humoru a spousta poněkud nepřehledně řazených zpráv, dosti inzerce (jak dnes z existenčních důvodů jinak nelze). Chybějí komentáře, glosy, pokud možno autorské, nikoli převzaté z jiných periodik.

Za naprosto vynikající shledávám, že „KLUB“ svým zaměřením se prezentuje československy. A to v dnešní době, poté, kdy na Slovensku zanikly „MOSTY“, skutečňují v České republice už jen „LISTY“, svého druhu jediné přeživší exilové periodikum, které, jak známo, začal vydávat v 70. letech v Římě někdejší generální ředitel Čs. televize Jiří Pelikán, od roku 1990 pak publikované v Praze a v posledním čase už několik let v Olomouci.

Snad i pro „KLUB“ by mohla platit stará moudrost, že „někdy méně je více“, jinými slovy, nikoli kvantitu na úkor kvality. Tím spíše v dnešní až nesmyslně uspěchané době, přeplněné informacemi všeho druhu, z nichž většínu ihned zapomínáme, protože jinak nelze. Nejen mladší, ale ve stále větší míře i starší generace si své zajímavosti

výběrově najde na internetu, podle svého vkusu odebírá a čte odborné nebo jiné časopisy a doufejme, že i knihy. A to v češtině i v dalších jazycích.

Namátkou takto uvedena jen některá z hlavních kritérií, jež mají nebo musí mít na paměti profesionálové v médiích. Měli by se jimi řídit i amatéři, kteří se chtějí prosadit v mediální sféře. Což snad platí i pro tisk, tak zvaně krajanský. Navíc: stará vlast je tak říkajíc za rohem, je zde výborně slyšet na dlouhých vlnách Radiožurnál, někteří krajané sledují slovenskou, možná i českou televizi.

Cenným kapitálem pro každý časopis jsou dopisy čtenářů. Proto zřejmě „KLUB“ otiskl v minulém čísle i kritiku pana Ivana Markoviče. Redakce však namísto, aby omluvila svůj objektivně pochopitelný nedostatek, když v předchozím čísle otiskla pouze oscarové ocenění rakouského filmu a přehlédla ojedinělý úspěch české zpěvačky s písní irského skladatele, dlouze a podrobně popsala, kolik práce má s uzávěrkou celý řetěz personálu a provozů. Neopomněla po pravdě zdůraznit, jak se každou aktuální vsuvkou prodražuje finanční náklad na časopis. Zajisté. Jenomže obě oscarové události se sběhly ve stejný večer stejného data. V odpovědi redakce stojí doslova: „...jednoduché vysvětlení ... bylo prostě po uzávěrce.“ Navíc, na osmé stránce tohoto nového, prozatím posledního čísla, je zprávou v jiné souvislosti kritizovaný nedostatek v úplnosti napraven. Není na místě dělat z komára velblouda, to jen aby bylo řemeslu učiněno zadost, není-liž pravda?

K oběma kulturním událostem se třeba „KLUB“ ještě vrátí. K tomu si dovoluji předeslat závěr z rozhovoru s Karlem Markovicsem, hlavním představitelem z oscarového filmu „Die Fälscher“, v časopise „Vormagazin“ 5/08, který zní v hrubém překladu z němčiny následovně: „Člověk by nevěřil, jak inflačně může působit tvář. Najednou ji vidíte všude a není vidět vlastní práce. Člověk se stane obecným zbožím. Je z něj ikona. Já se takovou ikonou nechci stát. Kdybych pracoval pro reklamu, zruinovalo by to všechny mé hodnotové představy, které souvisejí s mým povoláním.“ Zbývá už jen dodat: kéž by takových umělců a vůbec lidí mezi námi bylo co nejvíce!

Dagmar Vaněčková

AD OHLASY

Vážená paní Vaněčková,

čtenářské dopisy jsou pro všechny redakce světa vítanými příspěvky, neboť dokládají, že jejich tiskovina je pozorně pročitána. A rovněž potvrzují, že i přes onu „přenabídku“ sdělovacích prostředků zůstávají noviny a časopisy žádaným a oblíbeným médiem, neboť přinášejí v jednom svazku přehled všeho (bez klikání), mohou se číst kdekoli, kdykoli, nepotřebují proud, speciální programy. Toho jsou si vědomy nejen profesionální redakce, tato skutečnost je jasná i všem těm, kteří sice všichni možná nemají novinářské průkazy, ale svým periodikem se přesto dobře prosadili v mediálním světě, což je případ i časopisu Klub. Uvážíte-li, že tento časopis nemá placenou redakci a velmi omezené finanční podpory na tisk, pak se dá předpokládat, že tiskovina dané úrovně nevznikne jen včelkovitou příčinnivostí a pracovitostí.

Pokud shledáváte za chybu časopisu Klub, že nemá rubriku komentářů a glos, uvítáme pravidelné solidní

příspěvky od těch, kteří se cítí k tomu povolání, zejména pak od členů tzv. redakčního kruhu, o členství v němž jste byla zajisté předem požádána. Je nám líto, že tuto možnost pravidelně přispívat do Klubu autorskými komentáři nebo glosy patřičně nevyužíváte.

Ve Vašem ohlasu nás trochu překvapila výpověď, jež se shoduje s linií těch okruhů, které se snaží zpochybňovat smysl menšinového tisku, obzvláště časopisu Klub. Podle této verze si každý z generací menšiny může vše přečíst na internetu, zajet do republiky koupit českou literaturu, navštívit tam kulturní akce. Bez odpovědi zůstává, proč právě tyto kruhy do Vídně kulturu dovážejí.

Ztotožňujeme se s Vámi, že není na místě dělat z komára velblouda. Redakce předmětnou situaci vysvětlila, nezaznamenala však žádnou omluvu ignorace zmíněné zprávy v profesionálním rakouském denním tisku. Statistiku českých tiskovin v tomto smyslu jsme neprovedli.

Redakce

P. S. Osoba, která se „skrývá“ pod značkou (MaFr), bývá často ve Vídni, pokud by byl oboustranný zájem, velice ráda Vás u šálku kávy seznámím.

Helena Baslerová

Dobrý den,

děkuji za nový Klub, který právě přišel. Výběr zpráv je stručný, výstižný, bez zdůrazňování bulvárních kauz. V Klubu se totiž dozví stručný a objektivní výtah zpravodajství bez zbytečného nafukování kauz, které zmizí stejně rychle, jako přišly, nebo vášní nejrůznějších osob či politiků.

Pokračujte v Klubu touto cestou! Informační záplava ze všech stran člověka nutí uvažovat o tom, čemu věnuje svoji pozornost – Klub si ji výstižností a stručností zpráv určitě zachová.

Přeji hodně energie v další tvorbě časopisu Klub!
S pozdravem

*Helena Stejskalová
(redakčně zkráceno)*

VOLEJBAL MÍSTO BITTOVÉ

Berlínský Jan Hus Musik Fest 2008

Při přípravách na vzpomínkový koncert na okupaci Československa v roce 1968 byla v srpnu 2006 „objevena“ v berlínském kostele Stephanuskirche v dělnické čtvrti Wedding snad jediná socha Mistra Jana Husa v hlavním městě Německa.

O rok později se tu konal v předvečer upálení eumenicky pojatý koncert, při kterém evangelická pastorka spolu se zástupcem Apoštolské nunciatury v Německu kázáním a slovy zarámovala písňový recitál, na kterém zažily svou německou premiéru např. *Čtyři vážné zpěvy* Vladimíra Godára.

Letos se z těchto začátků stal jakýsi minifestival, který ovšem záhy dostal záštitu starosty centrálního obvodu Berlin-Mitte a hejtmána jihočeského kraje.

„...a Čechové, nejukrutnější naši nepřátelé, dali nás jiným nepřátelům v moc.“ Známa slova M. Jana Husa z listu, adresovaná druhům, kteří jej doprovázeli do Kostnice, a přátelům doma, doprovázela pocity českých spolupřátelů festivalu, které si zažily od pražských intrikantů z tzv. Českoněmeckého fondu budoucnosti.

Ten na sezení 1. a 2. 7. odsouhlasil podporu dechovkám a volejbalovým turnajům, hodnotným hudebním projektům eura zamítnul...

Prominentně obsazený česko+německý Jan Hus Musik Fest Berlin 2008 proběhl mezi 29. červnem a 6. červencem pod záštitou starosty obvodu Berlin-Mitte a hejtmána jihočeského kraje. Přes všechny potíže, které nedoprovází nutně 1. ročníky všech festivalů, srovn. glosa v *Harmonii* č. 7/2008.

Přesto se podařilo ve spolupráci s Nadací Bohuslava Martinů a za podpory oficiální české strany – České centrum Berlín dalo k dispozici svou databanku a nabídlo dvěma umělkyním ubytování – a nulové podpory oficiální německé strany uskutečnit přehlídku špičkového umění sousedů, kteří se de facto znají příliš málo.

Známy berlínský restaurátor cembal Markus Fischinger dal bezplatně k dispozici svůj dvoumanuálový nástroj. Jak bylo řečeno v programové brožurce, kterou sponzorovalo v již obvyklé kvalitě renomované nakladatelství Albert z Boskovic, v definitivním programu došlo... k zásadním změnám...

Konečně vzhledem k finančním nejistotám – němečtí sponzoři stáhli v posledním okamžiku podporu vzhledem k zamítnutí ko-financování od Českoněmeckého fondu budoucnosti. K tomu došlo přes opětovná opačná vyjádření z MZV, a přesto, že ještě při slavnostním zahajovacím koncertě 29. června byli pořadatelé ujišťováni pracovníky z velvyslanectví České republiky v Německu, že žádaných € 3 000 fond „přiklepe“...

Přehlídka začala reprízou zahajovacího slavnostního koncertu Mezinárodního jihočeského hudebního festivalu v Podkletí 2008: budějovická sopranistka Marta Vávrová zde s berlínským pianistou Christianem Kälbererem uvedla snad neznámější písně Smetany, Dvořáka, Janáčka a Martinů.

Každý umělec exceloval i sólisticky, Vávrová s vlastními písněmi, pianista ještě se skladbami Bacha (*Partita B dur*), Mozarta (*Sonáta a moll*, KV 310) a především málo hranou sonátou Bohuslava Martinů, H. 355: dílo takřka neznámé – přinejmenším v Berlíně – zanechalo u nadšených posluchačů podobně hluboký dojem jako pravidelné Bělohlávkovy kreace při práci na symfoniích Martinů s berlínskými filharmoniky.

V úvodu mluvil farář kostela St. Stephanus o významné církevní stavbě z „dvořákovského“ roku 1904 a o soše Jana Husa, která je jediným znázorněním jihočeského myslitele v hlavním městě. Mimochodem, vedle sv. Bonifáce, sv. Štěpána, Luthera ad. je tam též socha filozofa a překladatele kompletního díla Platóna do němčiny, D. F. E. Schleiermarchera. I on, jak je málo známé, navštěvoval v městečku Barby nedaleko Magdeburku českobratrskou školu.

Velvyslanec České republiky, dr. Jindrák, si nenechal i přes zdravotní potíže vzít účast na zahajovacím koncertě a potěšil přítomné svým proslovem a uznáním práce pořadatelů. Opravdovský balzám po dosavadních zkušenostech s Prahou... Všem koncertům byli přítomni zástupci české ambasády a Českého centra. Ministr kultury Jehlička byl požádán o podporu a pozván na festival celkem čtyřikrát. Neodpověděl ani jednou.

Barbara Maria Willi zářila na dalším koncertě jako německá umělkyně působící v ČR a uvedla vedle Bacha, Couperina, Rameaua a Pizzihho *Dvě impromptu* a *Sonátu*

pro cembalo, tedy kompletní dílo pro svůj nástroj od Bohuslava Martinů. Koncert sama moderovala a přidávala *Sonatinu* J. A. Benda – dalšího českého skladatele s úzkým poutem k Prusku.

Slavnostní koncert na Den Mistra Jana Husa, 6. července 2008, byl rezervován Ivě Bittové. Chtěla zde uvést vlastní improvizace a skladby, rómské modlitby z Osvětlení plus árie Donny Elviry. Vzhledem k výše uvedeným nečekaným finančním potížím, které tak trochu připomínaly skandály kolem financování festivalu Tanec Praha před několika týdny, byla naše přední umělkyně nucena své vystoupení k zarmocení svých početných příznivců v Berlíně odříct.

Záskoku a tím zabránění další blamáže se s narychlo sestaveným sólovým programem ujala Marta Vávrová. Představila nečekaně početnému publiku jihočeské písně z legendární sbírky Karla Weise, premiérovala vlastní *Ukolébavku* a v druhém bloku uvedla *Lidické písně* Jana Masaryka, kompletní cyklus *Nový Špalíček* Bohuslava Martinů a výběr z Janáčkovy sbírky *Moravské lidové poezie*.

Encore – *Bílým šátkem mává, kdo se loučí* z cyklu *Vteřiny, op. 18* Vítězslavy Kaprálové končil symbolicky a důstojně Jan Hus Musik Fest Berlin 2008, který se stal vzhledem k masivní prezen(ta)ci na každém koncertě současně i jakýmsi Bohuslav Martinů Festem a anticipací oslav v jubilejním roce 2009.

Dr. Petr Vašíček, pvasicek@hotmail.com, 28. 07. 2008
(redakčně zkráceno)

Multikulturní rodinná slavnost

V neděli 15. června 2008 se konala v Donauparku „Multikulturní rodinná slavnost“, na které vystupovaly různé folklórní skupiny z Asie, jako z Indie, Egypta, Thajska, Barmy, Nepálu, Pákistánu a jiných.

Byla jsem paní Zemanovou (hl. organizátorka slavnosti) požádána, zda by bylo možné dát dohromady čtvrt hodinový program se zpěvem, eventuálně tancem, a na této slavnosti vystupovat. Zapřemýšlela jsem a připravila si tedy pěvecké vystoupení. Když jsem si však představila to velké jeviště a já sama uprostřed, napadla mě jediná myšlenka. Sehnat nějaké taneční páry, které by nejen tento prostor vyplnily, ale i mé vystoupení svým způsobem obohatily.

Povedlo se, i když to nebylo jednoduché. Máme totiž tu nevýhodu, že nemáme ve Vídni žádný folklórní soubor. Přesto jsem rozhodla sítě a obtelefonovala několik našich krojovaných i nekrojovaných členů Sokola Vídeň a Divadelního spolku Vlastenecké omladiny. Podařilo se mi dát dohromady čtyři taneční páry. Byli to naši sokoláci Jaruška Hovorková a Pavel Vytiska, manželský pár Vladka a Venan Malí z Vlastenecké omladiny, manželský pár Lenka a Jiří Rainerovi, Anička Vitale a Mirek Kubálek, též z Vlastenecké omladiny. Dva páry byly krojované, dva nekrojované, ale jednotně oblečené, takže to vypadalo hezky. Sestavila jsem program a uskutečnila malé setkání, abych je seznámila s programem. Část písní tančili, část zpívali střídavě se mnou. Podle kritiky diváků se naše vystoupení moc líbilo a máme všichni dobrý pocit, že vše dobře dopadlo a že jsme vídeňské Čechy dobře reprezentovali. Jediným nedostatkem byla zesilovací aparatura, kterou zapojovali členové folklórní skupiny z Pákistánu. To jsme jim však již odpustili a vzhledem k dobrému počasí nás neopustila ani dobrá nálada.

Tato slavnost pod patronací ministryně kultury byla oficiálně otevřena v 11.00 hodin dopoledne. Zahajoval ji starosta XXI. okresu. Návštěvníci měli také možnost se občerstvit různými nápoji, které se i s dalšími dobrotami prodávali v přilehlých stáncích. Byla také možnost zakoupení losu v tombole. V 18.00 hodin vyhlášoval Bundesrat Wolfgang Sodl společně s šéfredaktorem egyptských novin Al Ahram výherce 1. ceny v tombole. Byl to let do Asie. Poté tuto celodenní slavnost ukončili.

Na závěr bych chtěla jednak poděkovat všem tanečním párům, kteří mě podpořili a ochotně obohatili svým tanečním šarmem můj program, ale také bych chtěla vzdát svůj obdiv krajanec Evě Zemanové, které se podařilo dát dohromady tolik folklórních skupin s tak hezkým a zajímavým programem.

Dana Šulova, Divadelní spolek Vlastenecká omladina
(redakčně zkráceno)

Úspěšná spolupráce

Slovenského inštitútu a Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku byla 4. 6. 2008 potvrzena programem ke 40. výročí událostí roku 1968 v Československu – čtením ze slovenské a české literatury reflektující tuto dobu. Ředitelka Slovenského inštitútu Mgr. Teodora Chmelová uvedla posluchače do života a tvorby slovenských autorů. Ukázky autorů Ladislava Mňačka *Siedma noc*, Dominika Tatarky *Žart* a Ivana Kadlečika *Vlastný horoskop* citlivě a v civilním projevu přednesla posluchačka divadelní vědy na vídeňské Univerzitě Andrea Ozábalová, členka výboru Kulturního klubu.

Českou literaturu – *Zed' Petra Síse, To byl můj život?? (1. díl)*, Pavla Kohouta *Báječná léta pod psa* Michala Viewegha uvedla herečka Renáta Olárová, bývalá členka Volkstheater, která svým hereckým pojetím podtrhla dramatickosti, plastičnost a hloubku jednotlivých textů. Vítaným „doplňkem“ večera byly hudební ukázky budovatelských písní, jež pamětníkům připomněly totalitní Československo, těm mladším pak pomohly dokreslit absurditu systému.

Velmi pozorné publikum vděčně ocenilo nejen hlavní aktérky večera, ale při malém pohoštění, jež připravil Slovenský inštitút, i obě pořádající instituce. mb

Písně z Moravy

Akademický spolek a České srdce ústředí pořádaly v sobotu 31. května posezení u cimbálu, které pro nás připravil folkloristický soubor z Hrušek u Břeclavi. Soubor byl založen roku 1995 Václavem Doskočilem a současným sborním je Tomáš Svačina, absolvent brněnské hudební akademie a učitel na hudební škole v Břeclavi. K souboru patří také cimbálová instrumentální skupina, která sestává ze tří houslí, kontrabasů, klarinetu a cimbálu. Dalším tradičním hudebním nástrojem jsou dudy, na které hraje Jan Hunar.

Tradice lidové písně v oblasti mezi Hodonínem a Břeclaví je stále živá. U příležitosti hodů a církevních oslav oblékají lidé krásné, bohatě zdobené kroje a pěstují staré zvyky svých předků.

Soubor zazpíval pestrý repertoár písní, které se nesly nejenom sálem Slovanské besedy, ale byly slyšet i v celé Drachengasse, kde lidé zůstávali překvapeně stát a naslouchali. Písně přinesli posluchačům duševní pohodu a mohli jsme se potěšit rovněž lidovým tancem mladých zpěváků a tanečnic.

Potvrdila se tak stará moudrost, že hudba vyrovnává člověka. S radostí jsme zažili, jak lidé středního a mladšího věku pěstují a praktikují tradiční píseň a na jejich tvářích bylo poznat, s jakým potěšením toto činí. Příjemnou náladu přenesli na publikum, které je stále odměňovalo vřelým potleskem. Zazněla rovněž Masarykova píseň *Teče voda, teče a Ach synku, synku* a na závěr hymna souboru. Poté vyzvali zpěváci a hlavní organizátoři skupiny předsedkyni spolku a paní ing. Zamrazilovou, která skupinu doporučila, aby si vybrala píseň a vyzvali je k tanci.

Přestože bylo krásné počasí, které se hodilo ke koupání a vedle několika dalších akcí v naší menšině byla návštěvnost velmi slušná. Dovolte prosím, abych touto formou poděkovala ještě jednou souboru z Hrušek, paní ing. Za-

mrazilové, která soubor zprostředkovala, Vladimírovi Stejskalovi, který se postaral o překlad mluveného slova do němčiny a dalším osobám, které se podílely na této zdařilé akci. Samozřejmě zástupkyni A. S. paní dr. Gregorové a předsedkyni družstva hotelu, dále paní Brožové a restauraci hotelu Post za vynikající občerstvení a večeri pro naše milé hosty.

Dr. Helena Klein-Watryczová M. A., předsedkyně A. S.

Maturity na gymnáziu úspěšně ukončeny

Vyvrcholením školního roku na Bilingvním gymnáziu druhého stupně Školského spolku Komenský byly bezpochyby maturitní zkoušky, které v tomto roce proběhly s mimořádně uspokojivými výsledky. Všech 17 studentů úspěšně odmaturovalo, tři studenti s průměrem 1,0 a další tři studenti odmaturovali s vyznamenáním. Písemné a ústní maturity byly letos jiné než v minulých letech: díky změně maturitního zákona se letos poprvé maturovalo ústně ze španělštiny a francouzštiny.

Letos u maturity zněla nejenom čeština, slovenština, němčina a angličtina, ale i španělština, francouzština a maďarština (jedna žákyně). Další novinkou je maturita z etiky, která se na gymnáziu vyučuje jako alternativní povinný předmět vedle náboženství.

Maturitní oslavy 18. 6. 2008 se zúčastnili čestní hosté: velvyslanec Slovenské republiky Dr. Petr Lizák, rada vyslanec České republiky Michal Černý, ředitelka Slovenského inštitútu ve Vídni Mgr. Teodora Chmelová a kulturní tajemník a tiskový mluvčí Velvyslanectví České republiky Mgr. Oskar Novák. J. E. Dr. Peter Lizák a rada vyslanec Michal Černý popřáli studentům vše dobré do budoucího života, stejně tak učinili ředitelka gymnázia Mag. Helena Huberová a třídní učitel maturantů Mag. Arno Steinwender.

Red. zkráceno / Mag. Margita Jonasová

Naše minulost v zrcadle Národního kulturního pokladu

V pátek 20. června 2008 pořádal Akademický spolek a České srdce ústředí přednášku o našich národních kulturních památkách a o kláštřích v Čechách a na Moravě. Přednášejícím byl odborný asistent na katedře dějepisu pedagogické fakulty MU v Brně, Mgr. Jiří Mihola, Ph.D.

Na začátku připomenula předsedkyně A. S. krajanům a krajkánám nedávný skon jednatele spolku, pana Pet-

ra Gregoryho. Ve svém krátkém projevu charakterizovala jeho osobu, na které si cenila jeho vyhraněné názory a vážila si jeho přímého charakteru. Zdůraznila jeho zásluhy o Akademický spolek, v jehož službách působil po dobu pěti let jako svědomitý jednatel, který vykonával tuto činnost se zálibou a oddaností. Svým příjemným vystupováním se stal neodmyslitelnou součástí A. S. a pojitkem s další velkou menšinovou organizací – Českým srdcem. Předsedkyně A. S. zdůraznila dále zásluhy Petra Gregoryho o menšinový tisk VSL a připomenula, že byl mimo jiného autorem nesčetného počtu článků, se kterými se dalo někdy polemizovat, ale právě tato skutečnost vnášela život do naší menšiny a potvrzovala skutečnost, že žijeme v demokratickém státě. Akademický spolek ztratil v Petrovi Gregorym nejenom svědomitého jednatele, ale především dobrého přítele a krajana. Předsedkyně vyzvala přítomné krajané, aby uctili jeho památku minutou ticha.

Čest jeho památce!

Potom předala předsedkyně slovo přednášejícímu a popřála všem přítomným příjemný poslech a hezký večer. Přednášející Dr. Jiří Mihola se věnoval v první části své přednášky objasňování toho, co patří k oficiálně přiznaným národním a kulturním památkám České republiky a dal kolovat jejich seznam. Přitom zdůraznil skutečnost existence památek nemovitých a movitých, takže vedle hradů, zámků, klášterů nebo kostelů patří mezi toto dědictví například České korunovační klenoty, Velislavova bible, Kodex vyšehradský či Pasionál abatyše Kunhuty. Seznam se řídí přísnými kritérii a od roku 1962 je na něm 260 národních kulturních památek. Následovala nejzajímavější část přednášky, obrazová. Přednášející promítnul několik set diapositivů – fotografií nejkrásnějších objektů našich zemí. Tyto fotografie pořídil všechny sám a živě o nich vyprávěl příhody z minulosti a osobní příhody, které se pojily s fotografováním často již těžko přístupných objektů. Shlédli jsme tak skutečné historické perly naší vlasti, a to v příjemném prostředí naší Slovanské besedy, aniž bychom se museli lopotit na místo našeho případného cíle.

Dr. Mihola je žákem profesora Josefa Války z MU v Brně a tato úroveň se nedá přehlédnout. Generace českých historiků, jako Josef Polišenský, Josef Válka a řada dalších, jsou nyní vystřídáni na našich univerzitách mladou nadšenou a schopnou generací. Na tuto skutečnosti můžeme být právem hrdi. Naši krajané odcházeli obohaceni o nové poznatky, něco si ale pouze zopakovali, poněvadž vlastenecké smýšlení naší menšiny přivedlo krajané již dříve na mnohá z těchto shlédnutých míst.

Chtěla bych touto cestou ještě jednou poděkovat Mgr. Jiřímu Miholovi, Ph.D., za jeho odbornou a vyčerpávající přednášku. Dále bych ráda poděkovala zástupkyni A. S., paní Dr. Věře Gregorové, za zprostředkování chutného bufetu hotelu Pošta, kulturnímu referentovi Dr. Alfredovi Klein-Watryczovi za velmi dobrou spolupráci a paní Brožové za pomoc v bufetu.

Jménem Akademického spolku a Českého srdce ústředí přeji všem krajanům a krajanám hezké prázdniny a těším se na shledání **13. 9. 2008 na oslavě 140. výročí Akademického spolku.**

Dr. Helena Klein-Watryczová M. A.
předsedkyně A. S.

31. května 2008 zemřel ve Vídni po dlouhé nemoci náhle a neočekávaně krajan **Petr Gregory**, funkcionář a člen výborů mnoha krajaňských spolků. Petr Gregory se narodil 8. 5. 1947 ve Vídni do rodiny vídeňských Čechů. Již jako dítě s rodiči navštěvoval besídky JSM jednot, cvičil v Orlu XV, kde se později stal starostou jednoty XV a až do za-

ložení Jednoty Orla III byl jejím členem. Vyučil se v nakladatelství Jugend und Volk, v letech 1973-1981 pracoval na Rakouském velvyslanectví v Praze, po návratu do Rakouska v chemickém průmyslu, v roce 1997 odešel ze zdravotních důvodů do penze.

Krátkodobě převzal redakci Věstníku čs. lidového sdružení a čs. katolických spolků v Rakousku, v současné době vykonával funkci místopředsedy ústředí JSM, místopředsedy ústředí Českého srdce, jednatele Akademického spolku, přisedícího v Menšinové radě a působil v řadě dalších spolků. Byl neúnavným propagátorem a příspěvovatelem menšinového tisku VSL, udržoval kontakty s různými katolickými organizacemi ve Vídni a v Čechách a s ústředím Orla v Brně a jednotou Orla v Zášově.

Rozloučili jsme se s ním 12. června 2008 na Ústředním vídeňském hřbitově.

Čest jeho památce!

Klubové promítání

Jako poslední pondělní předprázdninové promítání na českém velvyslanectví vybral Kulturní klub rodinný dobrodružný film *Maharal* režiséra Pavla Jandourka, film pro děti a stále mladé dospělé. Filmaři působivě využili a do filmu zapracovali poslední ničivou povodeň, která Prahu postihla, kdy Vltava zatopila velké části města Prahy a také Staré Město, které sloužilo jako kulisa tomuto detektivnímu příběhu. Při hledání legendárního pokladu podle návodu rabbiho Löwa, jsme se vedle dobrých i zlých protagonistů filmu i my diváci mohli přesvědčit, že slavný zuřivý novinář Egon Ervín Kisch neměl pravdu, když tvrdil, že na půdě Staronové synagogy je schován pověstný Golem, slouha rabbiho Löwa. Scenárista Martin Bezouška naše zklamání vyřešil nabídkou jiného vysvětlení. Krásné záběry Prahy provázely diváky na cestě do svých domovů.

Maharal – Tajemství talismanu, ČR 2006, režie Pavel Jandourek, scénář: Martin Bezouška, hudba: Zbyněk Matějů. Hrají: Bára Seidlová, Maroš Kramár, Bořivoj Navrátil, Josef Somr, Matěj Hádek, Miroslav Táborský, Tomáš Materna, Adriana Neubauerová, Matyáš Valenta.

Tento film obdržel na 47. festivalu dětí a mládeže ve Zlíně Cenu diváků.

Dvě úspěšné výstavy v Českém centru ve Vídni

V úterý 22. dubna 2008 prezentovalo České centrum ve Vídni „jinou“, pro mnohé objevnou výstavu přítomného umění **Listening Comprehension** českého umělce **Tomáše Vaňka**, jednoho z nejdůležitějších osobností postkonceptuálního umění ve střední Evropě, nositele Ceny Jindřicha Chaloupeckého 2001, a rakouské umělkyně Marlene Haring. Experimentální instalace koncipovaná oběma umělci jako audiosituace (v ní co se již stalo, právě se stane) s použitím citlivých mikrofonů, oproštěná od nábytků, obrazů a plakátů vtáhla do svého kouzla posluchače – diváky, kteří nejenže plasticky slyšeli, ale i s trochou fantazie to, co slyšeli i viděli. Umělecká profesionalita, přátelská atmosféra, prostory zaplněné mladými lidmi hovořící jazykovou směsicí, to vše vytvořilo tento večer neobyčejným.

I když umělec Tomáš Vaněk není čtenářům Kulturního klubu neznámý, přesto jsme k oživení vybrali několik otázek a odpovědí ze staršího rozhovoru, který vedla teoretička Lenka Lindaurová.

Co je to particip... Jak to popíšeš a jaká je jejich historie?

Jako permanentní název pro své práce ho používám od roku 1999. Doplnuji k němu jen pořadové číslo a krátký popis toho, co jsem udělal. Sám si termín particip znovu a znovu definuji, pohrávám si s ním, zpochybňuji ho a upřesňuji zároveň. Poprvé jsem tento název použil na výstavě *Vzdálené podobnosti*. Něco víc než kosmetika ve Veletržním paláci Národní galerie v Praze. V té době jsem začal používat šablony důsledněji jako samonosné médium. Objevil jsem zbytečnost toho klást mezi zeď a šablonu plátno či papír. Chtěl jsem vytvářet situace, nikoli artefakty, reagovat přímočaře a rychle v souvislosti s tím, kde se právě nacházím a jak to vidím. Přistihl jsem se, že se v dané situaci chovám spíše jako divák či návštěvník, až pak jako ten, co něčím zapříčiní, aby se další divák ocitl ve stejné situaci. Je to tedy o tematizování situace oboustranné účasti – participaci. Proto „particip“. Další problém, který jsem tímto řešil, bylo vymýšlení názvů pro umělecké dílo tak, jak se to většinou dělá. Něco vznikne a pak se s ještě větším úsilím pracuje na tom, jak to nazvat. Konceptně jsem to tedy vyřešil tak, abych se této tvůrčí nadstavbě vyhnul. Ponechal jsem tomu, co udělám, vlastnost jakési činnosti bez

přidaného názvu. Termín particip je pro mě spíše kategorie či značka, která vystihuje jistý přístup a odkazuje ke katalogizaci a systematizaci.

Jak definuješ pojem umění v souvislosti s vlastní tvorbou?

Jako permanentní proces manipulace s věcmi a zážitky. Jako hru, která jako by neměla pravidla, nebo pravidla popírá hned, jak je vytvoří. Jako dočasný způsob soužití s tím, co se právě teď děje. Jako obyčejná věta na pozadí jakéhokoli nebe.

Co se z umění můžeme dozvědět o sobě a této době?

Je zajímavé, jak je termín umění infikován nedůvěrou a důvěrou zároveň. Lidé, kteří dělají umění v době, kterou právě žijeme, jsou pro tzv. širokou veřejnost podezřelí. Pro odbornou veřejnost jsou také podezřelí, ale tam je jakási možnost je nějak přesvědčit a upravit tento vztah v důvěru, i když někdy dočasnou. Umění je záležitost pocitů a idejí, které se prezentují skrze věci, scénáře, obraz, zvuk, text, gesto atp. Používá všechny dostupné možnosti dnešního i minulého světa jako nástroje, který je zdánlivě volně k dispozici. Skrze umění se o této době dovíme více až s jejím odstupem, nejsem schopen hodnotit reflexi umění k dnešku, jsem do toho příliš

ponořen a nevidím moc dopředu. Jsem si ale jistý, že pokud se chceš něco z umění dozvědět o sobě, musíš se o něj přirozeně zajímat, musíš mít potřebu ho zkoumat, nebo přímo dělat. Určitě pak zjistíš přinejmenším hranice svého vkusu, informovanosti, odvahy, empatie, zatvrzelosti, zoufalství či radosti. Prozkoumáš své ego a buď zbytníš, či zjemníš.

...chceš, aby tvému dílu bylo rozuměno a mít odvalu to, co chceš, říkat maximálně přímo. A pak, diváků má umění krutě málo...

Ono je vůbec problematické věcem v umění správně rozumět. Stejný věci si různý divák vysvětluje po svém, kolikrát v protikladu tomu prvnímu. Dávám přednost termínu napojení, empatii, prostě se do něčeho dostat a neřešit, jestli tomu rozumím, či ne. Podobně jako když čučím v televizi na nějakou „blbost“. Zírám, zírám a najednou se proberu a jenom vím, že jsem byl někde tam v tom syntetiku, v tom, co bylo na mě přichystáno. A pak už je to věc zpětných pocitů, co to v tobě nechá a jak se to dá užít či použít dál. Umění se nesnadno konzumuje, vyžaduje speciální apetit, a i proto má diváků, kolik má.

Redakčně zkráceno

V úterý 1. 7. 2008 byla v Českém centru ve Vídni otevřena výstava za účasti uměleckého páru z názvem *Josef und Miroslava Symon: 40 Jahre in Österreich*. Vernisáž zahájila a hosty pozdravila ředitelka Českého centra ve Vídni Tatjana Langášková, poté ve svém projevu velvyslanec České republiky Dr. Jan Koukal vyzdvihl a ocenil kulturní přínos uměleckého páru Josefa a Miroslavy Symonových. Laudatio, přerušované potleskem četných přítomných, zasvěceně a zaníceně pronesl Prof. Dr. Manfred Wagner. *Red. poznámka: Více o manželech Symonových se dozvíte v zářijovém čísle KLUBU.*

Velvyslanec České republiky Dr. Jan Koukal a ředitelka Českého centra ve Vídni Dr. Tatjana Langášková zahajují výstavu *Josef und Miroslava Symon: 40 Jahre in Österreich* v Čc ve Vídni

Foto: Vladimír Čevela

Premiéra nové skladby Pavla Koutníka

V pátek 30. května se u příležitosti vídeňské Lange Nacht der Kirchen v Otto Wagner kostelu konala premiéra skladby Pavla Koutníka *Engelsgesänge / Zpěvy andělů*. Pětidílná kantáta je spojovaná patřičnými meditačními texty k pěti zvláštním bodům secesního chrámu: první část na slova expresionistické básně *Gebet* Ady Christen tematicky navazuje na mozaiku *Vyhnání z ráje* v okně nad vchodem, druhá část na text *Herzlich* Annetty von Droste-Hülshoff a patří k postranním oknům s mozaikou na téma *Díla milosrdenství*, třetí díl je věnována obrazu Krista nad hlavním oltářem a je zhudebněním básně *Geistliches Lied* básníka Friedricha von Hardenberga, zvaného Novalis. Čtvrtá část využívá dlouhotrvajícího echa tohoto kostela a závěrečný díl *Alleluia* na biblická slova patří kříži v nejvyšším bodě kopule.

Na pět set posluchačů mělo příležitost se podělit o tento umělecký zážitek věnovaný památce Petra Gregoryho. *Zdroj VSL*

VII. INTERNATIONALES FUSSBALLTURNIER in OBERSCHÜTZEN

Am Freitag & Samstag (30. & 31. Mai) ging auf dem Sportplatz in Oberschützen das VII. Internationale Fußballturnier der Volksschulen über die Bühne. Organisiert wurde diese großartige Veranstaltung von der Europäischen Volksschule in Wien 15 (Dir. S. Bständig) und der Gemeinde Oberschützen (Bgm. G. Toth). Für die Organisation verantwortlich zeichnete sich Dipl.-Päd. Wilfried Böhm (VS-Lehrer)!

11 Nationen traten bei diesem sportlich sehr fairen Wettkampf unter eigener Flagge an. Diese waren: die Tschechische Republik (2 Teams), die Slowakei, Ungarn (3 Teams), Slowenien, Kroatien, Bosnien-Herzegowina, Frankreich, Spanien, Litauen, Lettland und Österreich (3 Teams)!

Insgesamt 240 Spieler und Spielerinnen, sowie 32 Betreuer und viele, viele Fans reisten aus den 11 Nationen nach Oberschützen an um diese Veranstaltung im Vorfeld der Europameisterschaft 2008 gemeinsam zu feiern.

Untergebracht waren die Kinder und ihre Betreuer im Sportgymnasium Oberschützen (Dir. A. Kainz).

Nicht nur der sportliche Gedanke stand im Vordergrund sondern auch der Völker verbindende Aspekt. Ausgehend von der Tatsache, dass es diese Kinder sein werden, die in einem geeinten Europa miteinander leben, wurde ebenfalls die Vermittlung der europäischen Dimension ins Zentrum und damit ins Bewusstsein der Kinder und Erwachsenen gerückt.

Rückblickend ist es gelungen eine Veranstaltung nach Oberschützen zu bringen, die vermutlich in Österreich bzw. in Europa ihresgleichen sucht.

Nicht das gegeneinander, sondern das miteinander, in einem Land bzw. in einer Gemeinde, in der man willkommen geheißen wird, wie man ist, mit Stärken und Schwächen, aber doch einzigartig, stand im Zentrum dieses Zusammentreffens der Nationen!

Vom Abspielen der Nationalhymnen bis zum Wimpeltausch wurde alles aufgeboden, um den Spielern und Spielerinnen in Oberschützen die Atmosphäre von internationalen Begegnungen hautnah bieten zu können.

Hier einige Fakten zum Turnierverlauf:

Es traten 16 Teams aus 11 Nationen gegeneinander an!

Bis auf das französische Team (Lycee Français de Vienne) reisten alle Teams aus ihren Heimatländern nach Oberschützen an!

Das spanische Team reiste auf Eigeninitiative der Eltern nach Österreich an!

Das lettische und das litauische Team hatten eine Busfahrt von 26 Stunden(!) hinter sich, als sie in Oberschützen ankamen!

Das Team aus Bosnien-Herzegowina (späterer Turniersieger 2008!) konnte nur durch das persönliche Engagement von Fadil Hasanovic (gebürtiger Bosnier und Wahloberschützer!), sowie durch die finanzielle Unterstützung der Theatergruppe Oberschützen (Mag. W. Neubauer) ins Burgenland geholt werden!

Viele freiwillige Helfer und gute Geister boten spontan ihre Hilfe an bei der Organisation mitzuarbeiten!

Obwohl es sportlich heiß her ging, blieb die Atmosphäre des friedlichen Miteinanders auf einzigartige Weise immer gewahrt!

Wilfried Böhm

35. valná hromada Menšinové rady

30. 5. 2006 se v sále Slovanské besedy konala 35. valná hromada Menšinové rady, na které byli opětovně s malými změnami zvoleni:

Předseda Mag. Pavel Rodt – Sokol.

Místopředsedové: Jiří Uher – České srdce, Rudolf Černý – Česká soc. dem. strana, Ing. Karel Hanzl – Školský spolek Komenský.

Jednatel: Dr. Alfred Klein-Watrycz – Akademický spolek, místopředsedkyně Ing. Anna Vaňurová – Vlastenecká omladina, pokladník: Olga Buriánová (změna funkce) – Jednota Máj, místopokladník – nebyl udán.

Přisedící: Petr Gregory – Jednota svatého Metoděje*), nově – Arch. Dipl. Ing. Jiří Lisner – Československá jednota Barák, Josef Koutník – Československé lidové sdružení, Jan Seda – Slovan HAC, Milada Paulová – Klub československých turistů, Ilse Gregorová – Lumír, Johann Mischka – Spolek Národní dům, Mag. Zuzana Brejcha – Česko-slo-

vensko-rakouské Kontaktfórum, Viktor Hradil – Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku, Petra Pěšková (změna funkce) – Orel Vídeň.

Revize: Dkfm. Dr. Věra Gregorová, Ludvík Vávra, Jan Goldmann (změna funkce)

Čestný člen a přisedící: František Kalousek st. – Slovanská beseda.

*) Krajan Petr Gregory nečekaně zemřel 31. 5. 2008.

Rakousko-slovenská společnost slavila 15 let

5. června 2008 v přeplyných prostorách Slovenského inštitútu oslavila Rakousko-slovenská společnost 15 let trvání a zároveň 80 let bývalé Rakousko-československé společnosti. Slavnostní večer zahájil prezident Rakousko-slovenské společnosti, Dr. Werner Fassabend, který vedle jiného ocenil činnost generální sekretářky Rakousko-slovenské společnosti Mag. Eleny Penzes-Strobel. Přínos Rakousko-slovenské společnosti nejen pro prohloubení vzájemného porozumění a spolupráce mezi Rakouskem, SR a ČR ocenili velvyslanci Dr. Petr Lizák, Slovenská republika, a Dr. Jan Koukal, Česká republika. Dr. Herbert Neumayer, bývalý prezident Rakousko-slovenské společnosti, vzpomněl začátků po rozdělení, generální sekretářka Mag. Elena Penzes-Strobel popsala poutavě nejen počáteční potíže, ale i současný vývoj a směr společnosti. Na společnou minulost Rakousko-československé společnosti před rozdělením v emočním projevu zavzpomínal zakladatel Rakousko-české společnosti, obchodní rada Eduard Harant. Četným hostům a členům Rakousko-slovenské a Rakousko-české společnosti program hudebně osvěžili žáci a žákyně Komenského školy a sólisté internacionální Donauphilharmonie.

EuropaTagsWoche / Evropské dny – Štýrsko

Mezi 1. a 14. květnem 2008 v rámci Evropských dnů – Evropského roku des interkulturní Dialogs 2008 – jako příspěvek národnostních menšin proběhl mezi 9. a 12. květnem v Neumarktu na tamějším hradě Internacionální seminář národnostních menšin, pořádaný Europahaus Neumarkt, Europäische Föderalistische Bewegung / EFB a Bund Europäischer Jugend / Junge Europäische Föderalisten.

Hosty a posluchače přivítal vedoucí Europahaus Neumarkt, Max Wratschgo. Dr. Heinz Tichy zahájil a představil tématiku semináře. Následovala fotodokumentace *Ökumene im Banater Bergland* od Erwina Tigla. Na závěr večera a po přivítání starosty Reinhardta Ratcze na nádvoří hradu tančily a zpívaly skupiny z Chorvatska a Maďarska.

V sobotu odpoledne pokračoval seminář přednáškami „Der Islam am Beispiel verschiedener europäischer Länder“ – Dr. Valeria Heuberger, „Die Integration der Ungarn in Wien“ – Dr. Ernő Deak a podnětný příspěvek ke stejnému tématu ze statistického náhledu – Diana Rumpler, Maďarská národnostní menšina Vídeň, následovala slavnostní mše na nádvoří hradu.

V sobotu vystoupili s referátem „Die Kontakte zwischen Burgenlandkroaten und anderen Kroaten in Österreich“ – Ing. Stefan Pauer, předseda Burgenländisch-Kroatischer Kulturverein ve Vídni, „Die Zuwanderungsbewegungen

der Tschechen nach Wien und ihre Folgen“ – Richard Basler – Kulturní klub, „Die Moslems in der Slowakei“ – Dr. Alexander Varga, Slovensko, následovala prezentace knihy *Kärnten neu denken* – Dr. Marjan Sturm, předseda Zentralverband der Kärntner Slowenen a Dr. Josef Feldner, předseda Kärntner Heimatdienst.

Na závěr symposia na společnou tematiku „Interkultureller Dialog über religiöse Grenzen hinweg am Beispiel des Banater Berglandes“ referovali: rumunsko-ortodoxní farář Petru Berbentia, reformovaný-kalvinistický pastor i. R. Makay Botond, římský katolík Erwin Tigla, Rumunsko.

Dobře navštívený seminář se zvědavým publikem a mnohými impulsy ze stran referentů proběhl v srdečném, přátelském prostředí ke spokojenosti přítomných, a tím i organizátorů.

Nový česko-rakouský přechod u Slavonic

Vstup České republiky do schengenského prostoru výrazně usnadnil proceduru otvírání nových hraničních přechodů, což se okamžitě projevilo na jejich prudkém početním růstu. Zejména pěší turisté tak dostávají možnost téměř neomezeného toulání v česko-rakouském pomezí a objevovat krásu zdejší přírody, která v minulých časech kvůli přísným pohraničním opatřením zůstávala skryta. Další usnadnění pohybu pěších i cyklistů přinesl i nedávno otevřený přechod Lešnice – Reinholz, na jehož vybudování se výrazně podílelo jihočeské město Slavonice společně s rakouskými městy Dobersberg a Kautzen. Turistům se tak usnadní cesta do další části proslulé přírodní oblasti zvané někdy Česká Kanada. Lze očekávat, že podobných společných česko-rakouských akcí bude ještě přibývat a otevřené hranice pomohou vyvrátit všechny přežívající předsudky na obou stranách hranice. Zároveň si od nových přechodů místní obvykle slibují i podstatný růst cestovního ruchu v dosud pozapomenutých částech obou zemí. K tomu ovšem bude nutno vybudovat i další infrastrukturu, což zejména v některých českých regionech není nijak jednoduchý úkol, protože zde v rámci odsunu a při budování železné opony zanikly často celé vesnice. V mnoha případech tak chybí jak možnosti ubytování, tak i obyčejné hostince. Ale zato zde alespoň zčásti zůstává příroda v panenském stavu, zachovalejším než kdekoli jinde. (MaFr)

Připomínka popravených od Piavy

Pozoruhodnou cestu absolvoval devětapadesátiletý bývalý policista Václav Viktora z Levína u Líšova na Českobudějovicku. Rozhodl se připomenout osud svého dědečka, popraveného legionáře, pochodem z domova až k Piavě, do míst, kde spolu svedli kruté boje Češi na obou stranách armád bojujících v první světové válce. Viktora putoval s dřevěným vojenským kufrem po dědečkovi přes celé Rakousko až do Itálie. I když ho prý známí varovali, že Rakušané se budou dívat svrchu na pěšího vandráka, jeho zkušenosti s Rakouskem prý byly veskrze pozitivní. Dávná nevráživost vůči zběhům z rakousko-uherské armády, kteří se postavili na nepřátelskou stranu, už přece jen představuje dost dávnou historii na to, aby se na ní dalo dívat se stoickým nadhledem. Od bitvy na Piavě

v červnu 1918, po které došlo k popravám zajatců-legionářů bojujících v řadách italského pěšího pluku alpských myslivců 33 Doss Alto, už přece jen uběhlo plných devadesát let, během kterých se svět náležitě změnil. V Itálii si však osudy legionářů, kteří za svou pomoc v bojích proti rakousko-uherským vojskům zaplatili životem, stále připomínají. Proto také Václava Viktora v italském městě Varmo vítali nejen jeho přátelé z Clubu Alpini di Gradiscuta, ale také výstava o legionářích působících na italské frontě. A historická spojení se stala i podkladem pro kontakty současně – Václav Viktora sjednal družbu mezi italským městečkem Varmo a jihočeským Lišovem. Pro česko-rakouské vztahy však asi českoslovenští legionáři za první světové války dosud nejsou vhodné společné téma, to by se spíš hodil třeba Radecký. Ale v tomto ohledu také není nic ztraceno – v Praze se uvažuje o znovuoživení Radeckého pomníku. V rámci česko-rakouských Radeckého dní by se mohly zpívat vojenské písničky obou národů, pít italské víno a ve velkém pojídat obalované řízky, které údajně tento vojevůdce do Vídně přivezl ze severní Itálie. Ale možná právě Italové by už zase na podobnou akci nehleděli s přílišným pochopením. Na možnost návratu Radeckého pomníku, který stál do roku 1919 na Malostranském, respektive tehdy Radeckého náměstí, se však nedívají s nadšením ani někteří Češi, například příslušníci České obce legionářské nebo Svazu bojovníků za svobodu, sdružujícího veterány odboje z dob druhé světové války. Naopak návrat sousoší, které na základě iniciativy Pražanů vzniklo po maršálově smrti v roce 1858, podporuje část památkářů, kteří zdůrazňují vysokou uměleckou hodnotu pomníku vytvořeného bratry Maxovými, který nyní odpočívá v Lapidáriu na holešovickém výstavišti. Proti není ani magistrát a další odborníci, kteří pouze doporučují určitou změnu podoby podstavce, aby nepřekážel současnému dopravnímu ruchu. Lze však očekávat, že se o znovuinštalaci budou vést podobně dramatické diskuse, jaké provázely i například návrat jiných soch. Nejen člověk, ale ani tradice se většinou nemůže zavděčit všem. (MaFr)

Oslavy ve stylu Rakouska-Uherska i baroka

Moravské město Kroměříž, kde se mimo jiné v roce 1848 konala část zasedání říšské rady, se rozhodlo oslavit desáté výročí zápisu svých památek do seznamu UNESCO ve velkém stylu. Program se přitom nesl ve stylu rakousko-uherských tradic – na nádraží se například měli setkat olomoucký arcibiskup z počátku dvacátého století Theodorus Kohn se samotným následníkem trůnu, arcivévodou rakouským Františkem Ferdinandem d'Este, pánem z Konopiště. Oběma pak zahrála na počest CK kadetní hudba. Ve městě se však „objevily“ i další postavy z 19. století, jako například ruský car Alexandr III. nebo hudební skladatel Ludwig van Beethoven. Zapomenuty však nebyly ani osobnosti z dávnějších dob, které měly nějaký vztah ke Kroměříži. Slavnosti tak oficiálně zahajoval kardinál František z Ditrichštejna žijící na přelomu 16. a 17. století. Nechyběl ani uměnilovný rakouský císař Rudolf II., biskup Karel z Lichtenštejna-Castelcornu či architekti Tencalla a Lucchese, kteří výrazně poznamenali vzhled města. Program zahrnoval šermíře, arkebuzíry z třicetileté války, ohňostroj i historické tržiště.

Krásná rebelka Tinka Krákorová

V roce 2008 uplyne 160 let ode dne, kdy Vídeň opustil Vojta Náprstek se svou přítelkyní Tinkou a uprchli spolu do Spojených obcí amerických. Při této příležitosti je dobré se zmínit o neobyčejné dívce, která pro nás i po mnoha letech zůstává tajemnou ženou.

Kateřina Krákorová se narodila v Praze 10. srpna 1827 v rodině kavárníka Johanna Krákory, který sídlil v Masné ulici na Starém Městě pražském. Dcera se brzy zatoužila dostat z rodičovského dozoru a odešla za bratrem, který byl ve Vídni rukavičkářem. Zde se chtěla uplatnit jako zpěvačka či herečka, ale nakonec musela vzít za vděk domácími slovanskými besedami, kde deklamovala a zpívala. Pro svůj neobyčejně krásný zjev přitahovala vždy pozornost mužů a netajila se tím, že přijímá pozvání a pozornosti několika mužů zároveň. Na jedné z besed se s ní seznámil také Vojtěch Fingerhut, který si jako správný vlastenec říkal Náprstek. Ačkoliv byla důvěrnou přítelkyní Dušana Lambly, přijala do okruhu svých obdivovatelů i Vojtu a jeho přátele. Všichni se titulovali zkráceninami svých jmen a po vzoru Vojtěcha – Těcha si tedy Katynka začal říkat Tinka. Z jejich nečetných dopisů víme, že se zajímala mimo jiné i o politiku, toužila se zúčastnit bojů na barikádách v roce 1848 a také zvažovala, patrně pod vlivem studentských debat, zda je či není se svými názory komunistkou. Souviselo to s Náprstkovým obdivem k utopickým socialistům, touhou odejít do Ameriky a zde založit ideální společnost s vlastním hospodářstvím a školou. Vzhledem k policejnímu pronásledování Vojtěcha za účast v revolučních bouřích ve Vídni a v Praze získala touha na aktuálnosti. Tinka nakonec 21. října 1848 vyplula s Těchem na lodi Leontine do Ameriky. Neznalost jazyka a prostředí jim neumožnila realizovat českou společnost, naopak museli každodenně bojovat o holé živobytí. Navíc česky mluvících emigrantů, kteří by utvořili komunitu, bylo málo a rozprchli se po celém kontinentu. Těch s Tinkou několik měsíců živořili, než se s pomocí přátel usadili v městě Milwaukee a Tinka se začala v dopisech přátelům podepisovat Náprstková, i když o uzavření sňatku neexistují žádné doklady a ani Vojta se ve svých denících o něm nezmiňuje. Patrně šlo jen o určitou fiktivní legalizaci vztahu vzhledem k poměrně přísné maloměstské společnosti. V Milwaukee se jak Vojta, tak Tinka zapojili do společenského života místní německé menšiny, zvláště pak k ochotnickému divadlu, kde krásné Tince přezdívali Naprsquaw. V roce 1851 se Náprstek vydal tajně do Prahy přesvědčit matku o tom, že jeho vyvolená je slušná dívka – matka totiž odmítala syna finančně podporovat, pokud bude žít „na divoko“ podle ní s nevhodnou ženštinou. Vojta dojel jen do Paříže, kde se setkal s bratrem a ten jej varoval, že policie je o jeho příjezdu informována a hrozí mu na hranicích zatčení. Po rychlém návratu do Ameriky však Vojta zjistil, že mu milovaná utekla s přítelem Dr. Aignerem, za něho se záhy provdala. Posléze však utekla i od něho a v roce 1857 se vrátila do Prahy, kde se opět stala středem pozornosti svých bývalých přátel, především Dr. Lambly, v té době již přítele Boženy Němcové. Takto se tyto sobě temperamentem

podobné ženy spřátelily a Božena věnovala své družce výtisk *Babičky* s osobní dedikací. Vzhledem k tomu, že Božena Němcová zvažovala rovněž cestu do Ameriky, sbližovalo obě krásné ženy i toto. Katynka Aignerová se odvděčila za knížku malou elegantní skleněnou lampou, která byla v nuzném interiéru spisovatelky velkým luxusem. Z korespondence Němcové víme, že se několikrát navštívily a Božena v jedné ze zásilek synovi posílá suchary, které od Katynky obdržela. Po návratu Náprstka do Prahy v únoru 1858 se Kateřina odebrala do Vídně, patrně k velké úlevě Náprstkovy matky i bratra, s Vojtovou finanční pomocí a za Lamblovy asistence. Dochovalo se několik listů, z nichž vysvítá, že ani ve Vídni nenašla Katynka uplatnění a žádala Vojtu o setkání i finanční pomoc. Peníze dostala, ale k setkání již nedošlo. Zemřela někdy po roce 1888.

Získat podrobné informace o dalších osudech Katynky – zvané mezi přáteli Tinka – je těžké, protože v Náprstkově pozůstalosti byly všechny zmínky o ní začerněny nebo vytrženy. Je to práce Vojtovy manželky Josefy, která si nepřála, aby na jméno jejího milovaného Vojtěcha padl sebemenší stín hanby. Naštěstí však některé zprávy přehlédla, a tak něco málo o této mimořádné ženě víme, i když její osud zůstává nadále zahalen rouškou tajemství.

Milena Secká, Náprstkovo muzeum

Kateřina Krákorová, provdaná Aignerová

P. S.: Pokud by někdo z čtenářů o Kateřině Krákorové a jejích vídeňských osudech věděl, bude knihovna Náprstkova muzea vděčna za jakékoliv informace.

Konference **KRAJANÉ A EXIL: 1948 a 1968, PRAHA 16.-17. ZÁŘÍ 2008**

Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů pořádá 16.-17. září 2008 v Praze konferenci **KRAJANÉ A EXIL: 1948 a 1968**, pod záštitou ministra zahraničí České republiky Karla Schwarzenberga a ve spolupráci s Univerzitou Karlovou. Podrobné informace o konferenci najdete na internetové adrese www.zahranicnicesi.com.

Všichni zahraniční Češi a krajané jsou co nejsrdečněji zváni! Prosíme vás, abyste nám potvrdili předběžnou účast a eventuální zájem vystoupit na konferenci s vlastním referátem. Zaregistrovat se můžete na adrese MKVZČ, K Zahradkám 1289/4, 15500 Praha 5, Česká republika, nebo na e-mailové adrese info@zahranicnicesi.com. Potvrzení Vaší účasti očekáváme do konce srpna 2008.

Milí návštěvníci Čajů o páté,

Vlastenecká omladina přeje všem krásné a pohodové letní dny! Dopředu Vám jen chceme oznámit, že v září nás při tanci bude doprovázet live hudba! A nebudou to muzikanti ledajací, jedná se o profesionální muzikanty Jana a Ludku Sedovy, kteří jsou vyhlášenou dvojicí specializovanou na taneční hudbu. Kdo chce, může si je poslechnout na různých akcích, které jsou zveřejněny na stránkách: www.pollyssound.at.

První Čaj o páté ve velké klubovně české školy Školského spolku Komenský ve Vídni 3., Sebastianplatz 3, začíná po prázdninách **14. září 2008 v 17 hodin**. O půl šesté bude jako vždy pravidelná kulturní půlhodinka, organizovaná Jaroslavem Kolářem.

Těší se na Vás
Vaši divadelníci

Termíny Čajů o páté

září – prosinec 2008:

- 14. září
- 12. října
- 9. listopadu
- 14. prosince

Katarina Brunclíková (Hanová)

9. 7. 1977, Cheb

Do konce září 2008 máte možnost shlédnout na českém velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien, výstavu fotografií **HLEDÁNÍ** absolventky Institutu tvůrčí fotografie

na Slezské univerzitě v Opavě Katariny Brunclíkové. Fotografie Katariny Brunclíkové jsou svrchovaně vizuální a jakékoliv pokusy o přesné převedení jejich mnohoznačného významu do konkrétních slov jsou předem odsouzeny k nezdaru. Ty diváky, kteří jsou schopni se naladit na autorčinu vlnovou délku a objevovat další a další možnosti interpretace, mohou hluboce oslovit, pro ostatní zůstanou jen formální hříčkou, míní prof. PhDr. Vladimír Birgus v úvodu průvodního katalogu výstavy.

Katarina Brunclíková patří k nejvýznamnějším a nejtalentovanějším absolventkám Institutu tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě.

Ocenění: Cena FujiFilm.

LANDHAUSGALERIE - AUSSTELLUNGSBRÜCKE

2. 7. 2008 v 19. 30 Vernisáž výstavy

ERKENNEN UND EMPFINDEN

Günter Macho – Michal Macků – Georg Kuttelwascher

Výstava potrvá do 22. 8. 2008

PLAN B* GALLERY

Vernisáž výstavy

HAPPINESS – Ondřej Kohout

se konala 17. 6. 2008

1180 WIEN, THERESIENGASSE 17

POŘAD BOHOSLUŽEB

CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň 1., Salvatorgasse 12:
mše svatá každou neděli a svátek v 08:30 hodin.

KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele", Vídeň 3., Rennweg 63:
mše svatá každou neděli a svátek v 10:00 hodin.

KOSTEL „Don Bosco“, Vídeň 3., Hagenmüllergasse 31, SALE:
mládežnická mše svatá 2. neděli v měsíci v 11:00 hodin.

KAPLE "Panny Marie Pomocnice", Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:
mše svatá 3. sobotu v měsíci v 18:00 hodin.

*Srdečně zve duchovní správce P.Dr. Jan Horák SDB
spolu s Českou farní radou ve Vídni*

*Poštovní adresa: A - 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31,
tel. 0664 / 406 55 41, <http://www.sweb.cz/farnost.viden>*

KALENDÁŘ AKCÍ

So 28.6. – So 5.7.2008 – ZÁŽITKOVÁ REKREACE
pro děti 8 – 12 let na Semmeringu

So 5.7. – So 12.7.2008 – JUNIORS CAMPS
pro mládež 12 – 18 let na Semmeringu

**V době letních prázdnin se koná mše svatá v českém
jazyce každou neděli a svátek pouze v kostele
Nejsvětějšího Vykupitele, Vídeň 3., Rennweg 63,
v 10:00 hodin.**

**Jubilejní rok 2008:
750 let bohoslužeb pro Čechy ve Vídni
100 let českého kostela na Rennwegu,
Vídeň 3.**

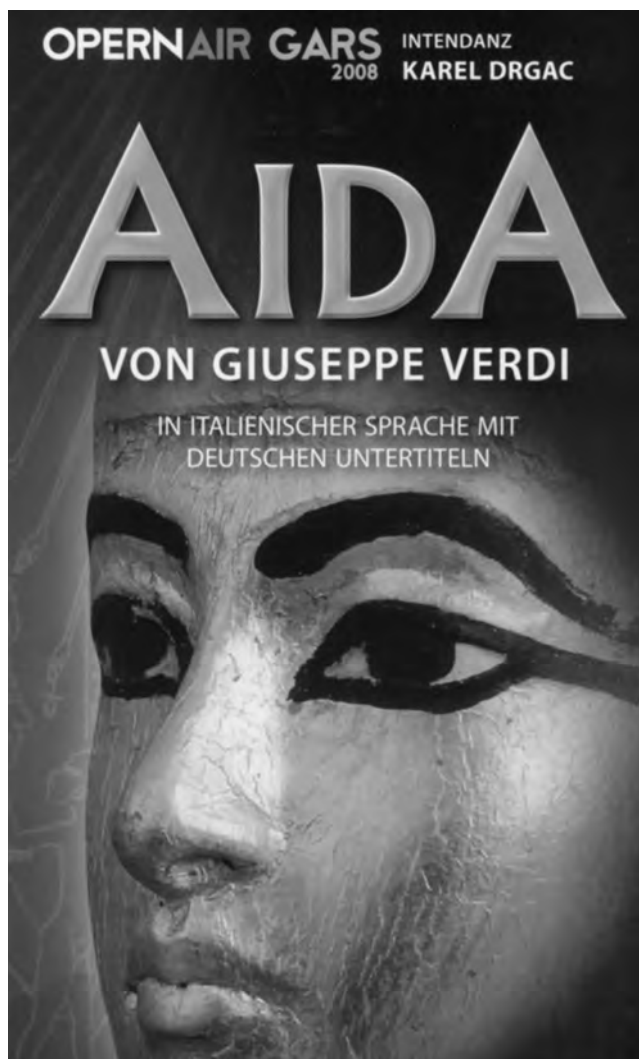
**Jubiläumsjahr 2008:
750 Jahre Gottesdienste für Tschechen in Wien
100 Jahre Tschechische Kirche am Rennweg,
Wien 3.**

100 LET ČESKÉHO KOSTELA

„První svatě přijímání pro školní děti“ - V sobotu 24. května přistoupily děti k prvnímu svatému přijímání. Slavná bohoslužba se konala v přeplněném českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3. Hlavním celebrantem mše svatě byl P. Jan Horák, duchovní správce české farnosti ve Vídni. Rytmičké písně zpívala a na hudební nástroje doprovázela mládež Klubu Dona Boska. O slavnostní výzdobu kostela se postaraly učitelky náboženství Dipl.päd. Miriam Cserko a P.Ass. Pavla Carmignato společně s rodiči. Názorná dekorace je pro zapamatování u dětí nesmírně důležitá. Příprava dětí trvala po celý rok v hodinách náboženství a účasti na nedělních bohoslužbách. Součástí přípravy byla také první svatá zpověď. Po mši svatě následovalo obcerstvení pro děti v přilehlém sálu spolku Jednoty svatého Metoděje.

50 JAHRE DON BOSCO KIRCHE

„Die Feier der Trauung von Miriam und Thomas“ – In diesem Jahr haben wir insgesamt 7 Trauungen. Jede Feier der Trauung hat einen sehr festlichen Charakter. Eine besondere Hochzeitsmesse fand am 7. Juni in der **Don Bosco-Kirche**, Wien 3., statt. Mit dem Hauptzelebrant P. Josef Keler haben P. Thomas Gaich und P. Jan Horak konzelebriert. Der Pfarrer P. Franz Lebitsch hat das Gotteshaus uns zur Verfügung gestellt und einen harmonischen Verlauf gesichert. Nach der Agape vor der Kirche sind die Festgäste in das **Don Bosco-Haus**, Wien 13., gefahren. Dort gab es die Hochzeitstafel mit Musik und einem bunten Programm. Eine große Anerkennung gehört der Direktion vom Don Bosco-Haus und dem Personal von Don Bosco-Catering, die ein zauberndes und urgemütliches Ambiente für unsere Gäste im Geist Don Bosco gezaubert haben.

Premiéra: 18. 7., dále 19. 7, 25. 7., 27. 7. 2008
 1. 8., 2. 8., 3. 8., 8. 8., 9. 8. 2008
 Začátek: 20:00 hodin
 Burgruine Gars am Kamp
 Intendant a režisér: Karel Dragač
 Dirigent: Ivan Pařík
 Hrají: Brněnští symfonici
 Vstupenky: 01/310 20 26
 e-mail: bestellen@opern-air.at
 www.opernair.at

Aktionsradius Wien

Samstag, 23. August 08
 Von Gugging nach Freiland STADTFLUCHT
 Abfahrt 11.00 Uhr, Gaußplatz 11.
 Die erste Station ist Gugging. Eine zweistündige Führung durch das seit 2005 bestehende Art / Brut Center und durch Haus der Künstler, in dem seit 1981 die inzwischen weltberühmten Gugginger Künstler leben und arbeiten, führt uns in den bildnerischen Teil des Gugginger „Gesamtkunstwerks“ ein.
 Ca. 14 Uhr Mittagessen in einem schattigen Wienerwald-Gastgarten.
 Ca. 16.30 Uhr Zwischenaufenthalt im Stiftpark Lilienfeld mit seinem außergewöhnlichen Baumbestand.

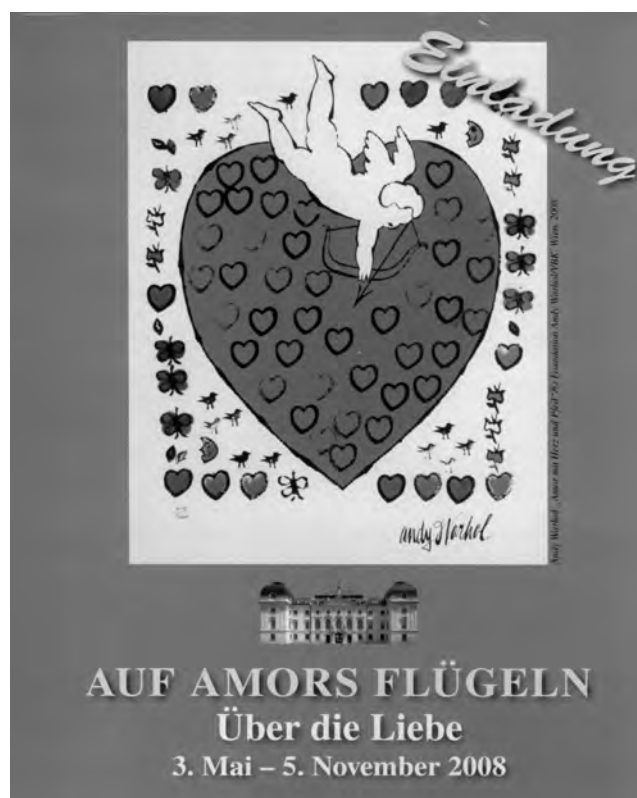
Das Ziel der Stadtflucht wird um ca. 17.30 erreicht. Im Feldbahnmuseum Freiland (in dem unter anderem die fahrtaugliche ehemalige Betriebsbahn vom Steinhof (Baumgartner Höhe) ausgestellt ist, findet um 19.00 Uhr die Musik-Text- Performance „Ortung des Paradieses / Freiland“ von Pia Palme statt.

Das fünfköpfige Ensemble zeitgenössischer Musik (die Komponistin Pia Palme – Bassflöten, Elektronik – ist Teil davon) arbeitet mit in Gugging archivierten Texten Gugginger Künstler. Vorher ist die Besichtigung des Feldbahnmuseums möglich, vor und nach dem Konzert Imbiss und Getränke.

Treffpunkt / Abfahrt: 11.00 Uhr, Gaußplatz 11 | 1200 Wien, Rückkunft in Wien: ca. 23.30 Uhr.

Unkostenbeitrag (inklusive Busfahrt): 18 EUR (Eintritte sowie Essen / Trinken nicht inkludiert).

Anmeldungen bis 18. Juli erbeten: Tel. 332 26 94, office@aktionsradius.at

Výstava v barokním zámku Riegersburg (NÖ)

Letní program KULTURBRÜCKE FRATRES najdete na adrese:

www.museumhumanum.com, nebo
 www.kulturbruecke.com
 tel: 0043 2843 2874 nebo 0664/4305651

Waldviertel Akademie např. pořádá 25. 9. 2008 v Telči v rámci cyklu Rakousko – Česká republika: naše 20. století již šesté pokračování s názvem 70. léta – „normalizace“ a život se železnou oponou. Referující: Dr. Stefan Karner, vedoucí Ludwig Boltzmann institutu pro válečné následky a výzkum, Dr. Tomáš Vilímek, Institut pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, Praha.

20., 21. 11. *Rakousko-české „Historikertage“ – Rok „8“ v rakouské a české historii*, zámek Waidhofen / Thaya.

20. 11. Knižní prezentace: *Samtene Revolution in der Tschechoslowakei 1989* v rámci 3. „Historikertage“.

Informace: Waldviertel Akademie, tel.: 02842/53 737, fax: dtto a 9

www.waldviertelakademie.at

Franz Welser-Möst diriguje v Salcburku *Dvořákovu Rusalku*

Salcburská produkce opery *Rusalka* od Antonína Dvořáka byla na začátku června 2008 koncertně provedena pod taktovkou rakouského dirigenta Franze Welser-Mösta v Severance Hall v Clevelandu. Zdejší publikum přijalo produkci s nadšením a potleskem ve stoje (standing ovation). Zbývá jenom doufat, že v Salcburku bude scénická úprava stejně brilantní jako Clevelandský orchestr a pěvecký sbor. Pak se tedy má salcburské publikum na co těšit, soudí Ernst P. Strobel ze *Salzburger Nachrichten*.

Irglová s Hansardem do Brna

Hudební dvojice Glen Hansard a Markéta Irglová, jejichž píseň *Falling Slowly* se ozývá v českých rádiích již několik měsíců, přijede potěšit své fanoušky i do Brna. Dvojice, jejichž sláva vzrostla především díky snímku *Once*, si pro svůj brněnský koncert vybrala neobvyklé místo – Mahe-

novo divadlo. Oskarové duo zde vystoupí bez kapely, svůj koncert zpestří irským hostem – pozvání přijal hudebník Liam O'Maonlaí. Brněnský koncert nebude jediný, který dvojice v České republice podnikne. Na přelomu července a srpna navštíví asi šest českých a moravských měst. Koncert v Brně se koná v pondělí **28. 7. 2008**, lístky na koncert (cena se pohybuje od tří set padesáti korun do pěti set padesáti) jsou již v prodeji. Koncert zajišťuje agentura Indies Scope.

Kavárny minulého století

Do konce srpna je možno v Praze Na Poříčí 52 navštívit funkční kavárnu, která je součástí výstavy *Pražské kavárny a jejich svět*, kterou připravilo Muzeum hlavního města Prahy (www.muzeumprahy.cz).

Muzeum hlavního města Prahy, hlavní budova Na Poříčí 52, 180 00 Praha 8.

Výstava je otevřena do **31. srpna 2008** v sále č. 3 a 4.

Mezinárodní trienále

Několik výstav včetně módních přehlídek obsahuje projekt Mezinárodní trienále Jablonec 2008, který probíhá v prostorách Muzea skla a bižuterie a Eurocentra a je otevřen do **27. září**, vždy od 10 do 18 hodin.

www.jablonec2008.eu

Letní shakespearovské slavnosti

Divadelní festival *Letní shakespearovské slavnosti* přináší toto léto řadu novinek. Kromě tradičních scén v Praze, Brně a Bratislavě se hraje i v Ostravě a Košicích. Festival trvá do **8. září**. První scénou zůstalo Nejvyšší purkrabství Pražského hradu, celkově je naplánováno 158 představení. Více informací: tel. +420 226 200 830, www.shakespeare.cz.

Ján Mančuška v galerii Tranzitdisplay

Prostory pražské galerie Tranzitdisplay zaplnil svou instalací z posledních let český konceptuální umělec Ján Mančuška. Výstava nazvaná *Jihozápadní sloup a jeho stín na začátku novely* je otevřená do 17. srpna.

Výstava *Život a smrt v mladší době kamenné*

Ústav archeologické památkové péče ve spolupráci s dalšími institucemi připravil výstavu z názvem *Život a smrt v mladší době kamenné*. Jejím zlatým hřebem je sedm tisíc let staré více než půlmetrové torzo sochy nazvané Hedvika (podle jména, které bylo v kalendáři v den jejího nalezení), nedávno nalezené v Mašovicích na Moravě. Torzo leželo pod zemí hned vedle dvojitého moravského rondelu „kultury s moravskou malovanou keramikou“. Pravěký rondel byl podle expertů významným kultovním areálem. Socha (dosud se z ní našla jen její spodní část) zřejmě sloužila podle archeologa a nálezce Hedviky Zdeněka Čižmáře jako kultovní nádoba při obřadech. Výstava má upozornit na všechny významné nálezy zejména z mladší doby kamenné. Spolu s ní bude i vystavena Hlubokomašůvecká Venuše, nalezená na Znojemsku v meziválečném období. Součástí budou i kostry pravěkých lidí nalezené v hrobech, modely pravěkých stavení či ukázky pohřebních rituálů.

K vidění na být výstava od 25. července až do poloviny října 2008 v Císařském sále znojemského hradu.

Hodiny ze sídla hlavy státu jsou vystaveny v Císařské konírně

Stovka historických hodin, většinou opravených a restaurovaných, se ocitla na výstavě v renesančním prostoru Císařské konírny. Nejzajímavější z nich podle kurátora expozice Jaroslava Sojky jsou například sochařsky tvarované empírové stolní hodiny z první Masarykovy pracovny, mohutné zlacené vyřezávané krbové hodiny s měchy varhanního strojků hrajícího menuety z Mozartova *Dona Giovanniho* a obrazové hodiny z poloviny 18. století. Jejich součástí je hnací strojek mechanismu automatů, který na pozadí horské krajiny s vesnicí rozpojuje dva výjevy. Kováři kují železo na kovadině, oheň výhně probleskuje pomocí točené trubice, vodní kolo se otáčí, před mostkem brousí podomní brusič sekyru – a k tomu zní Radeckého pochod, rakousko-uherská hymna a další dvě skladby. Pozoruhodné jsou i sluneční horizontální hodiny z mosazi vyrobené po roce 1700. Návštěvníci si mohou prohlédnout spoustu empírových, vesměs kovových a pozlacených hodin převážně francouzského původu, a hodiny nástěnné včetně obyčejných „švarcvaldek“. Nejmladší hodiny pocházejí z nákupu pro zámek v Lánech z roku 1939.

Podle vedoucího hradního oddělení uměleckých sbírek Martina Herdy výstava nabízí neobyčejně zajímavý pohled na součást sbírek, které jinak běžně slouží v reprezentačních prostorách. „Jde o fond, který není běžně přístupný,“ upozornil s tím, že citlivé restaurování mnohým strojkům vrátilo původní půvab i funkčnost. Chronologicky uspořádanou výstavu doplňují nejrůznější předměty – nábytek, zrcadla, sošky, hodinářské nářadí a svícní, které bývaly doplňkem strojů odtikávajících čas na krbových římsách.

Výstava, nad kterou převzala záštitu Livia Klausová, bude v Císařské konírně otevřena až do 28. září.

Moravská gobelínová manufaktura

Jméno Moravské gobelínové manufaktury má mezi znalci i milovníky gobelínů či koberců dobrý zvuk. Počátky výroby gobelínů ve Valašském Meziříčí a tvorbu manufaktury až do současnosti představuje výstava, která je k vidění v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze. V manufaktuře se gobelíny nejen vyrábějí, ale také restaurují. „Gobelínka funguje 110 let. Možná malinko více, ale 110 let starý je první záznam, že gobelínka existuje a v té době, v roce 1898, už měla dvacet tkadlen.“

Výstava věnovaná Moravské gobelínové manufaktuře potrvá do 21. září.

Výstava *Stopy lidí*

Téměř čtvrt milionu lidí si od loňského listopadu prohlédlo v hlavní budově Národního muzea v Praze výstavu s názvem *Stopy lidí*. I vzhledem k tomuto zájmu a kvůli tomu, aby si ji mohli prohlédnout i prázdninová návštěvníci metropole, se vedení muzea rozhodlo prodloužit ji do 3. srpna 2008. Expozici si také prohlédl i americký astronaut s českými a slovenskými kořeny Eugene Cernan. Vlajka, která s ním byla na Měsíci a kterou poté daroval České republice, je jedním z poutavých exponátů.

22. srpna bude v Národním muzeu zpřístupněna expozice nazvaná *...a přijely tanky*, připravená ke 40. výročí okupace Československa ze srpna 1968.

Národní muzeum, Praha, Václavské nám. Více informací o výstavě naleznete na webových stránkách:

www.stopylidi.cz.

Festivalová sezóna v ČR

Festivalovou sezónu již otevřelo několik akcí v červnu. Více než 90 000 lidí dorazilo v polovině června během tří dnů na letiště Boží Dar v Milovicích, kde se konal multizánrový festival *Votvírák*. Vstup na akci byl zdarma. Hudba z mnoha koutů světa zněla 27. a 28. června na pražské Štvanici, kde se uskutečnila mezinárodní přehlídka etnické hudby a world music *Respect*. O víkendu si přišli na své také příznivci rocku. Ve Spáleném Poříčí na Plzeňsku byl šestý ročník největšího rockového festivalu na západě Čech *Basinfirefest*, na fotbalovém stadionu Borek v Trinci skončil 15. ročník festivalu *Noc plná hvězd*. V Hradci Králové proběhl jeden z nejproslulejších festivalů *Rock for People*. Zde se představily desítky tuzemských i zahraničních interpretů. Od 10. do 13. července se příznivci tvrdší muziky sjeli do Vizovic na další ročník *Masters of Rock*, kde slyšeli vedle tuzemských kapel například Def Leppard, Apocalyptiku nebo Ministry. Ve stejný termín se v Ostravě uskutečnil *Colours of Ostrava* nabízející široké spektrum hudby, jehož jádrem je world music.

Série vystoupení v historických památkách České hrady.cz začala 11. července na středočeském Točnicku. Skupiny Guločar, Monkey Business či Chinaski se v rámci festivalu dále objeví na Kunětické hoře, Švihově a Bezdězu. Mezi tradiční festivaly patří *Benátská noc*, která

se bude konat od 25. července na Malé Skále, a *Trutnov Open Air*. Tam se během čtyř dnů od 21. srpna na čtyřech pódíích představí zhruba stovka interpretů.

Mnoho letošních festivalů myslí také na příznivce taneční muziky. Proslulý festival *Creamfield* tentokrát zavítal 12. července do Břeclavi a jeho hlavním tahákem je vystoupení předních britských dýdžejů Sashi a Johna Digweeda. Taneční léto je již 12 let v Čechách spojeno s festivalem *Summer Of Love*, kde třetí srpnovou sobotu na pardubickém závoďišti své hity zahraje také britská formace Stereo MCs. Hip Hop Kemp, první tuzemský hiphopový festival, který vznikl v roce 2003, představí ve Festivalovém Parku v Hradci Králové od 22. do 24. srpna hvězdy žánru včetně amerických The Roots a tuzemských PSH.

Příznivci spíše undergroundové scény mohli navštívit akce jako *Litoměřický kořen*, jehož 14. ročník se uskutečnil 4. až 5. července v litoměřickém letním kině a nabídl mix alternativní hudby, folklóru a vážné hudby. Podobně zaměřený je také festival *Eurotrialog*, který se koná 30. srpna v Mikulově.

Během prázdnin v České republice samostatně vystoupí řada zahraničních hudebních hvězd. Metalové příznivce potěší 8. srpna Iron Maiden v Praze. Hardrocková legenda Whitesnake koncertovala 19. července v Karlových Varech. Velký zájem byl o dvě pražská vystoupení Toma Waitse 21. a 22. července. Folkrocková kytaristka Alanis Morissett v Praze zahraje 12. srpna, své nové album zde představí 17. srpna R.E.M.

Festival Folková růže

Festival *Folková růže*, jehož hlavní program již v Jindřichově Hradci začal, si k oslavě svých 15. narozenin nadělí několik neobyčejných koncertů a setkání. Bude to především společný koncert kapel Spirituál kvintet Žalman a spol., Hradišťan a domácí skupiny Jen tak tak. Během tří dnů se publiku představí více než 50 kapel a písničkářů.

Prázdniny v Telči

Tisíc vstupenek na koncert Glena Hansarda a Markéty Irglové, který je v programu *Prázdnin v Telči* naplánován na 30. července, bylo vyprodáno během několika minut. Šestadvacátý ročník tohoto patrně nejdelšího hudebního festivalu v České republice, jenž začíná 25. července a končí 10. srpna, však nabízí nespočet hudebních zážitků. Zahájení bude tentokrát vypadat jako v severoitalském městě Verona, ve kterém se odehrál milostný příběh Romea a Julie. Svoji svéráznou verzi Shakespearova dramatu předvede Teátr Víti Marčíka a kulisami mu bude pohádkové renesanční prostředí telčského zámku. K poslechu zazpívá vokální kapela Exfanta a později k tanci zahraje francouzsko-balkánská dechovka Sergent Pépère.

Během sedmnácti večerů se na nádvoří telčského zámku představí desítky kapel a stovky hudebníků nejen z české hudební scény. Letos kromě Ira Hansarda a Sergent Pépère přijedou i irští The Hogs anebo zimbabwská taneční skupina Iyasa. Nejočekávanější zahraniční hvězdou je ale izraelská zpěvačka Talya G. A Solan.

Na zámeckém nádvoří i letos vystoupí legendy českého folku, rocku a alternativy – Michal Prokop a Framus 5,

Hradišťan, Druhá tráva, Václav Koubek, Bratři Ebenové, Spirituál kvintet, Radim Hladík a Blue Effect. Třicet let svojí existence letos v Telči oslaví Nezmaři a stejně tak Žalman & spol. oslaví jubilejní čtyřicítku na pódiu. Přijde i na několik neočekávaných hudebních fúzí – například Jablkoň a Traband, KOA a -123 minut, Ivan Hlas a Vlasta Redl anebo Jarret a Hradišťan.

Kromě koncertů na zámeckém nádvoří je každý den připravena scéna na náměstí, kde se o přízeň posluchačů ucházejí současní začínající muzikanti, a také scéna v klubu, kde se pořádají koncerty v komornější nebo bujarejší náladě než na hlavní scéně. Tato nocturna letos nabídnou například vystoupení Moniky Načevy s DJ Fivem, avantgardního muzikanta Pavla Fajta, Báru Hrzánovou a Condurango, písničkáře Vladimíra Václavka anebo dánskou kapelu Moving Cloud. O nejhezčí hudební tečku všech dosavadních festivalů se pak pokusí kapela MTO Universal neboli Malý taneční orchestr Divadla Sklep.

Muzeum významného českého architekta Josefa Gočára

Koncem června bylo otevřeno v kubistické Bauerově vile v Libodřicích u Kolína Muzeum významného českého architekta Josefa Gočára (1880-1945). Gočár ji pro tamního majitele velkostatku Adolfa Bauera postavil v letech 1912 až 1914 a nyní skončila její rekonstrukce. Vedle expozice o Gočárově díle v budově vznikne i galerie kubistického designu.

Rekonstrukci od roku 2005 prováděla Nadace českého kubismu, která vilu vlastní. Vila je kulturní památkou a je jedinou venkovskou kubistickou vilou v Česku. Dalších pět kubistických vil je v Jičíně a Pelhřimově – od Pavla Janáka, v Praze od Josefa Chochola, v Lysé nad Labem od Emila Králíčka a v Olomouci od Rudolfa Stockara.

Interiéry Bauerovy vily návštěvníkům nabídnou atmosféru počátku 20. století. Nosnými body expozice jsou dochované prvky interiérů, především zařízení koupelny, krbové zařízení, dřevěná vestavěná skříň či knihovna. V rámci provedeného průzkumu byly objeveny vzorky tapet, podle nichž jsou vyrobeny repliky, obnoven byl i pozemek okolo vily a rehabilitovány dochované vzácné dřeviny.

Interiér doplňuje dobový kubistický mobiliář a exponáty výtvarného a užitého umění. V prvním patře je expozice věnovaná historii a rekonstrukci vily, Josefu Gočárovi a českému kubismu vůbec, také však památkám moderní architektury v regionu.

Projekt libodřické vily vznikl pravděpodobně na podzim roku 1912, na jehož počátku Gočár vyprojektoval známý pražský Dům U Černé Matky boží či lázeňský dům v Bohdanči. Vila byla dědicům Bauera za druhé světové války zabavena jako židovský majetek a od roku 1945 v něm sídlila správa obce. Po roce 1948 se vila využívala i jako pobočka knihovny a mateřská škola. V roce 2002 ji koupila Nadace českého kubismu, která provedla v letech 2005 až 2008 její generální rekonstrukci podle návrhu Michala Sborwitze. Rekonstrukce Bauerovy vily je součástí projektu *Kubismus na venkově*, jenž je spolufinancován Evropskou unií a českým státem. Podporu poskytl také Středočeský kraj.

Architekt a designer Bořek Šípek bude dále stát v čele Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci

Známý architekt a designer Bořek Šípek bude stát v čele Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci další čtyři roky. Jeho kandidaturu podpořila většina členů akademického senátu. Šípek, který byl jediným kandidátem, stojí v čele liberecké fakulty od 1. června 2005. Tehdy byl zvolen na tři roky, od té doby se ale funkční období o rok prodloužilo.

Rektor univerzity Vojtěch Konopa opětovně zvolení Šípka do čela fakulty vítá. „Je dobře, že bude zachována kontinuita v pozitivním vývoji fakulty, která i díky světově známé osobnosti profesora Šípka významně posiluje svoji mezinárodní prestiž.“ Ocenil také to, že se Šípkovi za dobu jeho působení podařilo ve výuce posílit složku zaměřenou na umění. „Přijal jsem také proto, že mi zdejší fakulta připadá živá, s dobrými možnostmi a komunikací se studenty,“ řekl tehdy novinářům Šípek. O místo děkana se znovu ucházel především proto, aby měl možnost pokračovat v záměrech, které v Liberci nastartoval. „Tři roky jsou krátká doba na to, aby člověk mohl své představy uskutečnit. Leccos se povedlo, ale kdybych byl úplně spokojený, nemusel bych znova kandidovat,“ řekl architekt.

Šípek, který v červnu oslaví devětapadesáté narozeniny, má k Libereckému kraji blízko, mimo jiné spoluzakládal sklářskou firmu Ajeto v Novém Boru na Českolipsku. I díky tomu je v Česku v posledních letech znám víc jako designér, i když sám se považuje hlavně za architekta. Jeho zásluhou mimo jiné získala liberecká univerzita akreditaci nového bakalářského studijního programu Design, obor Design prostředí. Podobný čtyřletý bakalářský obor zatím jiná fakulta architektury v republice nenabízí.

Fakulta umění a architektury je druhou nejmladší fakultou Technické univerzity v Liberci. Založena byla v roce 1994. Od začátku prosazuje vlastní model soudobé školy architektury s poměrně malým počtem studentů. Architekturu v Liberci nyní studuje zhruba 200 mladých lidí.

Kulturní akce Senátu

Stejně jako v předcházejících letech připravil Senát ČR na léto řadu kulturních akcí, které se budou konat přímo v sídle Senátu, a to ve Valdštejnské zahradě. Letošní letní program začal již v květnu a v červnu startoval další ročník Kulturního léta v Senátu. Každý čtvrtek od 17:00 hodin začíná některé z kulturních vystoupení. Od června do září v zahradě vystoupí pěvecké soubory, dixielandy, folklorní pěvecké i taneční soubory.

Valdštejnská zahrada bude ale také dějištěm připomenutí letošního tzv. osmičkového roku. Ve středu 20. srpna ve 14:00 hodin u příležitosti 40. výročí srpnové okupace na pódiu v zahradě vystoupí Spirituál kvintet, Yvonne Přenosilová, Ivan Hlas trio nebo Vladimír Mišík.

Podrobný program všech kulturních pořadů najdete na internetových stránkách: www.senat.cz, v informačním centru nebo se můžete informovat na telefonním čísle 0042 25707 5707. Valdštejnská zahrada je otevřena denně od 7:30 do 18:00, o víkendech od 10:00 do 18:00. Ve dnech státních svátků je otevřena do 22:00 hodin a je také slavnostně nasvícena.

Zdroj: Senát 2/2008

Česká inspirace – Kulturní kalendář 2008

Podrobné kulturní programy osmi historických měst: Hradec Králové, Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Litomyšl, Polička, Telč a Třeboň najdete na internetové stránce: www.czech-inspiration.cz

34. ročník Filmové letní školy v Uherském Hradišti

(25. 7. – 3. 8. 2008)

Podrobné informace najdete na internetové stránce: www.lfs.cz.

5. ročník Festivalu židovské kultury Šamajim

(1. 8. – 3. 8. 2008) v Třebíči, www.mkstrebic.cz

Koncert k záchraně Staré synagogy v Plzni 24. 8. Kasejovice, 14. 9. synagoga ve Kdyni, www.zoplzen.cz.

Můžete se také informovat v České centrále cestovního ruchu, Herrengasse 17, 1010 Wien.

Tel.: 0043 1 533 21 933, www.czechtourism.com,

e-mail: chaloupkova@czechtourism.cz

Mezinárodní výstava obrazů, grafiky a miniatur ve Znojmě

Institut pro křesťanskou kulturu Proboštsví Rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou IN HONOREM DEI *Mezinárodní výstava obrazů, grafiky a miniatur* Bedřiška Znojemská, Lise Forell, Jiří Němec, Barbara Issa Wagner, Gerrit Murauer, Ladislav Maria Wagner Znojmo-Hradiště, otevřeno denně od 15. června od 10.00 do 17.00 hodin

Výstava potrvá do 31. srpna 2008.

Štěkeň a Klostermann 2008

19. 7. Oslovení 690. výročí za ložení Štěkne, setkání rodáků a milců. Vzpomínka na 85. výročí úmrtí K. Klostermanna a otevření Institutu K. Klostermanna na faře.

Koncert v Zámku CJ

20. 9. od 10:00 hodin Štěkeň – Čejetice – příjezd historického vlaku k 1868 FJI Bahn – FJI, Švejk, KK

Podrobné informace: Institut – Karel Klostermann – Štěkeň, František Sáček

tel.: +420 777 166 196

fsacek@kklostermann.eu nebo www.kklostermann.eu

Dobrovolná akce občanů Štěkně k záchraně fary (z r. 1670) je zmiňována i v prózách K. Klostermanna

Návštěva kláštera ve Schlaglu, výměna zkušeností z vaření piva mezi opatem Martinem a návštěvníky ze Štěkně

Ohlédnutí:

27. 6. LQ TSCHECHISCHES KALEIDOSKOP 1. Teil: Kompositionen von Alois Hába (Sechs Stimmungen, 1971) und Ondřej Štochl

(Klavierstück 2008, Uraufführung) sowie Werke von Marek Kopelent, Ivana Loudová, Tomáš Pálka, Věra Čermáková, Jaroslav Štastný, Marta Jiráčková, Petr Pokorný und Alois Piños. IRIS GERBER, Bern (Klavier)

29. 6. LQ TSCHECHISCHES KALEIDOSKOP 2. Teil: Iris Gerber, Klavier (Bern)

Teil 1: Werke von Marek Kopelent, Ondřej Štochl, Tomáš Pálka, Jaroslav Štastný, Věra Čermáková

Teil 2: Werke von Ivana Loudová, Marta Jiráčková, Petr Pokorný, Alois Piños, Bohuslav Řehoř, Alois Hába
Kunstverein Alte Schmiede, Schönlaterngasse 9, 1010 Wien

Poznámka redakce: Přišlo po uzávěrce, ale i přesto je to zajímavá informace.

Pořadatelé Strážnického festivalu vzpomněli 120. výročí narození zakladatele Vladimíra Úlehly

Na Mezinárodním folklórním festivalu, 63. ročníku ve Strážnici, se představilo na 1 800 účinkujících – nejdále z Kolumbie a Beninu. Programovou nabídku tvořilo 35 pořadů, na nichž vystoupilo sedmdesát šest domácích a šest zahraničních souborů a skupin.

Třešničkou na pomyslném programovém dortu byla vzpomínka na 120. výročí narození profesora Vladimíra Úlehly (který se podílel na přípravách prvních ročníků strážnických slavností), vynikající postavy českého i slovenského národopisu. V amfiteátru Zahrada byl promítnut Úlehlův film *Mizející svět*, také mu byl věnován noční pořad *Písňovou zahradou*.

Mezinárodní konference Svědomí Evropy a komunismus

Na půdě pražského Senátu Parlamentu ČR se 2.-3. června 2008 se konala mezinárodní konference *Svědomí Evropy a komunismus*. Akci pořádal Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR pod záštitou místopředsedy vlády ČR RNDr. Alexandra Vondry.

Po přivítání organizátory konference poslankyně Jany Hybáškové a senátora Martina Mejstříka zahajovací projev pronesl bývalý prezident Václav Havel. Postoj ke komunismu i nacismu zaujali přednášející referenti, kteří přijeli do Prahy z různých zemí světa, a tudíž z různého úhlu pohledu, jiného historického vývoje a jiných zkušeností, prostor byl dán historikům, a také svědkům doby, jejichž referáty, stejně jako referáty ze zemí bývalého východního bloku, byly vysoce emotivní.

Jeden z referentů konference Joachim Gauck, bývalý evangelický pastor a ředitel Úřadu pro dokumenty státní bezpečnosti NDR

První den konference byl věnován obětím komunismu a definici komunistických zločinů z dnešního pohledu.

Vystoupení politické vězeňkyně, sedmaosmdesátileté paní Růženy Krásné vyvolalo u mladší generace sice lítost nad jejím osudem, ale i nepochopení a rozčarování z jejího v podstatě podobného slovníku bývalého režimu a nerealistická, i když pochopitelná, vzhledem k jejím zkušenostem a k přihlídnutí k utrpení politicky pronásledovaných, v době, kdy KSČ je zastoupena ve vládě ČR, přání.

Den byl zakončen recepcí na pozvání místopředsedy vlády RNDr. Alexandra Vondry, který také při této příležitosti pronesl krátký projev.

Druhý den se zabýval potřebou založení evropské vědecké instituce, která se bude věnovat studiu totalitních režimů po vzoru ústavů vzniklých v zemích bývalého východního bloku – Ústavu svědomí Evropy. Není možno vyjmenovat všechny moderátory či přednášející, ale uvedeme pouze v zastoupení všech Joachima Gaucka, bývalého evangelického pastora a ředitele Úřadu pro dokumenty státní bezpečnosti NDR se skvělým příspěvkem i s „návodem“ nejen českého řešení, a přesvědčivou, ambiciózní členku Evropského parlamentu Janu Hybáškovou.

Chyběl nám referent z Rakouska, rakouská zkušenost s komunismem i přes počáteční společnou Rakousko-uherskou tradici a historii je jiná a odlišná, stejně i zkušenost s „vypořádáním“ se s nacismem. Určitě by byla stejně objektivní a vysvětlující jako zcela odlišný přístup Angličanů k dané tematice, který trefně nastínil Christopher Beazley, člen Evropského parlamentu, Velká Británie.

Účastníci konference měli možnost navštívit v rámci Pražského jara koncert k 85. výročí založení Československého rozhlasu, který byl věnován obětím nacismu a komunismu. Symfonický orchestr Českého rozhlasu s dirigentem Vladimírem Válkem nabídl spokojenému publiku *Fantazii na staročeské chorály Tení Pán velí se nebáti* od Otakara Jeremiáše, *Biblické písně*, op. 99 od Antonína Dvořáka v podání sólisty Národního divadla v Praze Ivana Kusnjera a na závěr *Symfonii č. 5 B dur*, op. 100 Sergeje Prokofjeva.

PRAŽSKÁ DEKLARACE

o svědomí Evropy a komunismu
Praha, 6. 6. 2008

Senátor Martin Mejstřík a europoslankyně Jana Hybášková na tiskové konferenci představili české znění Pražské deklarace, kterou přijala mezinárodní konference *Svědomí Evropy a komunismus* konaná ve dnech 2.-3. června 2008 na půdě Senátu Parlamentu ČR. Akci pořádal Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR pod záštitou místopředsedy vlády ČR RNDr. Alexandra Vondry.

Pražská deklarace ve své preambuli konstatuje naléhavou nutnost vyrovnat se s komunistickou ideologií a s minulými i současnými komunistickými režimy v evropském a mezinárodním měřítku. Konstatuje mimo jiné, že komunistická ideologie je přímo zodpovědná za zločiny proti lidskosti, že existuje výrazná podobnost mezi nacismem a komunismem, že mnoho pachatelů komunistických zločinů ještě nebylo postaveno před soud, že se mnoho komunistických stran neomluvilo za komunistické zločiny

a že milióny obětí komunismu mají právo na stejné uznání jakého požívají oběti nacismu. Zdůrazňuje, že celá jedna třetina světové populace žije v těžkých životních podmínkách pod různými komunistickými diktaturami.

Deklarace, která se obrací na všechny národy Evropy, všechny evropské politické instituce včetně národních vlád, parlamentů, Evropského parlamentu, Evropské komise, Rady Evropy a dalších relevantních mezinárodních orgánů, formuluje sedmnáct požadavků.

Mezi hlavními uvádíme:

- požadavek na přijetí celoevropské odpovědnosti za zločiny spáchané komunismem,
- požadavek na legislativní uznání komunistických zločinů za zločiny proti lidskosti, a to na národních i na evropské úrovni,
- požadavek na ustavení 23. srpna, dne podepsání paktu mezi Hitlerem a Stalinem známého jako Molotovův-Ribbentropův pakt, jako dne připomenutí obětí nacistických a komunistických totalitních režimů, stejným způsobem, jakým si Evropa připomíná oběti holocaustu dne 27. ledna, - požadavek na účinnou veřejnou debatu o komerčním a politickém zneužití komunistických symbolů, - pokračování slyšení Evropské komise týkajících se obětí totalitních režimů,
- požadavek na uspořádání mezinárodní konference o zločinech spáchaných totalitními komunistickými režimy, za účasti zástupců vlád, politiků a odborné veřejnosti,
- požadavek na založení Ústavu Evropské paměti a svědomí a panevropského muzea – památníku obětí všech totalitních režimů,
- požadavek na přepracování evropských učebnic dějepisu tak, aby se děti mohly učit o komunismu a jeho zločinech stejně jako o zločinech nacismu,
- požadavek na společné připomenutí dvacátého výročí pádu Berlínské zdi a masakru na Tiananmenském náměstí příští rok.

Pražskou deklaraci podepsali mimo jiné:

Václav Havel, Joachim Gauck, Vytautas Landsbergis, Göran Lindblad, Tunne Kelam, Christopher Beazley, Emanuelis Zingeris, Ivonka Survilla, Tseten Samdup Chhoekyapa, Jana Hybášková, Jiří Liška, Martin Mejstřík, Jaromír Štětina, Pavel Žáček, Eduard Stehlík a další.

Kontakt: Martin Mejstřík, Senátor Parlamentu ČR
Valdštejské nám. 4 118 01 Praha 1
Česká republika
tel.: 00420-25707 2786
e-mail: mejstrikm@senat.cz
Kancelář poslankyně Jany Hybáškové, Tel: 605 142 945

tschechien | nemecko Portal

In den letzten Wochen haben wir das tschechien | nemecko Portal aktualisiert und überarbeitet. Ihr findet das Portal auf <http://www.tschechien-portal.info/>

Es ist, mit Besucherzahlen im 4- bis 5-stelligen Bereich, stark frequentiert. tschechien | nemecko Portal bietet Informationen und interessante Links zu vielen Themen - im deutschen Teil der Seite über Tschechien, im tschechischsprachigen Teil der Seite über Deutschland.

Ein großer Vorteil des Portals besteht in der Möglichkeit es als registrierter Nutzer eigenständig mit Beiträgen, Links, Rezensionen etc. speisen zu können und hierdurch Informationen einem breiten Publikum zugänglich zu machen.

Das Portal lebt von der Aktivität seiner Nutzer! Gerade darum suchen wir immer wieder interessierte Gruppen oder auch Einzelpersonen, die einen Teil der Seite intensiver pflegen möchten und diese mit ihrem Wissen und ihren Informationen zu bereichern. Befinden sich auch unter Euch Interessenten an solch einer „Patenschaft“? Dann meldet Euch bitte bei info@bruecke-most-stiftung.de.

Ich hoffe, Euch bald auf tschechien | nemecko Portal begrüßen zu dürfen!

Esther Nieft

Praktikantin der Brücke/Most-Stiftung

Brücke/Most-Stiftung Nadace Brücke/Most

Reinhold-Becker-Straße 5, 01277 Dresden

Tel.: +49 (0)351 / 433 14 - 141, Fax: +49 (0)351 / 433 14 - 133

E-Mail: praktikant@bruecke-most-stiftung.de

Z nových knih

Román Emila Hakla *Let čarodějnice*

Dalo by se říct, že je *Let čarodějnice* popisem prázdnoty všedních dnů v současné Praze, která je vyplněná prací, v níž člověk tráví většinu času, ať už proto, že to tak zkrátka musí být, či proto, že tím zakrývá absenci osobního života, píše ve své recenzi Ondřej Horák v *LN*. *Let čarodějnice* vypráví o zbesilosti srdce i světa, o zmatcích v hlavě i ve fungování mezilidských stavů. Prozaik znovu osvědčil svou schopnost nevšedních popisů obyčejných

věcí i smysl pro humor a nadhled.

Emil Hakl, vl. jménem Jan Beneš (nar. 1958), je sice jako autor uvězněný ve svém životě, ale jeho dílům dodává na síle i na důvěryhodnosti. *Let čarodějnice* opět dokazuje, že pražský prozaik je v disciplíně „zachycení české přítomnosti“ jedinečný, dodává Horák.

Nakladatelství ARGO, Praha 2008, 266 stran

David Zábranský – *Šternův pokus milovat*

Druhá kniha Davida Zábranského (loňský držitel literární ceny Magnesia Litera za objev roku), *Šternův pokus milovat*, je časem, místem i osobou vypravěče sevřená novela odehrávající se během několika dní na filmovém festivalu v Karlových Varech. Je vyprávěna vnitřním hlasem hlavního hrdiny, třicetiletého Bertranda Šterna, jemuž nechybí nic, pouze znalost toho, co se mezi lidmi traduje jako „mezilidský vztah“.

Nakladatelství ARGO, Praha 2008

Čalo vodi/Sytá duše

Brněnské Muzeum romské kultury vydalo jedinečnou publikaci: čtyřsetstránkovou knihu *Čalo vodi/Sytá duše*. Jde o vůbec první pokus reprezentativně představit literární tvorbu romských autorů žijících v České republice. Analogii sestavily Helena Sadílková a Jana Kramářová, a to jako opožděný doplněk stejnojmenné výstavy. Romští autoři nejraději vyprávějí: základem jejich stylu je poetická zkratka a průzračnost – co

mají na srdci, se rázem ocitá na jazyku, resp. na papíře, hodnotí kritik a publicista Radim Kopáč v *LN*. Spontaneita jejich výrazu však často dobarvuje skutečnost fikcí, takže do některých vyprávění pronikají prvky legend, báchorek a pověstí, a to jednou hrdinských, jindy fantastických až hororových. *Sytá duše* je kniha prózy věrná svému šťastně zvolenému titulu: literárně neškolení tvůrci, kteří by sama sebe za spisovatele nikdy nepovažovali, píšou proto, že psát musí – že je cosi nutká. Díla romských autorů, pokračuje kritik, mají stejný kořen jako lidové umění nebo art brut. Poměřovat je proto mustrem „vysoké“ beletrie je ošemetné: jednak proto, že kvůli tomu přítomná analogie nevznikla, a jednak z důvodu, že by se krásná literatura mohla zhroutit, co všechno podstatné kdesi poztrácela... míní autor článku.

Muzeum romské kultury 2008, 400 stran

Roman Erös – *Cadík*

Za román *Cadík* byl romský autor Roman Erös letos oceněn Máchovou růží, cenou Akademie literatury české určené pro dosud nevydané rukopisy. A vzápětí byla Erösova próza publikovaná. Její redakční zpracování je podle publicistky a kritičky Dory Kaprálové dost ledabylé. Ale i přesto je už dnes zjevné, že přes občasné „romský temperament“ anekdotického vyprávění a vyhřezávající sentiment se *Cadík* zdárně vymyká stereotypům, které se nad romskou literaturou vznášejí prakticky od doby, kdy se o romské literatuře začalo mluvit. *Cadík* zdaleka není folklór, moralistní vyprávění o romské komunitě. Motiv rasismu zde ustupuje problému obecné lidské důstojnosti a opilecké závislosti. Je to přirozený vhled do života notorika a o dvě generace starší ženy, jejichž osudy se protknou v poznání, že navzdory beznaději existují dveře, za nimiž se nachází světlo. Zdá se tak, že vedle autora romských grotesek Gejzy Horvátha vyrostl další romský literát, jehož by bylo chybou přehlédnout, dodává kritička.

Zadik (Cadík) je původní hebrejské označení duchovního vůdce, průvodce ke světlu, k dobru, a tedy k bohu...

Autor Roman Erös (1963) žije v Krupce u Teplic, maturoval na střední škole ekonomické, v současnosti pracuje jako strojník a dálkově studuje na Karlově univerzitě v historii.

Ekologie meziregionálně

Již podesáté se konal společný mezinárodní ekologický projekt, kterého se účastnily ekologicky orientované

střední školy z jihočeského Veselí nad Lužnicí, rakouského Yspertalu, maďarského Tokaje a polského Těšína. Letos bádali studenti ve Veselí nad Lužnicí, v Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko nebo v Borkovických blatech, kde například pro účely protipovodňových opatření měřili průtok vody, sledovali vliv těžby rašeliny na životní prostředí, monitorovali ptactvo nebo pozorovali flóru na jihočeských blatech. Jeden z mezinárodních týmů studentů se zaměřil i na problematiku ekologické výchovy, kterou mohli sledovat v mateřské školce v části Veselí nad Lužnicí nazývané Mezimostí. To ocenili například maďarští studenti, podle kterých v jejich vlasti podobná výchova v tak útlém věku neprobíhá. Samozřejmě k vzájemné komunikaci používali středoškoláci současnou „lingua franca“, tedy angličtinu, což prý nejvíc svazovalo maďarské studenty, kteří se báli dělat před vyučujícími chyby. Ve volném čase prý komunikace probíhala mnohem uvolněněji. Akce ve Veselí nad Lužnicí patří mezi aktivity, které pomáhají středoškolským studentům posunout své zájmy nad úzkou národní perspektivu a přispívají k pochopení ekologických problémů jako celoevropské problematiky. Nebo alespoň problematiky vlastní území bývalého Rakouska-Uherska. (MaFr)

V Moravských Budějovicích pozor!

Pokud pojedete od rakouských hranic směrem na Jihlavu a na dálnici D1 po silnici první třídy 38, budete si muset dát velký pozor na dodržování povolené rychlosti při průjezdu Moravských Budějovic, a totéž platí i pro cestu opačným směrem. Radnice totiž nechala spustit tři radary, které mají monitorovat chování automobilistů. A vypadá to, že se může těšit na bohatý úlovek v podobě pokut od hříšníků – jen v prvních dvou hodinách provozu zachytily přes čtyři sta vozů, jejichž řidiči porušili předpisy. Zařízení je okamžitě nafotí a fotografie poputují dopravnímu odboru, který se bude starat o další vymáhání pokut. Místní občané věří, že radary pomůžou výrazně zlepšit dopravní situaci v městě, kterým v současnosti projíždějí tisíce vozů denně. Pokud se tedy do proudu automobilů proudícího do Moravských Budějovic zapojíte i vy, snažte se, abyste zbytečně neobohatili moravskobudějovickou městskou pokladnu. Peníze se přece dají utratit podstatně příjemnějším způsobem. (MaFr)

Markierungen '08

Symposium Markierungen '08 – Neznámí sousedé: Rakousko – Čechy

15. - 16. května 2008 se uskutečnilo v Hornorakouském regionálním studiu rozhlasu a televize ORF, Linz symposium *Neznámí sousedé: Rakousko – Čechy*.

Tematikou symposia *Markierungen '08* je budoucnost bilaterálních vztahů sousedních zemí České republiky a Rakouska. Hlavním záměrem tohoto „sousedského“ setkání není snaha vyřešit nevyjasněné konflikty, nýbrž jde o navázání dobrých sousedských vztahů ve středu Evropy.

Symposium svými referáty zahájili Joana Radzyner, korespondentka ORF, a ředitel Diplomatické Akademie Jiří Gruša.

Byl představen speciální projekt pro mládež *Next Generation CZ/A*, který má umožnit mladým lidem obou zemí navrhovat jejich společnou budoucnost. Přivzání

byli i odborníci z oblasti vědy, kultury a politiky, aby zde diskutovali o svých nápadech a perspektivách.

www.markierungen.at

OOe.Landesmuseum,

Museumstrasse 14, A-4010 Linz

Red. poznámka: Pokusíme se opatřit brilantní referát Jiřího Gruši.

Otevření česko-rakouské Stezky 20. století

18. května 2008 byla v Reingersu za účasti Christiana Schlossera, starosty Reingersu, Friedricha Soukupa a Ing. Karl-Heinze Machy (Kreis Neubistritz), Mgr. Jiřího Zimoly, starosty Nové Bystřice, Mag. Niklase Perziho MAS (vedoucího projektu přeshraniční Stezky 20. století) a Dr. Erwina Proella, hejtmana Dolního Rakouska, slavnostně otevřena česko-rakouská Stezka 20. století.

Muzeum vystavuje gobelíny

V pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu byla instalována výstava, která zachycuje tvorbu celého 20. století v oblasti gobelínů. Designéři, výtvarníci a architekti jsou autory návrhů, podle kterých již více než sto deset let vznikají v manufaktuře ve Valašském Meziříčí gobelíny. Mezi mnohými je možné uvést například práce podle návrhů Mikuláše Medka nebo současných umělců Jiřího Davida nebo Michala Cihláře. Výstava, která bude otevřena **do 21. září**, představuje veřejnosti rovněž zakladatele podniku na ručně tkané koberce a umělecké tapiserie Rudolfa Schlattauera (1861-1915). (mk)

Úspěch českých sborů v Rakousku

Na světovém festivalu sborového zpěvu, který se pod názvem World Choir Games konal ve Štýrském Hradci, získal dvě zlaté medaile brněnský pěvecký sbor dětí a mládeže Kantiléna. Zlato a stříbro získal v Rakousku také sbor luventus, gaude! z Jablonce nad Nisou. Kantiléna zvítězila v kategorii duchovní hudby a v jedné z mládežnických kategorií. Sbor luventus, gaude! získal zlato v kategorii dětských sborů a stříbro v otevřené kategorii duchovní hudby. České sbory patří ve světovém měřítku mezi uznávaná tělesa. O tom svědčí i zlatá medaile, kterou si z předchozího ročníku soutěže přivezl sbor Jitro z Hradce Králové. Soutěž World Choir Games, která se koná jednou za dva roky, je největším festivalem sborového zpěvu na světě. Letos se jí zúčastnilo na 20 000 zpěváků sdružených ve 453 sborech ze všech kontinentů. (mk)

Gottfried Helnwein v Rudolfinu

Galerie Rudolfinum v Praze nabízí v současné době zájemcům další monografickou výstavu (po úspěšné výstavě fotografií Gregoryho Crewdsona) výrazné osobnosti současného umění, rakouského malíře Gottfrieda Helnweina.

Expozice pod názvem *Angels Sleeping* představuje průřez malířskou tvorbou rakouského umělce – performer, fotografa, sochaře a scénografa Gottfrieda Helnweina. Helnwein se narodil ve Vídni v roce 1948. Ve svém životě se zabývá nacistickou minulostí svojí země i své rodiny, a to se přirozeně odráží v jeho tvorbě. Mezi německý mluvícími

umělci z poválečné generace není nikdo podobný, kdo by se touto problematikou zabýval tak intenzivně. Nemožnost svobodného vyjádření ve společnosti, kde bylo ještě v sedmdesátých a osmdesátých letech mnoho z válečné historie tabu, se výrazně promítá do umělcových autoportrétů.

V další části pražské výstavy, která má název *Art in Amerika*, se mohou návštěvníci setkat s dalším tématem, majícím pro Helnweina zvláštní význam – komiksem a americkou popkulturou, kterými je tento umělec, žijící v současnosti střídavě v Irsku a ve Spojených státech, zaujat již od dětství.

Výstavu uzavírají velkoformátové stylizované fotografie punkového zpěváka Marilynna Mansona.

Umělecký styl Gottfrieda Helnweina je nezaměnitelný, a ať již působí jeho obrazy na své okolí jakkoliv, nikoho nenechávají klidným.

Výstava je otevřena do 31. 8. 2008.

Paulus-Jubiläumsjahr – Rok svatého Pavla – Paulus-Jubiläumsjahr

Při příležitosti 2 000. výročí narození svatého Pavla se bude od **29. 6. 2008 do 29. 6. 2009** konat speciální jubilejní rok, věnovaný tomuto apoštolovi národů. Papež Benedikt XVI. v promluvě před jeho vyhlášením zdůraznil, že Kristus i dnes potřebuje apoštoly ochotné obětovat se. Potřebuje svědky a mučedníky, jako byl svatý Pavel. Papež zvláště poukázal na ekumenický rozměr připravených akcí. Připomněl, že svatý Pavel jako apoštol národů nešetřil svými silami, pokud šlo o jednotu a svornost všech křesťanů.

Svatý Pavel pocházel z Tarsu (území dnešního Turecka). Přesné datum jeho narození není známo. Odborníci na Písmo svaté říkají, že sv. Pavel musel být zhruba o deset let mladší než Ježíš, jeho narození se tedy datuje mezi roky 7 a 10 po Kristu. Pavel byl židovského původu a po svém narození dostal jméno Saul (Šavel). Jeho rodiče, zřejmě zámožní lidé, byly římskými občany. Saul však vyrůstal v prostředí ovlivněném řeckou kulturou a tak dobře ovládal řecký jazyk. Vyučil se řemeslu svého otce, tkalcovství a zhotovování stanů. Jeho rodiče, pravověrní Židé, ho pak poslali do Jeruzaléma, kde si jako žák slavného Gamaliela osvojil znalost písem i rabínskou tradici. Stal se přesvědčeným přívržencem strany farizeů a horlivým odpůrcem Ježíšových následovníků, které zpočátku krutě pronásledoval.

Řím – Bazilika svatého Pavla za hradbami
(italsky Basilica di San Paolo fuori le Mura)

Po svém obrácení na cestě do Damašku se dal pokřtít a stal se jedním z největších hlasatelů evangelia Ježíše Krista, nejdřív mezi Židy, pak mezi pohany. Jako autor mnoha listů Nového zákona je též považován za významného

teologa křesťanství. Podle tradice zemřel kolem roku 67 mučednickou smrtí v Římě za vlády císaře Nerona a byl pochován na místě, na kterém dnes stojí bazilika nesoucí jeho jméno. Při archeologickém výzkumu v bazilice v roce 2002 byl objeven sarkofág sv. Pavla. V rámci rozsáhlých úprav baziliky byl pak pod jejím hlavním oltářem vybudován průhled, přes který je tento starobylý sarkofág možné vidět.

Text a foto: Dr. Jan Horák

IX. Festival Národů Podyjí, Mikulov Mikulov, 25. - 27. července 2008

Pátek, 25. července

20.00 Hotel Tanzberg, Husova ulice
Poustevna, das ist Paradies!
projekce nejlepšího dokumentárního filmu roku 2007

Sobota, 26. července

10.00 – 22.00 náměstí: speciality národních kuchyní: arménská, italská, izraelská, kelečská, maďarská, malokarpatská, mongolská, moravská, romská, slovenská, srbská, vídeňská, zakarpatská a židovská kuchyně.

Koktejly za lepší svět

14.00 – 24.00 Městský úřad: ochutnávka vín

Mužský pěvecký sbor z Břeží

10.00 – 22.00 náměstí: soubory a sólisté národnostních skupin

10.00 Národopisný soubor HROZENEK z Bulharska

11.00 ROSEN TRIO & – romské písně

12.30 Ženský pěvecký sbor z Břeží

12.45 ROMENSTUDIO – romské tance

13.00 Mužský pěvecký sbor z Břeží

13.30 GIPSY BAND – romské písně

14.30 Jackson Griffiths – evergreeny

15.00 Samvel a Stepan MELIKJANOVI – arménské písně

16.30 TRI LOTRI – big beat

17.30 Bratři RŮŽIČKOVI – romské písně

19.00 BRATFISCH – vídeňské písně z Balkánu

20.00 KOUŘ – hard big blues rock beat'n'roll

21.30 LESNÍ ZVĚŘ – drum'n'bass, jazz & psychedelie

V českém a německém jazyce moderují Veronika Červinka Janýrová a Jaromír Crhan

16.00 odjezd z Kostelního náměstí I Pohořelice I Drasenhofen I Poysdorf

položení věnců obětem národnostní nesnášenlivosti

Neděle, 27. července

10.00 náměstí: Permanent Breakfast – veřejná snídaně

Pořádá:

Občanské sdružení Národy Podyjí

Kostelní nám. 4, 692 01 Mikulov

tel.: +420 519 510 156, +420 775 205 609

e-mail: narody.podyji@seznam.cz

http://www.narodypodyji.cz

Rezervace ubytování:

Turistické informační centrum Mikulov

Náměstí 1, 692 01 Mikulov,

tel./fax: +420 519 510 855

e-mail: tic@mikulov.cz

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
 Bohemia I
 Český ráj (něm.)
 Císařův pekař
 Český Krumlov (něm.)
 Čerte, drž se svého kopyta
 Hrátky s čertem
 Jižní Čechy (něm.)
 Karlsbad
 Kytice
 Mikulov (něm.)
 Magdalena Kožená
 Morava a Slezsko (něm.)
 Nesmrtelná teta

Obchod na korze
 Ostře sledované vlaky
 Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
 Penzión pro svobodné pány
 Praha
 Pražské Jezulátko (něm.)
 Šakalí léta
 Tajemství ocelového města
 Trhák
 Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
 AKT, hra se zpěvy a tanci
 Němý Bobeš aneb Český Tarzan
 Vyšetřování ztráty třídní knihy
 Záškok

Pohádky:

Broučci
 Kocour Vavřinec
 Krtečkova dobrodružství
 Maxipes Fík
 Mach a Šebestová I-II
 Rákosníček a jeho rybník
 Spejbl a Hurvínek
 Tuláček
Kazety:
 A vy páni muzikanti
 Jarmila Šuláková – Folk songs
 Jen vzpomínky poštáctví
 kluka
 Krtečkova dobrodružství I-II

Neuvěřitelné situace:

Šimek a Sobota
 Písničky Čechů v Chorvatsku
 Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
 The best of Pavel Bobek
 Všichni moji blízcí
CD:
 V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
 Audience
 Báječná léta pod psa
 Když rozvod, tak rozvod
 Pelíšky
 Skřivanci na niti
 Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte zástupce Kulturního klubu. Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien
 záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99
 fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454
 e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým členům a novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Prosím, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2007 činí včetně poštovného **49,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**.

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, mobil 0043 (0) 669 195 44 077,
tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02

centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlaste se na tel. č. 6023651, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlaste se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wiplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
 České centrum
Herrengasse 17, 1010 Wien
 ředitelka dr. Tatjana Langášková
 Tel./Fax: 0043 1 5352360 - 14
www.tschechischeszentrum.at
 E-mail: ccwien@czech.cz
 Po – Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová**
 Sprachtrainerin für Tschechisch
 +43 1 920 70 48 **tel+fax**
 +43 699 12 64 29 38 **mobil**
 office@sebelova.at **e-mail**
 www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
 Herrergasse 17, 1010 Wien
 ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
 tel.: 0043 1 533 21 933
 fax: 0043 1 533 21 934
 e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

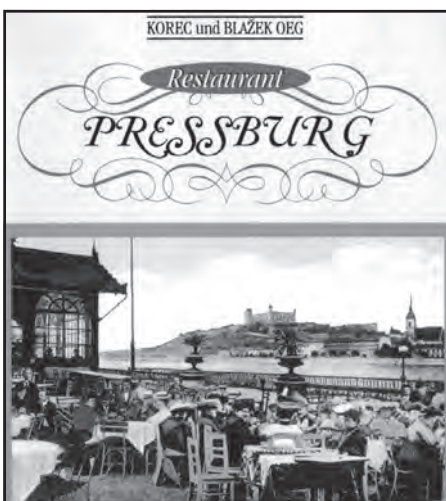
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30 nebo v **Kulturním klubu** (viz níže).

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNY SPOLOK**
sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsk@slovaci.at www.slovaci.at

**Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA**
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

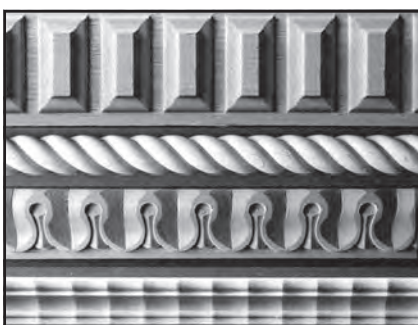

Slowakisches Institut

Wien

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
Tel./Fax: 43 / 1 / 53 54 057
E-mail: siwien@gmx.at
www.sivieden.mfa.sk

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett.at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vitáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at

Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85, po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9-12 hod.

**Mobiles
Theater für Kinder**

tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže
Jan & Tamara
Brabenec,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

Výhodné ubytování ve Vídni

I. Seda,
Westbahnstr. 18, 1070 Wien,
Tel. 01/617 27 06

**Právník v ČR
JUDr. Josef Franc
advokát**

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

SALON

MIMI - ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra

Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage
Aromamassage, soft-laser

Termín dle dohody:

tel. + fax: 01/98 24 867

Út - pá: 8:30-11:30 + 14:00-18:00
1140 Wien, Kienmayerg. 48

Hudební skupina Krokodýl

Živá hudba, hrajeme svadby, plesy,
zábavy, společenské akce, Silvestry.

Široký repertoár českých,
slovenských, anglických písní.

Těšíme se na setkání s Vámi.

Bližší informace CZ:

tel.: +420603947957 (Gryšová)

e-mail: monikagrysova@seznam.cz

KULTURNÍ KLUB

*Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich*

Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764,
fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at

www.kulturklub.at

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
v redakci.

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,

Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

PROLINGUA

Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz

Pronajmu hezky zařízený pokoj
v 11. okrese, 3 min od U3, kabelová televize, internet,
prádelna, bazén na střeše, kompletně zařízená
kuchyně ke společnému používání. Pouze ženy, nejra-
ději česky nebo slovensky mluvící. Fotografie
na vyžádání, k pronájmu ihned.
Cena: 370 € + dvouměsíční kauce. Tel.: 0650/38 22 512,
e-mail: DenisaKames@hotmail.com

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyně

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dřšťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo -
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**KLEINES
WIENER CAFE**
Denis Bezucha

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.
Oslavy na objednávku.
Budějovické pivo.

Nejmilejší kraj

Pavel Kohout
(*20. července 1928)

„Začal jsem hledat kraj, kde bych se mohl toulat, kde bych mohl chodit na ryby, kde bych mohl poslouchat v lese ptáky, kde bych mohl chodit na maliny.“

Přijel jsem jednoho krásného dne do Frenštátu pod Radhoštěm. Je to překrásná valašská obec s výhledem na obří valašské hory, na Radhošť, na Tanečnici... A když jsem se tak díval první den z okna, šťasten, že konečně nemusím nic dělat, tak jsem dostal nápad, nápad na hru. Tak jsem si druhý den vypůjčil psací stroj, koupil jsem si ve Frenštátu papíry, sedl jsem si do pokoje a napsal jsem tam za čtrnáct dní hru, která se jmenuje *Třetí sestra*. Pak jsem odjel a po cestě do Prahy jsem si říkal, že jsem byl v nejkrásnějším kraji na světě.

Když jsem přijel do Prahy, uvědomil jsem si, že z toho vlastně neznám nic než hotelový pokoj a panorama za oknem. Ale přesto zůstává Frenštát jedním z mých nejmilejších krajů. Na cestě za nejmilejším krajem jsem zavítal do Sázavy nad Sázavou. Jako mnoho Pražáků jsem si tam obstaral své letní sídlo. Letní sídlo, které mělo sloužit k to-

mu, abych tam plaval v Sázavě a hrál si tam s dětmi a na několik týdnů zapomněl, že existuje něco jako divadlo a všechno, co s tím souvisí. První léto na Sázavě byl scénář filmu *Smyk*, druhé léto na Sázavě byla hra *Říkali mi soudruhu*. Pak jsem zjistil, že ze Sázavy znám v podstatě vyhlídku na jez z okna pokoje.

A rozjel jsem se hledat nejmilejší kraj někam skutečně dál od Prahy, kde nejsou telefony, ani elektrické osvětlení, a kde se v podstatě nedá dělat nic jiného, než chodit na maliny. Přijel jsem do obce Darmyšl u Tachova, v jednom z historických českých krajů. A když jsem tam byl 24 hodin, tak mi z Prahy přišel dopis od mého přítele Pistoria, že zcela jistě počítá s dramatisací Čapkova románu *Válka s mloky*. Neměl jsem nejmenší úmysl dramatisovat *Válku s mloky*. Ale po bezesné noci, kdy se ukázalo, že mě můj přítel vedle dopisu patrně nechal soukromě hypnotizovat, jsem ráno pochopil, že není jiného zbylí, než dramatisovat *Válku s mloky*. A můj celý pobyt minulého léta v Darmyšlu je pohled přes dřevěný plot na těch šest kilometrů polí a luk a zejména na psací stroj, který byl přede mnou na stole, na maliny, které mi nosili mí přátelé z lesa a udělali mi z nich vždycky malinovou šťávu, a na Čapkův román, který jsem převáděl do divadelní polohy.

Můj nejmilejší kraj vždycky byl a vždycky bude tam, kde se mi bude dařit práce a kde budu mít dobré přátele. Rád bych poznal do konce svého života ještě hodně nejmilejších krajů.“

KULATÁ VÝROČÍ ČESKÝCH SPISOVATELŮ

KVĚTEN

Jan Morávek

(1. 5. 1888, Kamenný Přívoz – 14. 4. 1958, Praha)

Dramatik, herec, novinář a autor lidových románů, které navazují na tradici venkovské realistické prózy. Spolu s V. Moserem napsal koncem dvacátých let několik lidových her, např. *Fanyka z údolí* (1929) nebo *Král Podskalí* (1929). Jeho romány navazují na tvorbu K. V. Raise a I. Hermanna, většinou jsou zasazeny do prostředí Posázaví na konci 19. a začátku 20. století. Vztah k rodnému kraji zveřejnil v knize vzpomínek *U nás na Sázavě* (1957). Dětem a mládeži jsou adresovány historické prózy *Horýmír a Luba nevolnice* (1941), novela s okupační tematikou *Na hranici života a smrti* (1945) aj.

Karel Scheinpflug

(28. 12. 1869, Slaný – 5. 5. 1948, Mariánské Lázně)

Autor společenskokritických próz, novinář, básník a dramatik. Otec herečky a spisovatelky Olgy Scheinpflugové. Pracoval jako redaktor *Národních listů* a *Lidových novin*, přispíval do *Květvů*, *Času*, *Rozhledu* aj. Časté cesty po Evropě ho inspirovaly k reportážním knihám (např. *Italský zájezd*, 1923, *Paříž*, 1924) nebo k cestopisům (*Německem, Holandskem, Belgií*, 1929).

Matys Rudolf

(*28. 5. 1938, Praha)

Lyrický básník. Působil jako učitel v Praze, byl lektorem vlastivědného střediska Pražské informační služby. Pra-

coval jako psycholog, poté redaktorem literární redakce Čs. rozhlasu. Je také členem poroty v literární soutěži Šrámkova Sobotka a Ortenova Kutná Hora. Jako rozhlasový pracovník se věnoval především prezentaci poezie, je autorem mnoha rozhlasových literárních pásem, adaptací a literárních portrétů a medailónků. Pro rozhlas napsal hry *Klíč* (1965) a *Sisyfos na prázdninách* (1969). Reflexivní poezie *Tři ze dvou* (1966), *Dech* (1983), *Láhev do moře* (1989), leporela, verše pro děti aj.

Vladimír Klevis

(5. 2. 1933, Hradec Králové – 31. 5. 1998, Praha)

Prozaik a novinář. Od roku 1961 působil jako redaktor v Praze, od roku 1981 šéfredaktorem *Pionýra*, od roku 1991 v důchodu. V psychologicky laděných prózách se zabýval citovou a morální problematikou mládí a krizemi středního věku. Závažnější je jeho protiválečný román *A bůh byl hluchý* (1975). Z ostatní tvorby vybočuje existenciálně pojatá experimentující próza *Pod střechou smrti naší* (1969) a detektivní román *Komu svěrací kazajku* (1975). Z tvorby pro mládež jsou nejznámější prózy *Setkání s Michaelou* (1978), *Prázdniny s Michaelou* (1982) – pod souborným názvem *Michaela* (1983).

František Sušil

(14. 6. 1804, Rousínov u Vyškova – 31. 5. 1868, Bystřice pod Hostýnem)

Sběratel a vydavatel moravských lidových písní, básník, versolog a překladatel. Po vysvěcení na kněze působil téměř deset let jako kaplan, poté byl povolán jako profesor

na bohoslovecký ústav v Brně. Podílel se na založení několika kulturních a společensko-národních spolků a institucí katolického zaměření. Byl uznáván jako vůdčí postava katolického národního hnutí na Moravě.

ČERVEN

Josef Chaloupka

(4. 6. 1898, Brno – 24. 1. 1930, Brno)

Lyrický básník, dramatik. Byl spoluzakladatelem Literární skupiny a členem Moravského kola spisovatelů. Od roku 1925 redigoval přílohu brněnského *Nového listu Niva*. Přispíval do *Hosta*, *Lidových novin*, *Lumíru*. Zemřel tragicky na otravu svítíplynem. První sbírka *Vzplanutí* (1920), *Hlas a mlčení* (1924), *Tvůj bližní* (1927) aj., posmrtně vydaná sbírka *Poslední melodie* (1938).

Václav Hons

(*14. 6. 1938, Chotunice u Kolína)

Básník, jeden z nejproduktivnějších autorů poezie sedmdesátých let 20. století. Vystudoval dějepis a češtinu na FF UK, působil ve vedoucích funkcích v Čs. rozhlase, od roku 1990 ve svobodném povolání. Debutoval lyrickou sbírkou *Co je před očima* (1962). V sedmdesátých letech, kdy vedle politicky angažovaných sbírek k historickým mezníkům a výročím (*Únor*, 1973, *Byl tenkrát v zemi máj*, 1975, *Lenin*, 1977) vydal i řadu sbírek založených na nezávazném lineárním přiřazování básnických obrazů (*Malá noční hudba*, 1976, *Krajina pro tebe*, 1977 aj.) V osmdesátých letech se prosadil jako textař hitů tehdejší populární hudby.

Karel Hlaváček

(19. 8. 1874, Praha – 15. 6. 1898, Praha)

Představitel dekadentní a symbolistní poezie a kresby. Během studia patřil k aktivním členům tělocvičné jednoty Sokol – působil v ní jako cvičitel, organizátor a přispěvatel do sokolského tisku. Od roku 1894 spolupracoval s *Moderní revuí* a přátelsky se stýkal s A. Procházkou, J. Karáskem, A. Sovou. Poezie jednoho z nejsuggestivnějších českých lyriků vyniká náznakovostí, významovou neurčitostí, náladovostí, hudebností, monotónií docilovanou opakováním hlásek, slov a představ. Zemřel předčasně na tuberkulózu. Sbírkou *Sokolské sonety* (1895), dekadentně symbolistická poezie sbírka *Pozdě k ránu* (1895), následuje *Mstivá kantiléna* (1899), posmrtně vydaná sbírka *Žalmy* (1934).

Amálie Kutinová, roz. Tauberová

(22. 6. 1898, Rouchovany u Moravského Krumlova – 30. 3. 1965, Vrchlabí)

Autorka próz pro děti i dospělé, sběratelka podkrkonošského folklóru. Matka spisovatelky M. Kubátové. Šestidílný cyklus autobiografického vyprávění *Gabra a Málinka, povedené dcerky* (1935), *Gabra a Málinka ve městě* (1936) aj. Lidové vyprávění z Podkrkonoší *Pohádky mezi nebem a zemí* (1947), *Krkonošské pohádky* (1957), *Krkonošův rok* (1958) aj. Vydala na dvacet knih pohádek, dětských veršů (zhudebněných J. Křičkou), divadelních her a scének pro mládež.

Alois Musil

(30. 6. 1868, Rychtářov u Vyškova – 12. 4. 1944, Otryby u Českého Šternberka)

Autor beletrizovaných cestopisů a dobrodružných románů pro mládež. Cestovatel a znovuobjevitel takzvaných „Pouštních zámků“ v Jordánsku. Byl vysvěcen na kněze a působil jako katecheta v Moravské Ostravě. Roku 1895 odjel na dvouletý pobyt na dominikánskou biblickou školu v Jeruzalémě. V následujících letech uskutečnil řadu cest na Arabský poloostrov a Blízký východ, motivovaných zájmy o starozákonní studium. Objevem fresek v Amře (Jordánsko, 1898) dokázal existenci figurálního malířství v raném islámu, kartografické poznatky zpracoval v řadě map. V orientalistických studiích pokračoval na univerzitách v Bejrútu, Londýně, Berlíně a Vídni. Od roku 1904 byl řádným profesorem biblických studií na teologické fakultě v Olomouci, roku 1909 přešel na vídeňskou univerzitu jako profesor arabštiny a biblických věd. Po vzniku Československa se Musil vrátil do vlasti jako profesor orientálních věd a moderní arabštiny na FF UK. Stal se jedním z nejvýznamnějších světových orientalistů své doby a získal řadu poct a uznání.

ČERVENEC

Aloys Skoumal

(19. 6. 1904, Pačlavice u Vyškova – 4. 7. 1988, Praha)

Překladatel z angličtiny, editor. Publikoval časopisecky, redigoval různá periodika. Do dějin českého překladatelství se zapsal objevnými překlady děl, v nichž jazyk není jen prostředníkem sdělení, např. L. Carroll: *Alenka v kraji divů za zrcadlem* (1961, s H. Skoumalovou) aj. Zásadně zlomovou povahu má Skoumalův překlad *Odyssea* J. Joyce (1976), jenž významným způsobem posunul úvahy o přeložitelnosti uměleckého textu.

Hermína Franková, roz. Mráčková

(*6. 7. 1928, Praha)

Autorka humoristických a satirických próz pro mládež, televizních her a filmových scénářů. Literární činnosti se profesionálně věnovala (s výjimkou let 1972–1980, kdy byla zaměstnána v lékárně – vystudovala Farmaceutickou fakultu UK) od konce šedesátých let. Vytvořila scénáře pro řadu televizních her, podle jejího námětu byl natočen film *Dívka na koštěti* (1971). Jako řadu dalších spisovatelů postihl i ji v době normalizace zákaz publikování. Po roce 1989 mohly všechny knížky Hermíny Frankové zase vycházet pod jménem skutečné autorky. Franková je členkou Obce spisovatelů a jejího Klubu autorů literatury pro děti a mládež, iniciovala vznik nové soutěže, která bude oceňovat a propagovat nejlepší české knihy pro děti a mládež. Tato soutěž dostala jméno Zlatá stuha. Je nanejvýš spravedlivé, že Hermína Franková ji dostala v letošním roce jako ocenění svého celoživotního díla pro děti a mládež.

Pavel Eisner

(16. 1. 1889, Praha – 8. 7. 1958, Praha)

Překladatel, spisovatel, publicista, literární vědec, bilingvní prostředník mezi českou a německou kulturou, autor popularizujících esejů o češtině. Studoval na pražské německé univerzitě slavistiku, germanistiku a romanistiku. Byl zaměstnán v České obchodní a živnostenské komoře a zároveň pracoval jako externí redaktor deníku *Prager Presse* a přispíval do řady literárních a kulturních časopisů. Do češtiny přeložil řadu děl z třinácti jazyků. Nejvýznamnější

jsou překlady německy psané literatury, hlavně systematicky překládaný T. Mann a průkopnické uvádění díla F. Kafky. Zvláštní pozornost překladatelskou i teoreticko-interpretací věnoval německé literatuře psané v Čechách (M. Brod, E. E. Kisch, F. Werfel). Významné jsou rovněž překlady díla R. M. Rilka. Prostřednictvím překladů uváděl do evropského kulturního kontextu i moderní českou poezii a prózu.

Václav Miloš Kratochvíl

(6. 1. 1904, Vídeň – 9. 7. 1988, Praha)

Autor historické beletrie a filmový scenárista. Po studiu historie a archivnictví na FF UK byl zaměstnán jako archivní úředník, dramaturg Nationalfilmu a Čs. státního filmu a profesor dramaturgie a scenáristiky na FAMU. Vytvářel scénáře k filmům podle svých vlastních předloh (*Putování Jana Amose*, 1983, *Evropa tančila valčík*, 1898 aj.), byl autorem nebo spoluautorem scénářů především k filmům historickým (*Husitská trilogie*, režie O. Vávra aj.) Podílel se na scénáři filmu *Revoluční rok 1848* (režie V. Krška), veselohry *Kam čert nemůže* (režie Z. Podskalský) aj. Beletrická tvorba *Osamělý rváč* (1941), *Život Jana Amose* (1975), *Dobrá kočka, která nemlsá* (1970), *Evropa v zákopech* (1977), *Podivuhodné příběhy a dobrodružství Jana Kornela* (1954), *Komediant* (1962) aj.

Karel Šiktanc

(*10. 7. 1928, Hřebeč u Kladna)

Lyrický básník, překladatel, autor reportáží a pohádek. Vystudoval Amerlingův učitelský ústav v Praze (abs. 1947) a ve studiu pokračoval na VŠPed. Od roku 1950 pracoval jako redaktor v deníku *Mladá fronta*, přešel do Čs. rozhlasu, byl členem redakční rady časopisu *Květen* a podílel se na vzniku a činnosti literární skupiny s programem takzvané poezie všedního dne, sdružené kolem tohoto časopisu. Od roku 1960 pracoval jako vedoucí redaktor nakladatelství *Mladá fronta*, byl šéfredaktorem. Ve druhé polovině šedesátých let patřil do redakčního okruhu časopisu *Orientace*. Roku 1971 odešel z nakladatelství *Mladá fronta* (roku 1970 byla zničena převážná část nákladu již vytištěné básnické sbírky *Mariášky*) a pracoval v řadě příležitostných zaměstnání. V sedmdesátých a osmdesátých letech mu byla znemožněna publikační činnost, své práce zveřejňoval v samizdatu a exilových nakladatelstvích. Po listopadu 1989 působil krátce ve funkci předsedy Obce spisovatelů a do roku 1992 byl členem její rady. V letech 1993-95 řídil nakladatelství Český spisovatel, edici České básně. V roce 1989 obdržel cenu Jaroslava Seiferta (sbírka *Srdce svého nejez*) a v roce 2000 cenu Českého literárního fondu. Za sbírku *Šarlat* (1999) získal Státní cenu za literaturu. Společná kniha s Oldřichem Králem *Tři nadání* se stala knihou roku 1999 dle ankety *Lidových novin*. Sběrka *Zimoviště* získala cenu Magnesia Litera pro nejlepší básnickou knihu roku 2004.

Tobě živote! (1951), *Pochodeň jara* (1954), sbírka *Vlnobití* (1956), *Žizeň* (1959), skladby *Heinovské noci* (1960), *Patetická* (1961). Kontrast lyrických a epických pasáží a témata dějinných procesů tvoří základ Šiktancových sbírek z šedesátých let (např. *Nebožka smrt*, 1963, *Zařikávání živých*, 1966, *Město jménem Praha*, 1966, *Adam a Eva*, 1968, *Mariášky*, 1970). V první polovině sedmdesátých let

Šiktanc vytvořil svou vrcholnou a dobově proslulou skladbu *Český orloj* (samizdat 1974, Mnichov 1980, 1981, Praha 1990). *Ještě Pánbů neumřel* (samizdat 1979, 1992) a sbírka *Sakramenty* (samizdat 1980) aj. Od konce osmdesátých let ustupují rozsáhlé skladby a uvolňuje se pevná kompozice. Básnické sbírky, sestavené z kratších básní, směřují od vzrušené dialogičnosti a mluvnosti k reflexi. *Ostrov Štvanice* (1991), *Hrad Kost* (1995), *Šarlat* (1999), *Zimoviště* (2003), *Fidlátka* (2004), *Řeč vestoje* (2005), *Běseň* (2005) aj. Šiktanc se také věnuje poezii pro děti a pohádkám, určeným pro rozhlas a televizi (v sedmdesátých letech kryt cizími jmény). Napsal též hry pro rozhlas a televizi. Pohádky: *Pohádky chudé na řádky* (1962), *Kapela pana Anděla* (1965), *Královské pohádky* (1970), *O dobré a zlé moci* (2000), *Spadl buben do kedluben* (2005), výbor z *Pohádky chudé na řádky*, *Kapela pana Anděla* a *Haló, tady jaro!*

František Stavinoha

(10. 7. 1928, Zašová u Vsetína – 8. 4. 2003)

Autor povídek z hornického prostředí a baladických próz z Valašska. Roku 1950 byl odsouzen za pobuřování a pětiměsíční trest vězení si odpykával v jáchymovských dolech. Vojenskou službu absolvoval u Pomocných technických praporů (PTP) v dolech Kladenska, propuštěn byl roku 1953. Od šedesátých let přispíval povídkami do tisku. Je také nositelem ocenění za vynikající práci (1988) a posmrtně získal také čestné občanství města Kladna (2003). První povídkový soubor *Nemilovat se trestá* (1968), *Figurky ze šmantů* (1976), román *Komu patří čas* (1979), *Hvězdy nad městem* (1987), *První stopy v bílém sněhu* (1993), *Podbeskydské pastorale* (1993) aj.

Ivan Matoušek

(*29. 7. 1948 Praha)

Prozaik, básník, malíř a grafik. Vystudoval chemii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, poté byl zaměstnán jako výzkumný pracovník v Ústavu fyzikální chemie a elektrochemie Československé akademie věd a pak ve Výzkumném ústavu pro farmacii a biochemii, který se roku 2000 stal součástí firmy Léčiva. Kromě literární tvorby se zabývá též malbou a grafikou. Žije v Praze. Debutoval roku 1980 v samizdatu knihou povídek *Mezi obrazy*. *Nové lázně* (1992), triptych *Ego* (dokončen 1988), novela pro mládež *Autobus a Andromeda* (1995), kniha básní *Poezie* (2000), román *Spas* (2001) aj.

Bohumil Mathesius

(14. 7. 1888, Praha – 2. 6. 1952, Praha)

Básník, překladatel, literární historik, kritik. V období první republiky pracoval jako redaktor a překladatel v Praze, kde redigoval literární časopisy, např. *Literární noviny*, a řídil edici ruské literatury. Působil také ve společnosti pro kulturní a hospodářské sblížení s Novým Ruskem. Zabýval se ruskou literaturou, roku 1945 se stal profesorem ruské a sovětské literatury. Českým čtenářům přiblížil poezii Dálného východu, především překlady čínské lyriky z 1. tisíciletí př. n. l. a 1. tisíciletí n. l. (např. *Zpěvy staré Číny*, 1940 aj.), ale také překlady ze starojaponských sbírek (*Verše psané na vodu*, 1943). Svým osobitým tvůrčím činem Mathesius ovlivnil tvarově i myšlenkově českou poezii (F. Hrubína aj.).

Pavel Kohout

(*20. 7. 1928, Praha)

Český a rakouský básník, prozaik, světový dramatik, významný spisovatel samizdatu a exilu. Prošel osobnostním vývojem od agilního, mladého a naivního komunisty a autora mládežnických veršů k opozičnímu spisovateli a čelnému protagonistovi Pražského jara. Patřil k hlavním iniciátorům a organizátorům – byl jedním z autorů *Charty 77*. V roce 1978 mu bylo povoleno vyjet s manželkou na pracovní pobyt do Rakouska, kde měl roční smlouvu s Burgtheatrem. Návrat jim byl znemožněn, oba byli zbaveni čs. občanství. Od roku 1979 žijí ve Vídni, v roce 1980 obdrželi rakouské státní občanství. Po roce 1989 jako jediný z bývalých komunistů veřejně uvedl, že jeho minulost mu znemožňuje se nějak politicky angažovat. Od roku 1989 žije střídavě ve Vídni a v Praze.

Jeho třetí manželka (od roku 1965) je scenáristka, také spoluautorka jeho scénářů, spisovatelka Jelena Mašínová. Z druhého manželství s Annou, asistentkou režie, má tři děti, mezi nimi spisovatelku Terezu Boučkovou a výtvarníka Ondřeje. Jeho první žena byla herečka Alena Vránová.

Do literatury vstoupil v padesátých letech budovatelstvími a milostnými **básněmi** (*Verše a písně*, 1952, *Čas lásky a boje*, 1954), **dramatem** *Dobrá píseň* (1952), ale po počáteční euforii se dostavilo vystřízlivění a s ním snaha o něco nového – **divadelní hry** (*Zářijové noci*, premiéra 1955, *Taková láska*, premiéra 1957, obě hry též zfilmovány, drama *Chudáček*, 1956, zakázáno před premiérou, *Sbohem, smutku*, 1957, *Říkali mi soudruhu*, 1960 – drama, bylo zakázáno po sedmé repríze, *Třetí sestra*, 1960). Pokračuje v experimentech úpravami divadelních her, dramatizacemi i se svými vlastními hrami, spolupracoval s pražskými divadly i zahraničními scénami, dramatické adaptace (*Cesta kolem světa za 80 dní* podle J. Verna, 1962, divadelní adaptace Čapkovy *Války s mloky*, 1963, *Josef Švejk*, 1963 – dramatizace částí slavného Haškova románu, *Vzpomínka na Biskaj*, 1965, *August, August, August*, 1967, *Briefe über die Grenze*, 1968, *Nenávist v prosinci*, 1968, *Aksál*, 1969, *Válka ve třetím poschodí*, 1970, absurdní drama *Pech pod střechem*, 1972, *Ubohý vrah*, na motivy povídky *Rozum Leonida Andrejeva*, 1972 – divadelní adaptace, která měla jako první česká hra v roce 1976 premiéru na Broadwayi, *Amerika*, 1973 – spolu s Ivanem Klímou podle Kafkova románu, *Požár v suterénu*, 1973 – absurdní drama a *Život v tichém domě*, 1974, *Ruleta*: na motivy povídky *Tma Leonida Andrejeva*, 1976 – divadelní adaptace, *Atest*, 1979 – jednoaktovka, hlavní postava Ferdinand Vaněk postižený režimem chce pro svého psa atest a přihlásit ho do chovatelství, což ale nelze, protože on, majitel, má špatný kádrový posudek, jednoaktovka o životě Vlasty Chramostové – *Marie zápasí s anděly*, 1981, Praha 1990 – zfilmováno, *Marast*, 1982, *Safari*, 1985, *Pat aneb Hra králů*, 1987, *Malá krevní msta*, 1988, *Ecce Constantia*, 1988 – „přímý přenos“ z koncilu v Kostnici, *Klaun*, 1995 – spolu s Michalem Pavličkem znovu zpracované téma hry *August, August, August*, *Kyanid o páté*, 1996, *Šest a šest*, 1998 – divadelní aktovky, *Hra v posteli*, 2001, *Lesk cizího peří*, 2003 – divadelní adaptace, *Čtyři a Cyrano*, 2005, *Malá hudba moci*, světová premiéra 2007, *Erós*, světová premiéra 2008 aj.)

V sedmdesátých a osmdesátých letech po zákazu publikování se jeho dramata hrají jen v zahraničí. Kohoutovy hry byly uvedeny na scénách řady zemí celého světa.

Některé inscenace byly natočeny a vysílány v zahraničních televizích (SRN, Rakousko, Švýcarsko, Francie). Před vnučenou emigrací upravoval a inscenoval řadu děl v pražských bytech (*W. Shakespeare, Macbeth*, 1978).

V devadesátých letech byla v Čechách vydána většina jeho děl publikovaných předtím v zahraničí a postupně vycházejí nejnovější prózy, vzniklé po 1989. *Z deníku kontrarevolucionáře* (1969, české vydání 1997), *Katyně* (1970, české vydání 2000), *Bílá kniha o kauze Adam Juráček* (1970, české vydání 2005), *Nápady svaté Kláry* (1982, v roce 1996 zfilmován v Izraeli pod názvem *Clara Hakedosha*, české vydání 2004), *Hodina tance a lásky* (1989, české vydání 1992) – román, představující v Kohoutově tvorbě zcela nové téma – téma druhé světové války; příběh z Terezínské Malé pevnosti zfilmován v roce 2003 Viktorem Polesným, *Sněžím* (1992) – zabývá se aktuální politickou situací roku 1991 – téma lustrací, *Hvězdná hodina vrahů* (1995). Ve své próze *Konec velkých prázdnin* líčí osudy emigrantů, kteří se ocitli v rakouském táboře (1991, české vydání 1996) – natočen stejnojmenný televizní seriál (1996), *Ten žen a ta muž* (1998), *Ta dlouhá vlna za kýlem* (2000), *Kde je zakopán pes* – memoárový román (kde autor vychází z vlastních vzpomínek); ukazuje praktiky StB v době normalizace; okolnosti kolem vzniku Charty 77. Název podle jezevčíka, kterého Kohoutovým právě StB otrávil (1987, doplněné české vydání 2002)., *To byl můj život? První díl. 1928-1979* (2005), *To byl můj život? Druhý díl. 1979-1992* (2006). Kniha vzpomínek *To byl můj život??* je na rozdíl od předchozích dvou memoárových románů knihou bilanční. Vrací se až do dětství a nevyhýbá se ani padesátým letům. Autor v ní bilancuje také svůj život literární. Ve druhém díle se pak čtenáři dozvědí i o peripetiích Kohoutova života v násilné emigraci a v době, která následovala po návratu.

Publikuje v českém a zahraničním tisku, angažuje se v česko-německém dialogu a usiluje o sblížení české a německé kultury (od roku 1996 každoroční festival německých divadel v Praze). Četná vyznamenání, např. Německý Velký kříž s hvězdou a šerpou, Ehrenmedaille der Bundeshauptstadt Wien in Gold (za jeho podíl na šíření porozumění mezi kulturami, na upevňování vzájemně dobrých česko-rakouských vztahů) aj.

Městský kulturní radní Dr. Andreas Mailath-Pokorny, nynější rakouský prezident Dr. Heinz Fischer, vyznamenaný spisovatel Pavel Kohout, starosta města Vídně Dr. Michal Häupl, 14. 4. 2004, Červený salón vídeňské radnice

Zdeněk Bláha, vl. jm. Zdeněk Klopcerik

(9. 5. 1925, Praha – 31. 7. 1978, Praha)

Autor divadelních a televizních her a dramaturgií, televizní a divadelní recenzent, divadelní kritik. Maturoval na klasičtém gymnáziu v Praze, pracoval jako pomocný dělník a po válce vystudoval divadelní vědu a estetiku na FF UK (1949). Během studia a po jeho dokončení pracoval s malou výjimkou jako divadelní dramaturg. Od roku 1965 zároveň externě přednášel na FAMU. Jako dramatik se prosadil trojicí reportážních her (*Hodí se žít* 1947, *Kdo s koho?*, 1948, *Mír*, 1949). Později se Bláha věnoval spíše úpravám a dramaturgiím děl starších i současných autorů.

SRPEN**Eva Strohsová, rozená Höherová**

(13. 8. 1928, Praha – 3. 3. 2006, Praha)

Literární historička české literatury 20. století. Po studiu literární vědy a estetiky na FF UK pracovala v Ústavu české literatury Československé akademie věd jako odborná a posléze vědecká pracovnice. Roku 1971 byla z politických důvodů propuštěna a v šedesátých a sedmdesátých letech nesměla oficiálně publikovat, živila se jako tiskárenská korektorka. Roku 1990 se vrátila do ÚČL AV ČR. Zabývala se tvorbou anarchistické generace, zvláště dílem S. K. Neumanna. Ucelený Neumannův portrét podala ve čtvrtém svazku *Dějiny české literatury* (1991), jehož byla v druhé polovině šedesátých let redaktorkou.

Antonín Sova

(26. 2. 1864, Pacov – 16. 8. 1928, Pacov)

Zakladatelská osobnost moderní české poezie, tvůrce básnického impresionismu a symbolismu, prozaik. Již na gymnáziu začal publikovat své básně ve *Světozoru*, *Lumíru*, později *Vesně*, *Rozhledech*, *Moderní revui*, *České kultuře*, *Právu lidu*, *Tvorbě* ad. Od poloviny osmdesátých let se aktivně účastnil formování své umělecké generace, zpočátku s F. X. Šaldou aj., vstoupil do Umělecké besedy, jejíž se stal knihovníkem, roku 1887 byl mezi zakladateli literárního spolku Máj. Ve sporech devadesátých let dokázal zaujímat osobní stanoviska, která ho sblížovala s mladšími literáty kolem časopisu *Moderní revue*, aniž se zpronevěřoval cílům své generace. Od roku 1910 byl ředitel pražské Městské knihovny. První sbírka *Realistické sloky* (1890), *Květy intimních nálad* (1891), cyklus *Z mého kraje* (1892), skladba *Zlomená duše* (1896), sbírka *Vybouřené smutky* (1897), *Údolí Nového Království* (1900), soubor *Ještě jednou se vrátíme* (1900), *Lyrika lásky a života* (1907), sbírky *Zpěv domova* (1918), *Drsná láska* (1927), *Hovory věcí* (posmrtně 1929) aj.

Václav Bolemlr Nebeský

(18. 8. 1818, Nový Dvůr u Kokořína – 17. 8. 1982, Praha)

Romantický básník, literární historik a kritik, překladatel. V národnostní smíšené rodině převládal matčin německý vliv. Studoval na německých gymnáziích, poté takzvanou filozofii na univerzitě v Praze. Zde se přimkl k vlasteneckému životu. Studia medicíny v Praze a Vídní nedokončil. Ve Vídni zůstal až do roku 1846, živil se kondicemi a příspěvky do českých časopisů, zejména do *Květů*. Sblížil se s politickými postoji K. H. Borovského a F. Palackého. Roku 1848 byl delegátem Slovanského sjezdu, účastnil se

vídeňského a kroměřížského sněmu. V roce 1849 se vzdal politické činnosti a přijal místo docenta dějin české literatury na pražské univerzitě. Poté působil jako redaktor *Časopisu Českého muzea*, od roku 1851 byl sekretářem Muzea Království českého, od roku 1852 také sekretářem Matice české. Po roce 1873 v důsledku nemoci veřejné činnosti zanechal. Výbor z básní vydal teprve roku 1886 J. Neruda v *Poetických besedách*. Jedinou za života vydanou Nebeského básní byla báseň *Protichůdci* (1844). Zabýval se světovou literární tvorbou, jako překladatel se věnoval antickým dramátům, evropské lidové i moderní poezii.

Jakub Deml

(20. 8. 1878, Tasov – 10. 2. 1961, Třebíč)

Básník a tvůrce české moderní básně v próze, deníkových próz a jiných svěbytných žánrů, překladatel, publicista a nakladatel. Maturoval na gymnáziu v Třebíči a na přání rodičů a pod vlivem Otokara Březiny vstoupil do brněnského semináře. Po vysvěcení na kněze působil Deml v církevní správě, v níž prosazoval své osobité pojetí kněžského poslání. Dostal se do konfliktu s nadřizovanými, byl často překládán, posléze poslán na neplacenou dovolenou, roku 1912 penzionován a na příkaz se odstěhoval do Prahy. Seznámil se s F. X. Šaldou, přátelství skončilo rozchodem. Roku 1918 vstoupila do jeho života spisovatelka P. Kytlicová, s níž odešel na Slovensko, Kytlicová se stala vydavatelkou jeho knih. Roku 1921 vstoupil do Sokola veden snahou uskutečnit na jeho půdě svou vizi národní pospolitosti (*Sokolská čítanka*, 1923, *Sestrám*, 1924). Po rozchodu se Sokolem a smrti O. Březiny a P. Kytlicové prožíval osobní krizi, která po útocích na jeho knihu *Mé svědomí o O. Březinovi*, soudních stíháních (1930 pro urážku T. G. Masaryka) a konfiskacích některých děl vyústila v pocit, že je vyobcován z národa. Problémům unikl cestováním. Za války byla Demlovi zakázána publicistická činnost, přesto byl roku 1945 prošetřován za své projevy z let 1939–1941 a v roce 1948 byl postaven před lidový soud, ten ho však v plném rozsahu obžaloby zprostil. Navzdory tomu Demlovy knihy nesměly po dalších čtyřicet let vycházet. Demlovo dílo tvoří soubor asi 140 knih, velmi různorodých jak rozsahem, tak svou žánrovou podobou. Deml vstoupil do literatury knihou esejů *Slovo k Otčenáši F. Bílka* (1904).

Pavel Kopta

(11. 9. 1930, Praha – 21. 8. 1988, Praha)

Autor písňových textů. Po maturitě pracoval jako asistent režie ve Filmovém studiu Barrandov. Roku 1957 působil společně s I. Vyskočilem, J. Suchým v literárně-hudebním kabaretu vinárny Reduta, roku 1958 s nimi přešel do Divadla Na zábradlí. Zde se autorsky podílel na hře *Smutné vánoce* (1960) a kabaretním pásmu *Nejlepší rockový paní Hermanové* (1962). Spolupracoval s Černým divadlem J. Srnce. Od roku 1964 se věnoval pouze literatuře. Psal písňové texty pro divadelní představení, filmy (např. *Limonádový Joe*, 1964, *Dívka na koštěti*, 1971), televizi (seriál *Plakala panna plakala*, 1969). Koptovy texty zhudebňovali mj. J. Šlitr, J. Vomáčka, J. Malásek, P. Hapka, M. Kocáb aj. Velkého ohlasu dosáhly šansony psané pro L. Hermanovou a H. Hegerovou. Překlady francouzských šansonů vyšly v knize *Lov motýlů* (1980), sbírka *Abeceda* (1982).

KULATÁ VÝROČÍ ČESKÝCH HUMORISTŮ

Miroslav Barták (*1938)

Humoristický kreslič, člen ČUK, důstojník.

Vystudoval námořní akademii ve Varně, Bulharsku. Pracoval jako lodní inženýr, od roku 1969 působí jako karikaturista, v letech 1990-1997 byl prvním předsedou České unie karikaturistů (ČUK). Vydal na devět autorských knih kresleného humoru,

dva kreslené filmy, cca padesát ilustrací knih a sborníků doma i v zahraničí, spolupracovník časopisů *Nebelspalter*, *Das Magazien*, *Die Weltwoche*, vtipy otiskl ve více než stovce periodik. Uspořádal na sedmdesát samostatných výstav. Získal mnohá ocenění po celém světě. Žije v Řevnicích u Prahy.

Karel Benetka (*1938)

Malíř a karikaturista. Vystudoval VPŠE, SOŠV, poté projektoval elektrárny, od sedmdesátých let je svobodným umělcem, píše básně a povídky. Otiskl něco přes 20 000 kreseb, ilustruje knihy, učebnice pro základní školy, píše básně a humor pro děti, má otištěny povídky v křivkářských časopisech. Uspořádal několik výstav. Žije v Praze.

žovkářských časopisech. Uspořádal několik výstav. Žije v Praze.

JE TO SKORO STEJNÉ JAKO V ŠAMPAŇSKÉM
A JE TO TYPICKY ČESKÉ!

Vladimír Jiránek (*6. června 1938)

Kreslíř, karikaturista a ilustrátor. Rodák z Hradce Králové v roce 1962 vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, obor žurnalistika. Hned po škole se však začal věnovat kreslení. Jeho osobitě pointované obrázky vycházely v časopisech *Mladý svět*, *Melodie*, *Vesmír* či *Technický magazín*. Koncem sedmdesátých let minulého století jeho kresby mimo jiné přispěly k popularizaci nově vznikajícího ekologického hnutí Brontosaurus. To mu ostatně vyneslo podobně jako v dřívějším období občasně obstrukce minulého režimu.

V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století se Jiránek věnoval zejména tvorbě animovaných filmů. Začínal autorskými filmy, většinou třeminutovými, za něž obdržel ve světě řadu cen. Do jeho filmografie patří snímky *Automatic* (1973), *Pivo přes ulici* (1974), *Hokej je hra* (1978) či *Zpráva o stavu civilizace* (1981). Animovaný film *Co jsme udělali slepicím* (1977) například získal v roce 1978 na filmovém festivalu v Západním Berlíně hlavní cenu Zlatý medvěd.

Jeho trefné postřehy mohou v posledních letech ocenit čtenáři *Lidových novin*, s deníkem ostatně spolupracoval již od roku 1990. Jiránekovy kresby zná i každé malé dítě; kromě politických glos je totiž uplatnil i v oblíbeném večerníčku *Bob a Bobek – králíci z klobouku* a podobu dal i hrdinům další řady této série Patu a Matovi.

Nepřehlédnutelná je také Jiránekova ilustrátorská tvorba. Svými typickými kresbami doprovodil desítky publikací, k nejnámějším patří kniha Josefa Velka *Jak jsem bránil přírodu* (1980) nebo *Parkinsonovy zákony* (C. N. Parkinson, 1984).

Je autorem 15 knih kreseb, před deseti lety získal cenu Karla Poláčka v kategorii Humor moudrých a v roce 2005 převzal od prezidenta Václava Klause medaili Za zásluhy.

Pavel Hanák (*1948)

Portrétní karikaturista, člen ČUK. Vystudoval střední průmyslovou školu strojírenskou, poté pracoval jako konstruktér, projektant a vedoucí projektant. Publikuje v *Dikobraze*, *Novém Dikobraze*, *Prager Zeitung*, *Listech 2002* ad. Samostatně a společně vystavuje v ČR. Naroděn v Úpici u Trutnova, od šesti let žije v Praze.

ANI GALILEO GALILEI! NETUŠIL JAK SE JEHO VÝROK
STANE POPULÁRNÍ !!!

Jiří Košťář (*1968)

Autor kresleného humoru, člen ČUK. Absolvent filmové školy, obor filmová a televizní produkce, pracuje v České televizi v Praze. Vedle zaměstnání ilustruje knihy, maluje a přispívá do humoristického měsíčníku *Sorry*. Samostatné výstavy v ČR i zahraničí. V roce 2003 získal 2. cenu na mezinárodním bienále kresleného humoru Písek, 2. cenu na Fór Pro FOR, Praha 2004. Žije v Praze.

2. cenu na Fór Pro FOR, Praha 2004. Žije v Praze.

Jaroslav Cvach (*1968)

Aktivní hudebník. Pod značkou Souček-Cvach spolupracuje s Tomášem Součkem. Vystudoval gymnázium, po vojně pracoval ve firmě *Economia* jako skenerista, od roku 2000 jako soukromník v oboru grafické práce.

Aleš Vyjidák (*1948)

Architekt, výtvarník, člen ČUK. Vystudoval SŠUP v Bratislavě; fakultu architektury na SVŠT Bratislava; postgraduál VŠUP Praha, ateliér prof. J. Svobody – užitá architektura. Žije a tvoří jako architekt výstav v Praze, publikuje např. v *Architektu*

ad. Samostatné výstavy a více než dvacetkrát skupinově po celé ČR a SR. Mnohá ocenění v ČR a SR.

Rudolf Pejřil (*1948)

Autor kreslených vtipů. Vystudoval střední průmyslovou školu stavební, poté pracoval jako technik u stavební firmy. Publikoval v českém tisku v osmdesátých letech – poprvé v deníku *Mladá fronta*, dále ve *Večerní Praze* aj. Vystavuje na soutěžích cartoons, získal zvláštní

cenu na 19. Kartoennale Beringen v Belgii v roce 1996. Žije v Praze.

Zdroj: *Encyklopedie českých karikaturistů, Plzeň 2005 u příležitosti výstavy Prazdroj českého kresleného humoru*

HISTORICKÁ DATA A VÝROČÍ KVĚTEN – SRPEN 2008

1278**26. srpna****Bitva na Moravském poli**

(u Suchých Krut – Dürenkrut, na den sv. Rufa) mezi vojsky Přemysla Otakara II. a Rudolfem Habsburským. Přemysl byl v bitvě zabit, jeho tělo bylo uloženo provizorně ve Vídni, roku 1279 převezeno do Znojma (k minoritům) a teprve roku 1297 do Prahy (pochováno v chrámu sv. Víta).

1348**5. června****Karel IV. udělil Habsburkům jejich země v léno****10. června**

Na příkaz Karla IV. začal Matyáš z Arrasu se stavbou **Karlštejna**, který se měl stát místem ochraňujícím české i říšské korunovační klenoty, sbírku ostatků svatých, důležité státní listiny (Svatováclavský archiv). Stavba hradu byla dokončena roku 1357.

1438**29. června**

V Praze se konala **korunovace Albrechta Habsburského** za českého krále.

1458**7. května**

Korunovace Jiřího z Poděbrad za českého krále, obřad vykonali uherští biskupové (Jan Rokycana neměl svěcení a Tas z Boskovic – olomoucký biskup – nebyl uveden ještě v úřad). Při veřejné přísaze se Jiří zavázal, že bude zachovávat všechny svobody zemské včetně kompakťát.

1618**22. května**

V paláci Smiřických na Malé Straně se v Praze konala večer tajná schůzka radikálních předáků opozice, na níž byl definitivně schválen plán akce proti královským místodržícím. Dopoledne druhého dne se vydali stavové s doprovodem do místodržitelství kanceláře na Pražský hrad, kde zastihli z desetičlenné místodržitelství pouze Adama ze Šternberka, Jaroslava Bořitu z Martinic, Viléma Slavatu z Chlumce a Děpolta z Lobkovic. V nastalém zmatku hádky došlo k vyhození z oken Bořity z Martinic, Slavaty z Chlumu a také sekretáře Filipa Fabricia, který zastupoval královského sekretáře Pavla Michnu, do hradního příkopu na hromadu hnoje. Martinic byl zraněn lehce, Slavata se těžce pohmoždil a Fabricius dopadl šťastně a ihned uprchl do Vídně. Den (23. 5.) této **pražské defenestrace** je považován za původ třicetileté války, označován Pavlem Skálou ze Záhoře za „počátek a dvěře všech našich následujících bíd...“. Čeští stavové nechali vypracovat obsáhlou **Apologii**, kterou se obrátili nejen na císaře Matyáše, ale i do ostatních zemí monarchie, v níž vysvětlovali pohnutky svých postojů a činů. O několik dní později vyšla tiskem (česky, německy, latinsky, holandsky). Apologie obžalovávala místodržící ze soustavného hrubého porušování zemských zákonů a současně tvrdila, že povstání nesměruje proti panovníkovi. Na zemském sněmu Moravského markrabství v Olomouci

(25. 6.) většina jeho účastníků (ovlivněna Karlem st. ze Žerotína) prosadila usnesení odmítající spolupráci s českými povstalci. Moravské stavy nabídly pomoc při jednání o smírné narovnání českých stavů s císařem. (V srpnu t. r. povolili průchod císařského vojska do Čech, ale moravské vojsko k dispozici císaři nedali.) Slezské stavy na svém sněmu potvrdily věrnost stavovské konfederaci a schválily vojenská opatření namířená proti císaři. Podobně se zachovaly rovněž stavy Dolní Lužice. Z Rakous překročil moravskou hranici císařský Buquoyův sbor, který se spojil s Dampierrovými oddíly.

1638

Císař Ferdinand III. vyňal z pravomoci jezuitů Karolinum a obě světské fakulty (právníckou a lékařskou) postavil pod vlastní pravomoc.

1648**červen**

Švédský generál **Königsmarck** vpadl se svým vojskem přes Chebsko, Plzeň a Rakovník do středních Čech. 15. července pronikly oddíly generála Königsmarcka do Prahy na Malou Stranu a na Hradčany. Statečná obrana Pražanů jim zabránila proniknout přes Vltavu do Starého a Nového Města. **Švédové** však přikročili k bezohlednému rozkrádání kulturních pokladů Prahy: byla zabavena strahovská a rožmberská knihovna, podstatná část rudolfinských sbírek obrazů, soch, porcelánu, koberců, zbraní atd. Dodnes nebyly vráceny. Praha vydržela obléhání až do **31. října 1648**, kdy přišla zpráva o uzavření míru.

1728**11. června**

Císař Karel VI. vydal edikt **K podpoře továren a manufaktur**.

1748**1. května**

Vstoupil v platnost takzvaný první **tereziánský katastr**. Katastr nahradil berní rulu a lánové rejstříky z poloviny 17. století. Evidoval nejen půdu, ale i měšťanské domy, řemesla a židy, přičemž stanovil jednotný berní základ z čistého výnosu poddanských usedlostí (rustikálu).

1758**květen – červenec**

Na statku Tootzen na panství Laudhone (dnešní Lotyšsko) se narodil 13. 2. 1717 jako syn důstojníka švédské, polské a později ruské armády **Gideon Ernst von Laudon**. První vojenské zkušenosti získal jako ruský důstojník za války o dědictví polské, neúspěšně se ucházel o službu ve švédské a pruské armádě, nakonec byl přijat jako kapitán u Trenckových pandurů, s nimiž se zúčastnil války o dědictví rakouské. Na počátku sedmileté války se Laudon zúčastnil bitev u Lovosic a Štěrbohol i obrany Prahy. Při pronásledování Prusů, ustupujících roku 1757 z Čech, se vyznamenal natolik, že byl povýšen na generálmajora a obdržel rytířský kříž Řádu Marie Terezie. Hodnost

polního podmaršálka si Laudon vysloužil roku **1758** za vír podíl na záchraně Olomouce a vítězství u Hochkirchenu. Po dalším vítězství byl jmenován velícím generálem v Čechách. Po skončení sedmileté války roku 1763 se nakrátko usadil v Praze, později pobýval na svém zámku v Bečvárech, který i s panstvím vyměnil za Hadersdorf u Vídně. Za války s Pruskem velel jedné ze dvou císařských armád v severních Čechách a o deset let později úspěšně bojoval proti Turkům. Zemřel 11. července 1790 v Novém Jičíně a je pochován v Hadersdorfu.

1778

11. července

V Praze zemřel **P. Josef Stepling** z Tovaryšstva Ježíšova, nejvýznamnější z matematiků a fyziků působících v českých zemích v průběhu 18. století. Pocházel z německo-české rodiny a po vstupu do řádu studoval v Praze, Olomouci a Brně.

1788

Vydáním nového **celního tarifu** zesílila rakouská vláda ochrannářská opatření k podpoře vlastní obchodní politiky.

1848

1.-2. května

Pražská městská chudina rabovala na takzvaném tandlmarku krámký židovských obchodníků – **pogrom**.

F. Palackému bylo nabídnuto ve vládě **křeslo ministra vyučování**; ten však odmítl, i když dekret byl již podepsán císařem.

V druhé polovině května byly v Praze zaznamenány řady sociálních nepokojů.

2.-12. června

V Praze probíhal za účasti cca 340 delegátů **Slovanský sjezd**, který se snažil po vzoru sjednocovacích hnutí v Německu a Itálii usilovat o sjednocení slovanských národů habsburské monarchie. Realizace se ujali K. Havlíček Borovský a L. Štúr. Kongres byl slavnostně zahájen na Žofíně Františkem Palackým, kterému významně pomáhal Pavel Josef Šafařík. Původně navržený program jednání byl pozměněn. V nové variantě předpokládal: 1. vypracování manifestu, kterým by se obrátili Slované k Evropě; 2. vypracování dokumentu panovníkovi, v němž by rakouští Slované shrnuli svá přání, 3. projednání prostředků, jimiž by mělo být dosaženo cílů slovanského hnutí v Rakousku i Evropě. V den vypuknutí pražského povstání byl sjezd úředně rozpuštěn. Jediným schváleným dokumentem zůstal **Manifest sjezdu slovanského k národům evropským**. V průběhu jednání docházelo k ostrým názorovým střetům mezi stoupenci austroslavismu a panslavismu.

Moravský zemský sněm se **9. 6.** usnesl na **zrušení roboty**. Usnesení sněmu potvrdil 8. července t. r. císař Ferdinand I.

12. června

V dopoledních hodinách na svatodušní pondělí se konala za účasti cca 2 000 osob „sbratřovací mše“ na Koňském trhu (Václavském náměstí) u sochy sv. Václava. Po ukončení obřadu se vydal dav dvěma proudy, jeden do Celetné ulice, kde před budovou zemského velitelství došlo k šarvátkám mezi vojáky a Pražany, které přerostly v ozbrojené střetnutí. Během krátké doby vyrostlo v Praze několik desítek barikád.

V Praze mezi **12.-17. červnem** došlo k **povstání** – svatodušním bouřím, k otevřeným potyčkám na barikádách mezi povstalci (tvořili je zejména studenti, tovaryši, dělníci) a vojskem. Pokusy o dohodnutí smíru (i ze strany vídeňské vlády) narážely především na zatvrzelost zemského velícího generála knížete Windischgrätze, jemuž zbloudilá kulka zabila již v prvním dni povstání manželku. Po dělostřeleckém bombardování města **Praha 17. 6. kapitulovala**. Proti cca 10 tisícům vojáků bojovalo nejvýše 3 tisíce povstalců. Nad Prahou a okolím bylo vyhlášeno stanné právo a úřady zahájily rozsáhlé zatýkání a vyšetřování účastníků povstání. Ve Vídni se **22. července** sešel **první rakouský ústavodárný říšský sněm**. Sněm měl 383 poslanců, z nichž téměř polovinu tvořili zástupci z českých zemí (z nich bylo 76 české národnosti). V Teplicích se **28.-31. srpna** konal sjezd německých Konstitučních spolků z Čech. Sjezd se mj. vyslovil pro politické a celní spojení s Německem a požadoval rovněž zrušení dosavadního zemského zřízení a zemských hranic. Projekt nepočítal se spojením českých krajů v národní celek.

1858

16. května

V Praze vyšel první ročník literárního almanachu **Máj**.

20. července

Byla zřízena obecní stráž pro dozor nad městskými sady v Praze, která se stala základem pozdější městské policie.

1868

10. května

Na úpatí hory Říp se konal za účasti 20 tisíc lidí **první tábor lidu**, který zahajoval takzvané táborové hnutí. Vedle podpory státoprávní politiky zde zaznívaly požadavky na přijetí všeobecného volebního práva, kulturně politická atd.

16. května

V Praze bylo slavnostně položeno **sedm základních kamenů** (mj. z Řípu, Radhoště, Vítkova, Blaníka, Žižkova) pro Národní divadlo.

21.-23. června

Císař František Josef I. navštívil bez zvláštního ohlasu Prahu.

27. června

Byl vydán **zákon o svobodné dělitelnosti a dědičnosti rolnické půdy**.

22. srpna

Státoprávní deklarace se stala dlouho platným **programovým dokumentem**, který vstoupil do dějin české politiky jako určitý mezník.

1878

29. července

Vojska habsburské monarchie překročila hraniční řeku Sázavu a začala s obsazováním Bosny a Hercegoviny.

8. srpna

Mladočeši a staročeši vytvořili jednotný poslanecký státoprávní klub.

18. srpna

Sjezd Rakouské soc. dem. strany v Dlouhých Mostech u Liberce uznal **samostatnost Československé soc. dem. strany**. (V břevnovském hostinci U Kaštanu za účasti 14 delegátů a zástupců celorakouského výkonného výboru se 7. 4. konal ustavující sjezd nové politické strany – Československé sociálně demokratické strany dělnické.)

1888**8. června**

Josef Hlávka složil do rukou knížete J. Lobkovice, nejvyššího zemského maršálka, 200 tisíc zlatých v hotovosti na založení **České akademie**.

11. června

Byl v Praze založen **Klub českých turistů**, v jehož čele stál **Vojta Náprstek**.

1898**15. června – 17. října**

V Praze na Výstavišti byla otevřena **Výstava architektury a inženýrství**, jejíž součástí bylo i Maroldovo panoráma bitvy u Lipan. V samostatném pavilonu zahájil **19. 6.** představení **Český kinematograf J. Kříženeckého**. Tyto snímky se staly prvními filmovými záznamy na území Rakousko-Uherska, a proto jsou unikátním svědectvím doby na přelomu století. Jan Kříženecký (1868-1921), autor prvních českých filmů, architekt a amatérský fotograf. Ministerská rada schválila **1. 7.** návrh Thunova jazykového zákona v otázkách vnitřního úřadování a který vytvářel modifikovaná jazyková pásma (v Čechách mělo být z 219 soudních okresů 76 jednoznačně německých, 6 převážně německých, 15 smíšených, 8 převážně českých a 114 jednoznačně českých). Od realizace jazykového zákona bylo pro zásadní německý odpor upuštěno. **8. 7.** v Praze zahájil činnost **Zemský statistický úřad český**.

1908**13. května**

Byla slavnostně zahájena doprava na **první státní automobilové trati** Pardubice – Holice a Pardubice – Bohdaneč.

12.-17. července

K 60. výročí Slovanského sjezdu (1848) se konal v Praze **II. slovanský sjezd** za účasti zástupců všech rakouských Slovanů, dále pak Rusů, Poláků, Bulharů a Srbů. Shromáždění mělo aktivizovat Slovanů k vytvoření široké slovanské fronty proti rostoucím velkoněmeckým snahám na základě neoslavistických koncepcí. Novoslovanské hnutí však jen živořilo (rozpory polsko-ruské, bulharsko-srbské).

srpen

Z iniciativy Československé jednoty byly uspořádány takzvané **luhačovické porady**, které se staly až do vypuknutí první světové války významným fórem česko-slovenské spolupráce.

1918**14. května**

Při železničním přesunu legií z Ruska do Vladivostoku došlo k **incidentu v Čeljabinsku**; z vlaku s maďarskými zajatci vyhodil kdosi kus železa, který těžce zranil legionáře. Českoslovenští vojáci zastavili vlak a na místě zabili pachatele. Místní sovět při vyšetřování incidentu zatkl stráž legionářů. Legionáři se zmocnili zbraní, osvobodili své zatčené druhy a dočasně obsadili město.

21. května

Vypukla **vzpoura** vojáků náhradního praporu 7. střeleckého pluku v **Rumburku**. Sjezd delegátů československých legií v Rusku (23. 5.) rozhodl pokračovat v cestě do Vladivostoku i se zbraní v ruce. Jako odvetu za čeljabinský incident dal komisař Trockij uvěznit členy odbočky Československé národní rady dlící v Moskvě a důvěrnými telegramy nařídil

všem místním sovětům podél sibiřské magistrály, aby byli legionáři zcela odzbrojeni. Ohrožení legionáři sáhli ke zbraním. Došlo k bojům a během několika týdnů československý armádní sbor ovládl transsibiřskou magistrálu. **Vystoupení legií na Sibiři výrazně přispělo k mezinárodnímu uznání práva Čechů a Slováků na vlastní stát.**

30. května

Byla v **Pittsburghu** uzavřena mezi českými a slovenskými krajanskými organizacemi v USA **dohoda**, která propagovala vznik československého státu s republikánskou vládní formou a ústavou. Slovensku se v ní přisuzovalo autonomní postavení s vlastní administrativou a sněmem. Československá národní rada byla **29. 6.** uznána francouzskou vládou „jako nejvyšší orgán spravující veškeré zájmy národa a jako první základ příští vlády československé“. Na základě dohody politických stran byl reorganizován nefungující Národní výbor. Předsedou výboru se stal K. Kramář, místopředsedou A. Švehla a V. Klofáč. Britská vláda vydala **9. 8.** deklaraci, v níž uznala Národní radu československou za „představitele národních zájmů“ a „budoucí československou vládu“.

1928**26. května – září**

V Brně proběhla na nově vybudovaném moderním výstavišti **Výstava soudobé kultury v Československu**, která dokumentovala nesporný pokrok prvních deseti let existence ČSR. Celkem ji navštívilo na 2,7 milionu osob.

15. července

Při automobilové Velké ceně Německa na Nürburgringu tragicky zahynul **Čeněk Junek**. Závodní činnosti se poté vzdala jeho žena Eliška, nejuspěšnější žena světa za volantem dvacátých let.

1938**7. května**

Britský a francouzský vyslanec v demarši žádali u ministra zahraničí K. Krofty, aby bylo dosaženo dohody československé vlády s německou menšinou. Československá vláda schválila rámcový první návrh národnostního statutu. Jednání se zástupci národnostních menšin bylo zahájeno 18. května. U československých hranic docházelo k soustředování německých jednotek. Československá vláda po obdržení zpráv o soustředování německých vojáků u hranic a z obavy z možných incidentů při obecných volbách vyhlásila částečnou mobilizaci. A. Hitler vydal podrobné instrukce k možnému útoku na ČSR.

3. července

V Praze byl zahájen **X. Vsesokolský slet**, který vyzněl jako manifestace na obranu republiky.

1948**9. května**

Ústavodárné národní shromáždění schválilo všemi přítomnými 246 poslanci **novou Ústavu**. Nemohla však vstoupit v platnost, neboť prezident Beneš ji odmítl podepsat a složil svůj úřad. Ústava začala platit až po volbě K. Gottwalda prezidentem. V ústavě jsou zakotveny výsledky „Února“ a také plán dalších „revolučních“ přeměn společnosti. Zahájena série jednání mezi zástupci církvi a Národní frontou. Jednání skončila neúspěchem, církevní hierarchie odmítla mj. vydat požadované prohlášení loajality.

30. května

V atmosféře silného politického tlaku se konaly volby do Národního shromáždění. Opoziční kandidáti nebyli připuštěni a voličům byla předložena jednotná kandidátka, na níž měli komunisté zajištěno 70 procent ze všech mandátů.

2. června

Prezident **E. Beneš** podepsal **abdikační listinu**.

14. června

Národní shromáždění zvolilo jednomyslně **K. Gottwalda** (1948-1953) **prezidentem** republiky. Při volbě zvonily v kostelích zvony a arcibiskup J. Beran sloužil v chrámu sv. Víta slavnostní *Te Deum*, které si Gottwald vyžádal. Ustanovena nová vláda v čele s A. Zápotockým.

19.-27. června

V Praze proběhl **XI. Vsesokolský slet**, který vyzněl jako protivládní demonstrace. Bezpečnost během sletu zadržela 237 osob.

27. června

V Praze se uskutečnilo **slučovací shromáždění KSČ a sociální demokracie**. Znamenalo faktickou **likvidaci** v této době nejstarší české politické strany. Z 380 tisíc členů sociální demokracie přešla do KSČ asi jedna třetina (167 tisíc).

4. července

Vstoupil v platnost zákon umožňující zrušit smlouvu o užívání bytů, v „kterých bydlí osoby státně nespolehlivé“. Při realizaci takzvané **Akce B**, bylo vystěhováno na dobu zhruba čtyř let několik tisíc rodin.

16. srpna

Biskupská konference v Nitře schválila takzvané **Memorandum vládě**, v němž ji obvinila z neplnění slibů.

1958**1. června**

Dana Zátopková vytvořila **světový rekord** v hodů oštěpem (55,73 m).

14. června

Ministerský předseda V. Široký zaslal zvláštní poselství rakouskému spolkovému kancléři Juliu Raabovi, ve kterém se vyslovil pro osobní kontakty a prohloubení vzájemných styků. (1. 7. zaslal obdobný dopis kancléři SRN Konradu Adenauerovi s doporučením navázání diplomatických styků.)

18.-21. června

V Praze se konal **XI. Sjezd KSČ**, kdy byla deklarována **orientace na dovršení socialistické výstavby**. To představovalo odstranění zbytků „vykořisťovatelských tříd“ na vesnici i ve městě a dovršení združstevňování zemědělské výroby. V brzké době měly být vybudovány základy socialismu a mělo dojít k dovršení kulturní revoluce, měl se vyřešit i bytový problém.

5.-18. července

Na MS ve sportovní gymnastice získala **Eva Bosáková** dvě zlaté a jednu bronzovou medaili a celkově byla stříbrná.

1968**3. května**

V Národním shromáždění bylo schváleno programové prohlášení vlády. Za jeden z hlavních úkolů považovala vláda přípravu **federace**.

5. května

V Moskvě probíhala **československo-sovětská jednání** na nejvyšší úrovni. Československá delegace byla tvrdě kritizována za vývoj v zemi.

29. května – 1. června

Jednání zasedání **ÚV KSČ** o současné politické situaci v zemi; střetly se zde dvě rozdílné politické linie – **Dubčekova a Biláková**.

19. června

Praze – Ruzyni se konal **sraz Lidových milicí**. Celá akce vyvolala v zemi vlnu rozhořčení, která přerostla v podpisovou akce za zrušení milicí. Na československém území proběhlo vojenské cvičení států Varšavské smlouvy. **Parlament schválil rehabilitační zákon a novelu tiskového zákona**.

27. června

Byla uveřejněna výzva Dva tisíce slov... Ludvíka Vaculíka. Představitelé Bulharska, Maďarska, NDR, Polska a SSSR na schůzce ve Varšavě schválili **Brežněvův koncept** otevřeného dopisu adresovaného KSČ. Podle názoru „pětky“ se v Československu organizačně stmelila kontrarevoluce. Obsah dopisu byl směsicí velmi vážného varování se znatelnými prvky hrozby. Předsednictvo ÚV KSČ schválilo odpověď na varšavský dopis. Střízlivým a uvážlivým tónem vyvracelo neopodstatněná obvinění a neoprávněnou kritiku. Po zveřejnění varšavského dopisu i odpovědi vypukla lavina souhlasných rezolucí, která vedla k **posílení důvěry k vedení KSČ** a práva na vlastní, československou cestu. **V Černé nad Tisou** (v železničním vagóně) se setkali členové vedení KSČ a KSSS; schůzce předcházelo takzvané **Poselství československým účastníkům** autora P. Kohouta. Hned po zveřejnění začalo živelné podpisování **Poselství** (přes 1 milion podpisů za tři dny). Jednání bylo značně dramatické, vedení KSČ zde vystupovalo nejednotně (tři jeho členové – **Kolder, Bilák a Švestka** se značně ztotožňovali se sovětskými argumenty). Žádné dohody nebyly podepsány. V průběhu jednání vznikla v zemi živelná masová akce nazvaná **Fond republiky a Zlatý poklad republiky** (do 21. srpna dosáhly dary výše 190,5 milionu Kčs a 60 kg zlata). V Bratislavě proběhla schůzka „pětky“ s vedoucími představiteli KSČ; přijaté prohlášení naznačovalo, že „**bratrské strany nikomu nedovolí vrazit klín mezi socialistické státy**“ a že problémy vyřeší „vzájemnou pomocí a podporou“. V Praze pobýval prezident Jugoslávie J. Broz-Tito, následovala státní návštěva rumunského prezidenta N. Ceaușesca. Na žádost J. Kádára (Maďarsko) došlo v Komárně k setkání s A. Dubčekem; Kádár tlumočil značnou nespokojenost Moskvy s vývojem v Československu a poukazoval na možné vážné důsledky z toho plynoucí.

20. srpna

Ve 14 hodin začalo zasedání předsednictva ÚV KSČ, v jehož průběhu přišla ve **23:30 hodin** první zpráva o **obsazování republiky vojsky „socialistické pětky“**. Za dramatické situace došlo ke schválení **rozkazu** ministra obrany M. Džúry, aby **armáda nekladla odpor** a bylo vydáno **Provolání ke všemu československému lidu, v němž se uvádělo, že vojska obsazují ČSSR proti vůli ústavních orgánů a bez jejich vědomí**. Vpádu do Československa se zúčastnilo 27 bojových divízi (12 tankových, 13 motostřeleckých, 2 výsadkové) a 1 letecká armáda. Skupiny A (sovětské a polské jednotky) zahájily nástup z prostoru Legnice – Krakov,

B (jednotky SSSR a NDR) z Görlitzu, Zittau, Drážďan a Kliengenthalu a C (sovětské, maďarské a bulharské jednotky) z oblasti Györu. Intervenčním jednotkám v počtu **750 tisíc vojáků** s 800 letadly, 6 300 tanky a 2 000 děly a raketami velel generál J. G. Pavlovskij.

21. srpna

Byla obsazena většina důležitých měst v ČSSR. Vláda se sešla k mimořádné schůzi a vyjádřila svůj protest vládám pěti států, které uskutečnily okupaci. O ČSSR se začalo jednat v Radě bezpečnosti OSN. K 3. září 1968 si vyžádala invaze vojsk Varšavské smlouvy 72 mrtvých, 266 těžce a 436 lehce raněných československých občanů. Po selhání pokusu o ustanovení prosovětské takzvané dělnicko-rolnické vlády, který ztroskotal mj. díky spontánnímu nenásilnému odporu obyvatelstva, byli proreformní političtí představitelé KSČ v čele s A. Dubčekem odvezeni do SSSR. V továrně pražské ČKD ve Vysočanech zasedal XIV. Mimořádný sjezd KSČ. Z 1 543 řádně zvolených delegátů se dostavilo 1 219 delegátů. Sjezd zvolil nový ústřední výbor (v čele s internovaným A. Dubčekem) a významně se podílel na řízení občanského odporu proti okupaci. Sjezdu se na zákrok G. Husáka neúčastnili (až na výjimky) slovenští delegáti. Na žádost prezidenta L. Svobody probíhalo v Moskvě 23.-26. srpna složité jednání československé a sovětské politické reprezentace – druhý den se rozhovorů zúčastnili i internovaní českoslovenští politici. Jednání skončila (pod psychickým nátlakem) podpisem takzvaného **Moskevského protokolu**, jenž obsahoval závazné úkoly pro vedení KSČ (např. zákaz sociální demokracie, stranickou kontrolu tisku a konkrétní kádrové změny atd. a příslib etapového odchodu intervenčních vojsk). Jako jediný z 26 českých a slovenských politiků **nepodepsal F. Kriegel**.

24. srpna

Jako vyvrcholení lidového odporu proti vojenské intervenci byla **jednohodinová generální stávka**. Na zasedání Rady bezpečnosti OSN se dostavil ministr zahraničí J. Hájek, který ve svém vystoupení odsoudil vojenskou okupaci Československa. V dalších dnech se však postoj československé delegace změnil a 27. srpna požádala československá mise o stažení takzvané československé otázky z jednání Rady.

31. srpna

Na zasedání ÚV KSČ byl přijat moskevský protokol jako jediné východisko z dané situace. Politickou iniciativu měly v rukou reformní síly v čele s A. Dubčekem, které se domnívaly, že **existuje reálné východisko z tragické situace**. Pod tlakem sovětských míst byl F. Kriegel zbaven funkce předsedy ÚV Národní fronty.

1978

Do vesmíru vzlétl první československý kosmonaut **Vladimír Remek**.

Pavel Kohout upravil Shakespearova *Macbetha*, hrálo je bytové divadlo Vlasty Chramostové.

26. června

Na Pražském hradě byla otevřena výstava **Doba Karla IV. v dějinách národů Československa**.

Ludvík Vaculík, Milan Uhde a Jiří Gruša vydali **Hodinu naděje**, almanach české literatury 1968-1979.

12. srpna

Byl uveden do provozu druhý úsek metra (trasa A).

Vznikla i celá řada filmů: **Město mé naděje** Františka Vlácil, **Kulový blesk** režisérů Ladislava Smoljaka a Zdeň-

ka Podskalského nebo **Já to teda беру, šéfe** režiséra Petra Schulhoffa. Vladimír Sís natočil podle divadelní hry Milana Uhdeho film **Balada pro banditu** s herci brněnského Divadla na provázku, **M. Navrátilová** zvítězila na tenisovém turnaji ve **Wimbledonu**.

1988

28. května

Zveřejněn **Manifest nezávislé skupiny České děti**.

5. června

Rada svobodného Československa vydala stanovisko k politickému vývoji v Československu s poukazem na zodpovědnost komunistické ideologie za rozklad občanských hodnot.

13. července

Charta 77 vydala **návrh na uctění obětí stalinistických represí** v padesátých letech v Československu.

20. a 21. srpna

V Praze na Václavském náměstí, především u sochy sv. Václava, se uskutečnila u příležitosti 20. výročí sovětské okupace otevřená **demonstrace** odpůrců komunistického režimu. Popud k uspořádání dala poměrně málo významná skupina České děti (připravila na 10 tisíc letáků vyzývajících k účasti).

V Praze se konala **světová výstava poštovních známek**.

1998

16. května

Několik ekologických a anarchistických skupin uspořádalo v Praze demonstraci (pod názvem **Global Street Party 98 – Globální pouliční slavnosti**), která na některých místech přerostla v ničivé řádění.

20. května

Na 5 000 zemědělců z celé ČR protestovalo na Staroměstském náměstí v Praze proti špatnému stavu českého zemědělství. Deset odborových svazů státních zaměstnanců vyhlásilo jednohodinovou výstražnou stávku za zvýšení platů.

19. a 20. června

Proběhly předčasné volby do Poslanecké sněmovny. Nejvíce hlasů získala ČSSD, následovala ODS, KSČM, KDU-ČSL a US. Prezident Havel požádal předsedu nejsilnější strany M. Zemana, aby zahájil jednání o budoucí vládě. Vedení ČSSD a ODS podepsala smlouvu mezi oběma stranami o vytvoření stabilního politického prostředí v ČR, smlouva umožňovala sestavit menšinovou vládu. Současně zaručovala nejdůležitější křesla ve Sněmovně i v Senátu pro opoziční ODS.

4. července

Teniska **Jana Novotná** vyhrála světový turnaj – **Wimbledon**.

22. července

Prezident V. Havel jmenoval v Trůnním sále Pražského hradu **menšinovou vládu ČSSD** v čele s M. Zemanem, jediným nestraníkem byl ministr spravedlnosti O. Motejl.

Koncem **července** postihly oblast okresu Rychnov nad Kněžnou a také menší část Královéhradecka mohutné přívalemé deště, které způsobily rozsáhlé **povodně**, škody dosáhly částky 1,8 miliard korun.

Tým prof. Pafka provedl na III. chirurgické klinice Fakultní nemocnice v Motole první úspěšnou **transplantaci** obou **plic** v ČR.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina Bodnar
choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse
1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít Doležal
zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva Dršata
oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny

MUDr. Kamila Hajek
soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80

MUDr. Hana Lion
zubní lékařka,
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina Lion
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii,
Röttergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav Lipták
internista – sportovní lékař,
Innere Medizin – Sportmedizin,
gerichtlich beeid. Sachverständiger,
Diplomsporarzt, všechny pokladny.
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City,
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00,
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Iona Polzer, roz. Bartošková
choroby oční a optometrické (Wahlarzt),
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374,
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg Sojka
neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss
odborná ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka Widner
odborná dětská lékařka, alle Kassen,
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2,
1100 Wien, tel. 01/6880448,
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Ledererg. 17/7, Wien 8,
tel. 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař,
pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí
Krottenbachstraße 52 (vchod Budinskygasse)
1190 Wien, tel.: 01/9580951,
mobil: 0699/6300063
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at,
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Dieselgasse 5/43, 1100 Wien
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierstr. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19–22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 714 88 76, fax 714 88 76 / 34
**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Huber, tel. 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství) 713 31 88 / 40

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

